

Årsredovisning 2015

Länsstyrelsen i Blekinges årsredovisning 2015.

Omslagsfoto: Ingemar Lundgren Ocean Discovery

Bild på Naturreseptatet Sillnäs från ovan: Bergslagsbild AB

Lodjursbild: Bertil Larsson

Ejderbild: Tony Svensson, Karlskrona ornitologiska klubb

Mariebergs kraftverk i Mörrumsån: Sveaskog

Övriga bilder: Länsstyrelsen i Blekinge

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2015

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Karlskrona den 19 februari 2016

.....
Berit Andnor Bylund

Landshövding Länsstyrelsen Blekinge

I den slutliga redovisningen har länsrådet Ingrid Lovén, verksamhetsutvecklaren Ann-Christin Kjellson och ekonomichefen Ida Christensson deltagit.

Innehåll

Landshövdingen har ordet	6
Länsstyrelsen i korthet	8
Organisation	9
Resultatredovisning	10
Länsstyrelseinstruktion 2 §	12
Övrig förvaltning	15
Trafikföreskrifter	16
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	17
Regional tillväxt	20
Infrastrukturplanering	25
Hållbar samhällsplanering och boende	26
Energi och klimat	32
Kulturmiljö	39
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	46
Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	51
Lantbruk och landsbygd	82
Fiske	88
Folkhälsa	92
Jämställdhet	96
Nationella minoriteter och mänskliga rättigheter	100
Integration	104
Organisationsstyrning	107
Personaluppgifter	109
Året i siffror	113
Finansiell redovisning	125

LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET

Ännu ett händelserikt år har passerat och 2015 var ett spännande år ur många aspekter. Viktiga arkeologiska fynd, som Gripshunden, väckte under året ett stort intresse och satte Blekinge på världskartan. Den stora flyktinginströmningen innebar stora utmaningar för framförallt kommunerna och Migrationsverket, samtidigt fick Blekinge ett befolkningstillskott som kan bidra till länets mångfald, tillväxt och utveckling på lite längre sikt.

Just befolkningsutvecklingen har i Blekinge varit svag under flera decennier men har nu vänts till en stark positiv utveckling. Redan under 2014 hade vi en ökning av befolkningmängden med 1 400 personer. Under 2015 ökade befolkningen i Blekinge med 2 096 personer till totalt 156 253¹. Det är en ökning med cirka 1,4 procent vilket är den största ökningen under de senaste decennierna. Ökningen beror till största delen på nettoinvandringen till länet.

Samtidigt ligger arbetslösheten i länet på en fortsatt hög nivå, 11,5 procent den 31 december 2015 jämfört med 11,2 procent föregående år vid samma tid². Den totala arbetslösheten ökade alltså marginellt under året. Det beror på den ökande nettoinvandringen till Blekinge under de senaste tre åren som har lett till en ökad inskrivning hos Arbetsförmedlingen. Arbetslösheten har ökat sedan i början av sommaren förra året men ökningstakten har dämpats under de senaste fyra månaderna. För hela riket låg siffran på 8,0 procent (8,1 föregående år) så Blekinge ligger fortfarande på en högre nivå än riket som helhet. Ungdomsarbetslösheten minskade däremot och låg vid årsskiftet på 24,3 procent i Blekinge jämfört med 26 procent föregående år. För hela riket ligger siffran på 13,1 procent. Det skedde alltså en klar förbättring när det gäller ungdomsarbetslösheten i länet men Blekinge ligger fortfarande högt jämfört med genomsnittet i landet.

Mot denna bakgrund är det tydligt att till de största utmaningarna hör att skapa fler jobb och kraftigt minska arbetslösheten i Blekinge, särskilt bland unga människor. Det är också oerhört viktigt att de nyanlända, som kommit till Blekinge från olika länder, snabbt kan komma ut på arbetsmarknaden. För att klara dessa utmaningar krävs en positiv utveckling både för den privata och offentliga sektorn. Länets starka företag måste växa, fler nya företag etableras, förutsättningarna för att driva företag förbättras och länets möjligheter måste tas till vara på bästa möjliga sätt. Det är särskilt viktigt att Blekinge Tekniska Högskola (BTH) får förbättrade förutsättningar för utbildning och forskning samt att samarbetet med det privata näringslivet utvecklas ytterligare.

Under 2013 beslutade företrädare för länets kommuner, Region Blekinge, Arbetsförmedlingen, Länssty-

relsen, Almi och Blekinge Tekniska Högskola om en handlingsplan för att halvera ungdomsarbetslösheten till 2017. Handlingsplanen inrymmer målsättningar och aktiviteter av stor bredd med klart utpekade ansvariga aktörer. Under 2015 öppnade "Navigatorcentrum" i samtliga Blekingekommuner. Navigatorcentrum ger ett aktivt stöd till arbetslösa ungdomar för att de snabbare ska komma ut på arbetsmarknaden. Genom regeringens delegation för unga till arbete (Dua) och de lokala överenskommelserna med Arbetsförmedlingen i Blekinge finns nu också en etablerad samverkan på lokal, regional och nationell nivå – en modell som Blekinge efterfrågade redan 2013. Samtliga Blekingekommuner tecknade dessutom ett gemensamt avtal med Arbetsförmedlingen. Avtalet beskriver samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen. Det är förmodligen det största samverkansavtalet i Sverige som inte bara beskriver samverkan mellan en kommun och Arbetsförmedlingen utan som även omfattar hela länets samarbete inklusive en definierad gemensam väg mot en gemensam målbild.

För de större företagens del kan till exempel noteras att SAAB Kockums under året fick en beställning på två nya u-båtar av modellen A26 till ett värde av cirka 8 miljarder kronor. Detta innebar att företaget redan under 2015 rekryterade personal till Karlskrona. Samtidigt sker stora investeringar på F17 i Kallinge där en ny helikopterhangar och ett nytt flygledartorn påbörjades. De stora investeringarna kommer naturligtvis att ge ringar på vattnet och ge positiva effekter i hela länet.

Även ABB Karlskrona har under de senaste åren haft en mycket positiv utveckling beroende på ett starkt växande behov av kabel för kraftöverföring från vindkraftsparker och oljefält till havs. Bland annat har stora investeringar gjorts i nya provhallar för högspänningstest av kablar. Under våren 2015 fick företaget in en mycket stor order på totalt 623 kilometer kabel som kommer att länka ihop Norge och Tysklands kraftnät. Länken är den längsta HVDC-länken i Europa. En stor del av denna kommer att tillverkas i Karlskrona och på så vis ökar tryggheten för verksamheten i Karlskrona flera år framåt i tiden.

Utvecklingen för Volvo Personvagnar i Olofström ser också positiv ut och företaget kunde under året ge ytterligare ett 50-tal personer fast anställning. Produktionsvolymerna är fortsatt goda för företaget och vid årsskiftet hade företaget 2 364 personer anställda i Olofström. Totalt sett ökade antalet anställda med cirka 300 personer under året.

Södra satte i gång med den stora investeringen i ökad massaproduktion som planerats sedan tidigare vid

¹ Enligt statistik från SCB

² Enligt statistik från Arbetsförmedlingen

Södra Cell i Mörrum. Investeringen uppgår till cirka 700 MSEK. Det är en ny flisfabrik som ska byggas och en av de två massalinjerna som kommer att utvecklas.

En ökad satsning på små och fler nya företag förutsätter goda transportmöjligheter, snabbt bredband och arbetskraft med rätt kompetens. En stor potential för Blekinge, kanske särskilt för de lite mindre företagen, ligger i besöksnäringen som har en positiv utveckling för hela Sverige. En gemensam satsning av Region Blekinge, Länsstyrelsen, länets kommuner och näringen har skapat det gemensamma marknadsbolaget, Visitblekinge AB, som nu marknadsför Blekinges besöksnäring. Under 2015 ökade antalet gästnätter med 6,2 procent, jämfört med föregående år, till cirka 947 000 gästnätter³. Antalet utländska gästnätter ökade med 6,8 procent till cirka 237 000 övernattande gäster från utlandet.

För att säkra att det finns arbetskraft med rätt kompetens i länet, är Blekinge Tekniska Högskola, BTH, en viktig faktor. BTH är en av Sveriges tydligast profilerade högstskolor, där tillämpad IT och innovation för hållbar tillväxt står i fokus. Högskolan har ett utvecklat samarbete med näringslivet, dels genom ett samarbetsprojekt med Ericsson och Telenor, dels genom ett samarbetsavtal med ABB inom under-vattensteknik. Att BTH får tillräckligt med resurser för att utveckla sin verksamhet är avgörande för utvecklingen i länet. Inför 2016 finns det orosmoln i att högskolan får minskade resurser och antalet studenter därmed blir färre. Det beror på den satsning på lärarutbildningar som kommer att göras under 2016 nationellt. BTH väljer att satsa vidare och stärka sin tydliga profilering eftersom det har visat sig vara ett vinnande koncept, studenter från både Kina och Indien lockas till utbildningarna.

Genom sitt läge kan Blekinge också bli en viktig producent av förnyelsebar energi. Projektet Blekinge Offshore omfattar uppförandet av 500–700 vindkraftverk i Hanöbukten. Dessa skulle kunna producera elkraft motsvarande cirka fem procent av Sveriges årliga förbrukning. Samtidigt skulle många arbetstillfällen kunna skapas i länet. Frågan är dock komplex eftersom försvaret har synpunkter på vindkraftverkens placering. Länsstyrelsen är övertygad om att det går att finna en lösning som tillfredsställer både vindkraftsintressenternas och försvarets intressen. Miljödomstolen har tidigare lämnat positivt besked och sedan 2014 ligger ärendet hos regeringen för slutligt avgörande. Vindkraftsparken Blekinge Offshore beräknas kunna producera hela 25 procent av den totala nationella planeringsramen för vindkraft år 2020.

Under 2015 har det internationella samarbetet inom miljöområdet tagit några steg framåt i och med FN:s nya hållbarhetsmål samt klimatavtalet i Paris. Klimatsamverkan Blekinge organiserade länets medverkan i Run-For-Your-Life: ett webbsänt stafettlopp för klimatet som startade i Arktis och avslutades på klimatomötet i Paris. Under stafettloppet anordnades berättarcafèer i Blekinges samtliga kommuner och allmänheten bjöds in att delta med personliga klimatberättelser. Blekingesatsningen uppmärksammades inledningsvis med en gemensam presskonferens av Länsstyrelsen och Regionförbundet.

Det är avgörande för Blekinge att alla aktörer är med på tåget och är engagerade i arbetet med de strategier och åtgärdsplaner som är kopplade till miljö kvalitetsmålen, klimat och energi samt klimatanpassning. Ett intensivt arbete bedrivs från Länsstyrelsens sida med dessa strategier och åtgärdsplaner.

Under året tog Länsstyrelsen i Blekinge emot flera besök. I början av året besökte försvarsministern F17 i Ronneby, Marinbasen och Saab Kockums i Karlskrona. Vid besöket offentliggjorde han att regeringen skulle ge klartecken för en beställning av två nya u-båtar av Saab Kockums.

När civilministern kom på besök anordnades en kommundialog på residenset för att diskutera kommunernas framtida utmaningar. Infrastrukturministern och ministern för högre utbildning och forskning besökte också Blekinge och Karlskrona för att informera sig om länet och diskutera aktuella frågor. Prins Daniels Fellowship Blekinge besökte Blekinge med syftet att inspirera unga människor till entreprenörskap och stötta unga entreprenörer. Prinsen besökte också en gymnasieskola i Karlskrona samt BTH.

Under två dagar besökte representanter från vår vänprovins Yunnan i Kina Blekinge. Under dessa dagar diskuterades hur det långvariga samarbetet kan utvecklas till exempel inom miljö- och energiområdet. Tidigare under året var även Kinas generalkonsul i Sverige, Zhang Weihua, på besök.

För att kunna hantera sina myndighetsfunktioner och för att kunna ha en pådrivande roll i utvecklingen av länet måste Länsstyrelsen i Blekinge ha de ekonomiska resurser som fordras för dessa arbetsuppgifter. Under flera års tid har den ekonomiska situationen för Länsstyrelsen varit ansträngd. Länsstyrelsen har under 2013–2015 tilldelats extra resurser för att kompensera de särskilda utmaningar en liten länsstyrelse står inför. Detta har möjliggjort satsningar på kompetensutveckling och en del annat utvecklingsarbete. Detta är positivt och visar också på vikten av att Länsstyrelsen får en långsiktigt hållbar ekonomisk situation för att kunna fullgöra de uppgifter som både regering och medborgare har rätt att förvänta sig.

³ Enligt statistik från Tillväxtverket

LÄNSSTYRELSEN I KORTHET

Nedan redovisas en sammanfattning av Länsstyrelsen ur tre perspektiv – verksamhet, medarbetare och ekonomi.

Verksamhet ¹⁾	2015	2014	2013
Inkomna och initiativärenden (st)	4 587	4 254	4 267
Beslutade ärenden (st)	4 630	4 193	4 175
Utgående ärendebalans (st)	1 002	1 115	1 095
Ej beslutade ärenden äldre än två år (st)	95	149	177

¹⁾ Under 2015 skedde huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden i Jordbruksverkets nya IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, varför statistik över inkomna och handlagda ärenden inte är möjlig att hämta ut. Siffrorna som redovisas för 2015 är därför ofullständiga och skiljer sig från tidigare års statistik. En del av arbetet med landsbygdsstöden skedde i de gamla IT-systemen. Arbetet handlade om handläggning av utbetalningsärenden från den förra programperioden. För dessa ärenden kan statistik hämtas ut och denna redovisas i tabellen

tillsammans med den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens eget diarieföringssystem.

Kommentar tabellen

Antalet ärenden som inte beslutats inom två år har minskat med 46 procent jämfört med årsskiftet 2013. Det har varit ett medvetet arbete att minska antalet äldre ärenden så det är en mycket positiv utveckling. Det innebär också att den utgående ärendebalansen är mindre än föregående år.

Medarbetare	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter (st)	97,77	93,85	97,34
– varav kvinnor	59,06	54,11	56,33
– varav män	38,70	39,73	41,01
Total sjukfrånvaro (%)	4,70	4,40	5,20
– varav kvinnor	4,70	4,30	3,80
– varav män	4,60	4,60	7,10
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda (%)	6,1%	5,3%	9,0%
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda (%)	9,2%	6,4%	7,9%

Kommentar tabellen

Antalet årsarbetskrafter ligger på en jämn nivå med en viss ökning under 2015. Sjukfrånvaron har tyvärr ökat jämfört med 2014. Vid en analys av orsakerna bakom 2015 års siffror ser vi, liksom både 2013 och

2014, att huvudorsaken till de relativt höga sjukskrivningstalen är långvarig fysisk sjukdom hos ett mindre antal medarbetare. Totalt sett var ett tiotal personer sjukskrivna under en längre period.

Ekonomi	2015	2014	2013
Verksamhetsintäkter (tkr)	110 408	101 761	95 269
- varav anslag (tkr)	59 245	59 196	55 132
- varav bidrag (tkr)	49 353	38 382	37 772
- varav avgifter och övrigt (tkr)	1 810	4 183	2 365
Verksamhetskostnader (tkr)	110 301	101 725	95 278
- varav kostnader för personal (tkr)	65 066	61 046	59 544
- varav kostnader för lokaler (tkr)	8 062	8 699	9 125
- varav övriga kostnader (tkr)	37 173	31 980	26 610
Lämnade bidrag och transfereringar (tkr)	35 197	35 643	24 050
Förvaltningsanslag av totala intäkter (%)	53%	58%	57%
OH-kostnad av total kostnad (%)	29,48	31,17	32,11
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	65,76	74,96	77,64

¹⁾ Konto 6912 Avskrivningar ingår sedan 2014 i summan för lokalkostnader. 2013 års värde är därför inte jämförbart.

Kommentar tabellen

Se kommentarer om ekonomi under de finansiella delarna.

ORGANISATION

Länsstyrelsen i Blekinge är uppbyggd kring fem avdelningar som leds av avdelningschefer med ansvar för verksamhet, medarbetare och ekonomi samt för att prioritera mellan avdelningens olika verksamheter och arbetsuppgifter. Varje avdelning har utsedda samordnare som fungerar som stöd för avdelningscheferna i planering, uppföljning, samordning och prioritering av den löpande verksamheten.

Ekonomichef, HR-ansvarig, verksamhetsutvecklare, landshövdingens sekreterare, husfru samt kommunikationsfunktionen inom avdelningen Service och stöd arbetar direkt mot ledningen.

**Landshövding
Länsråd**

Avdelningen
Kunskapsuppbyggnad

Avdelningen
Rätts- och djurskydd

Avdelningen
Samhällsutveckling

Avdelningen
Service och stöd

Avdelningen
Tillsyn och prövning

Länsstyrelsens hus vid Skeppsbrokajen 4, i centrala Karlskrona.

RESULTATREDOVISNING

Resultatredovisningens ordningsföljd följer den av länsstyrelserna gemensamt beslutade verksamhets- och ärendestrukturen, (VÅS), som används för länsstyrelsernas ärende- och ekonomiredovisning.

Varje verksamhetsområde inleds med likvärdiga tabeller där utvecklingen av årsarbetskrafter, verksamhetskostnader, ärendehantering och bidragsutbetalningar presenteras samt i förekommande fall utfall av brukarundersökningar. Tabellerna följs av kommentarer till de redovisade värdena samt kommentarer till andra väsentliga prestationer och resultat inom sakområdet. Därefter följer återskottet av de regleringsbrevsuppdrag som ska återskottas i årsredovisningen och som avser det aktuella verksamhetsområdet.

Länsstyrelseinstruktionen (2007:825) 2 § första stycket avseende nationella mål återskottas genom indikatorerna som är placerade under respektive verksamhetsområde. Övriga delar av 2 § länsstyrelseinstruktionen återskottas under rubriken Länsstyrelseinstruktionen 2 §.

De flesta belopp i resultatredovisningen är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser. Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbete. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Tidigare årsredovisningar är årsarbetskraften baserad på 1 760 timmar. Jämförelsetalen för 2013–2014 är därför omräknade utifrån det nya talet för en årsarbetskraft.

Medeltal anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer under året. Hänsyn är tagen till anställningsomfattning, längd på anställningen och tjänstledigheter. Uppgiften hämtas från Hypergene.

Indikatorer

Länsstyrelserna fick i uppdrag att utarbeta enhetliga indikatorer i regleringsbrevens både 2011 och 2012. Uppdragen samordnades av Länsstyrelsen i Örebro. Indikatorerna ska beskriva hur resultatet förhåller sig till målet att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Förslag till indikatorer redovisades till regeringen i juni 2012. Genom ett särskilt regeringsbeslut 2012-12-18 (S2012/8969/SFÖ) bestämdes att indikatorerna ska ingå i länsstyrelsernas årsredovisning från och

med 2012 i enlighet med den rapport som Länsstyrelsen i Örebro redovisat till regeringskansliet.

Efter att indikatorerna nu använts i tre årsredovisningar 2012–2014 fick länsstyrelserna ett nytt uppdrag i regleringsbrevet 2015. Uppdraget lyder:

”Vidareutveckling av indikatorer

94. Länsstyrelserna ska följa upp och utvärdera de resultatindikatorer som togs fram 2011 och utifrån uppföljningens resultat föreslå nya resultatindikatorer alternativt vidareutveckla befintliga resultatindikatorer. Indikatorer kan även föreslås för verksamhetsområden där länsstyrelserna är verksamma och där det inte tidigare finns resultatindikatorer. Målsättningen är att tydligare knyta länsstyrelsernas insatser till resultatindikatorerna, som ett verktyg för att följa upp målnuppfyllelsen. En utgångspunkt för arbetet ska vara att minska antalet resultatindikatorer per verksamhetsområde.

Uppdraget ska genomföras i samråd med Finansdepartementet och samordnas av Länsstyrelsen i Örebro län. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 30 september 2015.”

I den slutrapport som Länsstyrelsen i Örebro lämnade till regeringskansliet i september 2015 föreslås att flera indikatorer tas bort då de sannolikt inte tillräckligt knyter an till länsstyrelsernas insatser och beroende på att de har ett dåligt stöd bland länsstyrelserna. För några indikatorer föreslås mindre justeringar.

I rapporten föreslås också att länsstyrelserna får ett nytt uppdrag att utarbeta nya indikatorer för de som föreslås tas bort och eventuellt för nya områden som tidigare inte haft indikatorer. Den viktigaste slutsatsen är att nya indikatorer måste ha en starkare koppling till länsstyrelsernas verksamhet och vara ordentligt förankrade hos länsstyrelserna. Denna del av rapporten kommer regeringskansliet att återkomma till senare.

De förslag till förändringar av indikatorerna som redovisats i rapporten till regeringskansliet ska gälla fr.o.m. årsredovisningen för 2015, se vidare under respektive verksamhetsavsnitt.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

I regleringsbrevet för 2015 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

Vid redovisning av länsstyrelsernas uppgifter som avses i 2 § första - tredje styckena förordningen

(2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska myndigheten inte tillämpa 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats vad gäller volym och kostnader.

Vad gäller fördelningen av verksamhetens totala intäkter och kostnader i resultatredovisningen enligt 3 kap. 2 § jämfört med 3 kap. 1 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län. Detta innebär ett undantag från kravet att redovisa intäkter.

Länsstyrelseinstruktion 2 §

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346)

Nationella mål

Det finns nationella mål inom alla politikområden och Länsstyrelsen arbetar med ett flertal av dessa. Här nedan nämns några som särskilt prioriterats under året och en kort sammanfattning av det arbete som bedrivs kopplat till målen. Se även de indikatorer som finns under flera verksamhetsområden och som är kopplade till nationella mål inom respektive område.

Miljö kvalitetsmålen – Målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta.

Länsstyrelsen fokuserade under 2015 på att genomföra miljömålsprojektet Giftfri vardag med fokus på barn. Vidare inriktades arbetet på att genomföra åtgärder, uppföljning av miljömålsarbetet, information om miljöarbetet samt deltagande i det länsstyrelsegemensamma arbetet med att utveckla ett bra uppföljningsverktyg för åtgärdsprogrammet.

Förutom i genomförandet av det övergripande arbetet med miljömålsuppföljning och åtgärdsprogram, beaktade Länsstyrelsen miljö kvalitetsmålen i den löpande ärendehantering. Inom Länsstyrelsens olika verksamhetsområden genomförs också möten med länets aktörer för att stödja deras arbete och stimulera till åtgärder för en bättre miljö.

Läs mer om Länsstyrelsens arbete med miljö kvalitetsmålen under avsnitt "Länsstyrelseinstruktion § 5" samt avsnittet med redovisning av regeringsuppdrag 51.

Riksdagen har beslutat att målet för de svenska utsläppen av växthusgaser ska vara en minskning med 40 procent till år 2020 jämfört med 1990.

Blekinges klimat- och energistrategi utgår från Sveriges nationella mål, och dessa har brutits ner till konkreta mål för Blekinge med målsåret 2020. Under

2015 arbetade Länsstyrelsen främst med fokus på åtgärdsinsatser inom transportsektorn.

Länsstyrelsen använder sig av forumet Klimatsamverkan Blekinge som plattform för att samordna och leda det regionala arbetet med energiomställning och minskad klimatpåverkan. I Klimatsamverkan Blekinge finns representanter från länets kommuner, Landstinget, Regionförbundet, Energikontoret, Blekinge tekniska högskola, Försvarsmakten, Trafikverket och från ett tiotal branscher inom näringslivet med stor betydelse för växthusgasutsläpp i Blekinge. Klimatsamverkan Blekinge leds av landshövdingen.

Det konkreta arbetet drivs av Länsstyrelsen i samarbete med övriga offentliga aktörer. Några viktiga insatser under 2015 behandlade samlastning av kommunalt gods, minskad klimatpåverkan från fordonsflottan hos kommuner och landsting, samt det framgångsrika arbetet med att skapa förutsättningar för etablering av en biogasmack i östra Blekinge. I nuläget pågår förberedelser för att bygga en biogasmack i Ronneby kommun. Under 2015 intensifierade Länsstyrelsen Blekinge arbetet med att stärka det regionala klimatarbetet med ökad finansiering och ökat samarbete genom projektansökningar inom större samarbetsprojekt. Projektet "Sol i Syd" beviljades nyligen finansiering.

Helhetsperspektiv och samordning

Uppdraget att samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser utförs på flera olika sätt. Inom en rad av våra sakområden samordnar Länsstyrelsen olika intressen till nytta för länets utveckling. Detta beskrivs under respektive avsnitt. Här nedan beskrivs kortfattat några av de mer övergripande samverkans- och samordningsaktiviteter som Länsstyrelsen bedrev under året.

Samordning av flyktingmottagande

För att stödja kommunerna i arbetet med flyktingsituationen bildade Länsstyrelsen en regional samverkansgrupp samordnad av gruppen för krisberedskap. Deltagande aktörer var Migrationsverket, Polisen, Landstinget i Blekinge, Försvarsmakten, Räddningstjänsten och länets alla kommuner. Samverkansgruppen träffas en gång i veckan sedan september med fokus på det akuta läget och de frågeställningar som det har fört med sig. Varje vecka sammanställs lägesinformation med målet att beskriva flyktingsituationen i Blekinge och delge den relevanta information som finns att tillgå.

Samverkan med statliga myndigheter placerade i Blekinge

Länsstyrelsen anordnar årligen en träff med övriga statliga myndigheter som har en regional placering i Blekinge. I november bjöd Länsstyrelsen in till en träff för att respektive myndighet skulle få möjlighet att informera om aktuella frågor samt diskutera med och informera varandra om de särskilda utmaningar som det stora flyktingmottagandet innebär inom olika områden.

Strategiska samtal

För att stötta kommunerna i deras arbete för en giftfri vardag bjöd landshövdingen in till ett strategiskt samtal på residenset om giftfri miljö med fokus på barn. Totalt 68 deltagare från kommuner, miljöförbund och Länsstyrelsen deltog i samtalet. Föreläsare var Ethel Forsberg, Martina Lindgren och Kristina Brovall. Det strategiska samtalet var mycket uppskattat både av politiker och av tjänstemän. Arbete med Giftfri förskola pågår i flera kommuner och under diskussionen efterfrågade flera ett uppföljande seminarium. Som ett led i arbetet för Giftfri vardag så föreläste Ethel Forsberg även för Länsstyrelsens personal.

Blekingerådet

Blekingerådet är ett forum på ledningsnivå där Länsstyrelsen representeras av landshövdingen och länsrådet. De övriga aktörerna är Region Blekinge, Arbetsförmedlingen, Blekinge Tekniska Högskola, kommunerna i länet, Landstinget och Almi. I Blekingerådet hanteras frågor av stor bredd som är av betydelse för länets utveckling. Under året diskuterades bland annat frågor om ungdomsarbetslöshet, infrastruktur, högre utbildning samt den digitala agendan.

Regiongruppen

Regiongruppen består av regiondirektören, landstingsdirektören, kommundirektörerna och länsrådet. Under 2015 hade gruppen fem möten där olika för länet aktuella och gemensamma frågor diskuterades. Regiongruppen är också styrgrupp för ett antal projekt som till exempel länets folkhälsopolicy samt för arbetet med en gemensam ANDT-strategi, vilket var ett projekt som tillkom under 2015. Under hösten gjorde gruppen en studieresa till Bryssel där bl.a. Småland-Blekinge kontoret, Sveriges ständiga representation vid EU, SKL:s kontor samt Europaparlamentarikern Fredrick Federly fick besök.

Godstransportrådet

Godstransportrådet Skåne/Blekinge arbetar för att utveckla och stärka samarbetet mellan de olika transportslagen och för att finna de effektivaste godstransportlösningarna. Rådet fungerar som en

länk i samarbetet mellan näringsliv och myndigheter. I rådet finns representanter från Länsstyrelserna i Skåne och Blekinge, Region Blekinge, Region Skåne, näringsliv, branschorganisationer och Trafikverket. Landshövdingen i Blekinge är ordförande i rådet. Godstransportrådet Skåne/Blekinge utser en regional vinnare till Årets Lyft vilket utgår till det i regionen bästa exemplet på ett effektivt godstransportsamarbete. Att särskilt notera för 2015 var att vinnare på nationell nivå blev Ystad, Tomelilla och Simrishamns kommuners samdistributionsslösning tillsammans med Akka frakt.

Försvarssamverkan Blekinge (FÖRSAM)

Länsstyrelsen hade tre möten med Beredningsgruppen för FÖRSAM under 2015 och två möten under landshövdingens ledning i Ledningsgruppen. Försvarsmaktssamverkan för stöd kring Försvarsmaktens rekrytering i Blekinge är nu etablerat och arbetsgrupper börjar ta form. Arbetet är organiserat i tre arbetsgrupper, "Arbetskraft", "Boende" och "Information/Yrkesval". Arbetskraftsgruppen ska arbeta med att marknadsföra Försvarsmaktens kompetens till näringslivet i Blekinge och "Boende" ska arbeta med bostadssituationen, dagis och skola för Försvarsmaktens personal och medföljande. Arbetsgruppen "Information/Yrkesval" ska arbeta med information om Försvarsmakten som arbetsgivare främst mot skolor för att väcka intresse för att arbeta inom Försvarsmakten, antingen som kontinuerligt/tidvis anställd eller inom Hemvärnet.

Regional samverkan i krisberedskap

Det regionala rådet, vilket i Blekinge består av ledande tjänstemän hos aktörerna inom Krissamverkan Blekinge, bjöds under året in av landshövdingen. Mötet, som hölls på residenset och leddes av Länsstyrelsen, diskuterade den strategiska inriktningen för arbetet.

Det operativa regionala krissamverkansforumet, Krissamverkan Blekinge (K-sam) fortsätter ha en viktig funktion i att stärka krisberedskapsarbetet i länet. Arbetet leds av Länsstyrelsen och utvecklas genom nyckelaktörerna; länets fem kommuner, de två räddningstjänstförbunden, Landstinget i Blekinge, Polisen samt Försvarsmakten. Det är samma aktörer som även ingår i styrgruppen. Under 2015 hade K-sam fyra möten.

Arbetsgruppen Rakel, som är ett Länsstyrelseinitiativ, arbetar kontinuerligt med att integrera Rakel i länets krishanteringsförmåga och med att uppdatera systemet. I arbetsgruppen finns representanter från länets olika krishanteringsaktörer.

Under 2015 presenterades nya täckningskartor och därmed kunde områden med sämre täckning identifieras och förslag på åtgärder genom utbyggnad av den tekniska infrastrukturen påtalas för MSB.

Under 2015 genomförde Länsstyrelsen tillsammans med kommunerna en andra planeringsomgång avseende Styrel⁴. Det är den process där myndigheter och kommuner prioriterar viktiga elanvändare inom sitt geografiska område i syfte att lindra samhällskonsekvenserna som uppstår om en manuell förbrukningsfrånkoppling behöver tillgripas vid en elleffektbrist. Planeringsprocessen startade redan år 2014 med utbildning och insamlande av nationella myndigheters prioriteringar inom sin egen verksamhet och fortsatte sedan under hela 2015 med att Länsstyrelsen och kommunerna kompletterade och prioriterade underlaget gemensamt för att få den bästa möjliga konsekvenslindringen vid en eventuell manuell förbrukningsfrånkoppling.

Internationellt samarbete

Länsstyrelsens internationella arbete var även under 2015 främst inriktat på att upprätthålla de goda relationerna med Yunnan-provinsen. Blekinge och Yunnan har ett mångårigt samarbete som har utvecklats successivt. Den 10–11 september 2015 kom en delegation på sex personer på besök till Blekinge. Delegationen leddes av Mr. Yang Yingnan, vice ordförande i den stående kommittén för Yunnans parlament. Landshövdingen inledde besöket med ett möte på residenset för att diskutera utvecklingen av samarbetet mellan regionerna. Därefter besökte delegationen även Karlskrona kommun för att diskutera deras vänortsutbyte med staden Chuxiong. Delegationen fick efter önskemål även en genomgång av den svenska miljöbalken av en expert på Länsstyrelsen. Det fanns ett stort intresse för hur det fungerar i Sverige eftersom en liknande lagstiftning håller på att införas i Yunnan. Under den andra dagen besöktes även BTH där olika möjliga samarbeten diskuterades mellan BTH och Kunming University. Särskilt intresserade var delegationen av det projekt som bedrivits av BTH tillsammans med flera samarbetspartners från kommuner och näringsliv som kallas ”Green Charge Sydost”⁵. Det har varit ett treårigt forsknings- och demonstrationsprojekt med syftet att öka kunskapen och förutsättningarna för en hållbar introduktion av elfordon och el-laddinfrastruktur i sydostregionen: Småland, Blekinge, Öland och Norra Skåne. Möjliga samarbeten inom området diskuterades.

Under 2015 tecknade Länsstyrelsen ett ettårigt avtal med Blekingekontoret i Kunming om att ta fram regelbundna månadsrapporter med aktuell information inom olika branschområden som kan vara intressant

för näringslivet i Blekinge. Blekingekontoret finansieras för övrigt av Yunnan-provinsen och är bemannat med en person. Länsstyrelsen började under hösten 2015 planera för att starta upp ett projekt tillsammans med flera aktörer för att kunna erbjuda stöd till företag i Blekinge som är intresserade av att göra affärer i Yunnan-provinsen. Huvudfokus för projektet kommer att vara inom energieffektivitet, förnybar energi och miljöteknik men även andra relaterade områden kan komma i fråga. Finansiering för projektet kommer att sökas från flera håll men tanken är att starta upp i liten skala med en deltidsanställd person med kunskaper i det kinesiska språket. Länsstyrelsen påbörjade också ett samarbete med Region Kronoberg och Kalmar som tillsammans har ett liknande samarbete med Kina och ett kontor i Shanghai.

Särskilda händelser som inträffat i länet 2015

Se avsnittet ”Landshövdingen har ordet”.

Tillsyn av olika verksamheter

Tillsynsverksamhet är ett redskap för att följa upp att nationella mål genomförs samt för att främja länets utveckling. Tillsynen bedrivs både som direkt operativ tillsyn och som tillsynsvägledning. Vid tillsynsvägledningen bistår Länsstyrelsen bland annat med kunskapsunderlag för att kommunerna ska kunna utöva en effektiv tillsyn. Inom tillsynen sker utveckling av metoder och samverkan med andra organisationer som centrala verk, andra länsstyrelser och kommuner. Nedan listas Länsstyrelsens viktigaste tillsynsområden enligt lagstöd. För utförligare beskrivning hänvisas till respektive avsnitt i årsredovisningen.

- Miljöbalken
- Alkohol och tobak
- Skydd mot olyckor
- Kameraövervakning
- Kulturmiljö
- Plan- och bygglagen
- Djurskydd och veterinära frågor

Länsstyrelsen hade under året besök av Strandskyddsdelegationen. Besöket leddes av landshövdingen och samtliga kommuner och Region Blekinge deltog på mötet. Vid besöket diskuterades deltagarna strandskydd rent allmänt och olika fall av strandskydd i Blekinge och hur Länsstyrelsen bedömt dessa.

⁴ Systematisk planeringsprocess för prioritering av viktiga elanvändare

⁵ <http://greencharge.se/>

Övrig förvaltning

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 20* och 21*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,94	0,59	0,12
Årsarbetskrafter kvinnor	1,04	3,97	2,45
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,03	4,86	2,64
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 636	5 092	2 917
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	2,40	5,02	3,06
Antal ärenden, inkomna och upprättade	343	358	341
Antal beslutade ärenden	357	351	340
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	1
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	92	0	85
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 2053, Tillsyn av åtgärder mot penningtvätt (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 206, Stiftelser (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 211, Kameraövervakning (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen) ¹⁾	64		

¹⁾ Nöjdindex för verksamheten 211, Kameraövervakning hamnade på 64 för Blekinge jämfört med 60 som var genomsnitt för de åtta länsstyrelser som undersökte den ärendegruppen.

Kommentarer till tabellen

Att antalet årsarbetskrafter minskade kraftigt jämfört med 2014 berodde på att Länsstyrelsen till stor del använde egen personal vid genomförandet av valarbetet 2014. När valet var avslutat återgick dessa till sina ordinarie arbetsuppgifter, inom andra verksamhetsområden.

Länsstyrelsen Blekinge genomförde brukarundersökningen på ärendegruppen 211, Kameraövervakning. Resultatet på Nöjdindex blev 64 för Blekinge jämfört med 60 som var genomsnittet för de länsstyrelser som undersökte detta område. Blekinge hade höga betyg på bemötande samt på att besluten var lätta att förstå. Lägre betyg fick Länsstyrelsen för om det var lätt att nå rätt person via telefon respektive om man fått tydlig information per telefon. Brukarundersökningen utfördes på ärenden som hanterats under perioden 2014-06-01 till 2015-05-31. Den perioden sammanföll till stor del med valarbetet som utfördes av de personer som också hanterar kameraärenden, vilket kan förklara de lägre betygen för tillgängligheten via telefon.

Länsstyrelsen i Blekinge är inte något koncentrationslän och handlägger därför inte ärenden om lönegaranti, stiftelser, spridning av aska, bevakningsföretag med mera vilket påverkar ärendemängden inom verksamheten.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Allmän kameraövervakning

Länsstyrelsen genomförde tillsyn hos polis och domstolar i enlighet med den nationella tillsynsplan som togs fram länsstyrelsegemensamt. Tillsynen skedde genom besök på Blekinge Tingsrätt samt genom kontakt med Polisen.

När ansökningar om tillstånd till kameraövervakning kom in gjorde Länsstyrelsen i de flesta fall besök på platsen innan beslut fattades. Antalet anmälningar om eventuellt brott mot kameraövervakningslagen ökade något och antas fortsätta att öka och Länsstyrelsen utredde dessa dels skriftligen och dels via tillsynsbesök.

Kronhjort

Kronhjortskadorna i länet är lokalt ganska kostsamma. Sedan Skogsstyrelsen slutade mäta och rapportera dessa har Länsstyrelsen inte något eget system för uppföljning men samlar den information som fås på annat sätt till exempel genom upprättandet av skötselplaner för kronhjortskötselområden. Ett förslag till riktlinjer för kronhjortsförvaltning för länet arbetades fram under 2015 men då Naturvårdsverket ser över regelverket för kronhjort avvaktade Länsstyrelsen med att fatta beslut under året.

Länsstyrelseinstruktion 4 §

1. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också de allmänna valen.

De allmänna valen

Under 2015 kom drygt 30 anmälningar om efterträdarval under pågående mandatperiod in till Länsstyrelsen.

Trafikföreskrifter

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 25*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor	0,84	0,62	0,58
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,86	0,66	0,60
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	910	688	607
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	0,83	0,68	0,64
Antal ärenden, inkomna och upprättade	83	72	68
Antal beslutade ärenden	100	60	66
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Kommentarer till tabellen

Att antalet årsarbetskrafter ökade något jämfört med 2014 berodde på att Länsstyrelsen till stor del använde egen personal vid genomförandet av valarbetet 2014. När valet var avslutat återgick dessa till sina ordinarie arbetsuppgifter bland annat till arbete med trafikföreskrifter. Detta avspeglas också i att fler ärenden än tidigare år blev avgjorda då ärenden som inte hunnits med under valperioden kunde avslutas.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Översyn av lokala trafikföreskrifter

Länsstyrelsen och Trafikverket påbörjade under 2014 ett gemensamt arbete med att se över de lokala trafikföreskrifterna för länets samtliga allmänna vägar. Syftet är att tidigare samlingsbeslut ersätts av separata beslut. Ett flertal nya lokala trafikföreskrifter måste därför utfärdas samt eventuella felaktigheter rättas till. Trafikverket utförde en total inventering av länets samtliga vägar under 2014 men hann inte leverera sitt underlag under 2015. Detta innebär att inte heller Länsstyrelsen kunde utföra sin del som planerat. Underlaget ska levereras till Länsstyrelsen under 2016 och det innebär en revidering av cirka 2000 föreskrifter.

Översyn av sjötrafikföreskrifterna

Arbetet med sjötrafikföreskrifterna följde delvis den uppgjorda planen men eftersom arbetet görs tillsammans med Kustbevakningen och övriga berörda myndigheter så måste alla parter lämna sina bidrag för att arbetet ska kunna slutföras. Arbetet stannade av under drygt sex månader då kostnaderna för nya positionsangivelser var oklara och utan dessa fanns inte underlag för att ta fram nya föreskrifter. Marinbasen aviserade också att de vill komma in med kompletterande material. Arbetet kommer därför att fortsätta under 2016.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 28*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	1,80	1,84	0,98
Årsarbetskrafter kvinnor	4,03	3,33	2,99
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,96	5,51	4,07
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	6 802	6 055	4 802
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	6,18	5,96	5,05
Antal ärenden, inkomna och upprättade	841	743	652
Antal beslutade ärenden	780	726	623
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	10	4	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Brakarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28231, Djurstallar (förprovning) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28243, Djurskydd (tillstånd § 16 Djurskyddslagen) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 2826, Djurskydd (djurskyddskontroll – normalkontroller) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

Kommentarer till tabellen

Under våren 2015 förstärkte Länsstyrelsen djurskyddet med en person vilket innebar en ökning under året med ca 0,4 årsarbetskrafter och är en av anledningarna till att verksamhetskostnaderna ökade förhållandevis mycket.

Antalet såväl inkommande som beslutade ärenden ökade. Inkommande och upprättade ärenden ökade med cirka 100 ärenden, vilket är en något större ökning än mellan åren 2013 och 2014. Ökningen bestod främst av ett ökat antal djurskyddskontroller, föreläggande, beslut om omhändertagande samt anmälningar om primärproduktion. Förutom att antalet ärenden ökat kraftigt har flera ärenden varit mycket komplexa och krävt stora arbetsinsatser.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Livsmedelskontroll

Under verksamhetsåret medverkade Länsstyrelsen i Livsmedelsverkets revision av lokal livsmedelskontroll i Karlskrona kommun. Revisionen visade att kontrollmyndigheten hade utvecklats positivt jämfört med förra revisionstillfället. Länsstyrelsen har därmed genomfört de revisioner som Livsmedelsverket angett som riktlinjer avseende omfattning, det vill säga att genomföra revisioner hos varje enskild lokal kontrollmyndighet vart femte år. Enligt Livsmedelsverkets och länsstyrelsernas gemensamma revisionsplan skulle en revision göras i Blekinge under 2015. De tidigare genomförda revisionerna av de lokala

kontrollmyndigheterna visade att kraven i kontrollförfordningen (EG) nr 882/2004 i stort sett uppfylldes i deras kontrollverksamhet. Länsstyrelsen bedömer att de reviderade kommunerna har utvecklat eller kommer att utveckla rutiner för kontrollverksamheten, vilka leder till en enhetligare kontroll och att den får effekt genom att konstaterade brister hos livsmedelsverksamheter åtgärdas.

Länsstyrelsen genomförde två länsmöten tillsammans med Kronobergs län och Livsmedelsverket. Under dessa möten behandlades aktuella livsmedelsfrågor, bland annat Livsmedelsverkets nya organisation med utökat regionalt stöd, nyheter inom lagstiftningen, Statskontorets utredning av livsmedelskontrollen, ekologiska livsmedel, honung och mikrobryggerier. Långsiktigt leder de läns-gemensamma mötena till en mer enhetlig bedömning och en effektivare livsmedelskontroll.

Deltagarna vid de båda mötena kom från Länsstyrelserna i Blekinge och Kronobergs län, Livsmedelsverket, Landstinget Kronoberg och samtliga kommuner i Blekinge och Kronobergs län.

Länsstyrelsen Blekinge genomförde inga kontroller av primärproducenter av livsmedel. Länsstyrelsen i Skåne län genomför kontroller av primärproducenter av livsmedel inom tvärvillkorsområdet för Blekinges räkning. Under 2015 utförde Länsstyrelsen i Skåne tre kontroller i Blekinge.

Djurskydd

Totalt genomförde Länsstyrelsen 224 djurskyddskontroller under 2015. Antalet kontroller är därmed något fler än 2014 då 207 kontroller gjordes. Under 2015 kom det in 311 anmälningssärenden, medan det år 2014 var 351 anmälningssärenden som kom in. För anmälningssärenden har Länsstyrelsen en fastställd prioriteringsordning utifrån typ av anmälan. Denna användes för att välja ut i vilken ordning kontrollerna skulle göras.

Länsstyrelsen genomförde 54 riktade, slumpmässigt utvalda eller riskbaserade planerade kontroller hos olika objekt avseende deras efterlevnad av djurskyddslagstiftningen. Av dessa ledde 15 kontroller till uppföljande extra offentliga kontroller. Kontrollerna genomfördes främst inom nötkreaturs- och fårnäring- en och till viss del inom mink- och fjäderfäna- ringen.

Andelen planerade kontroller uppgick till 24 procent av det totala antalet genomförda kontroller under verksamhetsåret. Målet är enligt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd att de planerade kontrollerna, inklusive uppföljning av dessa, bör utgöra minst 50 procent av antalet genomförda djurskyddskontroller under ett år. På grund av den stora inströ- mingen av anmälningssärenden samt några mycket tidskrävande ärenden klarade Länsstyrelsen inte att uppfylla detta mål.

Efterlevnaden av lagstiftningen var varierande hos kontrollobjekten. Flertalet av kontrollerna resulterade inte i några övriga åtgärder från Länsstyrelsens sida medan ett antal krävde omfattande efterarbete. Antalet beslut om förelägganden eller förbud enligt 26 § djurskyddslagen låg på något högre nivå än 2014, 37 beslut jämfört med 27 året innan. Beslut om omhändertaganden av djur var något fler än föregående år antalet meddelade djurförbud var lägre än under 2014. Kontrollerna enligt kontrollföreläggningens (EG) nr 882/2004 krav hade effekt, det vill säga att krav ställdes för att konstaterade brister skulle åtgärdas. Länsstyrelsen överlämnade fem åtalsanmälningar om misstanke om brott mot djurskyddslagen alternativt brottsbalken (djurplågeri) till åklagare.

Under året genomförde djurskyddspersonalen ett projekt med parallellkontroller tillsammans med Kronobergs län. En djurskyddshandläggare från ena länet gjorde en normalkontroll och en handläggare från andra länet gjorde en skuggkontroll och utvärderade därefter kontrollresultatet. Det har visat sig att det råder en god samstämmighet mellan de båda länen- s bedömningar.

Länsstyrelsen genomförde strategiska möten med andra aktörer som berörs av Länsstyrelsens arbete

med djurskyddsfrågor. En samarbetsgrupp består av Polismyndigheten och länsstyrelserna i Kronobergs, Kalmar, Blekinge och Skåne län samt Livsmedels- verket. Ett annat samarbete upprätthålls med LRF:s djuromsorgsgrupp Sydost. Genom ett ökat informa- tionsutbyte och personliga kontakter mellan olika aktörer kan djurskyddsärenden handläggas effektivare och mer likriktat inom samverkansområdet. Dess- utom ökar förståelsen för Länsstyrelsens roll och fattade beslut.

Under året kom 45 förprövningsansökningar in, vilket var snarlikt förra årets 44 ansökningar.

Ansökningar om byggnation av djurutrymmen gällde främst mink, häst och nöt. Antalet inkomna anmäl- ningar om besiktning var 25 stycken. Lika många besiktningar genomfördes. Av dessa blev 13 stycken godkända vid första besiktningen och 12 stycken blev inte godkända, utan här krävdes ombesiktning efter att bristerna hade åtgärdats.

Smittskydd

Länsstyrelsen behandlade skyndsamt ärenden inom smittskyddsområdet samt lämnade även rådgivning till allmänheten. Jordbruksverket delegerade inte nå- gon salmonellasanering till Länsstyrelsen under 2015.

Allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen är, enligt 5 kap 1 § Lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, utsedd till tillsynsmyndighet över djurhälso- personal. Veterinäryrket är endast ett av sex olika yrken som är behörighetsreglerade i denna lag.

Länsstyrelsen genomförde inom yrkeskategorin djurhälso- personal en fysisk kontroll av en legitimerad veterinär. Dokumentgranskning av anmälningar från veterinärer om villkorad läkemedelsanvändning för lantbrukets djur genomfördes också. Vid eventuella brister i läkemedelshantering blir berörd djurhälso- personal kontaktad. Under 2015 skedde inte någon sådan kontakt eftersom brister inte kunde konstateras vid granskningarna.

Länsstyrelsen begärde överprövning av en nedlagd förundersökning avseende misstänkt brott mot lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt brottsbalken (djurplågeri).

Länsstyrelsen kontrollerade 188 hästpass under året där målet var minst 50 pass. Kontrollen samordna- des med djurskyddskontroll vilket medverkade till att antalet kontroller överträffade målet. Däremot uppnåddes inte målet att genomföra 5 kontroller av läkemedel på gård. Endast en kontroll gjordes bero- ende på att tillgängliga resurser inte räckte till för att genomföra dessa kontroller under verksamhetsåret.

Foder och animaliska biprodukter

Planerade kontroller avseende foder i primärproduktionen var under verksamhetsåret nedprioriterade. Inom kontroll av insamling och transport av animaliska biprodukter handläggs endast inkommande anmälningsärenden. Från och med den 1 februari 2015 krävs inte längre Länsstyrelsens tillstånd för nedgrävning av hästar. Under 2015 kom inga anmälningsärenden in och Länsstyrelsen fattade inga beslut om nedgrävning av häst.

Bedömning av Länsstyrelsens resultat

Enligt gjorda prioriteringar och utifrån de tillgängliga resurserna genomförde Länsstyrelsen på ett tillfredsställande sätt uppdraget avseende operativ djurskyddskontroll. Det är emellertid inte tillfredsställande att övriga kontrollområden inte kunde genomföras på ett önskvärt sätt. En bidragande orsak till detta att Länsstyrelsen hanterade ovanligt många komplicerade och mycket arbetskrävande ärenden under 2015.

Åtterrapportering regleringsbrev

6. Länsstyrelserna ska rapportera om eventuella problem med hot och våld riktat mot personal inom verksamhetsområdet livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor.

Hot och våld riktat mot personal

I sitt dagliga arbete möter medarbetarna inom dessa områden djurhållare som känner sig påhoppade, felaktigt utpekade eller på annat sätt illa behandlade. Under året förekom ett antal sådana situationer. Länsstyrelsen har noll-tolerans vad gäller hot och våld och polisanmäler alla händelser som kommer till ledningens kännedom. Under året förekom det även att familjemedlemmar till en medarbetare utsattes för olika former av trakasserier eller hot. Det förekom även situationer där djurhållaren hotade med att ta sitt liv. Dessa olika typer av besvärliga eller hotfulla situationer måste tas på allvar men får samtidigt inte påverka omsorgen om djuren i det aktuella fallet.

Tabell 1.1: Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Länsfakta	2015	2014	2013
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhålsopersonal.	1	6	0
Årsarbetskrafter inom området djurskydd.	5,0	4,3	3,4
Årsarbetskrafter inom området livsmedelskontroll.	0,1	0,0	0,0
varav Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av livsmedel i primärproduktionen.	0,0	0,0	0,0
Årsarbetskrafter inom området offentlig kontroll av foder i primärproduktionen.	0,0	0,0	0,0
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.	0	0	0
Antal kontroller av hästpass.	98	188	195

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, ärendehanteringssystemet Platina, Djurskyddskontrollregister.

Kommentar tabell 1.1

Länsstyrelsen i Skåne län utför kontroller av primärproducenter i Blekinge län inom ramen för arbetet med tvärvillkorskontroller. Rutinkontroller av foder inom primärproduktionen samt rutinkontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter har varit nedprioriterade under planperioden 2013–2015.

Länsstyrelseinstruktion 4 §

2. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar.

Redovisas under avsnittet "Övriga prestationer och resultat".

Regional tillväxt

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 30*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	1,24	1,42	1,19
Årsarbetskrafter kvinnor	0,93	0,96	0,95
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,22	2,54	2,20
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 659	3 407	3 605
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	2,42	3,36	3,79
Antal ärenden, inkomna och upprättade	163	144	160
Antal beslutade ärenden	157	143	151
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	2	1
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	9 456	9 884	7 844
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 302, Företagsstöd inom regional tillväxt (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

Kommentarer till tabellen

Totalt antal fattade beslut inom Regional tillväxt uppgick under året till 157, vilket är något fler än under 2014. Flest ärenden avsåg företagsstöd och projektstöd. Totalt beslutades om

105 företagsstöd, 4 hemsändningsbidrag till kommunerna samt 33 projektstöd. Antalet beslutade företags- och projektstöd samt total beslutssumma översteg 2014 års värden.

Stödform	2015 (tkr)	2014 (tkr)
Företagsstöd	8 564	7 921
Hemsändningsbidrag	559	558
Projektstöd	6 539	5 120
Totalt	15 662	13 599

I 69 av de företag (66 %) som beviljades stöd var en man företagsledare, i 26 företag (25 %) av en kvinna. I tio fall (9 %) drevs företaget tillsammans av en kvinna och en man.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Förutom den direkta handläggningen av företags- och projektstöd, medverkade Länsstyrelsen under året även vid tre företagsmässor och informerade där om olika stödmöjligheter inom anslaget för tillväxtåtgärder samt inom Landsbygdsprogrammet. Vidare informerade Länsstyrelsen om företagsstöden vid ytterligare sex träffar med företagare, banker och olika organisationer. Länsstyrelsen medverkade också vid tre handläggarkonferenser för företagsstöd och kommersiell service. Vid sidan om detta genomfördes under året flera formella och informella möten med bland annat Region Blekinge, ALMI Företagspartner

och Blekinge Business Incubator där olika stödfrågor diskuterades. Länsstyrelsen har kontinuerligt kontakt med kommunernas näringslivskontor och under året anordnades dessutom informationsmöten för tre av länets kommuner.

Under året påbörjade Länsstyrelsen en uppföljning av företag som beviljades mikrobidrag under året 2012.

Länsstyrelsen erhåller årligen genom tillväxtanslag medel att använda till olika utvecklingsprojekt samt till direkta företagsstöd. Länsstyrelsen beviljades dessutom vid utlysning från Tillväxtverket ytterligare drygt en miljon kronor i företagsstöd genom så kallade affärsutvecklingscheckar för internationalisering. Stöden hanteras i ett partnerskap som förutom Länsstyrelsen består av ALMI Företagspartner och Blekinge Business Incubator.

Länsstyrelsen genomförde under året bevakningsuppdrag inom grundläggande betaltjänster. Syftet med uppdraget var att komma fram till hur tillgången till dessa hade utvecklats under året samt hur dessa nu motsvarar samhällets behov. Länsstyrelsen gör bedömningen att tillgången till betaltjänster i stort sett är god i länet. Det framkom dock, precis som vid förra årets bevakningsarbete, att det finns grupper i samhället som upplever problem med betaltjänster. Även vissa föreningar och företag framhöll det svåra med att bedriva verksamhet på ett tillfredsställande sätt. Synpunkter som framkom rörde oftast tillgängligheten till kontanter och möjligheten att ta hand om dessa. Dessutom lyftes fram att det fortfarande finns platser i länet där mobiltäckning och bredband inte fungerar tillfredsställande.

Länsstyrelsen medverkade under året i en nationell konferens samt deltog på en träff med länen i södra Sverige, båda tillfällena hade inriktningen betaltjänster. Samarbetet med länsstyrelserna i Kalmar,

Södermanland och på Gotland inom de grundläggande betaltjänsterna fortsatte. Gruppen träffades fysiskt vid ett tillfälle och i övrigt utbyttes information samt aktuella frågor inom området diskuterades.

Återrapportering regleringsbrev

28. Berörda länsstyrelser ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och den aktör som har det regionala utvecklingsansvaret i länet samt hur denna samverkan har utvecklats.

Samverkan

Länsstyrelsen och Region Blekinge arbetar med utvecklingsfrågor inom en mängd olika områden. Inom området Regional tillväxt hanterar båda parter medel från det årligen fördelade regionala tillväxtanslaget. Blekinges regionala utvecklingsstrategi Attraktiva Blekinge, Blekingestrategin 2014–2020⁶, anger inriktning på länets utvecklingsarbete. Samverkan mellan Länsstyrelsen och Region Blekinge fungerar bra. Förutom en löpande dialog så anordnades under året flera formella möten med Regionen runt projekthantering och specifika projekt. För att underlätta för projektägare att till exempel söka medfinansiering från både Länsstyrelsen och Regionen fastställdes under året överensstämmande ansökningshandlingar.

På ledningsnivå deltar Länsstyrelsen i Tillväxtforum, där olika näringslivsfrågor diskuteras. Region Blekinge med flera finns också representerade i Tillväxtforum. På Tillväxtforums möten diskuteras till exempel ERUF- och ESF-projekt, regionala tillväxtmedel och projekt. De olika deltagarna presenterar också regelbundet vad som är på gång inom den egna organisationen.

Region Blekinge och Länsstyrelsen arbetade under ett års tid tillsammans med Blekinges kommuner med att koppla samman den kommunala fysiska planeringen med regionala utvecklingsfrågor. I projektet togs planeringsunderlag fram i form av digitala kartbilder samt en slutrapport med kartbilder i PDF-format. Kartskikten lades in i länsstyrelsernas webbGIS där kommunerna kan ladda ner dem. Kartorna belyser viktiga funktionella samband i länet, med utgångspunkt från Blekingestrategin. Arbetet med projektet har bland annat stärkt Länsstyrelsens arbete med energifrågor och minskad klimatpåverkan inom fysisk planering. I projektet fastställdes även formerna för en stadigvarande dialog kring dessa frågor. Projektet avslutades under 2015 och en rapport togs fram Strukturbild Blekinge⁷.

Användning av medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder

Länsstyrelsen har under året använt de regionala utvecklingsmedlen till både företagsstöd och projektstöd. Företagsstöden har som huvudsakligt syfte att underlätta för företagen att genomföra investeringar och på så sätt främja en hållbar tillväxt, ökad konkurrenskraft och en ökad sysselsättning. Länsstyrelsen har kontinuerliga kontakter med andra aktörer inom länets företagsfrämjande system, till exempel ALMI Företagspartner, Blekinge Business Incubator, kommunernas nyföretagarcentrum och näringslivskontor samt Coompanion. Då aktörerna har olika roller i systemet är samarbete viktigt för att finna bästa möjliga utvecklingshjälp för det enskilda företaget, till exempel vid en planerad expansion. Länsstyrelsens arbete med företagsstöd relaterar väl till Blekinges regionala utvecklingsstrategi Attraktiva Blekinge – Blekingestrategin 2014–2020⁸. Strategin beskriver olika insatsområden, till exempel "Arbetsliv" med målen: ett expansivt näringsliv, ett starkt innovationsklimat, en god kompetensförsörjning, och ett miljö-, energi- och klimatsmart näringsliv.

Länsstyrelsen medverkade under året i olika projektsammanhang, både som medfinansiär och som deltagande i projektens genomförande. Exempel på områden inom vilka Länsstyrelsen deltog som projektfinansiär är:

- Besöksnäring
- Landsbygdsföretagande
- Inkubatorverksamhet
- Företagsrådgivning
- Förnyelsebar energi

Då Länsstyrelsen och Region Blekinge hanterar medel från samma länsanslag var det naturligt att samverka genom att diskutera och informera varandra om aktuella projekt. Länsstyrelsens arbete med projektstöd ligger väl i linje med länets regionala utvecklingsstrategi. Beviljade projekt återfinns inom strategins insatsområden "Bildn av attraktiva Blekinge", "Livskvalitet" samt "Arbetsliv". Länsstyrelsens verksamhetsplan för området Regional tillväxt följde utvecklingsstrategin. Prioriterade områden var bland annat främjande av företagsklimat och entreprenörskap, utveckling av besöksnäring samt projekt för minskad ungdomsarbetslöshet.

30. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska berörda länsstyrelser redovisa och kommentera vilka insatser som genomförts, resultaten av dessa och vilka aktörer som deltagit samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet. Redovisningarna ska relatera till målen i länets regionala serviceprogram.

⁶ Länk till: Attraktiva Blekinge – Blekingestrategin 2014–2020

⁷ Slutrapport för Strukturbild Blekinge

⁸ Länk till: Attraktiva Blekinge – Blekingestrategin 2014–2020

Insatser för en god tillgång till kommersiell service

Länsstyrelsens arbete inom kommersiell service bedrivs i enlighet med Regionalt serviceprogram för Blekinge län 2014–2018⁹ och den handlingsplan som är kopplad till programmet. De åtgärder och mål som har fastslagits ska skapa förutsättningar för att vistas, verka och växa i Blekinges gles- och landsbygder.

Länsstyrelsens arbete med att stödja serviceutvecklingen på landsbygden omfattade under året i första hand stödhantering. Investeringsbidrag, hemsändningsbidrag, servicebidrag och projektbidrag var de stödformer som utnyttjades.

Regionalt samråd för kommersiell service är ett i länet etablerat nätverk för serviceförsörjningsfrågor. Länsstyrelsen är sammankallande och, förutom Länsstyrelsen, deltar kommunernas landsbygdsutvecklare, Länsbygderåd och Region Blekinge i nätverket. Representanter för Landsbygdsprogrammet och betaltjänster inbjöds till mötena. Två möten hölls under 2015.

Länsstyrelsen deltog i partnerskapet för framtagandet av länets handlingsplan för Landsbygdsprogrammet, för att säkerställa att övergången av investeringsbidraget för kommersiell service till Landsbygdsprogrammet skulle bli så bra som möjligt. Som ett led i nyordningen informerade och utbildade Länsstyrelsen kommunernas landsbygdsutvecklare i det nya ansökningsförfarandet.

Länsstyrelsen informerade vid åtskilliga tillfällen under året om de stödmöjligheter för dagligvarubutiker och drivmedelsstationer som finns i Blekinge. Informationen genomfördes bland annat vid näringslivsmässor, kommunbesök, företagsträffar och vid möten med Nyföretagarcentrum och ALMI Företagspartner. Kunskapen om stöden får anses vara väl spridd i länet.

Länsstyrelsen deltog vid de två konferenser om kommersiell service som Tillväxtverket arrangerade.

Under 2015 beviljade Länsstyrelsen stöd till kommersiell service med totalt 1 720 tkr, varav 935 tkr i investeringsbidrag, 559 tkr i hemsändningsbidrag och 120 tkr i servicebidrag. Investeringsbidrag beviljades

till sex dagligvarubutiker. Ett servicebidrag beviljades till en butik som ligger utmed en riksväg. Riksvägen var stängd för ombyggnad under större delen av året och detta medförde minskad försäljning för butiken samt likviditetsproblem.

Hemsändningsbidrag beviljades till fyra av länets fem kommuner.

Länsstyrelsen medfinansierade projektet ”Förstudie-servicepunkter i Blekinge”. Projektägare är Länsbygderådet i Blekinge. I projektet ska förutsättningar skapas inför en uppstart av långsiktigt hållbara servicepunkter i länet. Målet är utökad service på landsbygden. Gemensamt för samtliga bidrag är att Länsstyrelsen beviljade dem för att kunna upprätthålla en tillfredsställande försörjning av dagligvaror och drivmedel på landsbygden. Detta är i enlighet med Förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service, Förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken samt mål och intentioner i det regionala serviceprogrammet. Blekingestrategin har som mål att Blekinge år 2020 kännetecknas av goda och tillgängliga boendemiljöer med god samhällsservice. Länsstyrelsens arbete med serviceförsörjningsfrågorna är helt i linje med strategin.

Under år 2015 stängde varken någon dagligvarubutik eller någon drivmedelsstation på landsbygden i Blekinge. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att servicenivån vad gäller dagligvaror och drivmedel i länet i dagsläget är tillfredsställande

Den blekingska landsbygden har alla förutsättningar för en god livskvalitet med attraktivt boende och goda rekreationsmöjligheter. Men för att kunna bo, driva företag och skapa hållbar tillväxt i länets landsbygdsområden krävs både kommersiell och offentlig service. De stödinsatser som Länsstyrelsen genomförde under året främjar förutsättningarna för att kunna bo och verka på den blekingska landsbygden.

Tabell 3.1: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2007–2013

Strukturfondsadministration (tkr)	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	6	0	0
varav Förvaltande myndighet	0	0	0
varav Attesterande myndighet	0	0	0
varav Kontroller i territoriella program	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso.

Tabell 3.2: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2014–2020

Strukturfondsadministration (tkr)	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	0	0	0
varav Förvaltande myndighet	0	0	0
varav Attesterande myndighet	0	0	0
varav Kontroller i territoriella program	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 3.2

Insatsen och kostnaden inom området var under året av ringa omfattning.

Länsstyrelseinstruktion 5 § p7

7. Länsstyrelsen ska i sin verksamhet verka för att förenkla för företag.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen Blekinge redovisade under december månad till Länsstyrelsen i Kronobergs län vilka åtgärder som genomförts under året inom förenklingsarbetet för företag, enligt uppdrag 37 i regleringsbrevet. Nedan följer en kort sammanfattning av den redovisningen. Kronobergs län redovisar den samlade rapporten till regeringen den 1 februari.

Genom den årliga brukarundersökningen samt genom den behovsanalys som genomförts inom förenkla-projektet har det framkommit förbättringsbehov som företag efterfrågar. Utifrån dessa resultat arbetade Länsstyrelsen med förbättringsarbete inom följande områden:

Under 2014 genomförde Länsstyrelsen en klar-språksutbildning för alla medarbetare och under 2015 skedde en fördjupad utbildning för de avdelningar

som hanterar flest beslut. Avdelningscheferna ska kvalitetssäkra att den nya mallen för beslut används och att språket är tydligt.

En annan viktig åtgärd var att skicka ut bekräftelse på inkomna ärenden för så många ärendetyper som möjligt. Bekräftelse används nu på alla ärenden inom Landsbygdsprogrammet och på stödärenden inom Regional tillväxt. Även för ärenden inom natur, vatten och miljöskydd används bekräftelse samt för ärenden om förprovning av djurstall och kameraärenden

Under året genomfördes också flera informationstillfällen för företag både på Länsstyrelsen och ute i regionen när det gäller Landsbygdsprogrammet. För stöden inom Regional tillväxt skedde informationen till stor del via kommunernas näringslivskontor.

När det gäller förbättringsförslag eller synpunkter från företag så finns det än så länge inget systematiskt sätt för att ta emot dessa utan de går till berörda handläggare som sedan kan ta upp det till diskussion i sin grupp. Någon direkt återkoppling till företagen sker inte i dagsläget.

Under året fortsatte också Länsstyrelsens arbete med att kartlägga och analysera flera ärendeprocesser för att se vilka ytterligare förenklingar som kan genomföras samt för att få ett enhetligt arbetssätt och en enhetlig hantering av ärenden. Processerna finns utlagda på intranätet och alla medarbetare i respektive grupp var involverade under framtagandet. Under 2015 färdigställdes processbeskrivningar för handläggning av planärenden samt djurskyddsärenden. Inom planområdet kommer även lean-metodik att användas för att utveckla och följa upp processerna.

Alla anställda deltog under året i en förvaltningsutbildning, för att få en samsyn samt en enhetlig och rättssäker hantering av våra ärenden. Detta är särskilt viktigt för nyanställda.

Handläggningstider

I uppdraget ingick också att redovisa mål och måluppfyllelse för handläggningstid för några utvalda ärendetyper. Ärendetyper som ofta berör företag och med gemensamma mål för alla länsstyrelser. Länsstyrelsen Blekinge ligger på eller nära måluppfyllelsen (90 %) både för 28231 Ansökan om förprovning djurstall (97 %) samt för 525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken (85 %).

När det gäller 5558 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet så kunde Länsstyrelsen inte uppnå målet utan hamnade på 55 %. Detta berodde bland annat på att handläggning av många gamla ärenden prioriterades samt sjukdom som gjorde att handläggningen blev lidande. Likaså var vissa ärenden mer komplexa och en del behövde kompletteras.

När det gäller beräknad handläggningstid så kommuniceras det för närvarande bara skriftligt för ansökan om förprovning av djurstall. I vissa ärendetyper ges också ungefärligt besked om handläggningstid via telefon.

Infrastrukturplanering

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 34*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,12	0,16	0,16
Årsarbetskrafter kvinnor	0,22	0,20	0,12
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,34	0,38	0,29
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	442	646	324
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	0,40	0,64	0,34
Antal ärenden, inkomna och upprättade	14	18	17
Antal beslutade ärenden	18	19	14
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	2	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	866	1 583	0

Kommentarer till tabellen

Stödet enligt kanalisationsstödsförordningen har i princip förbrukats i Blekinge. Under hösten prioriterades kvarvarande utbetalningar av stödet och vid årsskiftet återstod endast två projekt att betala ut. En mindre summa kvarstår, främst på grund av återflöde från tidigare beviljade projekt, varför ytterligare ett projekt kommer att beviljas under 2016. Stödet har sökts både av föreningar i samband med VA-anläggning och av stadsnät.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Bredband i världsklass

Länsstyrelserna ska verka för att det riksdagsbundna målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass nås. En väl utbyggd fiberbaserad IT-infrastruktur är idag en förutsättning för fortsatt utveckling för Blekinges kommuner och regionen som helhet. Efterfrågan och utvecklingen av digitala tjänster ökar i allt snabbare takt, och förväntningarna är stora på kommande samhällsekonomiska vinster och ökad välfärd. I syfte att ange regionala målsättningar samt att samordna och underlätta genomförandet av den utbyggnad som krävs för att hela samhället skall få ta del av den nya infrastrukturen, togs en regional bredbandsstrategi fram under 2014. Den remissbehandlades och beslutades därefter under 2015. Strategin innehåller ett antal framgångsfaktorer samt en handlingsplan som anger ansvar och uppföljning av prioriterade åtgärder i syfte att nå uppsatta mål.

Genom ett regeringsbeslut i maj 2015 om bredbandskoordinatörer lades ansvaret för dessa hos det organ i respektive region som har utvecklingsansvar. I Blekinge blev det därför Region Blekinge som kunde rekrytera en bredbandskoordinator.

Redovisning av hur Länsstyrelsen har verkat för att nå målet samt vilka andra faktorer som har påverkat utvecklingen inom IT-infrastrukturarbetet i länet ska

göras i enlighet med Post- och telestyrelsens (PTS) anvisningar senast februari 2016. Redovisningen gjordes genom att besvara en enkät från PTS och den kommer att skickas in efter remiss hos Region Blekinge.

Länsstyrelsen ska bistå PTS i dess arbete med att följa upp de krav för stöd till bredbandsutbyggnad som anges i förordning (2012:39) om offentlig medfinansiering av projekt för utbyggnad av IT-infrastruktur. Uppföljning gjordes i samband med slutbesiktning av bredbandsprojekt både enligt Landsbygdsförordningen och enligt kanalisationsstödsförordningen. Uppföljningen uppvisade endast mindre avvikelser som kunde justeras.

Länsstyrelsen ska också informera projektägare om gällande regelverk för stöd till bredbandsutbyggnad i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer och relevant reglering. Länsstyrelsen hade informationsträffar om Landsbygdsprogrammet vid ett flertal tillfällen under året. Informationsträffar genomfördes dels i egen regi, men även i samverkan med andra organisationer, såsom SISU och Länsbygderådet. Vid dessa träffar presenterades även bredbandsstödet. Bredbandsstödet är dock så komplext till sin natur att ytterligare information krävdes för de aktörer som var intresserade av att gå vidare och söka stödet. Länsstyrelsen genomförde därför enskilda möten med fördjupad information till de som uttryckt behov av detta. Länsstyrelsen hade även omfattande telefonkontakt med dem som sökte stödet i samband med upprättandet av ansökan och i samband med begäran om kompletteringar. Utöver bredbandsföreningarna, ansökte de kommersiella aktörerna, både stadsnät och privata bolag, för ett flertal projekt. Även i dessa fall hölls enskilda möten med respektive aktör. Flera ansökningar som olika bynätstföreningar lämnade in, överläts till antingen ett stadsnät eller till Bynet. Detta skedde ofta i efter diskussion och samråd med Länsstyrelsen.

Hållbar samhällsplanering och boende

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 40* och 41*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	1,53	1,49	1,54
Årsarbetskrafter kvinnor	5,23	4,63	4,06
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	6,92	6,53	5,75
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	7 509	6 770	6 153
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	6,83	6,67	6,47
Antal ärenden, inkomna och upprättade	516	393	448
Antal beslutade ärenden	492	345	484
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	3	6
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4032, Överklagande lovärenden ¹⁾	32		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen) ²⁾	59		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4031, Överklagande detaljplaner (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

¹⁾ Nöjdindex för verksamhet 4032 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2015. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för 19 deltagande länsstyrelser är 43 medan det för Blekinge hamnade på 32

²⁾ Nöjdindex för verksamhet 402 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2015. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för tre deltagande länsstyrelser är 56 medan Blekinge fick ett något högre värde på 59.

Kommentarer till tabellen

Nöjdindex hamnade på 32 för "4032, Överklagade lovärenden" vilket var lägre än genomsnittet för alla länsstyrelser som ingick i undersökningen. Högst andel höga betyg fick Länsstyrelsen för informationen om överklagande, svarstiden på e-post samt bemötande. Högst andel låga betyg erhöles för lyhördhet samt nöjdhet totalt sett. Totalt svarade 22 personer på frågorna inom området vilket är ett antal som egentligen är för lågt för att kunna dra säkra slutsatser men Länsstyrelsen kommer ändå att arbeta vidare med det mer detaljerade underlaget.

För området 402 Detaljplaner var antalet svarande endast 11 stycken vilket försvårar möjligheten att dra säkra slutsatser från materialet.

Antalet inkomna och beslutade ärenden ökade markant under 2015 jämfört med 2014. En anledning

till detta var att Länsstyrelsen under 2015 började registrera och diarieföra ärenden inom "4071, Allmänbevakning av fastighetsbildning" när det gäller underrättelser vid fastighetsreglering. Dessa ärenden diariefördes inte tidigare utan samlades i en pärm.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Övergripande åtgärder

Landshövdingen sammankallade, på strandskyddsdelegationens begäran, till möte under hösten för en dialog om tillämpningen av strandskyddsreglerna inom bland annat PBL. Samtliga kommuner och Region Blekinge deltog på mötet. Vid besöket diskuterades strandskydd rent allmänt och olika fall av strandskydd i Blekinge och hur Länsstyrelsen bedömt dessa.

Länsstyrelsen påtalade, under diskussionen bland annat att man kan se problem med lagstiftningen när det gäller komplementbostadshus, inom områden där strandskydd gäller. Länsstyrelsen upprättade ett beslut 2011, vilket bland annat innebär att en kompletteringsåtgärd/komplementbyggnad kan uppföras inom ett visst avstånd från bostadshus och strandkant utan att det krävs strandskyddsdispens. Vad som menas med kompletteringsåtgärd definieras dock inte i beslutet. En sådan åtgärd kan få en negativ påverkan på tillgängligheten för allmänheten och även djur- och växtlivet. Det är inte heller omöjligt att en avstyckning utförs när det har tillkommit ett komplementbostadshus, vilket utökar hemfridszonen och

påverkar tillgängligheten ytterligare inom en fastighet. Länsstyrelsen har dock påbörjat en översyn av nu gällande beslut för att förtydliga vad som menas med kompletteringsåtgärder.

Länsstyrelsen kan även se en del svårigheter vid tillämpningen av strandskyddslagstiftningen, när det gäller kommunernas tolkning av de sex särskilda skälen i samband med upphävande av strandskydd i detaljplan.

RB 45 Regionalisering av nationella mål

Uppdraget om regionalisering av nationella mål genomfördes i enlighet med den enkät som Boverket utarbetat. Länsstyrelsen och Region Blekinge anser att de regionala formuleringarna i befintliga strategidokument överensstämmer med de nationella målen.

RB 46 Handlägga överklagade ärenden

När det gäller överklagade detaljplaner så fattade Länsstyrelsen beslut om sju överklagade detaljplaner under 2015. Länsstyrelsen kunde inte uppfylla målet att handlägga 75 procent av överklagade detaljplaner inom tre månader utan utfallet landade på 57 %. Målet om 90 % inom fem månader kunde inte heller uppfyllas utan utfallet blev 71 %. De ärenden som inte handlades inom rätt tid, var även föremål för överprövning och bedömningen av överklagandet var beroende av beslutet i överprövningsärendet.

Länsstyrelsen klarade målsättningen för handläggningstiden vad gäller överklagande av lov, förhandsbesked m.m. både inom fyra månader (utfall 89 procent av ärendena) och sex månader (98 procent av ärendena).

Överklagade detaljplaner och bygglovsärenden involverar flera olika verksamhetsområden på Länsstyrelsen. Det är positivt då dessa får en uppfattning om hur planbestämmelser tillämpas och vilka problem som finns i planering och bygglovshantering. Detta i sin tur tjänar som underlag för den tillsynsvägledning som Länsstyrelsen ger till kommunerna på exempelvis regionala plan- och byggträffar, kompetensutvecklingsinsatser eller i särskilda planeringsunderlag.

RB 50 Inträde på bostadsmarknaden

Länsstyrelsen i Blekinge genomförde hemlöshetsuppdraget i enlighet med den projektplan som var gemensam för alla länsstyrelser. Uppdraget genomfördes genom en nationell arbetsgrupp. Arbetet med hemlöshet på Länsstyrelsen i Blekinge skedde i samverkan mellan sakområdena plan, bostad och social hållbarhet.

I uppdraget ingick att länsstyrelserna särskilt skulle föra fram behovet av att kommunerna i ägardirektiven

till sina bostadsföretag betonar deras allmännyttiga och sociala roll. I det uppdraget var Länsstyrelsen i Skåne samordnande. En delrapport kring detta färdigställdes under året. Rapporten, Ägardirektiv till allmän nytta – Kommunernas styrning av sina bostadsaktiebolag¹⁰ är länsstyrelsernas kartläggning av de kommunala bostadsaktiebolagens ägardirektiv. Länsstyrelsen Blekinge bidrog till rapporten genom att studera respektive ägardirektiv för varje kommuns bostadsaktiebolag utifrån vissa frågeställningar och rapporterade därefter till Länsstyrelsen i Skåne.

Vid genomgången framkom att direktiven är allmänt skrivna. Kommunerna har inte definierat bostadsföretagens sociala roll och ansvar. Endast två kommuner nämner det sociala ansvaret och endast en kommun uppger om vilka de utsatta grupperna är.

I Blekinge rapporterade endast två kommuner om avhysningar av barnfamiljer. Länsstyrelsen valde att intervjua två kommuner i länet utifrån kriteriet om man hade haft avhysningar av barn eller inte under 2015. Länsstyrelsen frågade bland annat kommunerna om de tillämpar andra arbetssätt, utöver ägardirektiv, för att ge de kommunala bostadsföretagen en social eller allmännyttig roll samt hur de arbetar för att förebygga avhysningar.

I övrigt deltog Länsstyrelsen vid två nätverksträffar i Stockholm, den 21 april och den 24 november 2015.

En slutrapport om hela uppdraget lämnas till regeringen i början av 2016 och kommer därefter att distribueras till kommunerna.

Bostadsmarknadsanalys

Utifrån kommunernas svar på Bostadsmarknadsenkäten (BME) sammanställde Länsstyrelsen en regional bostadsmarknadsanalys, Rapport 2015:8, Analys av bostadsmarknaden i Blekinge län 2015¹¹.

Det är ett allmänt samhällsintresse att medborgarnas efterfrågan på bostäder kan tillgodoses. En väl fungerande bostadsmarknad är en av de mest avgörande faktorerna ur ett regionalt tillväxtperspektiv. För Blekinge är förändringarna mellan de olika årsvisa bostadsmarknadsenkäterna inte särskilt stora. Bostadsmarknadsenkäten för 2015 visade ett fortsatt stabilt och balanserat bostadsläge för länet under 2014 men visade samtidigt på en bostadsbrist och ett alltmer ökande behov av bostäder för 2015 i tätorternas centrala delar och stadskärnor samt för länets mindre kommuner som helhet.

Den förväntade utvecklingen av bostadsbeståndet i Blekinge under perioden fram till år 2020 kan beskrivas med att ett flertal kommuner konstaterar behov av fler attraktiva och tidsanpassade bostäder för sina

¹⁰ Länk till: Ägardirektiv till allmän nytta - Kommunernas styrning av sina bostadsaktiebolag

¹¹ Länk till: Rapport 2015:8, Analys av bostadsmarknaden i Blekinge län 2015

invånare. Länets större kommuner planerar för en befolkningstillväxt och ser en utvecklingstrend som ställer krav på ökade bostadsresurser. Fortfarande råder en bristsituation på bostäder i huvudorternas centrala delar. Det finns en planering för att på sikt kunna tillgodose behovet. Det börjar samtidigt även uppstå behov av nya attraktiva bostäder för länets mindre kommuner.

Blekinge behöver små hyresbostäder med hyror för vanliga inkomster. Ett flertal kommuner påtalar bristsituation avseende bostäder lämpliga för ungdomar och studenter.

Ett flertal kommuner avser att påbörja planering av äldreboende, särskilt boende, genom ny- och ombyggnation. Flertalet kommuner avser påbörja planering för trygghetsbostäder genom nybyggnad, ändring av byggnad eller omvandling.

Avseende bostäder lämpliga för nyanlända har flertalet kommuner i länet en bostadsmarknad i obalans med underskott på lämpliga bostäder.

Översyn av riksintressen i konflikt med bostadsbyggande

De riksintressen som innebär störst konflikt med bostadsbyggande i länet, är riksintressen för kommunikation, kulturmiljö och totalförsvaret. Översyn och förtydligande av värdena i kulturmiljön pågår vilket beräknas minska konfliktsituationer och underlätta kompletteringsbebyggelse i tätorter. Kommunikationskonflikter innebär ofta konflikt på grund av buller. Bullerstörning går ofta att avhjälpa genom byggnadstekniska åtgärder, vilket Länsstyrelsen arbetar aktivt för i plan- och byggärenden. Totalförsvarets riksintressen innebär konflikt med bostadsbyggande framför allt på landsbygden. Samtidigt är detta riksintresse ett särskilt viktigt allmänt intresse vilket avspeglas i miljöbalken. Diskussioner inom Länsstyrelsen inleddes om precisering av riksintressen för kustzonen (MB 4:4). Riksintresse för friluftsliv reviderades under 2014 men har ännu inte beslutats av Naturvårdsverket.

RB 43 Tillsyn och tillsynsvägledning över kommunernas plan- och byggverksamhet

Länsstyrelsen bedriver tillsynsvägledning genom deltagande i kommunernas planprocesser och genom handläggning av överklagade detaljplaner och bygglovsärenden. Genom den kontinuerliga rådgivningen samt återkopplingen av överklagade ärenden får kommunen vägledning om hur handlingar och beslut ska utformas för att vara juridiskt hållbara.

Länsstyrelsen får varje år ett antal framställningar från enskilda om att inleda tillsynsärenden gentemot

kommunen. Eftersom Länsstyrelsens roll inte är att bedriva tillsyn, används dessa ärenden istället som vägledningsexempel i diskussioner med kommunerna.

Länsstyrelsen anordnade en regional plan- och byggträff under våren. Träffen besöktes av flertalet kommunala tjänstemän inom planering och bygglov. På träffen diskuterades bland annat:

- Bygglövshanteirng och tillsyn
- Ny detaljplaneprocess
- Nya regelverk kring buller
- Riktlinjer för byggande i låglänta områden
- Erfarenheter från översiktsplanering
- Erfarenheter från genomförande av en arkitekt-tävling

Under hösten arrangerade Länsstyrelsen en temadag om kulturmiljön. Externa föreläsare berättade om planbestämmelser för att skydda kulturmiljövärden och om arkeologi i planprocessen. Flera kommuner berättade om sina kommunala kulturmiljövårdsprogram och Länsstyrelsen informerade om arbetet med översynen av riksintressena för kulturmiljövård. Temadagen lockade ett stort antal deltagare från länet men även från kommuner och länsstyrelser i angränsande län.

Energihushållning och energieffektivisering samt lekplatser

Enligt plan- och byggförordningen (2011:338) och uppdrag 43 regleringsbrevet för 2015 ska Länsstyrelsen följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Uppdraget genomfördes i enlighet med de enkätserier som landets länsstyrelser gemensamt tagit fram. Länsstyrelsen skulle i år särskilt granska kommunernas tillsyn av bestämmelserna om energihushållning och energieffektivisering samt lekplatser i plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen och Boverkets föreskrifter.

Byggverksamheten i länet kom under år 2014 att avmattas något både avseende lov- som anmälanärenden. Däremot kom antalet kommunala tillsynsärenden att öka i jämförelse med de båda föregående åren. För en stor del av länets kommuner har tillsynsverksamheten ännu inte någon högre prioritet. Den tillsynsverksamhet som bedrivs består i huvudsak av anmälningsärenden. Enligt Tillsynsenkät 2015 kom antalet ingripanden att minska i jämförelse med tidigare år.

Målet med svensk energipolitik är att skapa förutsättningar för en effektiv och hållbar energianvändning. Svensk energiförsörjning ska effektiviseras och

anpassas till långsiktigt hållbara energisystem. Enligt Tillsynsenkät 2015 anger dock ett flertal av länets kommuner att frågor kring energihushållning och energieffektivisering utgör tillsynsområden som ännu inte erhållit någon högre prioritet i den kommunala lov- och tillsynsverksamheten.

Bostadens närmiljö och friytor utgör väsentliga delar av vårt boende i kommunerna. Till bostäder ska trevligt planerade friytor för lek och utevistelse vara lokaliserade, som tillgodoser kvalitetskrav på ett generationsöverskridande sätt. Säkerhetsfrågor och teknisk status avseende lekplats och lekutrustning måste säkerställas genom kontinuerlig tillsyn och säkerhetsinspektion enligt upprättad tillsynsplan. Tillsynsenkät 2015 klargör med stor tydlighet att få kommuner kan redovisa en enhetlig överblick över situationen för kommunens allmänna lekplatser. Ingen av länets fem kommuner har planerat eller satt upp mål för byggnadsnämndens tillsyn över lekplatser inom kommunen.

Resultatet för Blekinge län redovisades genom Rapport 2015:16 "Byggnadsnämndernas tillsyn i Blekinge län 2014 samt tillämpning av plan- och bygglagen avseende bygglovsbefriade åtgärder". Rapporten syftar till att klargöra tillsynsläget.

RB 44 Uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen

Inga nya LIS¹²-planer antogs under året. Slutsatsen är densamma som föregående år, det vill säga att LIS inte har fått det genomslag i Blekinge som lagstiftaren avsåg när begreppet infördes. Under 2015 antogs nio detaljplaner som innehåller upphävande av strandskydd, varav en av dessa överklagades. Länsstyrelsen avslag överklagandet. Länsstyrelsen tog inte in någon detaljplan för överprövning på grund av strandskydd.

En kommun inledde arbete med en ny kommunomfattande översiktsplan. Länsstyrelsen utarbetade en samlad redogörelse och deltog i tematiska möten inför planarbetet.

Under våren genomförde landshövdingen, länsrådet och tjänstemän från grupperna plan, klimatanpassning och tillsyn besök i samtliga kommuner. Aktuella frågor diskuterades med ledande kommunala tjänstemän och politiker. Agendan för mötena skiljde något från kommun till kommun men genomgående diskuterades bostadsbyggande, regionala utvecklingsfrågor, klimatanpassning av infrastruktur och kommunala verksamheter samt samarbete mellan Länsstyrelsen, kommuner och privata aktörer.

Länsstyrelsen tog fram ett flertal nya eller förbättrade planeringsunderlag under året:

- Region Blekinge och Länsstyrelsen arbetade under ett års tid tillsammans med Blekinges kommuner med att koppla samman den kommunala fysiska planeringen med regionala utvecklingsfrågor. I projektet togs planeringsunderlag i form av digitala kartbilder fram samt en slutrapport med kartbilder i PDF-format. Kartskikten lades in i länsstyrelsernas webbGIS där kommunerna kan ladda ner dem. Kartorna belyser viktiga funktionella samband i länet, med utgångspunkt från Blekingestrategin¹³. Arbetet med projektet har bland annat stärkt Länsstyrelsens arbete med energifrågor och minskad klimatpåverkan inom fysisk planering. I projektet har även formerna för en stadigvarande dialog kring dessa frågor fastställts. Projektet avslutades under 2015 och i rapporten Strukturbild i Blekinge¹⁴ finns projektet beskrivet.
- WKP står för Webbaserad Katalogtjänst för Planeringsunderlag och det ska bli en nationell katalog för planeringsunderlag. Sedan oktober 2014 ingår en planarkitekt från Länsstyrelsen i Blekinge i den nationella redaktionen för framtagandet av WKP. Det innebär bland annat deltagande i att utforma planeringskatalogen samt delta i arbetet med att stödja övriga län med avgränsning och kategorisering av planeringsunderlag. Planarkitekten är även lokal redaktör för planeringsunderlag från Länsstyrelsen i Blekinge och har samordnat inventeringen och inmatningen av underlagen inom länet. Planarkitekten deltog även i arbetsgruppen för etablering av förvaltningsobjekt Samhällsplanering, energi och kulturmiljö.
- Länsstyrelsen beslutade om riktlinjer för säkerhetsnivåer för byggande i låglänta områden. Syftet med dessa är att skapa tydlighet kring Länsstyrelsens bedömning av vilka säkerhetsnivåer som krävs för att byggnadsverk ska tryggas mot översvänningsrisk relaterat till stigande havsnivåer och högre extremflöden i vattendrag. De nya riktlinjerna introducerar bland annat en mer utvecklad hantering av tidsaspekten i havsnivåhöjningen i jämförelse med motsvarande riktlinjer och rekommendationer i andra län. Riktlinjerna tillämpas i bygglovshantering och planering.
- Under året pågick översyn och uppdatering av riksintressebeskrivningar för kulturmiljövården. Tydliga beskrivningar och konsekvensanalyser utgör ett viktigt planeringsunderlag.
- Beslut fattades om det utvidgade strandskyddet för Karlskrona kommun under början av 2015.

¹² LIS - Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

¹³ Länk till: Attraktiva Blekinge – Blekingestrategin 2014–2020

¹⁴ Länk till: Strukturbild i Blekinge

- Enligt havsplaneringsförordningen ska länsstyrelserna aktivt delta i arbetet för kommunal medverkan i havsplaneringen och annat stödjande arbete gentemot kommunerna. Länsstyrelsen anordnade flera arbetsmöten med kommunerna Karlskrona, Ronneby och Karlshamn för att komma vidare i det gemensamma projektet om kommunal havsplanering inom ramen för Blekinge Arkipelag. Havs- och vattenmyndigheten beviljade medel för projektet. Se vidare avsnitt under "Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd" om Blekinge Arkipelag.

Uppföljning om komplementbostadshus

Länsstyrelsen skulle i år enligt plan- och byggförordningen (2011:338) och uppdrag nr. 44 följa upp byggnadsnämndernas tillämpning av bestämmelserna om komplementbyggnad, komplementbostadshus och om vissa tillbyggnader och takkupor enligt 9 kap. 4 a och b §§ plan- och bygglagen. Uppdraget genomfördes i enlighet med de enkätserier som landets länsstyrelser gemensamt tagit fram.

Syftet med lagändringen avseende bygglovsbefriade åtgärder, är att förenkla regelverket så att det inte ställs krav på bygglov i större utsträckning än vad som är motiverat utifrån samhällets behov av att säkerställa att bebyggelsen utvecklas på ett lämpligt och hållbart sätt. Dessutom syftar lagändringen till att åstadkomma förenklad administration och reduktion av hinder i den offentliga förvaltningen.

Erfarenheterna hittills visar att två av fem kommuner bedömer att det finns problem med att tillämpa lagstiftningen avseende bygglovsbefriade åtgärder. Fyra av fem kommuner bedömer att det finns behov av ytterligare vägledning i anmälan- och byggprocessen samt för tillsynen över densamma.

Resultatet för Blekinge län redovisades genom Rapport 2015:16, "Byggnadsnämndernas tillsyn i Blekinge län 2014 samt tillämpning av plan- och bygglagen avseende bygglovsbefriade åtgärder". Rapporten syftar till att klargöra tillsynsläge och PBL-tillämpning i kommunerna och de svårigheter som kan uppstå i samband med lagens tillämpning.

Återrapportering regleringsbrev

Tabell 4.1

Bidrag för vilka Länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2015	2014	2013
Boverket: Engångsbidrag	7 743	11 363	2 292
Totalt	7 743	11 363	2 292

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen.

Kommentarer Tabell 4.1

Antalet beslutade ärenden har minskat från 2014 till 2015 på grund av att Radonbidraget har avslutats.

Tabell 4.2

Beslut om stöd (antal första beslut)	2015	2014	2013
Reguljära stöd			
Radonbidrag egna hem	2	21	13
Tillfälliga stöd			
Investeringsstöd äldreboendestäder, m.m.	1	3	0
Investeringsstöd till solceller	18	23	75
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	13	24	16
Beslut om avslag/avskrivning	4	6	18
Beslut om återkallande	8	13	10
Beslut om utbetalning	24	69	46
Beslut om omprövning efter utbetalning	0	0	0

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen.

Kommentarer Tabell 4.2

Det var möjligt att söka investeringsstöd till äldreboendestäder¹⁵ avseende särskilda boendeformer som påbörjades 1 januari 2007–31 december 2014 och för trygghetsboendestäder som påbörjades under perioden 1 oktober 2009–31 december 2014.)

Ett flertal nya bostadsprojekt initierades under år 2014 och ansökningar om investeringsstöd till äldreboendestäder kom in till Länsstyrelsen. Ärendena under 2015 berörde fem projekt fördelade över fyra av länets kommuner med en sammanlagd produktion av 136 lägenheter för äldreboende. Länsstyrelsen fattade under år 2015 beviljandebeslut för ett projekt och be-

slut om utbetalning av investeringsstöd för ytterligare två projekt för äldreboendestäder. Projekten är omfattande och sträcker sig ofta över flera år, vilket är anledningen till att alla ärenden inte avslutades.

Investeringsstöd till solceller

Antalet beslut har minskat på grund av lägre tilldelat stödbelopp till Länsstyrelsen Blekinge jämfört med tidigare år.

¹⁵ Investeringsstöd för äldreboendestäder har lämnats för att stimulera anordnande av bostäder som utgör sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap 5 § socialtjänstlagen (2001:453) eller för trygghetsboendestäder enligt 2 § förordningen (SFS 2007:159).

Energi och klimat

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 42*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	1,35	1,34	0,45
Årsarbetskrafter kvinnor	0,73	1,04	1,01
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,13	2,53	1,50
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 105	3 008	1 886
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	1,91	2,96	1,98
Antal ärenden, inkomna och upprättade	20	8	10
Antal beslutade ärenden	9	10	15
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	2	2
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	453	746	558

Kommentarer till tabellen

Variationerna i bidragutbetalningar mellan olika år beror på hur slutförandet av olika projekt som beviljats av Länsstyrelsen sammanfaller i tid.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Myndighetssamarbete – medverkan i nationella utredningar, projekt och nätverk Dricksvattenutredningen

Länsstyrelsen i Blekinge medverkade i referensgruppen för klimatförändringar, utsedd som representant för länsstyrelsernas klimatanpassningsnätverk. Länsstyrelsen Blekinge deltog också i årets möten, bidrog med synpunkter på framtagna underlag och åtgärdsförslag. Utredningen leds av Regeringskansliet.

Projekt ÖKA

”En ökad förmåga att möta en storskalig dricksvattenkris genom metodstöd för behovsinventering och urval av samhällsviktig verksamhet för prioriteringsmöjlighet och privat–offentlig samverkan”. Länsstyrelsen Blekinge medverkar i en styrgrupp för delprojekt om vattenbehov och konsumtionsmönster. Projektet, som leds av Livsmedelsverket och finansieras med bidrag från MSB, pågår under perioden 2015–2017.

Nationellt Nätverk för Dricksvatten

För att öka samverkan mellan olika myndigheter och andra samhällsaktörer som är involverade i vattenförsörjningsfrågor leder Livsmedelsverket ett Nationellt Nätverk för Dricksvatten. Länsstyrelsen i Blekinge är utsedd att delta även i detta sammanhang som representant för länsstyrelsernas klimatanpassningsnätverk. Länsstyrelsen Blekinge deltog i möten under året och bidrog med en presentation om vattenförsörjningsplaner och problematik.

Riktlinjer för beräkning av dimensionerande havsnivåer

Länsstyrelsen Blekinge medverkade i SMHI:s externa referensgrupp för arbetet med regeringsuppdraget att ta fram riktlinjer för beräkning av dimensionerande havsnivåer. Bakgrunden till att Länsstyrelsen Blekinge ombads att medverka är att Länsstyrelsen här fört långtgående diskussioner med SMHI om behovet av en nationellt gemensam metod att bedöma högsta högvattenstånd för olika områden i landet, med hänsyn till stigande havsnivåer. Underlag om framtida högvattenstånd har stor betydelse vid bedömning av lämplighet för exploatering och byggnation av låglänta områden, som är ett av Länsstyrelsens ansvarsområden enligt PBL (Plan och bygglagen).

Boverkets interna kunskapsdag om översvämningsrisker och PBL

Länsstyrelsen Blekinge blev inbjuden att medverka som en av tre föredragshållare vid en kunskapsdag för Boverkets interna vattengrupp. Länsstyrelsen presenterade Blekinges nya riktlinjer för byggande i låglänta områden. De nya riktlinjerna introducerar bland annat en mer utvecklad hantering av tidsaspekten i havsnivåhöjningen i jämförelse med motsvarande riktlinjer och rekommendationer i andra län. Länsstyrelsen Blekinge belyste särskilt behovet av nationell samsyn kring utgångspunkter för bedömning av vilka risknivåer som är acceptabla vid planering av ny bebyggelse, med hänsyn till successivt stigande havsnivå och ökande högflöden i vattendrag.

Strategisk ledning, samordning och utbyte inom arbetet med klimat- och energiomställning

Blekinges klimat- och energistrategi¹⁶ utgår från Sveriges nationella mål, och dessa har brutits ner till konkreta mål för Blekinge med måläret 2020. Under 2015 arbetade Länsstyrelsen främst med fokus på åtgärdsinsatser inom transportsektorn. Länsstyrelsen använder sig av forumet Klimatsamverkan Blekinge som plattform för att samordna och leda det regi-

onala arbetet med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Landshövdingen är ordförande för Klimatsamverkan Blekinge. I forumet finns representanter från länets samtliga kommuner, landsting, regionförbund, energikontor, högskola, Försvarsmakten, Trafikverket och från ett tiotal branscher inom näringslivet med stor betydelse för växthusgasutsläpp i Blekinge. Samordningen drivs av Länsstyrelsen i nära samarbete med regionförbundet och det regionala energikontoret. Klimatsamverkan Blekinge har också utbyte med sina systerorganisationer i Kalmar och Kronobergs län, med årligt möte i samband med arrangemanget av Energiting Sydost. Under 2015 handlade utbytet främst om möjligheter att främja biogas i upphandling samt erfarenheter av olika samverkansmodeller.

Under 2015 besökte Länsstyrelsens ledning samtliga kommunledningarna för att diskutera viktiga frågor som var aktuella för året. Under mötena belystes bland annat möjligheterna inom satsningen "Transportstöd Blekinge" (se nedan under "Viktiga åtgärdsinsatser under 2015"), samt betydelsen av länstäckande infrastruktur med tankställen som möjliggör användning av biogasfordon. Internt samordnas Länsstyrelsens arbete med klimat och energi inom olika sakområden genom styrgruppen för miljömål där klimatfrågorna ingår. I styrgruppen ingår länsrådet och samtliga avdelningschefer tillsammans med samordnare för miljömål och för klimatfrågor. På tjänstemannanivå sker Länsstyrelsens interna samordning främst genom "TIS-möten", tvärssektoriella informationsmöten för diskussion om aktuella ärenden, som hålls regelbundet med två veckors intervall.

Länsstyrelsen Blekinge deltog i samtliga möten som anordnades av LEKS, det nationella nätverket för klimat och energi. Länsstyrelsen Blekinge har haft stor nytta av vägledning och utvecklingsmaterial från LEKS i arbetet. Länsstyrelsen Blekinge hade också utbyte och samarbete med enskilda länsstyrelser i olika frågor, bland annat inom Sydlänsgruppen.

Länsstyrelsen sprider löpande information och försöker aktivt lyfta klimatfrågan i olika sammanhang med hjälp av presentationer vid olika seminarier, hemsidor, nyhetsbrev, presskonferenser etc. Under 2015 fick Länsstyrelsens klimatarbete flera inslag i lokal press, radio och tv med artiklar, ofta kombinerat med intervjuer.

Under 2015 intensifierade Länsstyrelsen Blekinge arbetet med projektansökningar till strukturfonder och andra EU-fonder för att stärka det regionala klimatarbetet med ökad finansiering och ökat samarbete. Projektet "Sol i Syd" beviljades nyligen medel.

Viktiga åtgärdsinsatser under 2015

Länsstyrelsens uppdrag att strategiskt leda det regionala arbetet med energi och klimat rapporteras separat till Energimyndigheten och Naturvårdverket. Här återges kort några insatser från årets verksamhet:

Klimatsamtal på residenset

Landshövdingen bjöd in politiker och andra beslutsfattare i länet till ett klimatseminarium på residenset. Seminariet behandlade:

- Konsekvenser av översvämningar
- Nya riktlinjer för byggande i låglänta områden
- Ny skyfallskartering för länet
- Blekinges potential för produktion av förnybar energi
- Framgångsrika exempel från andra delar av landet på lönsam energieffektivisering i fastigheter
- Förändring av resmönster i stadsmiljö genom användning av parkeringsinstrumentet för att skapa hållbara resmönster i städer.

Seminariet var fullsatt med totalt 62 deltagare, där länets samtliga kommuner och landsting var representerade. Vi fick mycket positiv respons på arrangemanget både under seminariet och i utvärderingen.

Samlastning av kommunalt gods

En studieresa om samordnad varudistribution anordnades för Blekinges kommuner. Resan gick till Ystadklustret där de tre ingående kommunerna berättade om förberedelser och nuvarande arbete i drift med e-handel, förfrågningsunderlag och upphandling, ruttoptimering, kostfrågor och miljövinster. Dagen avslutades med ett besök på distributionscentralen där inkommande gods från leverantörer samlas. Studieresan arrangerades av Energikontor Sydost i samarbete med Länsstyrelsen. Fyra av Blekinges fem kommuner deltog i studieresan. Samtliga deltagare som besvarade utvärderingen var mycket nöjda med studieresan och hade fått ökad inspiration att arbeta vidare med att införa samlastning.

Transportstöd Blekinge

Under året initierade och medfinansierade Länsstyrelsen ett projekt för att stödja arbetet med minskad klimatpåverkan från den egna fordonsparken hos kommuner och landsting. Aktörerna fick därigenom möjlighet till stöd att förbättra förutsättningarna och öka möjligheterna att genomföra de åtgärdsförslag som tagits fram i energideklarationer för de enskilda organisationernas fordonspark. Samtliga kommuner har nu påbörjat arbetet med implementering. Projektet

omfattar även samordning för uppbyggnad av läns-täckande infrastruktur för tankställen med förnybara bränslen. Detta utmynnade i en länsövergripande ansökan till klimatklivet om laddinfrastruktur, som för närvarande handläggs av Naturvårdsverket.

Biogasmack i östra Blekinge

Under 2015 slutförde Klimatsamverkan Blekinge ett projekt för att skapa förutsättningar för en etablering av biogasmack i östra Blekinge, ett område där tankmöjligheter för biogasfordon tidigare har saknats. Arbetet var framgångsrikt och nu pågår förberedelser för uppförande av en biogasmack under 2016. Mackentreprenören beviljades också investeringsstöd från Klimatklivet, efter Länsstyrelsens uppmuntran att söka.

BiogASFörutsättningar i Sölvesborgs kommun, västra Blekinge, inventering av kundunderlag för etablering av ett tankställe för biogasfordon

Studien som finansierades av Länsstyrelsen indikerar att det finns tillräckligt kundunderlag och intresse i kommunen för att kunna etablera en mack. Det är dock osäkert vilka företag som verkligen kommer att övergå till biogasfordon om en mack etableras, bland annat beroende av tillgängliga fordonsmodeller och kostnader.

Intelligent Fjärrvärme – Karlshamnsmodellen

Inom projektet utvecklades en utvärderingsprocess för modellens energi- och effektbesparing. En viktig del bestod också i att sprida information om modellens fördelar. Projektresultaten fick stor spridning och presenterades bland annat vid ett välbesökt heldagsseminarium, där bostadsbolag och energibolag från länets samtliga kommuner deltog. Länsstyrelsen medverkade i projektets styrgrupp och möjliggjorde projektet genom medfinansiering.

Run-For-Your-Life – världens största klimatperformance arrangerad av Riksteatern

Klimatsamverkan Blekinge organiserade länsstäckande arrangemang som till exempel medverkan i Run-For-Your-Life: ett webbsänt stafettlopp för klimatet som startade i Arktis och avslutades på klimatmötet i Paris. Under stafettloppet anordnades berättarcaf  er i Blekinges samtliga kommuner och allmänheten bjöds in att delta med personliga klimatber  ttelser. Blekingesatsningen uppmärksammades inledningsvis med en gemensam presskonferens av Länsstyrelsen och Regionförbundet. Manifestationen uppmärksammades i Blekinges lokaltidningar och fick stort genomslag på webben med totalt 170 000 visningar av projektets hemsida.

Utställning f  r minskad klimatpåverkan i vardagslivet

Utställningen har tagits fram inom Klimatsamverkan Blekinge och under 2015 anordnades totalt tio visningar av utställningen i länet på offentliga platser som bibliotek, skolor, kommunhus och m  sshallar.

Klimatklivet – arbete med klimatinvesteringsst  det

Under 2015 genomfördes två ansökningsomgångar i det lokala klimatinvesteringsst  det. Länsstyrelsen informerade och uppmuntrade länets kommuner och andra regionala aktörer att ansöka om det lokala klimatinvesteringsst  det vid olika möten och konferenser. Länsstyrelsen deltog i samtliga möten som anordnades av Naturvårdsverket och Länsstyrelsernas Energi-och Klimatsamordning. Länsstyrelsen yttrade sig över inkomna ansökningar fr  m Blekinge inför beslut av Naturvårdsverket. I första ansökningsomgången beviljades stöd till byggnation av en biogasmack i Ronneby vilket Länsstyrelsen uppmärksammade i ett pressmedelande. Detta   r en mycket viktig åtgärd för att skapa möjlighet för bilister i   stra Blekinge att övergå till biogasfordon. Länsstyrelsen gjorde under 2014–2015 omfattande insatser för att främja och stimulera till en etablering av biogasmack i   stra Blekinge.

Uppföljning av klimatarbetet

Länsstyrelsen följde upp energi- och klimatarbetet och rapporterade in det på www.miljomal.se. Utsläppen av klimatpåverkande gaser i Blekinge har minskat successivt sedan 1990. Det   r främst utsläppen fr  m energiförsörjningen som har minskat medan omställningen i andra sektorer g  r långsammare. De största utsläppen kommer fr  m transportsektorn. Utsläppen fr  m transporter har legat stabilt på hög nivå under lång tid, men senast tillgängliga data visar på en svag minskning. Blekinges samtliga kommuner har arbetat aktivt för att driva på introduktionen av elfordon, och ligger långt framme på det området.

För att kunna nå de regionala målen om minskad klimatpåverkan måste utsläppsminskningarna intensifieras, både genom minskad energianvändning och genom att ersätta fossila energikällor med förnybara. I Blekinge står förnybar energi för drygt 60 procent av den totala energianvändningen, en relativt hög andel om man jämför med andra l  n. Trots det finns mycket stor potential för ökad produktion av förnybar energi i form av vindkraft, bioenergi, sol-el och geoenergi. Enligt Länsstyrelsens analyser skulle Blekinge kunna bli självförsörjande på förnybar energi, beräknat på årsbasis.

Med utgångspunkt fr  m potentialen till minskad klimatpåverkan drivs det regionala arbetet strategiskt genom åtgärdsinsatser inom de fyra fokusområdena i Blekinges regionala klimat- och energistrategi: Minskad energianvändning, Förnybar energi, Transporter och Engagera flera.

Återrapportering regleringsbrev

42. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 Klimatanpassning inom utgiftsområde 20 med anledning av uppgiften att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet. I detta ska även ingå en redovisning av hur länsstyrelserna genomför och följer upp sina regionala handlingsplaner för klimatanpassning.

RB 42 Arbete och kunskapsuppbyggnad inom klimatanpassning

Intern styrgrupp för miljömål, klimat- och energiomställning och klimatanpassning

Länsstyrelsen har bildat en intern styrgrupp för informationsutbyte och samordning av det regionala arbetet inom miljömål, klimat- och energiomställning och klimatanpassning. Styrgruppen består av länsråd och avdelningschefer för Länsstyrelsens verksamhetsområden, samt de handläggare som samordnar arbetet inom miljömål, klimat- och energiomställning och klimatanpassning.

Kunskapshöjning genom tvärssektoriella möten och granskningsyttranden

Länsstyrelsen ger konkret stöd till kommunerna och andra aktörer löpande genom att handläggare för klimatanpassning regelbundet deltar i Länsstyrelsens tvärssektoriella informationsmöten som anordnas varannan vecka. Vid mötena diskuteras aktuella ärenden – den externa aktören bjuds in och representanter från berörda verksamhetsområden inom Länsstyrelsen medverkar tillsammans med myndigheter med regional verksamhet, till exempel Trafikverket och Försvaret. Handläggare för klimatanpassning medverkade också i Länsstyrelsens löpande ärendehantering genom att granska och påtala när aspekter kopplat till förändrat klimat behövde beaktas.

Genom att klimatanpassningsfrågor lyftes fram i Länsstyrelsens yttranden i olika sammanhang ökade kunskapsnivån både inom de interna verksamhetsområden och hos de externa aktörer som är involverade. Internt ökade kunskaperna och medvetenheten därmed särskilt inom arbetsgruppen för samhällsplanering, men även inom arbetsgrupper för tillsyn av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.

Utveckling av regionala planeringsunderlag

Riktlinjer för byggande i låglänta områden: Under året färdigställde och beslutade Länsstyrelsen regionala riktlinjer med säkerhetsnivåer för byggande i låglänta områden med hänsyn till översvämningsrisker. Riktlinjerna har fått bra genomslag och fungerar som ett tydligt stöd i kommunernas arbete med att ta

fram nya detaljplaner. Riktlinjerna är väl förankrade och har utarbetats under löpande dialog och samverkan med kommunerna.

Lågpunktskartering – identifiering av områden med översvämningsrisk vid skyfall: Under våren utarbetade Länsstyrelsen en regional lågpunktskartering över hela länet, baserat på metodik som utvecklats i Jönköpings län. Skarteringen, som kan användas för att se var vatten ansamlas vid skyfall, spreds under året till kommunerna vid ett regionalt seminarium för beslutsfattare, kommunvisa dialogmöten och vid regional plan- och byggdag. Lågpunktskarteringen uppmärksammades även i ett reportage av Blekingenyt SVT under dialogmötet i Olofström. Skarteringen analyserades närmare utifrån lokala förutsättningar under en workshop i Olofström där man även identifierade var det har skett tidigare översvämnings i kommunen. Jämförelserna visade på god överensstämmelse mellan kartbilden och inträffade översvämnings. Detta ger gott förtroende för att använda lågpunktskarteringen i samhällsplanering.

Regional risk- och sårbarhetsanalys med fokus på klimatrelaterade risker: Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen hade år 2015 fokus på risker kopplat till ett förändrat klimat. Ett utkast på ett kapitel om naturolyckor kopplat till klimatförändringarna utarbetades i samarbete mellan verksamhetsområdena krisberedskap och klimatanpassning. Risk- och sårbarhetsanalysen färdigställs i början av 2016.

Projekt: Blekinges kulturmiljöer – översvämnings till följd av ett förändrat klimat – identifiera, prioritera och skydda. Mot bakgrund av en åtgärd i regionala handlingsplanen för klimatanpassning inom fokusområdet kulturmiljö genomfördes under 2015 ett tvärssektoriellt arbete mellan verksamheterna kulturmiljö och klimatanpassning. Målet var att få en överblick över vilka, främst statligt skyddade kulturmiljöer i Blekinge som hotas av översvämnings och ett framtida klimat samt av ras, skred och erosion och visa på vad som kan göras för att förhindra skador på kulturarvet. Ett utkast av rapporten blev klart under december och rapporten kommer att publiceras under år 2016. Det preliminära resultatet presenterades på Riksantikvarieämbetet Forum för klimat och kulturarv den 21–22 oktober.

Kartläggning av havsstrandängar som hotas av havsnivåhöjning – möjliga insatser för bevarande

Under 2015 medverkade Länsstyrelsen i handledning av ett examensarbete vid Kristianstad högskola. När flacka strandområden översvämmas av stigande havsnivåer riskerar habitatet havsstrandängar att försvinna. Studien visade att 98 % av Blekinges

befintliga havsstrandängar hotar att försvinna vid en havsnivåhöjning på en meter. Slutsatsen av studien är att det krävs tidiga insatser med skydd och anpassad skötsel av potentiella spridningsområden för att underlätta arternas spridning i landskapet. Därmed finns möjlighet att bevara ett biologiskt värdefullt habitat till kommande generationer.

Regional vattenförsörjningsplan: Vid halvårsskiftet påbörjade Länsstyrelsen arbetet med att ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Syftet är att säkerställa dricksvattenförsörjningen i flera generationers perspektiv, med hänsyn till framtida påfrestningar kopplat till förändrat klimat. I oktober genomfördes en workshop för länets kommuner och andra berörda aktörer, med seminarium på förmiddagen och gruppdiskussioner på eftermiddagen. Som bakgrund för diskussionerna hölls presentationer av SGU, Trafikverket, Länsstyrelsen och särskilt intresse väckte presentationen av Ronneby kommun om PFAS-förorening av dricksvattentäkt vid en tidigare brandövningsplats. Gruppdiskussionerna handlade om prioritering av vattenmagasin baserat på framtaget underlag om vattentillgång och klimatpåverkan, föroreningsrisker, eventuella intressekonflikter med mera. Länets samtliga kommuner medverkade. Arbetet är tvärsektoriellt och involverar handläggare från många av Länsstyrelsens verksamhetsområden.

Klimatanpassning och miljömålen: En del åtgärder i handlingsplanen för klimatanpassning och åtgärdsprogrammet för miljömålen har beröringspunkter och syftar i stort till att nå samma mål. Under året identifierades vilka åtgärder som har beröringspunkter. Som ett led i att samordna åtgärdsarbetet identifierades och kopplades berörda åtgärder till varandra i Länsstyrelsens planerings- och uppföljningsverktyg Stratsys.

Stöd, samverkan och kunskapsuppbyggnad – kommuner och andra externa aktörer

Möten för att stödja kommunernas arbete: Under våren besökte länsledningen samtliga kommunledningar för att diskutera angelägna frågor, denna gång med fokus på samhällsplanering. Implementering av den regionala handlingsplanen för klimatanpassning var en av de återkommande punkterna på dagordningen. Under året genomförde Länsstyrelsen också kommunvisa dialogmöten på tjänstemannanivå i syfte att ge information om klimatanpassningsunderlag och stöd i resonemang kring åtgärderna i den regionala handlingsplanen. Målgrupp var kontaktpersoner för klimatanpassning, både sammanhållande kontaktperson för kommunen och för respektive berörd förvaltning och kommunalt förbund/bolag.

Studieresa till Köpenhamn, tema skyfall: Den 17 september anordnade Länsstyrelsen en studieresa

till Köpenhamn med temat skyfall. Dagen bestod av föredrag av tjänstemän från Köpenhamns kommun och en guidad tur i Köpenhamns första klimatkvarter. Målgruppen var planhandläggare på Länsstyrelsen och kommunala tjänstemän inom samhällsplanering och VA. Totalt 31 personer deltog på resan, länets samtliga kommuner var representerade.

Informationsspridning och presentationer för kunskapshöjning: Under året höll Länsstyrelsen totalt elva presentationer för olika målgrupper inom temat klimatanpassning.

- 14/1: Klimatförändringar – effekter på lantbrukets miljöpåverkan, Miljösamverkan Blekinge-Kronoberg (kommunala tjänstemän)
- 31/3: Klimatanpassningsarbete på regional nivå, studenter, Lunds universitet
- 27/4: Riktlinjer för byggande i låglänta områden, regional plan- och byggdag (tjänstemän vid kommuner och Länsstyrelsen)
- 20/5: Klimatförändringar och effekter i Blekinge, avdelningen för miljö- och samhällsbyggnad, Karlskrona kommun
- 28/5: Skyfall och översvämningar. Politiker och andra beslutsfattare i Blekinge. Klimatsamtal på residenset,
- 1/6: Säkerhetsnivåer för byggande i låglänta områden, SMHI:s externa referensgrupp inom regeringsuppdraget: Riktlinjer för beräkning av dimensionerande havsnivå.
- 15/8: Klimatanpassning – Blekinges regionala handlingsplan, Rotary Sölvesborg.
- 9–10/9: Klimatanpassning med inriktning på VA-frågor. Två presentationer på kommunernas Vatten- och avlopps dagar.
- 15/10: Hindra klimatförändringar och lindra konsekvenser – bebyggelse och kulturmiljö, aktörer verksamma inom kulturmiljöområdet, sydöstra Sverige, arrangör: Riksantikvarieämbetet.
- 11/11: Klimatanpassning – Blekinges regionala handlingsplan, Gymnasieelever på Vaggaskolan i Karlshamn.
- 2/12: Riktlinjer för byggande i låglänta områden, Boverkets interna vattengrupp.

Uppföljning av kommunernas implementering av handlingsplanen: För att följa upp implementering av handlingsplanen för klimatanpassning och stimulera kommunerna till att väga in klimatanpassningsåtgärder i sin verksamhetsplanering bad Länsstyrelsen kommunerna att rapportera en tidplan som beskriver dels vad de planerar att göra år 2015 och 2016 och dels vad som redan pågår inom området klimatan-

passning. Fyra av Blekinges fem kommuner tog fram en egen tidplan med prioriterade åtgärdsinsatser inom klimatanpassning. Den femte kommunen genomförde under 2015 ett omfattande tvärspektoriellt arbete med att göra kommunens risk- och sårbarhetsanalys med inriktning på klimatanpassning, och fick därför uppskov med tidplan till 2016.

Status för det lokala anpassningsarbetet

Under året utvecklades klimatanpassning från en regional nivå till att bli en kommunal fråga som integreras alltmer i kommunens olika förvaltningar. Under år 2014 utsågs i samtliga kommuner kontaktpersoner för klimatanpassning inom olika kommunala förvaltningar. Med hjälp av dem, den regionala handlingsplanen, kommunvisa dialogmöten och lågpunktskarteringen började kommunerna mer aktivt ta ställning till ett förändrat klimat i samhällsplanering och riskanalyser. En kommun startade planering för en skyfallsstrategi, en annan arrangerade en heldagsföreläsning och workshop för politiker och tjänstemän i syfte att ta fram riktlinjer för kommunens dagvattenhantering med hänsyn till ett förändrat klimat. En annan kommun utformade sin risk- och sårbarhetsanalys inom krisberedskap med fokus på klimatanpassning. Kommunerna började under 2015 att ta till sig den regionala handlingsplanen och analysera vad som är relevant och möjligt att arbeta med utifrån deras lokala förutsättningar. Flera av kommunerna har prioriterat vilka förvaltningsområden där det är viktigast att göra större satsning för implementering av klimatanpassning, även med inbördes rangordning och grov tidsplanering.

Nationell samverkan

Länsstyrelsen i Blekinge deltog i de möten som anordnades under 2015 inom Länsstyrelsernas nationella nätverk för klimatanpassning. Länsstyrelsen deltog även i det nationella mötet för utbyte mellan länsstyrelser och de sektorsmyndigheter som är aktiva inom klimatanpassningsområdet. Länsstyrelsen medverkade också i samtliga möten för sydlänsgruppen inom klimatanpassning, där erfarenhetsutbytet sker på en mer konkret nivå. Under den omfattande remissen "Kontrollstation 2015" gjorde Länsstyrelsen i Blekinge aktiva insatser för att systematisera åtgärdsförslagen och ordna webbdiskussioner för Sveriges samtliga länsstyrelser. Detta underlättade granskningen för de enskilda länsstyrelserna inför deras ställningstagande kring remissförslagen.

Utveckling av stöd för att väga in klimatanpassning i tillsynen: En workshop på Länsstyrelsen i slutet av 2014 resulterade i en del konkreta förslag på vad som kan göras för att man mer genomgående ska börja ta hänsyn till effekter av ett förändrat klimat i tillsyn och

prövning av miljöfarliga verksamheter och förorenade områden.

Dessa förslag lämnades in under våren till miljöbalksprojektet som Naturvårdsverket ansvarar för.

För att öka vägledningen och stödet för hur man kan ta hänsyn till klimateffekter i tillsynen samordnade Länsstyrelsen en arbetsgrupp med andra Länsstyrelsernas klimatanpassningssamordnare med syftet att ta fram ett projektförslag till Miljösamverkan Sveriges verksamhetsplan för 2016. Projektförslaget "Klimatanpassning i tillsyn – Hur kan negativa effekter av klimatförändringar vägas in i tillsyn av miljöfarliga verksamheter och förorenade områden?" skickades in och antogs av Miljösamverkan Sveriges styrgrupp med prioritet två vilket innebär att det kommer att påbörjas under andra halvan av 2016.

Klimatanpassning i fysisk planering: Under året medverkade Länsstyrelsen i en arbetsgrupp i Länsstyrelsernas klimatanpassningsnätverk för att ta fram en länsgemensam checklista för klimatanpassning i fysisk planering. Syftet med checklistan är att stödja planhandläggare i hur de kan ta hänsyn till effekter av ett förändrat klimat när de granskar översikts- och detaljplaner. Checklistan planeras att bli klar under 2016.

Länsstyrelsen medverkade även i en arbetsgrupp som förberedde seminariet "Klimatanpassning in i minsta detalj" på Boverkets Plattformsdagar 10–11 december.

Klimatanpassning i kulturmiljön: Länsstyrelsen medverkade i en arbetsgrupp i Länsstyrelsernas klimatanpassningsnätverk där man tog fram en länsgemensam broschyr: "Klimatförändringar och kulturhistoriska träbyggnader – anpassning genom förebyggande underhåll"¹⁷.

Nationella möten/workshops: Som ett led i att samverka kring klimatanpassning nationellt deltog Länsstyrelsen i Blekinge aktivt på flera nationella möten och workshops under året.

- 26/1-2015 Hur klimatsäkrar vi Skåne.
- 11/2-2015, Nätverksmöte klimatanpassning, Sydlänen, Länsstyrelserna, Alvesta.
- 15–16/4-2014, Nationellt klimatanpassningsmöte med klimatanpassningssamordnare och sektorsmyndigheter, Länsstyrelserna och SMHI, Luleå.
- 7/9-2015, Nätverksmöte klimatanpassning, Sydlänen, Länsstyrelserna, Alvesta.
- 7–8/10-2015, Nationellt höstmöte klimatanpassningsnätverket, Länsstyrelserna, Uppsala.

¹⁷ Länk till: "Klimatförändringar och kulturhistoriska träbyggnader – anpassning genom förebyggande underhåll"

Användningen av medel från anslag 1:10 KLIMATANPASSNING	2015, tkr
Lönekostnader, OH-kostnader	870 385
Resekostnader	20 790
Arr. studieresa, möten, konf.	11 092
Övriga driftskostnader	5 079
Summa	907 346

- 21–22/10-2015, Forum för klimat och kulturarv, Uppsala, Riksantikvarieämbetet.
- 10–11/12-2015, Boverkets plattformsdagar.

Under 2015 genomförde handläggarna inom klimatanpassning ett relativt omfattande arbete med att utveckla klimatanpassningsaspekter inom den regionala klimat- och sårbarhetsanalysen (beredskap) och regional vattenförsörjningsplan (vattenförvaltning). Detta arbete finansierades på annat sätt.

Länsstyrelseinstruktion 5 §

8. Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Förordning (2013:815).

Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning, inklusive samordning av arbetet på regional nivå, redovisas samlat under avsnittet med återslaggning av uppdrag 42 ovan.

Kulturmiljö

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 43*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	3,05	2,68	2,16
Årsarbetskrafter kvinnor	3,23	1,75	1,12
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	6,42	4,71	3,37
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	11 555	6 790	4 303
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	10,50	6,69	4,52
Antal ärenden, inkomna och upprättade	336	331	285
Antal beslutade ärenden	351	365	282
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	6	28
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	793	-34	98
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 431, Fornminnen (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

Kommentarer till tabellen

Kulturmiljö förstärktes genom särskilda satsningar och projekt och därför ökade årsarbetskraften och även verksamhetskostnaderna under 2015.

Bidragsutbetalningarna utgjordes framförallt av bidrag till Blekinge läns museum för specifika uppdrag eller projekt.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Länsstyrelsen började under året att arbeta mer aktivt med att informera om det statliga kulturmiljöarbetet i länet. Genom pressmeddelanden, information på Länsstyrelsens hemsida och genom sociala medier sprids nyheter om det kulturmiljöarbete som Länsstyrelsens bedriver och tar initiativ till. Syftet är att förmedla kunskap om kulturmiljöer och allt det positiva arbete som bedrivs.

Arkeologi

Under året uppmärksammades ett flertal arkeologiska insatser i länet.

En arkeologisk undersökning genomfördes av Blekinge Länsmuseum på ön Öppenskar i Blekinges skärgård. Anledningen var att någon olagligt sökt med metalldetektor på ön och hittat sönderklippta vikingatida silvermynt. Fynden lämnades in anonymt och en snabb efterdetektering ägde rum under 2014 för att förhindra plundring av skattplatsen. Under 2015 gjordes en efterundersökning av Blekinges Länsmuseum och flera hundratals myntklipp hittades tillsammans med svärdsdetaljer, ringspännen, brynen med mera inne i en husgrund. Fynden visades på arkeologidagen under stort intresse från allmänheten. I slutändan har ett brott istället lett till ökade kunskaper om vikingatiden i skärgården och en spridning av denna kunskap.

Vraket efter skeppet Gribshunden från 1495 fick stor medial uppmärksamhet genom att en föregångare till framtida gallionsfigurer upptäcktes under sommaren. Fyndet är sensationellt och har uppmärksammats internationellt. Länsstyrelsen tog under sommaren beslut om skyddsbärgning av figurtimret. Vraket ligger kvar på botten och sedan tidigare finns ett beslut om särskilda restriktioner för området. Det innebär bland annat att det är förbjudet att fiska och ankra. Det innebär också att man måste söka tillstånd för dykning hos Länsstyrelsen. Vraket är mycket intressant eftersom det är ovanligt med så gamla välbevarade vrak och det kommer från en tidsperiod som man har lite kunskap om när det gäller skeppsbygge. Skeppet är ungefär samtida med Christofer Columbus skepp Santa Maria. Eftersom det finns många intressen som rör vraket anordnade Länsstyrelsen, tillsammans med Blekinge museum och MARIS (Södertörns högskola) en internationell konferens i november. Konferensen blev starten för en framtida vård- och skyddsplan, samt ett visionsarbete om vraket. I samband med konferensen anordnade Länsstyrelsen också ett välbesökt publikt seminarium. Figuren förvarades under hösten i Blekinge museums magasin på Rosenholm. Varje torsdag, en söndag i månaden och på Arkeologidagen hade allmänheten möjlighet att titta på figuren i verkligheten.

I och med lagändringen den 1 januari 2014 förändrades lagskyddet för fartygslämningar och en utredning genomfördes för att utreda fornlämningsstatus. Detta öppnade också för möjligheterna till att fornlämningsförklara luftfarkoster och en utredning har genomförts för en farkost av modell Arado Ar 196-3 (Karlskrona 120). Flygplansvraket är ett av få kända i världen av denna typ och har tidigare diskuterats med bärgning som utgångspunkt. Bärgning bedöms inte som möjligt idag, men Länsstyrelsen kommer att gå vidare med diskussionen om en eventuell fornlämningsförklaring.

Eftersom det idag inte finns någon fornlämningsförklarad flygfarkost, skulle detta bidra till att skapa en mångfald av lämningar kopplat till de nationella målen för kulturmiljö.

De avsiktligt sänkta vraken som ligger runt Örlogshamnen i Karlskrona fick också stor medial uppmärksamhet, genom att de berördes av ett exploateringsärendet.

Första rapporten från E22-projektet Sölve–Stensnäs kom under året. Samtidigt började en ny E22-sträckning utredas i östra delen av länet. Där beräknas flera kulturmiljöer påverkas. Ett större arkeologiprojekt påbörjades på Lister, där en VA-ledning berör boplatser och gravfält från jägarstenålder till järnålder.

Beslut om arkeologiska utredningar och undersökningar fattades i övrigt främst i samband med exploateringar, främst ledningar. Länsstyrelsen genomförde många samråd, varav de största gällde den nya östra sträckningen av E22, samt de planerade havsbaserade vindkraftsetableringarna Blekinge Offshore AB och Taggen vindpark.

Under året genomförde Länsstyrelsen en upphandling för fornvården. För ett trettiofem fornvårdsområden förbättrades tillgängligheten för allmänheten. Vid Brömsehus ingår till exempel fornvårdsområdet i två vandringsleder. Genom röjning fick området en ökad attraktivitet och kunskapen om vårt läns gränshistoria ökade därmed. Fornlämningen vid Höga rör i Mörby röjdes i samarbete med Sölvesborgs kommun.

Kompletterande arbeten utfördes på baksidan av Lyckå slottsruin. Akuta konserveringsåtgärder utfördes på Kristianopels fästning där även en heltäckande skadeinventering genomfördes.

Byggnadsminnen

En byggnadsminnesförklaring enligt kulturmiljölagen innebär ett varaktigt skydd åt bebyggelse av nationell betydelse för att säkra ett bevarande inför framtiden.

Länsstyrelsen avsatte under 2014 och 2015 resurser för att handlägga ansökningar om nya byggnadsminnen. Ett tidskrävande arbetet som under lång tid har nedprioriterats. Handläggningsarbetet gick under 2015 helt enligt plan. Länsstyrelsen tog under året beslut om två nya byggnadsminnen; Afvelsgärde gård i Karlskrona kommun, och Ekholms fotoateljé i Ronneby kommun. Dessutom reviderade Länsstyrelsen två gamla byggnadsminnesbeslut; Backagården och Ronneby brunnspark, båda belägna inom Ronneby kommun. Byggnadsminnet Afvelsgärde gård invigdes 22 juni och fick stor uppmärksamhet i media.

Ronneby brunn och Backagården är byggnadsminnen sedan tidigare men Länsstyrelsen fattade 2015 nya beslut för dessa som ersätter de tidigare besluten. Gällande Ronneby brunn så innehåller det nya beslutet tydligare skyddsbestämmelser för villornas interiörer. I det gamla beslutet för Ronneby brunn stod att interiöra förändringar skulle ske i samråd med Länsstyrelsen. I det nya beslutet förtydligas detta genom att vissa välbevarade interiörer skyddas medan interiörer som har genomgått stora förändringar helt undantas tillståndsplikt. Det nya beslutet grundar sig i en dokumentation över samtliga villors interiörer som Länsstyrelsen låtit göra. Det nya beslutet kommer att underlätta för både kommunen som fastighetsägare och för Länsstyrelsen. Det kommer att bli tydligare i vilka fall kommunen behöver söka tillstånd och inte och vad i de olika interiörerna som omfattas av byggnadsminnesskyddet.

För byggnadsminnet Backagården kommer det nya beslutet innefatta hela gårdsmiljön, även den ekonomibyggnad som tidigare saknade skydd.

Länets helt nya byggnadsminnen är Afvelsgärde gård strax norr om Karlskrona och Ekholms fotoateljé i Kallinge. Afvelsgärde med gårdsbebyggelse, park- och trädgårdsmiljö representerar en välbevarad agrar miljö med anor från tiden innan Karlskronas grundande. En betydande aspekt av Afvelsgärdes kulturhistoriska värde som haft betydelse för beslutet är att gården 1811 var den första lantegendomen i Sverige som tilläts förvärvas av en jude, närmare 50 år innan detta formellt var lagligt. En annan viktig del som Länsstyrelsen tillskrivit höga kulturhistoriska värden är den välbevarade trädgårdsanläggningen. En formträdgård, en landskapspark och en trädgårdsmiljö närmast mangårdsbyggnaden utgör, både sett till struktur och växtmaterial, välbevarade representanter för de olika ideal som allt sedan medeltiden präglat hur grönmiljöer gestaltats i högre ståndsmiljöer.

Ekholms fotoateljé är en, i sitt slag, unik anläggning med ursprungligt utseende, inredning och inventarier. Byggnaden är typisk för hur små fotoateljéer såg ut på mindre orter under 1900-talets första hälft, men få av dessa finns bevarade i sitt ursprungliga skick. Ateljén representerar en hundraårig epok av fotografen och visar inte enbart på Oscar Ekholms tid som fotograf och dennes fotografiska gärning, utan berättar även om de kvinnliga fotografer som varit hans lärare och inspirationskällor.

Utöver ovan nämnda beslut blev Länsstyrelsen dessutom tillstånds- och tillsynsmyndighet över byggnadsminnet Stenbrottsbatteriet på Tjurkö. Det var tidigare ett statligt byggnadsminne som skyddades enligt förordningen om statliga byggnadsminnen men

i och med att staten sålde fastigheten till en privatperson så övergick det till att bli ett byggnadsminne enligt kulturmiljölagen.

Under året gick Länsstyrelsen igenom alla de planer och områdesbestämmelser, som upprättats 1987 eller senare, för att registrera de rivningsförbud, skydds- och varsamhetsbestämmelser som finns för olika objekt i länet inom projektet ”Räkna q”. Detta innebär att Länsstyrelsen har fått bättre kunskap om hur många objekt i länet som är skyddade för sina kultur- och naturvärden. För uppföljning av miljömålet God bebyggd miljö innebär det att indikatorn q-märkt kan följas upp på ett säkrare vis än tidigare. En annan fördel är att detta kan fungera som utgångspunkt för dialog med kommunerna om att värna de kulturhistoriska värdena.

Byggnadsvård

Av det gångna årets 7:2-anslag på cirka sju miljoner kronor så beräknas 42 % gå till byggnadsvård, vilket motsvarar ca 2,9 miljoner. Bidragsobjekten var alla, utom ett, byggnadsminne eller ligger inom riksintresseområde för kulturmiljö. Länsstyrelsen beviljade under året objekt inom Karlskrona, Karlshamn och Olofströms kommuner. Bidrag beviljades till:

- Takomläggning på Kungshuset i Karlskrona.
- Fasadenovering på Båtsmanskasernen i Karlskrona.
- Takomläggning på Skottsbergsska gården i Karlshamn.
- Renovering av dörrar på Ljungskärs kruthus i Karlskrona.
- Takomläggning på Rådman Lunds gård i Karlskrona.
- Konservatorsåtgärder på interiört måleri i Augerums nya herrgård i Karlskrona.
- Fasad- och fönsterrenovering på Ebbamåla gjuteri i Olofströms kommun.
- Upprustning av murverk på Bastion Kungshall i Karlskrona.
- Fasadenovering på restaurationshuset inom Tjurkö stenhuggeri.
- Renovering av fasaddekorationer i form av två stycken apotekslejonen i centrala Karlskrona.
- Renovering av skorstenen på Tyska bryggargården i Karlskrona.

Under året prioriterades också ett flertal takrenoveringar då taken är ytterst viktiga för byggnadernas bevarande inför framtiden.

Världsarvet Örlogsstaden Karlskrona

Länsstyrelsen är sammankallande inom världsarvsrådet och kallade den 25 februari till ett möte med styrgruppen. Fokus låg under året på rapporteringen av kommunens världsarvsprojekt. Ärendehantering rörande objekt kopplat till världsarvet fortlöper.

Länsstyrelsen hade diskussioner med Statens Fastighetsverk, Fortifikationsverket, Karlskrona Pastorat och Karlskrona kommun om att eventuellt gå ihop om ett gemensamt informationsprojekt. Med filmer om miljöer inom världsarvet kan man tillsammans sprida kunskap om världsarvet på ett tilltalande sätt. Diskussionerna om detta kommer att fortsätta under 2016.

Kulturreseptatet Ronneby Brunnspark

Blekinge läns enda kulturreseptat Ronneby Brunnspark har sedan bildandet en skötselplan som fastställdes genom beslutet 2003. För att kunna vårda och bevara det värdefulla kulturpräglade landskapet behöver skötselplanen revideras med jämna mellanrum. Det är Länsstyrelsen som är förvaltare av kulturreseptatet men den operativa förvaltningen ansvarar Ronneby kommun för.

Inom kulturreseptatets gränser finns även ett byggnadsminnesförklarat område till vilket en vårdplan är kopplad. Denna vårdplan planerar Länsstyrelsen att beställa en revidering av under 2016. På så sätt får den förvaltande kommunen även ett aktuellt underlag för sin förvaltning av den kring byggnaderna liggande parken. Till grund för revideringen av vårdplanen har Länsstyrelsen beställt en trädvårdsplan som även den färdigställdes under år 2015. Dokumenten kommer att underlätta handläggningen av ärenden rörande kulturreseptatet och byggnadsminnet Ronneby brunnspark.

Kulturmiljö och vattenförvaltning

Länsstyrelsen arbetar sedan några år med projektet ”Kulturmiljö och Vattenförvaltning” där kulturmiljöer längs länets vattendrag inventeras och dokumenteras. Projektet förankrar inventeringarna i respektive kommun och för en dialog om hur både Länsstyrelsen och kommunen kan beakta kulturmiljövärdena i planeringen framöver. Det är ett samverkansprojekt där länsstyrelserna i Blekinge, Skåne och Kronobergs län samarbetar med att inventera och värdera kulturmiljöer längs länens vattendrag. Projektet är direkt relaterat till EU:s ramdirektiv för vatten men även till uppfyllandet av de tvärsektoriella miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag och de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Det övergripande syftet med projektet är ”att effektivisera och kvalitetssäkra åtgärdsarbetet ur ett kulturmiljö- och vattenförvaltningsperspektiv”. Inom projektet är det

därför nödvändigt med ett tvärssektoriellt arbetssätt där kulturmiljö och naturvård får samverka och även att försöka hitta gemensamma lösningar.

Flera inventeringar genomfördes under året och i Blekinge avrapporterades Mieån. Rapporterna ska fungera som kulturhistoriskt underlag vid bland annat frågor angående vatten- och naturvårdsåtgärder och tillståndsprövning av vattenverksamheter. Underlagen spreds till länsstyrelser, markägare, muséer, kommuner samt andra föreningar och intressenter. Vid ett par tillfällen bjöds även kommuner in för att diskutera bevarande- och åtgärdsfrågor kring kulturmiljöerna.

Vårda vattendragens kulturarv

I projektet Vårda vattendragens kulturarv har Länsstyrelsen under en treårsperiod satsat pengar på information och vård av vattenanknutna kulturmiljöer. Under 2015 beviljade Länsstyrelsen bidrag till vård av tre broar, en kvarn samt en såg/kvarn. Ett övergripande informationsmaterial om vattenanknutna kulturlämningar, samt flera olika faktablad fram gemensamt med flera av de andra sydlänen. Faktabladen finns tillgängliga på Vårda vattendragens hemsida¹⁸.

Kulturmiljö samt klimat och energi

Kulturmiljö och klimat är ett tvärssektoriellt arbete inom Länsstyrelsen som syftar till att se över de kulturmiljöer som är hotade i och med havsnivåhöjningar och översvämningar. Arbetet genomfördes bland annat genom GIS-analyser för att se vilka kulturmiljöer och lämningar som påverkas vid förhöjda vattenstånd. Länsstyrelsen deltog också i heldagsseminariet "Energieffektivisering i byggnader med kulturhistoriska värden" och presenterade Blekinges klimat- och energistrategi tillsammans med goda exempel där solceller och solpaneler uppförts på skyddade byggnader.

Milstenar – samverkan med Trafikverket

I samverkan med Trafikverket anlät Länsstyrelsen Blekinge museum för att utföra restaureringsarbeten på nio stycken av Blekinges milstenar. Arbetet utfördes genom mekanisk rengöring och avlägsnande av rost följt av renblåsning med tryckluft. Grundmålnings, målning och imålning utfördes två gånger med blymönja och två gånger med linoljefärg svart och guldockra.

Revidering och översyn av kulturmiljö – vårdens riksintresseområden i Blekinge

Under 2015 fortsatte projektet med revidering av länets riksintressen för kulturmiljövård. Projektet syftar till att se över alla områden och ge dem aktuella och tydliga riksintressebeskrivningar samt att tillgängliggöra materialet. De färdigställda riksintressebeskriv-

ningarna kommer att belysa områdenas utbredning, kulturhistoriska värden, dess ursprung samt framtida påverkan av eventuell utveckling. Länsstyrelsen applicerade i arbetet ett jämställdhetsperspektiv samt ett integrationsperspektiv, till exempel att lyfta fram kvinnans roll på ett tydligare sätt i den historiska beskrivningen.

Som ett led i Länsstyrelsens förnyelse och utveckling av kulturmiljöarbetet uppdaterades under året GIS-skikten för de riksintresseområden där beslut togs för antagande av nya värdebeskrivningar. GIS-skikten uppdaterades även med länkar till de nya beskrivningarna, för att öka tillgängligheten för de som använder underlagen i planering, men även så att allmänheten (till exempel fastighetsägare) kan få tillgång till beskrivningarna.

En stor uppdatering av riksintressebeskrivningarnas tillgänglighet gjordes också på Länsstyrelsen Blekinges hemsida. Strukturen förbättrades och varje kommun fick en egen rubrik, där alla dess områden fått enskilda flikar, med direktlänkar till både värdebeskrivningstexter, kunskapsunderlag och kartor (med RI-avgränsningen). Hemsidan uppdateras allteftersom Riksantikvarieämbetet tar nya beslut.

Ett av de reviderade riksintresseområden (som inte är beslutat, men inskickat till Riksantikvarieämbetet) är Ronneby Brunn/Blekan/Karön. Beskrivningen användes dock vid årets röjningar och underhållsarbeten, som utfördes under en vecka, av studenter på Alnarps Lantbruksuniversitet, i samarbete med Ronneby kommun. Studenterna arbetade för att de riksintressanta uttrycken skulle bli tydligare och bevaras. Arbetet som studenterna utförde bidrog i hög grad till att främja det levande kulturarvet på Karön.

Under länets regionala Plan- och Byggdag medverkade projektet med en inspirerande föreläsning om de aktuella riksintresseområdena, där fokus riktades mot en medvetenhet, förståelse, positivism och ökat kunskapsläge kring värdena i riksintresseområdena. Med föreläsningen hade Länsstyrelsen som mål att hjälpa kommunerna att utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i områdena. Arbetet med riksintesserevideringen kommer att fortsätta en bit in på 2016.

Inskickade beskrivningar under 2015 är:

- Ronneby kommun, Ronneby Brunn/Blekan/Karön
- Ronneby kommun, Letesmåla
- Karlshamns kommun, Karlshamns stad
- Karlskrona kommun, Östra Skärgården samt Kristianopel och Brömsebro. Sammanslagning föreslås av de två sistnämnda områdena.

Pågående översyn sker i områdena:

- Karlskrona Kommun, Karlskrona stad
- Ronneby kommun, Bräkne-Hoby
- Karlskrona kommun, Hallarumsviken
- Karlshamns kommun, Mörrum.

FYR – en sammanställning av Sveriges nautiska kulturarv

Blekinge har en lång kuststräcka och ett betydande nautiskt kulturarv. Med anledning av detta anmälde Länsstyrelsen sitt intresse, när Västra Götaland 2013 frågade vilka länsstyrelser som ville medverka i FYR-projektet. Länsstyrelsen i Blekinge involverades inte i första etappen, men blev som ett av två län tilldelade medel under 2015 för vård av fyror och fasta sjömärken. Utöver de två bidrag som gått till en av länets kommuner och en skärgårdsförening, tilldelades Länsstyrelsen Blekinge medel till ett internt projekt. Inom FYR-projektet registrerades endast ett fåtal av Blekinges fyror och fasta sjömärken i Bebyggelseregistret (BeBR) och i Länsstyrelsens interna projekt är det tänkt att vi ska kartlägga och inventera alla länets fyror samt utöka antalet registrerade fasta sjömärken. För att få hjälp med uppgifter gjordes ett utskick till bland annat länets båtklubbar för att be dem bidra med uppgifter om sjömärken. Inkomna uppgifter kommunicerades med Försvarsmakten, eftersom militära sjömärken inte får registreras.

Flera av uppgifterna innebär att besiktning i fält måste genomföras innan registrering i BeBR och sammanställning i en rapport kan göras. Insamling av uppgifter kommer att fortsätta och fältbesiktningar kommer att ske under 2016.

Arkeologidagen

Arkeologidagen, som är ett återkommande nationellt arrangemang, arrangerades av Länsstyrelsen den 30 augusti. I Blekinge genomfördes det som ett samarrangemang med Blekinge museum och Sölvesborgs kommun. Aktiviteterna genomfördes på flera platser i länet med bland annat barnaktiviteter och med utgångspunkt från de nationella målen för kulturmiljö. Utanför Karlskrona visades bland annat Gribshundens figur från 1495, som bärgades tidigare i sommar. Det fanns också möjlighet att ta del av resultaten från undersökningarna i Västra Vång och Öppenskar, samt ställa frågor och visa egna fynd. I Sölvesborg genomfördes en föreläsning och besökare hade möjlighet att ta del av resultaten från undersökningarna inför E22 och de pågående vid Siretorp. Totalt var det ungefär 700 besökare vid de olika arrangemangen.

Kulturarvsdagen

Länsstyrelsen arrangerade Kulturarvsdagen på Riksantikvarieämbetets angivna tema. Genom att öppna upp och berätta om ett av våra byggnadsminnen, Gränums bränneri, som i vanliga fall är stängt för allmänheten, fick fler uppleva miljön och få kunskap om densamma. De tre platser som besöktes var Gränums bränneri, Olofströms museum och Ebbamåla bruk. Dessa kan kopplas samman och ger därmed allmänheten en större förståelse för kulturlandskap i stort.

Tillgänglighet och information

Under 2015 med fortsättning 2016 arbetar Länsstyrelsen med ett egeninitierat informationsprojekt. Projektet "Information kulturmiljö" bygger på att aktivt arbeta för de nya målen för kulturmiljöarbetet genom förbättrad information och kunskapsspridning. Syftet med projektet är att nå ett utvecklat informationsarbete, att tillförsäkra att vår skyltning och vårt informationsarbete tillgängliggörs för olika målgrupper, att få en överblick över informationsskyltarna i länet och att ta fram en prioriteringslista över nya skyltar. Projektet syftar vidare till att tillgängligheten till våra kulturmiljöer ska öka och förbättras i länet och att tillgängliga kunskap om länets forn- och byggnadsminnen samt det pågående kulturmiljöarbetet.

Informationsprojektet delades in i fem delar:

- Strategi för informationsarbetet: Strategin håller på att tas fram. Den kommer bland annat innehålla riktlinjer för grafisk formgivning, språk och tillgänglighetsaspekter, samt utgångspunkter för deltagande i andras informationssatsningar.
- Informationsskyltar: En översyn av länets kulturmiljöskyltar är ett långsiktigt arbete, men redan under 2015 beställdes åtta skyltar.
- Hemsidor: En översyn av informationen och strukturen på hemsidan pågår för att allmänheten lättare ska kunna hitta svar på sina frågor, samt för att skapa ett intresse för kulturmiljöfrågor.
- Seminarier/workshops: Den 9 oktober 2015 arrangerades den regionala plan- och byggdagen tillsammans med Länsstyrelsens planfunktion. Inbjudna var främst kommunernas byggnadsnämnder och samhällsbyggnadsförvaltningar. Seminariet var tänkt att dels belysa kulturmiljöaspekter inom den ordinarie plan- och bygglovshandlingen på kommunerna, dels vara ett inspirationsseminarium om kommunala kulturmiljöprogram, samt hur dessa kan tas fram och användas.

Seminarier var en del i Länsstyrelsens arbete med att främja kommunernas framtagande av kommunala kunskapsunderlag.

- Broschyrer: Under 2015 tog Länsstyrelsen fram en broschyr över länets samtliga byggnadsminnen. Broschyren trycktes i 30 000 exemplar och sprids brett. Syftet är att förmedla kunskap om dessa kulturmiljöer samt om det statliga skydd som de omfattas av. Vid framtagandet av texterna till broschyren ställdes krav på ett inkluderandeperspektiv. Miljöerna belystes i möjligaste mån utifrån nya aspekter och presenteras på ett lättillgängligt sätt. De nationella målen för kulturmiljö åskådliggörs genom illustrationer av Lars-Erik Håkansson "Lehån".

Den 22 juni arrangerade Länsstyrelsen ett publikt evenemang kring byggnadsminnesförklaringen av Afvelsgårde gård strax norr om Karlskrona. Det var det första nya byggnadsminnet i länet på nästan tio år. Landshövdingen invigde byggnadsminnet på gården tillsammans med fastighetsägarens familj och andra berörda.

Främja kommunernas kulturmiljöarbete

I mars 2015 skickade Länsstyrelsen ut ett brev till länets fem kommuner med information om möjligheten att söka statlig medfinansiering till att under 2015–2017 ta fram kulturmiljöprogram för hela kommunen, delar av kommunen eller för prioriterade områden. Som villkor för bidrag har krav om kommunal finansiering med minst 50 % av kostnaden samt att programmet antas av kommunfullmäktige satts. Länsstyrelsen anser att ekonomiskt bidrag till kommunernas kulturmiljöprogram är en framkomlig väg i Blekinge som endast består av fem kommuner. Genom en kombination av information och kunskapsspridning på ovan nämnda seminarium och ett erbjudande om medfinansiering anser Länsstyrelsen att det finns ökade möjligheter för att få kommunerna intresserade att dra igång ett arbete med kulturmiljöprogram. Länsstyrelsen har redan startat en dialog kring detta med ett par kommuner.

Samverkansarbetet

Länsstyrelsen deltog i det samverkansarbete som finns mellan landets länsstyrelser och Riksantikvarieämbetet. Kulturmiljöforum träffas ett par gånger per år och under det senaste året fokuserades mycket av arbetet på samarbetet med Riksantikvarieämbetet om "Vision kulturmiljö". Arbetet ska leda fram till en vision om hur kulturmiljöarbetet utvecklas och vilka resultat som ska uppnås till år 2030.

Sydlänsgruppen, bestående av Blekinge, Skåne, Kronobergs, Kalmar, Jönköpings och Östergötlands län,

har handläggarnätverk inom olika ämnesområden. Dessa handläggargrupper rapporterar sitt arbete till länsantikvariegruppen. Länsstyrelsen i Blekinge var sammankallande för sydlänsgruppens forminnesnätverk.

En gång om året träffas hela sydlänsgruppens kulturmiljöfunktioner. Under 2015 genomfördes mötet den 21 april i Jönköping, med bland annat diskussioner om handläggarprocesser och hur länsstyrelsen i Jönköpings län har arbetat med länets kommuner kopplat till kulturmiljö.

Samverkan med andra myndigheter rörande arkeologiska och marinarkeologiska frågor har ökat för att kunna få en helhetssyn på landskapets förvaltning i samhällsutvecklingen. Detta gäller främst med myndigheterna Sjöfartsverket, Försvarsmakten och Kustbevakningen. Samverkan har även utvecklats med Skogsstyrelsen gällande skogsärenden i anslutning till forn- och kulturlämningar. Genom samverkan och information ges de möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön inom sin egen verksamhet.

Återrapportering regleringsbrev

Tabell 5.1

Länsfakta kulturmiljö	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	5 026	5 031	5 078
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen	88	85	85
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturmiljölagen	47	47	47
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	19	19	19
Riksintresseområden för kulturmiljövården, yta (ha)	14 558	14 346	14 346
Kulturresevat, antal	1	1	1
Kulturresevat, yta (ha)	102	102	102
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	20,0	20,0	20,0

Källor: Fornlämningar – Fornnminnesinformationssystemet (FMIS) (www.fmis.raa.se)

Byggnadsminnen – Länsstyrelsens förteckning över länets byggnadsminnen

Kyrkobyggnader – Länsstyrelsens förteckning över länets kyrkobyggnader

Riksintresseområden – Länsstyrelsens GIS-skikt, Riksintressen kulturmiljövård

Kulturresevat – Länsstyrelsens GIS-skikt, Kulturresevat

Andel kommuner med kulturmiljöprogram – Miljömålsportalen, indikator "Planering kulturmiljö"

Det innebär att majoriteten av länets 10 529 övriga kulturhistoriska lämningar kan komma att definieras som fornlämningar när inventeringar och översyner är genomförda samt uppdatering skett i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister. Marina lämningar ingår inte i statistiken.

Byggnadsminnen: Två nya beslut togs under året och ett byggnadsminne överfördes från Riksantikvarieämbetet.

Riksintressen: Två beslut om revidering av värdebeskrivningstext och utökad gränsdragning av riksintresseområden fattades av Riksantikvarieämbetet.

Kommentarer Tabell 5.1

Fornlämningar: Den 1 januari 2014 ändrades kulturmiljölagens (1988:950) definition av fornlämningar.

Tabell 5.2

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2015	2014	2013
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	7 524	6 128	6 312

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Riksantikvarieämbetets handläggarssystem KÄLLA.

Kommentarer Tabell 5.2

Länsstyrelsen hade större tilldelning av 7:2-anslaget under 2015 jämfört med 2014, vilket förklarar ökningen i bidragsutbetalningar.

Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 45*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	2,03	3,34	2,60
Årsarbetskrafter kvinnor	1,67	0,59	0,22
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	3,78	4,18	2,90
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	5 247	6 571	4 594
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	4,77	6,47	4,83
Antal ärenden, inkomna och upprättade	98	112	77
Antal beslutade ärenden	100	116	76
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	5	10
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	120	240	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 456, Tillsyn och uppföljning, skydd mot olyckor m.m. (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

Kommentarer till tabellen

Minskningen av antalet årsarbetskrafter beror på att en person slutade under 2015 och att rekryteringen tog en viss tid. Samtidigt har rekryteringen medfört en jämnare könsfördelning. På grund av glappet i personal så har verksamhetskostnaderna minskat men beräknas öka igen under 2016 på grund av att personalstyrkan nu är komplett samt att ytterligare rekrytering behöver göras på grund av uppdraget Civil Beredskap.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Geografiskt områdesansvar och

2:4 projekt

Flyktingsituationen 2015

Den 10 september kontaktades Länsstyrelsens tjänsteman i beredskap, TiB, av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, på Migrationsverkets begäran om att delta på den första av många följande nationella samverkanskonferenser med anledning av den kraftigt tilltagande strömmen av flyktingar till Trelleborg och Malmö. Dagen efter informerades länsledningen om situationen och krisberedskapsenheten fick i uppdrag att följa situationen och leda det arbete som skulle komma att pågå in i 2016.

Länsstyrelsen mottog och rapporterade alla de uppdrag som kommit till Länsstyrelsen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap respektive Migrationsverket, Regeringskansliet och från Länsstyrelsen i Norrbotten. De största uppdragen var:

1. Identifiera kommunala lokaler med kort varsel för att i det akuta läget möta en kraftigt ökad flyktingström. Rapporteras veckovis till Migrationsverket Syd. Inkom 14 september.

2. Bedömning av länets förmåga att hantera situationen och skapa kontinuitet i berörda verksamheter. Rapporteras den 9 oktober till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Inkom 2 oktober.

3. Inventera förekomsten av befintliga platser för tillfälliga asylboenden. Rapporteras till Länsstyrelsen i Norrbotten för sammanställning till Regeringskansliet den 20 oktober. Inkom 16 oktober.

4. Lägesrapportering i syfte att ta reda på hur samhällsviktiga verksamheter påverkas inom länet. Rapporteras veckovis till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för nationell lägesbild. Inkom 27 oktober.

Länets kommuner och landsting ställdes inför flera olika frågeställningar i arbetet med att inventera sina möjligheter att stödja Migrationsverket genom att bland annat öppna så kallade kommunala evakueringsboenden. Länsstyrelsen anpassade sin interna organisation för att kunna stödja och hjälpa länets kommuner med att söka svar på gemensamma frågeställningar. Den interna arbetsgruppen i flyktingfrågan bestod av representanter från krisberedskap, integration, plan och information. För att ytterligare stödja kommunerna bildade Länsstyrelsen en regional samverkansgrupp samordnad av krisberedskap. Deltagande aktörer är Migrationsverket, Polisen, Landstinget i Blekinge, Försvarsmakten, Räddningstjänsten och länets kommuner. Samverkansgruppen träffas en gång i veckan sedan september med fokus på det akuta läget och de frågeställningar det fört med sig. Varje vecka sammanställs en lägesinformation med målet att beskriva flyktingsituationen i Blekinge och delge relevant information som finns att tillgå. Lägesinformationen delas till berörda aktörer. I början av 2016 kommer arbetet att övergå till integration och kommer då att anpassas efter rådande läge.

Länsstyrelsen deltog under året i de nationella samverkanskonferenser som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bjöd in till i sin roll som samordnande myndighet. Dessa telefonkonferenser var en viktig del i arbetet med att ge kommuner och andra aktörer aktuell information och var det forum genom vilket Länsstyrelsen kunde ställa frågor av nationell karaktär.

Länsstyrelsen informerar under året löpande om det arbete som görs i Blekinge med avseende på flyktingsituationen. Landshövdingen bjöd bland annat in till information för Insynsrådet, möte med andra statliga myndigheter i Blekinge samt informationsmöte för riksdagsledamöter från Blekinge.

Inför den långsiktiga utmaningen med sysselsättning, bostäder, skola med mera, påbörjade Länsstyrelsen under året en samordning med Länsstyrelserna Kalmar, Kronoberg och Skåne för att se hur kommande arbete ska bedrivas. Detta görs tillsammans med Migrationsverket region Syd.

Det intensiva arbetet med fokus på flyktingsituationen fortsätter även under 2016, då anpassat efter rådande situation.

Krissamverkan Blekinge

Det regionala rådet, vilket i Blekinge representeras av ledande tjänstemän hos aktörerna inom Krissamverkan Blekinge, bjöds under året in av Länsstyrelsen. På mötet, som hölls på residenset och leddes av landshövdingen, diskuterades den strategiska inriktningen för arbetet.

Det operativa regionala krissamverkansforumet, Krissamverkan Blekinge (K-sam) fortsätter ha en viktig funktion i att stärka krisberedskapsarbetet i länet. Arbetet leds av Länsstyrelsen och utvecklas genom de nyckelaktörer som ingår; länets fem kommuner, de två räddningstjänstförbunden, Landstinget i Blekinge, Polisen samt Försvarsmakten. Det är samma aktörer som även ingår i styrgruppen.

I länets breda krisberedskapsnätverk, K-sam, representeras både offentliga, privata och frivilliga aktörer. K-sam:s representanter bjöds planenligt in fyra gånger under 2015. Under året hölls bland annat föredrag om:

- Sveriges Radio P4:s uppdrag i kris.
- Sjöräddningssällskapet, hantering av stora publika evenemang i länet.
- Händelsen med PFAS (perfluorerade alkylsyror) som ledde till förorenat dricksvatten i länet.
- Flyktingsituationen och dess konsekvenser för olika aktörer.

Målet för verksamheten är en ökad förmåga att samverka före, under och efter en kris samt att på ett effektivare sätt hantera en uppkommen händelse.

Nationella nätverk

Länsstyrelsen är representerad i de nationella nätverken inom krisberedskap och höjd beredskap. Inom försvarsdirektörsnätverket och samverkansområdet geografiskt områdesansvar, SOGO, utsågs en ny representant från Länsstyrelsen Blekinge under året. Inom dessa nätverk bidrar Länsstyrelsen till inriktning och utveckling av landets samlade krisberedskapssystem. Med tillhörande förtroendeuppdrag arbetade Länsstyrelsen med att bidra till planeringen inför civil-militär samverkan på nationell nivå.

Sydlänssamverkan

I Sydlänssamverkan ingår förutom Blekinge även länsstyrelserna i F-, G-, H-, M-, N- och O-län. Syftet är att genom ökad samverkan och samordning av länsstyrelsernas arbete inom krisberedskap öka förmågan till krishantering i södra Sverige samt uppnå bättre och mer effektivt utnyttjande av länsstyrelsernas samlade kompetens och resurser. Förutom planeringsarbetet i styrgruppen så medverkade Länsstyrelsen Blekinge även i arbetsgrupper inom områdena:

- RSA, risk- och sårbarhetsanalyser
- Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Lagen om skydd mot olyckor
- Skyddsobjekt
- Förstärkningsresurser

Förutom ordinarie Sydlänssamverkan samverkade olika konstellationer inom länen i samband med den uppkomna flyktingsituationen.

Styrel – Systematisk planeringsprocess för prioritering av viktiga elanvändare

Under 2015 genomfördes en andra planeringsomgång avseende Styrel, den process där myndigheter och kommuner prioriterar viktiga elanvändare inom sitt geografiska område. Syftet är att lindra samhällskonsekvenserna som uppstår om en manuell förbrukningsfrånkoppling behöver tillgripas vid en elleffektbrist.

Planeringsprocessen startade redan år 2014 med utbildning och insamlande av nationella myndigheters prioriteringar inom sin egen verksamhet och fortsatte sedan under hela 2015 med att Länsstyrelsen och kommunerna kompletterade och prioriterade underlaget gemensamt för att få den bästa möjliga konsekvenslindringen vid en eventuell manuell förbrukningsfrånkoppling.

Arbetet leddes av Länsstyrelsen och avslutades den 16 november i samband med att elnätsägarna blev klara med sin planering för hur den manuella förbrukningsfrånkopplingen ska genomföras på bästa sätt.

Utbildnings- och övningsverksamhet

Länsstyrelsen påbörjade redan under 2014 ett arbete med att vidareutveckla sin förmåga att hantera och leda en större händelse via arbete i stab. Under året genomgick samtliga anställda en obligatorisk utbildningsdag i stabsmetodik vilken kan användas både i vardag och vid en kris. Detta syftar till att alla anställda ska ha förutsättningar att kunna bistå vid en händelse som skulle kunna bli en hög belastning på myndigheten. De medarbetare på Länsstyrelsen som ingår i staben utbildades ytterligare två dagar med uppföljande övningstillfälle. Under senare delen av året hade aktörer, inklusive Länsstyrelsen, inom den regionala krissamverkan en gemensam övning med syfte och mål att upprätta lokala och regional lägesbilder utifrån överenskomna rutiner för ledningssamverkan. Övningsscenariet inspirerades av Styrel. Både landshövdingen och länsrådet deltog vid övningstillfället som var ytterligare ett steg i att utveckla länets gemensamma förmåga att hantera en större händelse. Arbetet kommer att fortsätta under 2016 då det är planerat för ytterligare interna övningar på Länsstyrelsen samt en större regional övning.

Regional Övning

Inom styrgruppen för K-sam genomfördes under året planeringsarbetet inför en större regional övning. Flera planeringskonferenser för scenario- och momentbeskrivningar genomfördes. På grund av personalbyte på Länsstyrelsens krisfunktion sköts övningens genomförande fram, med alla aktörers godkännande, till december 2016.

DNSSEC – säkerhetssystem för domännamn

DNSSEC innebär extra säkerhet för berörda krisberedskapsaktörers domännamn. Den uppsatta infrastrukturen säkerställer robusthet och tillgänglighet för tillförlitlig informationsgivning och offentlig e-förvaltning. DNSSEC säkerställer att det domännamn man som brukare besöker inte är manipulerade och att svaren kommer från rätt källa. Länsstyrelsen utgjorde stöd till länets kommuner, Landstinget i Blekinge och Blekinge Tekniska Högskola, BTH, i arbetet med att införa DNSSEC snabbare. Tekniken implementerades och olika regelverk och policyer infördes. Kommunerna och respektive organisation kommer att arbeta vidare med detta inom den egna verksamheten. Samtliga kommuner i länet genomgick utbildning och fick konto i systemet. Kommunerna är i olika faser av i implementeringsprocessen. Blekinge

tekniska högskola, BTH, och Landstinget Blekinge implementerade båda systemet i sina verksamheter och bådas domäner är aktiverade mot DNSSEC.

Rakel – Radiokommunikation för effektiv ledning

Länsstyrelsen ska som geografisk områdesansvarig myndighet säkra kommunikationsmöjligheterna vid el-, tele- och databortfall. För detta måste det finnas en förmåga att upprätthålla och säkra förbindelserna mellan myndigheter, kommuner, räddningstjänstförbund, företag och organisationer. Rakel används för att stärka denna krishanteringsförmåga. Arbetsgruppen Rakel, som är ett Länsstyrelseinitiativ, arbetar kontinuerligt med att integrera Rakel i länets krishanteringsförmåga och med att uppdatera systemet. I arbetsgruppen finns representanter från länets olika krishanteringsaktörer.

Under 2015 presenterades nya täckningskartor och därmed kunde områden med sämre täckning identifieras och förslag på åtgärder genom utbyggnad av den tekniska infrastrukturen påpekas för MSB. Länsstyrelsens tjänstemän i beredskap (TiB) använder Rakel som sitt primära kommunikationssystem och det är även Rakel som är den primära larmvägen in till TiB. Kompetensen att kunna hantera Rakel övas regionalt varje vecka tillsammans med TiB ifrån länets räddningstjänster, Landstinget, Polisen och Försvarsmakten. Under dessa övningar, som även fungerar som ett veckovist samverkansmöte, informerar de olika aktörerna om hotbilder och händelser av betydelse. Länsstyrelsen deltar även i de regelbundna nationella samverkansövningarna i syfte att höja kompetensen inom samverkan över Rakel.

RB 70 Analys av informationssäkerhet

Länsstyrelserna ska i arbetet med 2015 års risk- och sårbarhetsanalyser särskilt beakta och analysera informationssäkerheten i de delar av verksamheten och i de tekniska system som är nödvändiga för att länsstyrelserna ska kunna utföra sitt arbete. I detta arbete ska även informationssäkerheten inom länsstyrelsernas ansvarsområde beaktas och analyseras. Länsstyrelserna ska redovisa en bedömning av informationssäkerheten samt vidtagna åtgärder. Redovisningen ska vara en del av den sammanställning som görs i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser enligt 9 § förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Länsstyrelsegemensamt

Sedan 2009 är driften av länsstyrelsernas IT-system koncentrerad till en länsstyrelsegemensam IT-avdelning som organisatoriskt tillhör Länsstyrelsen Västra Götalands län. IT-avdelningen levererar IT-tjänster till alla länsstyrelser och deras medarbetare. Informationssäkerhetsarbetet bedrivs i huvudsak ute på

respektive länsstyrelse och inom IT-avdelningen. Det finns också ett nätverk där länens informationssäkerhetssamordnare träffas för samordning och vidareutbildning. Under 2015 genomfördes en sådan träff och där deltog Länsstyrelsen Blekinge med sin informationssäkerhetssamordnare.

Ovanstående organisation med 21 stycken fristående myndigheter som har en gemensam leverantör av gemensamma IT-tjänster har lett till en del oklarheter och svårigheter kring kravställning och rollfördelning, bland annat inom informationssäkerhetsområdet. Det framgår bland annat i en extern rapport som har redovisats för länsstyrelserna. Den visar att organisationen har låg mognadsgrad och inte arbetar tillräckligt systematiskt med frågorna. Att det finns brister i våra gemensamma system blev tydligt i samband med skogsbranden i Västmanland 2014 då exempelvis våra externa webbsidor slutade fungera på grund av överbelastning.

Med anledning av ovanstående beslutade länsråden i oktober 2014 att starta ett gemensamt projekt med syfte att förbättra länsstyrelsernas kunskap och förmåga inom området informationssäkerhet och kontinuitetsplanering för att kunna identifiera kritiska verksamhetssystem och kartlägga verksamheternas krav på IT-stöd. Projektet har bestått av fyra delar:

- Ta fram förslag på kompetensutvecklande insatser för att höja kompetensen inom kontinuitetshandling och informationssäkerhet.
- En pilotstudie inom området "Kommunikation" med fokus på kravställning och analys av länsstyrelsernas webbaserade information och kommunikation.
- En pilotstudie inom området "Kärnkraftsberedskap" för att identifiera vilka specifika IT-leveranser som är kritiska för att länsstyrelserna ska kunna bedriva sitt uppdrag som ansvarig myndighet för räddningstjänst vid en kärnteknisk olycka.
- Utifrån pilotstudierna ta fram ett förslag till krav på IT-leverans (SLA) som lever upp till den kravbild som framkommit i analyserna.

Pilotstudierna inom kommunikation och kärnkraftsberedskap visar att nuvarande IT-leverans inte uppfyller de krav som finns från verksamheten.

Projektet lämnade i oktober 2015 ett antal förslag till länsråden att ta ställning till.

Specifikt för Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Blekinge genomförde under året flera åtgärder som bidrog till en högre medvetandenivå hos samtliga medarbetare. Befintlig informationssä-

kerhetspolicy, informationssäkerhetsrutin och policy för sociala medier uppdaterades och aktualiserades. Informationen på intranätet om informationssäkerheten förbättrades också. Länsstyrelsen genomförde även en utbildning för alla medarbetare om informationssäkerhet med utgångspunkt i MSB:s utbildningsmaterial.

Informationssäkerheten i länet

MSB genomförde under året en kommunenkät kopplat till informationssäkerhet. Den länsvisa sammanställningen delgavs sedan alla länsstyrelser. Blekinges fem kommuner besvarade samtliga enkäten. Det går av sammanställningen inte att utläsa vilken kommun som har svarat eller följa en kommuns sammantagna svar. Det som kan utläsas med störst tydlighet är att övervägande andel (80 procent) av kommunerna har en utpekad funktion för informationssäkerhetsarbete. Lika stor andel anger dock att det inte sker någon kontroll av efterlevnaden rörande informationssäkerheten. Samtliga kommuner säger sig sakna en metod för hur informationsklassning utförs. Detta blir en del av den regionala risk- och sårbarhetsanalysen och kommer att följas upp tillsammans med kommunerna för eventuella åtgärder.

Återrapportering regleringsbrev

67. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelserna ska redovisa en sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor och beskriva hur eventuella brister och åtgärdsbehov som identifierats har omhändertagits.

RB 67: Tillsyn – skydd mot olyckor

Efter de tillsynsbesök som genomfördes i december 2014 återkopplade Länsstyrelsen synpunkter och brister till kommunerna vad gäller deras arbete med räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Tillsynen utgick ifrån en bred inriktning som beaktade verksamhetsområdena: nationella mål, verksamhetsmål och preciserade skyldigheter enligt LSO.

I 1 kap. 1 och 3 §§ LSO anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen. Dessa bestämmelser syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor, med hänsyn till de lokala förhållandena. De nationella målen fastställer även att räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att rädd-

ningsinsatserna kan påbörjas inom en godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Tillsynen av verksamhetsmålen tog sin utgångspunkt i kommunernas handlingsprogram där verksamhetsmålen för arbetet anges.

Länsstyrelsens tillsyn av kommunens förmåga att uppfylla de preciserade skyldigheterna rör följande verksamhetsområden:

- Kommunens organisation för skyldigheterna i LSO
- Kommunens tillsyn över brandskyddet och skriftlig redogörelse
- Kommunens tillsyn över farlig verksamhet
- Kommunens skyldighet enligt att genom rådgivning och information stödja den enskilde
- Rengöring och brandskyddskontroll
- Skyldigheten att verka för skydd mot andra olyckor än bränder
- Olycksundersökning
- Information till allmänheten om kommunens förmåga att genomföra räddningsinsatser
- Kommunens insatsplanering
- Kommunens plan för räddningsinsats
- Redovisning av tjänsteplikt
- Redovisning av beslut om ingrepp i annans rätt
- Beslut om avslutad räddningsinsats
- Alarmering

Sammanfattande bedömning

Efter tillsynen gjorde Länsstyrelsen bedömningen att kommunerna lever upp till lagens krav och intentioner. Bedömningen är också att det finns en stark vilja hos kommunerna att utveckla sitt arbete enligt LSO och att leva upp till de nationella målen. Det upplevs också som att kommunerna har en vilja att möta upp medborgarnas krav och önskan om en effektiv och bra räddningstjänst.

Räddningstjänsterna har integrerats ytterligare i det risk- och sårbarhetsarbete (RSA) som genomförs i länet genom det länsstyrelseinitierade projektet att öka kvalitén och förbättra arbetsprocessen avseende RSA.

Länsstyrelsen gav kommunerna även stöd i samordning och samverkan genom integration av räddningstjänsterna i den regionala ledningsövning som genomfördes under året.

Ytterligare en övning planeras under 2016 som innefattar fler aktörer och ett mer omfattande scenario. Denna kommer att stärka räddningstjänsternas förmåga att samverka över gränserna med aktörer på olika nivåer i samhället.

Vidare verkade Länsstyrelsen för att personal inom räddningstjänsterna fortbildas inom juridik i syfte att bättre kunna möta de juridiska krav som ställs på beslutsfattande, förlägganden och delegation. En del arbete kvarstår och under år 2016 kommer Länsstyrelsen i sitt kontinuerliga arbete inom LSO att genomföra tillsyner mot kommunernas räddningstjänster i syfte att granska deras resultat och analysera vad som kan göras för att även här höja nivån av effektivitet och kvalitet.

68. Krävs omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst får länsstyrelsen, enligt lagen och förordningen om skydd mot olyckor, ta över ansvaret för räddningstjänsten i de kommuner som berörs av insatserna. Om räddningsinsatserna även omfattar statlig räddningstjänst ska länsstyrelsen ansvara för att räddningsinsatserna samordnas. Om flera län berörs av sådana räddningsinsatser får länsstyrelserna komma överens om vilken länsstyrelse som får ta över ansvaret. Länsstyrelserna ska beskriva sin förmåga att överta räddningstjänsten vid en omfattande räddningsinsats.

RB 68: Räddningstjänst

Länsstyrelsen påbörjade under 2014 ett arbete med att vidareutveckla sin förmåga att hantera och leda en större händelse via arbete i stab. Under året har samtliga anställda genomgått en obligatorisk utbildningsdag i stabsmetodik vilken kan användas både i vardag och vid en kris. Detta syftar till att alla anställda ska ha förutsättningar att kunna bistå vid en händelse som skulle kunna bli en hög belastning på myndigheten. De medarbetare på Länsstyrelsen som ingår i staben utbildades ytterligare två dagar med uppföljande övningsstillfälle. Under senare delen av året hade aktörer, inklusive Länsstyrelsen, inom den regionala kris-samverkan en gemensam övning med syfte och mål att upprätta lokala och regional lägesbilder utifrån överenskomna rutiner för ledningssamverkan. I denna övning deltog både länsrådet och landshövdingen. Denna som ett led i att öka vår gemensamma förståelse och förmåga att agera vid en händelse.

Länsstyrelsen påbörjade gemensamma dialogmöten med räddningstjänstförbunden vad gäller övertagande av räddningstjänst framöver. De två förbunden har idag en gemensam stabshandbok och metodik. Förbunden har även delvis gemensam beredskap i länet vilket starkt bidrar till en god förmåga att samverka och dra nytta av varandras styrkor vid större påfrestningar. Länets två räddningstjänstförbud, Räddningstjänsten västra Blekinge och Räddningstjänsten östra Blekinge har under året båda fått nya personer på posten som räddningschef vilket inneburit att arbetet har dragit ut på tiden. Länet har idag ingen dokumenterad "Plan för övertagande av räddningstjänst". Denna ska upprättas senast 2016-03-31 enligt överenskommelse med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 5*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	17,34	15,80	22,63
Årsarbetskrafter kvinnor	21,42	19,88	24,44
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	39,64	38,02	48,35
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	58 165	52 013	55 559
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	52,87	51,24	58,38
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 607	1 433	1 344
Antal beslutade ärenden	1 652	1 367	1 329
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	68	101	99
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	14 940	13 538	7 981
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 521, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd ¹⁾	60		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 551, Prövning av miljöfarlig verksamhet (MPD-prövning) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

¹⁾ Nöjdindex för verksamhet 521 från länsstyrelse-gemensam brukarundersökning 2015. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 60 och Blekinge hamnade exakt på genomsnittet inom det här området.

Kommentarer till tabellen

Ökningen av antalet tjänster kan förklaras med naturvårdssatsningen i vårbudgeten och extra anställningar inom Grace (ett LIFE-projekt). Naturvårdssatsningen och Grace förklarar även den kraftiga ökningen av verksamhetskostnaderna.

Ökningen av antalet inkomna ärenden beror framförallt på en ökning inom områdena ”52, Prövning och tillsyn för skydd av naturen” och ”55 Miljöfarlig verksamhet”. När det gäller beslutade ärenden var det en ökning inom samma områden och en särskild satsning gjordes för att hantera ett antal gamla ärenden inom område ”55 Miljöfarlig verksamhet”. Även inom området ”51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden” ökade antalet beslutade ärenden jämfört med föregående år. Det berodde på att ovanligt många ärenden upprättades och beslutades med anledning av naturvårdssatsningen.

Nöjdindex för verksamheten ”521, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd” hamnade på 60, vilket var precis på genomsnittet för alla länsstyrelser. Högst betyg inom området fick Länsstyrelsen för att det var lätt att förstå information på webben och i beslut samt även för bemötande. Minst nöjd var man med handläggningstid och lyhördhet. Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med det mer detaljerade resultatet.

Sakområdet Naturvård och miljöskydd sysselsatte cirka 40 procent av Länsstyrelsens årsarbetskrafter. Av dessa finansierades 46 procent av förvaltningsanslag och resterande andel finansierades av bidrag från andra myndigheter, framförallt från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

En del av verksamheten handlar om prövning, tillsyn och tillsynsvägledning. Andra väsentliga delar är genomförande av vattenförvaltning, miljöövervakning, skydd och vård av områden och arter, samt inventering och tillsyn av förorenade områden. Huvuddelen av arbetet syftar till att uppnå miljömålen och att främja en hållbar utveckling.

Sakområdets viktigaste prioriteringar var:

- Främja och understödja tillämpning av miljö-kvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten.
- Skydd/säkerställande av värdefull natur, främst skogar och marina områden.
- Skötsel av våra skyddade områden samt att öka tillgängligheten till områdena.
- Arbetet med hotade arter.
- Restaurering av vattendrag för att förbättra dess ekologiska status.
- Genomföra beslutade miljöövervakningsprogram.
- Följa upp beslut inom vattenverksamheten.
- Se till att samråd inför miljöprövningar hos miljöprövningsdelegationen är likartat oavsett om det utförs av Länsstyrelsen i Skåne eller i Blekinge.
- Utredda tillsynsmyndighet för samtliga förorenade objekt med riskklass 1 och 2.
- Utbilda länets kommuner om hur ansvarsutredningar görs.

Minskade eller oförändrade resurser är ett problem inom många områden. Detta innebar under 2015 till exempel att arbetet med att skydda värdefulla områden inte räckte till för att arbetet skulle fortskrida i den takt som var önskvärd. Det påverkade även takten när det gäller revidering av skötselplaner som är ett mycket viktigt instrument för att få rätt skötsel. För förvaltningen av skyddade områden fick Länsstyrelsen under året ett extra anslag vilket var mycket positivt, men trots det räcker inte resurserna, vilket på sikt kan ge försämrade natur- och kulturvärden. Dessutom riskerar det att skapa en negativ bild av Länsstyrelsens arbete med skydd av värdefull natur. Resurserna för arbetet med Åtgärdsprogrammen för hotade arter räcker inte till för att arbeta med alla program, vilket innebär att Länsstyrelsen får prioritera hårt bland åtgärdsprogrammen som är aktuella för länet. Andra områden som påverkas av resursbrist är miljöövervakningen, biologisk återställning med mera. För att effektivt utnyttja befintliga resurser arbetade Länsstyrelsen aktivt och framgångsrikt med att växla upp anslag genom projektstöd och flera Life+ projekt.

Utifrån tillgängliga resurser kunde endast anmälningar inom området skyddade arter handläggas. Antalet ärenden ökade liksom dess komplexitet vilket innebar att den egeninitierade tillsynen blev eftersatt. Det hade varit önskvärt om även tagna beslut inom artskydd, naturvård och vattenverksamhet hade kunnat följas upp.

Andra väsentliga prestationer och resultat

RB 54 Skydd och skötsel av värdefulla naturområden – Områdesskydd

Blekinge län har ett stort ansvar för genomförandet av naturvårdsarbetet i Sverige eftersom flera hotade arter och naturtyper har en viktig förekomst inom länet. Blekinges lövskogskust är unik och artrik med många sydliga och värmekrävande arter av bland annat insekter, lavar och svampar. En stor areal värdefulla naturbetesmarker och ädellövskogar finns skyddade som naturreservat och inom Natura 2000.

Länsstyrelsen beslutade under året om fem nya naturreservat, Siesjö östra och Sillnäs i Sölvesborgs kommun, Pieboda och Albertas myr i Olofströms kommun samt om en utvidgning av Storemosse i Ronneby kommun. Besluten syftade främst till skydd av skog (se avsnittet "Skydd av skog") men områdena innehåller även andra naturmiljöer. Albertas myr, Storemosse och Pieboda ligger i inlandet och omfattar också en stor andel våtmarker. Naturreservatet Siesjö östra ligger på gränsen till Skåne och innehåller

förutom skyddsvärda skogsbiotoper, våtmarker och betesmarker även blekingedelen av den skyddsvärda sjön Siesjö. Sillnäs är beläget vid kusten och innehåller, utöver skog och hagmarker, ett marint område.

Arbetet med skydd av värdefulla naturområden i Blekinge sker i god dialog med markägare och andra berörda. Flera av de naturreservatsprojekt som Länsstyrelsen arbetade med under året har tillkommit genom markägarinitiativ.

En officiell invigning av ett naturreservat, Garnanäs som bildades 2014, genomfördes under året (se foto). Reservatet invigdes av landshövding Berit Andnor Bylund och Ronnebys kommunfullmäktigeordförande Nils Ingmar Thorell. Invigningen uppmärksammades i lokalpressen.

Naturreservatet Garnanäs invigs.

Länsstyrelsen upphandlade under året inventeringar av stormusslor och övrig bottenfauna i delar av Mörrumsån samt av makroalger i Mieån, Mörrumsån, Bräkneån och Silletorpsån, som ett led i planeringen av framtida naturreservat. Dessutom gjordes provfiske i Valjeviken och droppvideofilmningar runt Utklippan som en del i arbetet med planering av nya marina naturreservat. Resultaten av inventeringarna visade på betydande naturvärden och kommer att bli ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet med områdesskydd (främst naturreservat).

På uppdrag av Naturvårdsverket uppdaterades beskrivningarna av länets två s.k. Ramsarområden (områden som omfattas av den internationella våtmarkskonventionen) Mörrumsån–Pukaviksbukten och Blekinge skärgård.

Skydd av skog

Arbetet med skydd av skog sker med utgångspunkt från ”Strategi för formellt skydd av skog i Blekinge” där främst ädellövskogar, som Blekinge har särskilt nationellt ansvar för, prioriteras. Planeringen sker i nära samverkan med Skogsstyrelsen.

Resultat: De naturreservat som Länsstyrelsen bildade under året, Siesjö östra, Sillnäs, Pieboda, Albertas myr och Storemosse omfattar till stor del skyddsvärd skog. Naturvårdsverket betalade dessutom ut in-trängsersättning för skydd av skog inom tre blivande naturreservat. Den sammanlagda arealen ny skogs-

mark som under året skyddades som naturreservat var cirka 270 ha. Den totala arealen skyddad skogsmark i länet (sedan 1999) uppgår därmed till 2 980 hektar. Bildandet av naturreservaten bidrar till det långsiktiga uppfyllandet av miljömålen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv. Det innebär också ett viktigt steg mot uppfyllelsen av ett av regeringens tio etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster – skydd av landområden, sötvattenområden och marina områden.

Naturreservatet Sillnäs från ovan.

RB 54 Skydd och skötsel av värdefulla naturområden – Naturvårdsförvaltning

Naturvårdsförvaltningen i Blekinge ansvarar för skötsel av 104 beslutade naturreservat, 186 Natura 2000-områden (varav ett 100-tal även är naturreservat eller biotopskyddsområde), 17 biotopskydd, 78 naturminnen, tre naturvårdsavtal samt 59 fågelskyddsområden. Länsstyrelsen förvaltar även de av Naturvårdsverket ägda fastigheterna i länet.

Arbetet med naturvårdsförvaltning präglas av planering, samråd, upphandling och besiktning av skötselåtgärder och vid behov underhåll av anläggningar och anordningar för friluftslivet. De flesta åtgärder utförs av entreprenörer som handlas upp. Uppskattningsvis handlar det om i storleksordningen minst tio årsarbetskrafter. Under sommaren gick den sittande regeringens budget igenom, vilket innebär en extra satsning på Sveriges naturreservat. Naturvårdsförvaltningen i Blekinge tilldelades ca 3 miljoner kronor extra. Dessa pengar användes under hösten till gräns-

markering, information, stängsling, vandringsleder och en renovering av baracker inom ett naturreservat. Fyra extra personer var anställda och arbetade praktiskt med ovanstående uppgifter. Det innebär också mycket arbete för olika lokala entreprenörer.

Ängar och betesmarker

Dialog och samråd med markägare och djurhållare är en viktig arbetsuppgift. Blekinge är ett kulturpräglad län där slåtterängar och artrika betesmarker kräver årligen återkommande skötsel. Under året utfördes slåtter på 20 ha och på 830 ha finns det avtal om skötsel av betesmark. Två slåtterdagar anordnades i samarbete med lokala föreningar.

Länsstyrelsen genomförde fyra restaureringar av betesmarker under året, varav en på 32 ha. Totalt 6,3 km nytt stängsel sattes också upp. Länsstyrelsen söker Jordbruksverkets miljöstöd i många reservat och köper sedan betestjänster och underhållsrojningar av djurhållare och entreprenörer. Detta upplägg innebär en större möjlighet att hitta intresserade djurhållare. Genom att erbjuda hjälp med transport av betesdjur

med Länsstyrelsens präm kan flera av våra skärgårdsreservat fortsätta att hävdas. Under hösten fick Länsstyrelsen extra pengar till stängsel inom Listershuvuds naturreservat. Genom detta bidrag kunde 5 km sättas nytt och bytas ut inom området.

Life+-projektet GRACE (Grazing and Restoration of Archipelago and Coastal Environments) har pågått sedan 2010 och avslutas 2016. Projektet är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Västra Götaland, Halland, Stockholms och Blekinge. I Blekinge restaurerades närmare 220 ha betesmark och ca 2 km stängsel sattes upp ute på skärgårdsöar. Ett stort antal skyltar sattes också upp och två demonstrationsplatser. Arbetet var mycket framgångsrikt och fick mycket positivt mottagande hos skärgårdsbefolkningen men även från friluftslivet.

Friluftsliv och information

I länets naturreservat finns anläggningar för det rörliga friluftslivet i form av parkeringsplatser med informationstavlor, vandringsleder, grillplatser, torrass, bryggor, fågeltorn med mera. Anläggningarna behöver årlig tillsyn och underhåll. Flera vandringsleder och anläggningar är anpassade för besökare med begränsad rörelseförmåga. Länsstyrelsen fortsatte arbetet under året med att förbättra tillgängligheten i skyddade områden. Länsstyrelsen byter ut trappövergångar, stöttor och andra stängselgenomgångar mot tillgänglighetsanpassade grindar. I ett naturreservat anlades under året en ny parkering. Dessutom färdigställdes sex stora informationstavlor och ytterligare två är under produktion (Ire, Tattamåla och Listerby skärgård, Stjärnö-Boön, Stiby backe och Kvallåkra samt Sillnäs och Siesjö som blir färdiga i början på 2016). Fyra mindre reservatsskyltar togs fram internt och 11 stycken mindre reservatsskyltar uppdaterades och kompletterades med engelska. Skyltarna innehåller texter, illustrationer och kartor som ska vara tydliga och lättbegripliga för att kunna läsas av en bred publik. Inom tio olika naturreservat sattes 35 nya skyltställ upp. Stigskyltar togs fram för Kvallåkra och Listershuvud naturreservat. Blekinges utflyktsguide översattes till engelska och polska under året och kommer att finnas tillgänglig efter jul.

Under hösten gjordes en extra satsning på vandringsleder då 30 km vandringsleder gjordes i ordning och 20 km nya vandringsleder anlades.

En annan större satsning som genomfördes med hjälp av extra medel är gränsmarkering. Hela 16 naturreservat markerades med totalt 40 km gräns.

Skötsel av träd

Länsstyrelsen ansvarar för skötsel av flera tusen hamlade träd i länets reservat och hamlade under året

omkring 100 träd i Steneryds och Ire naturreservat. Olofströms och Karlshamns kommun genomförde röjningar och naturvårdshuggningar i skogsreservaten Halen och Långasjönäs efter samråd med Länsstyrelsen. I Gö och Mörrumsåns dalgångs naturreservat har flera mindre granområden huggits ner. Målet med den huggningen är att på sikt få fram mer lövskog i området.

Fastighetsförvaltning och anläggningar

På uppdrag av Naturvårdsverket förvaltar Länsstyrelsen statens fastigheter i Blekinge. De flesta är redan skyddade områden eller ingår i planerade reservatsbildningar. En del av fastigheterna används som bytesmark vid förhandlingar om markåtkomst.

I uppdraget ingår bland annat att planera drift och underhåll av byggnader och anläggningar. Under året reparerades Josefs lada i Ire och en bro till Lobergets naturreservat revs och återuppbyggdes. I förvaltningen ingår också att teckna nyttjanderättsavtal, arrende och hyra. Under året omförhandlade eller nytecknade Länsstyrelsen ett stort antal jakt-, skötsel-, nyttjanderätts- och betesavtal.

Övrig skötsel

En mindre översyn av förbudsskyltar inom länets fågelskyddsområden genomfördes. Detta visade att skyltningen är dålig på många håll.

LIFE Bridging the Gap

Länsstyrelserna i Östergötland, Kalmar och Blekinge samt Linköpings kommun påbörjade under 2014 arbetet med att ta fram en gemensam ansökan ur EU:s Life-fond. Ansökan färdigställdes under 2015 och lämnades in under hösten. Projektet är tänkt att pågå 2016–2021 med Länsstyrelsen i Östergötland som projektledare.

Projektets syfte är att bidra till långsiktigt gynnsamt bevarandestatus för ekmarker i Natura 2000-områden, samt skapa bättre förutsättningar för Natura 2000-arterna läderbagge, större ekbock, hålträdsklokrypare och ekoxe. Dessutom kommer hundratals andra rödlistade arter knutna till gamla ekar att gynnas. I Blekinge kommer åtta Natura-2000 områden att ingå i projektet.

Tyngdpunkten i projektet kommer att ligga på att återskapa betade ekmosaikmiljöer. Detta innebär huvudfokus på återinfört bete, förnygring av ek, att skapa ljusöppna gläntor i skogen samt att motverka problem med generationsglappet i åldersfördelningen.

Många gamla ekar har vuxit upp i ett öppet odlingslandskap, men står idag i marker som inte hävdas och som därför vuxit igen till skogsmark.

Sådana ekar, liksom andra hagmarksträd och buskar som hamnat i skogen, mår dåligt och dör på sikt om inget görs. För att förhindra detta kommer inväxande sly och träd att tas bort. Solbelysta bryn och taggbuskar är skafferier, parningsplatser och boplatser för många skalbaggar, fjärilar och bin. Om de gamla ekarna är beskuggade missgynnas även många av ekens invånare. Att återinföra bete är mycket positivt för att bevara naturvärdena i igenväxta ekhagsmarker.

Resultat: Förvaltning och skötsel av naturreservat och Natura 2000-områden bidrar till uppfyllelsen av miljökvalitetsmålen: Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv. Många av skötselåtgärderna leder till att vi på sikt kan uppnå bevarandemålen.

Genom förbättrade vandringsleder, nya informationsskyltar, bättre gränser och underhåll av övriga anordningar (parkeringar, grillplatser med mera) skapas förutsättningar för ett ökat intresse och större möjligheter för allmänhet och turister att besöka länets naturreservat. Nya informationsskyltar utgör en viktig del i arbetet med att göra reservaten attraktivare för besökare. Att åtgärda farliga träd längs anvisade leder, vägar och parkeringar är viktigt för att öka säkerheten i reservaten.

Genom en kontinuerlig skötsel av länets betesmarker och slåtterängar genom betesdrift, ängsbruk och underhållsröjningar kan en artrik flora och fauna bevaras och utvecklas. Att hålla liv i en historisk markanvändning bidrar även till en positiv besöksupplevelse. Återhamling av träd förlänger trädens livslängd vilket är till nytta för många växter och djur.

Omfattningen av förvaltning och skötsel styrs av medelstilldelning från Naturvårdsverket. Begränsade resurser gör att Länsstyrelsen inte har möjlighet att hålla alla anläggningar för friluftslivet i det skick som besökare av reservat förväntar sig. Begränsade resurser gör också att många naturreservat och Natura 2000-områden inte får den skötsel som krävs för att de uppsatta biologiska kvalitetsmålen ska kunna nås. Länsstyrelsen tvingas till hårda prioriteringar mellan olika åtgärder och områden. Det extra bidrag som naturvårdsförvaltningen fick vid halvårsskiftet, var mycket positivt för länets skyddade område då det bland annat bidrog till ökad tillgänglighet, förbättrad information och förbättrade gränser, vilket är viktigt för rättssäkerheten. Det extra bidraget möjliggjorde dessutom en större restaurering av ett område, vilket på sikt ska leda till att området kan uppnå gynnsam bevarandestatus.

Uppföljning av skyddade områden

Uppföljningen av arter och naturtyper i skyddade områden genomfördes för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Resultaten av uppföljningen ska ge svar på om bevarandemålen för de skyddade områdena uppnås och om de genomförda skötselåtgärderna ger resultat och är effektiva.

Under året satsades mest resurser på uppföljning av Kust och hav, Sötvatten och Betesmarker samt Slätterängar. Många undersökningar samordnas och samfinansieras med medel från regional miljöövervakning eller andra projektmedel.

Inom Kust och hav genomfördes uppföljning av sikyngel och fiskrekrytering samt arterna gråsäl och knubbsäl och kustfågel. Inom Sötvatten genomfördes flera övervakningar, bland annat flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla och lax.

Gräsmarksuppföljning genomfördes på flera öar som ingår i LIFE+ projektet GRACE. Det är typiska arter, hävd, strandängsfågel och skyddsvärda träd som följdes upp.

Resultat: Kunskapsläget förbättrades avsevärt vad gäller förekomst av kustfågel i skärgården vilket skapar möjligheter för att ta fram bra och relevanta bevarandeplaner och på sikt ett bra underlag för att utvärdera eventuella åtgärdsbehov. Övriga undersökningar genererar underlag för analys av skötselåtgärder.

Naturum

Naturum Blekinge i Ronneby är ett växande besökscenter för både turister och boende som vill lära sig mer om länets natur och kultur. Under 2015 hade Naturum över 54 000 besökare, vilket är en ökning med 20 procent jämfört med år 2014 och den bästa besöksnoteringen sedan starten 1976. En starkt växande besöksgrupp är invandrargrupper, såväl genom bokade besök via SFI som spontanbesökare.

Naturum hade öppet för allmänheten under 1 187 timmar, fördelat över 184 dagar under perioden april till sista november. Naturum genomförde 200 bokade guidningar, varav 192 stycken var skolgrupper med totalt över 2 500 elever. Dessutom erbjöd Naturum guidning i utställningarna varje dag, parkguidningar varje vardag under sommaren samt 48 exkursioner, föreläsningar och andra programaktiviteter med över 2 000 deltagare. Nytt för året var bland annat en ny utställningsdel som presenterade "Stormusslor i sötvatten" och som kopplade till ett LIFE-projekt där Länsstyrelsen deltar.

En utvärdering av Naturums verksamhet genomfördes av Centrum för Naturvägledning, Naturhistoriska

riksmuseet och Naturvårdsverket, med bra resultat. Det innebar att Länsstyrelsen fick ett nytt femårigt rättighetsavtal med befogenhet att få använda sig av begreppet och varumärket "Naturum".

Den lokala naturvårdssatsningen (LONA)

Arbetet ska stimulera kommunernas och ideella föreningars långsiktiga naturvårdsengagemang. Satsningen har varit framgångsrik och bidragit till lokala initiativ och lokal drivkraft med satsningar inom naturvård, friluftsliv, folkhälsa och tätortsnära natur.

Länsstyrelsen beslutade om tre nya naturvårdsprojekt under året:

- Sölvesborgs kommun ska tillsammans med Ysane-Norje hembygdsförening genomföra projektet "Vesan runt". Syftet med projektet är att synliggöra den unika naturen runt Vesan. Hembygdsförening ska arrangera informations-träffar och föreläsningar om natur, kultur och historia runt Vesan. Kunskapen vill föreningen föra vidare genom att iordningställa en fyra mil lång cykelled kring Vesan, samt ta fram en broschyr med karta. All information ska även göras tillgänglig på kommunens och föreningens hemsida.
- Karlshamns kommun ska genomföra projektet "Uteklassrum Friluftsbas Kofsa". Kommunen har tidigare beviljats statsbidrag för att utveckla en friluftsbas i området Kofsa och vill nu ytterligare öka tillgängligheten i området. Detta genom att bygga ett uteklassrum och ett vindskydd, samt köpa in ytterligare kanoter. Projektets mål är att erbjuda en bra utomhuspedagogik för kommunens barn- och ungdomar. Även allmänheten kommer att få ökad tillgång till friluftsområdet.
- Karlskrona kommun ska tillsammans med Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen genomföra projektet "Trädinventering i Karlskrona kommun". Projektet ska inventera skyddsvärda träd på mark som ägs av kommunen. Genom att värdefulla träd identifieras kan framtida planering och skötsel av kommunens skogsinnehav ske med största möjliga naturhänsyn. Resultatet kommer att införlivas i kommunens trädvårdsplan som blir ett bra redskap för att kunna ta största möjliga hänsyn till de skyddsvärda träden redan på planeringsstadiet.

Under året avslutades två fleråriga naturvårdsprojekt:

- Sölvesborgs kommun har drivit och slutfört projektet "Ryssbergets vandringsleder". Syftet har varit att iordningställa tre olika vandringsleder på Ryssberget. Projektets mål har varit att

öka tillgängligheten och förbättra möjligheten till rekreation och motion i det tätortsnära naturområdet. Genom intervjuer och rekognosering har ett faktaunderlag tagits fram. Tre olika leder har iordningställts, med en total sträckning på 10,9 km. Allmänheten har fått kännedom om de olika lederna genom att tavlor med kartinformation anordnats vid ledernas "start och mål". All information har tillgängliggjorts på kommunens hemsida.

- Miljöförbundet Blekinge Väst och de tre kommunerna, Sölvesborg, Olofström och Karlshamn har drivit och genomfört projektet "Landskapsvårdarna Blekinge". Projektet har varit ett arbetsmarknadsprojekt mellan Arbetsförmedlingen, Skogsstyrelsen och de ovan nämnda deltagarna. Syftet har varit att restaurera och vårda, samt tillgängliggöra betydelsefulla natur- och kulturområden i de tre kommunerna. En inventering av skyddsvärda träd har också genomförts. Projektet har gynnat både biologisk mångfald och kulturhistoriska värden, samt gett kommuninvånarna nya intressanta besöksmål.

Resultat: Insatserna kommer att leda till ökad kunskap om länets natur och kultur genom framtagande av underlag och information, samt folkbildning och kunskapsspridning. Arbetet stimulerar till ökad dialog mellan myndigheter och medborgare. Ett bra kunskapsunderlag är en förutsättning för ett långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete. Ett naturvårdsarbete där kommunerna tar ett stort ansvar för den tätortsnära naturen. I förlängningen leder detta till förbättrad tillgänglighet till värdefulla natur- och kulturmiljöer. Åtgärder kommer att göra det mer attraktivt att ta sig ut i naturen, vilket bidrar till att främja friluftslivet och förbättra folkhälsan. Genom att erbjuda en bra utomhuspedagogik till våra barn- och ungdomar väcks ett intresse för natur- och friluftsliv i tidig ålder. Flera projekt har drivits i samarbete med Arbetsförmedlingen, vilket inte bara har gett arbetslivserfarenhet och sysselsättning till långtidsarbetslösa utan även naturvårdsnytta.

RB 54 Skydd och skötsel av värdefulla naturområden – Hotade arter

Övergripande

Länsstyrelsen slutredovisade ett åtgärdsprogram, gullrisbock, som vi haft det nationella ansvaret för och som löpt ut under året. Vi deltog på en nationell träff om åtgärdsprogram för hotade arter. Samverkan sker både inom Länsstyrelsen och med kommuner, Skogsstyrelsen och Trafikverket, för att maximera nyttan av arbetet med hotade arter. Genom att även

andra aktörer stimuleras att genomföra åtgärder för de hotade arterna uppnås en större naturvårdsnytta.

Under 2014 inledde Länsstyrelsen i samverkan med kommunerna och Skogsstyrelsen ett arbete som ska resultera i en strategi för hotade arter. Analyser av förekomsten av hotade arter i länet och framtagandet av värdeetrakter för olika naturtyper och artgrupper påbörjades. Men fortsatt arbete med projektet avvaktas och planeras att ingå i regeringsuppdraget om grön infrastruktur. Värdeetrakterna för arter och naturtyper kommer utgöra ett underlagsmaterial i detta arbete.

Skyddsvärda träd

Blekinge trädråd, som Länsstyrelsen har initierat, hade ett möte under våren samt ett under hösten 2015. Syftet med trädrådet är att öka kunskapen om skyddsvärda träd och deras skötsel. I trädrådet ingår, förutom Länsstyrelsen, ansvariga för trädskötsel i länets samtliga kommuner (parkförvaltning och kommunekologer), representanter från Skogsstyrelsen samt arborister. Fokus på årets träffar var vägnära träd och åtgärder med hjälp av arborister.

Samråd med kommuner angående ”farliga” träd, samt om åtgärder för att gynna skyddsvärda träd skedde vid ett flertal tillfällen. Länsstyrelsen deltog vid ett nationellt samordnarmöte för skyddsvärda träd. Vid upprepade tillfällen deltog de som arbetar med ÅGP (Åtgärdsprogram) med sakkunskap i ärenden hos avdelningen för Tillsyn och prövning. De flesta ärendena gällde samråd inför nedtagning av grova träd, men även strandskyddsärenden.

Nya skyltar för faunadepåer, platser där stockar och grenar från nedtagna träd placeras att förmultna istället för att flisas, trycktes för att delas ut till kommunerna. Skyltarna informerar allmänheten om vad faunadepåer är och om nyttan av död ved.

Länsstyrelsen bidrog med stöd och upplärning av åtta trädinventerare som varit anställda av Skogsstyrelsen i deras projekt att sysselsätta långtidsarbetslösa, SAFT. Dessa landskapsvårdare inventerade under projektets gång cirka 17 000 träd i Karlshamns, Sölvesborgs, Olofströms och Ronneby kommuner. Resultatet sammanställdes av Länsstyrelsen och distribuerades till kommunerna. Projektet avslutades under 2015. Inventering av skyddsvärda träd i Länsstyrelsens egen regi genomfördes på Ringholmen i Tromtö naturreservat, vilket blir ett viktigt underlag inför framtida planerade åtgärder.

I samarbete med Skogsstyrelsen genomfördes i augusti en kurs i traditionell hamling där 20 lantbrukare deltog. Vid kurstillfället hamlades 14 träd, och kursen inspirerade de deltagande lantbrukarna att hamla sina egna träd. På Gödagen, ett evenemang i Gö natur-

reservat med cirka 400 besökare, som anordnades tillsammans med Skogsstyrelsen, Skogssällskapet och Äggaboden i Gärestad gavs information om skyddsvärda träd, hotade arter och åtgärdsprogrammen (ÅGP).

Röjning och gallring genomfördes på ett 30 hektar stort område med gammal betesmark vid Göholms gård, Ronneby kommun. Detta gjordes för att gynna främst grova ekar och deras efterträdare, men även andra lövträd. Friställning av drygt tio grova ekar och efterträdare gjordes även i ett mindre område vid Nättraby.

Resultat: Samråden angående ”farliga” träd resulterade i att parkförvaltningen i framförallt Karlskrona kommun har ändrat sitt sätt att arbeta genom ökad naturvårdshänsyn. Rådgivning till kommunerna angående åtgärder och åtgärdsbehov ledde till att grova ekar friställdes i flera områden i Karlskrona kommun. Dialogen som följer efter trädrådets möten leder till att färre träd med höga naturvärden tas ner, en ökad andel död ved sparas i faunadepåer och högstubbar skapas istället för att träden avverkas.

Arrangemang som föredrag och kurser om skyddsvärda träd ledde till att kunskapen om träd och värden knutna till dessa ökade hos yrkesutövare och privatpersoner, och till att träden vårdas. Friställning av grova ekar och framtida jätteträd är en åtgärd som förlänger livet på trädindividerna avsevärt och därmed ökar förutsättningarna för att bevara en livsmiljö som är betydelsefull för många arter av bland annat insekter, svampar och lavar. Skötseln av de gamla ekarna och hamling är även ett sätt att bevara det biologiska kulturarvet. Kompetensen vid ärendehandläggning av trädärenden förstärktes i och med ett ökat tvärsektoriellt samarbete inom Länsstyrelsen. I flera fall har träd sparats helt eller beskurits, eller så har en högstubbe lämnats som alternativ till att träden tagits ner.

Sandmarker

Länsstyrelsen kontrollerade under året områden som tidigare år har restaurerats för att gynna trumgräshoppa. Vid Johannishus genomfördes åtgärder för bland annat svartpälbsbi, men även andra sandmarkslevande arter, av Trafikverket efter samverkan med Länsstyrelsen. I fyra slänter skrapades sandblottor fram för att skapa slänter som lämpar sig för grävning av bohålor för bland annat svartpälbsbi.

Länsstyrelsen initierade, som koordinerande län för åtgärdsprogram för gullrisbock, en inventering av arten som genomfördes i Skåne, Blekinge, Kalmar och Kronobergs län. Aktuell förekomst av arten och hot mot dess miljöer kartlades.

Länsstyrelsen undersökte hur många rödlistade arter som finns i sand- och grustäkter i länet, och sammanställde därefter resultatet. Samverkan sker med täkthandläggare för att anpassa efterbehandling av täkter så att biologisk mångfald gynnas.

I Blekinges enda lokal, norr om Kristianopel, övervakas sedan 2002 länets enda population av grynig påskrislav, och vars åtgärdsprogram Länsstyrelsen är koordinerande län för. En översiktlig inventering av lokalens delpopulationer genomfördes i maj, och tillståndet för arten bedöms som gott. Spridningsförsök av arten planerades eftersom den endast förekommer på ett ställe i länet. Alla potentiella transplantationslokaler besöktes. Tre av åtta kan anses lämpliga för transplantationsförsök, vilket förhoppningsvis kan genomföras under 2016.

Ett projekt om sandmarker som finansieras med medel från landsbygdsprogrammets ”Utvald miljö” som inleddes under 2013 avslutades under 2015. I åtta områden genomförde Länsstyrelsen åtgärder i gamla sand- och grustag och andra sandiga marker. Sly och tallplantor drogs upp, områden stängslades för framtida bete, sand schaktades fram, dammar för strandpadda grävdes och slänter för backsvala skapades.

Länsstyrelsen samverkar med Försvarsmakten och Fortifikationsverket vid Flygflottiljen F17 i Kallinge. Flygfältet ligger på ett av de större sandiga områdena i länet, vilket gör att det finns många arter knutna till öppen sand i området. Samverkan pågår för att genomföra åtgärder som kommer att gynna bland annat flera arter av vilda bin, men även exempelvis sandödla och gullrisbock. En inventering av vilda bin och lämpliga områden att göra åtgärder i, samt en naturvärdesinventering genomfördes på och omkring flygfältet, vilket bekostades av F17 och Swedavia. Åtgärder pågår även i sand- och grustäkter i anslutning till flygfältet. I en gammal täkt i anslutning till området anlades en ”backsvaleås”, vilket även gynnar sandödla och vilda bin.

Resultat: Trumgräshoppa hittades på ytor som har restaurerats under 2014, vilket innebär att arten verkar svara snabbt på åtgärder för att gynna arten. På grund av åtgärderna har arealen lämplig livsmiljö för trumgräshoppan ökat. En ny lokal som ligger skild från de tidigare kända hittades, och trumgräshoppan observerades på en lokal där den inte setts sedan 2007. Genom rådgivning till täkthandläggare tas hänsyn till sandödla och andra sandlevande arter vid efterbehandling av täkter så att de kan fortleva i de aktuella områdena.

Inom sandmarksprojektet ”Utvald miljö” gynnades

arter från sex åtgärdsprogram av åtgärderna, bland annat sandödla, trumgräshoppa, strandpadda, monke-solbi, mörkgökbi, vaddsandbi och svartpälsbi. Utöver det gynnades många andra arter som är beroende av sandiga och störningspräglade miljöer.

De åtgärder som planeras och genomförs både inom Kallinge flygfält och i anslutning till det, så att landskapet hålls öppet och sanden blottas, innebär att mycket större arealer än bara själva flygfältet hålls öppet. Därmed ökar spridningsmöjligheterna för arterna mellan flygfältet och de anslutande täkterna.

Groddjur och insekter

Länsstyrelsen konstaterade 2013 att det fanns snok på Utklippan. Sex av dessa infångades under 2015 och flyttades därefter till fastlandet för att undvika att rom, yngel och småpaddor av grönfläckig padda äts upp. Ytterligare några snokar observerades dock men kunde inte fångas in, så snok finns ännu kvar på öarna.

Inom Länsstyrelsen sandmarksprojekt inom Utvald miljö grävdes under 2014 två dammar för strandpadda i ett gammalt sandtag som även restaurerades genom att sly och tallplantor drogs upp och att sand schaktades fram. Under 2015 hittades rom av strandpadda i båda dammarna. På Hanö rensades ett igenväxt hållkar där strandpadda tidigare lekt, men tyvärr var säsongen torr i år, vilket ledde till att vattnet torkade ut tidigt. Planering för bildandet av ett naturvårdsavtal inom Sölve grustag, där strandpaddan förekommer, påbörjades under året.

Inom åtgärdsprogrammet för sex hotade bokskogsarter planerades flera åtgärder. Bland annat kommer bokhögstubbar att skapas och röjas fram för att gynna bokblombeck inom Brötalyckornas naturreservat. Den åtgärden kommer att genomföras i samarbete med Sölvesborgs kommun och Miljöförbundet Blekinge väst. Underlag togs fram till reservatsförvaltningen för att röja fram hagtorn på Ryssberget med syfte att gynna gropig blombagge.

Läderbaggen är en fridlyst och hotad art som även omfattas av ett åtgärdsprogram. Arten förekommer på flera ställen i Blekinge, men mellan Ronneby och Karlskrona finns ett kärnområde som är viktigt även nationellt sett. Detta eftersom arten här förekommer på så pass många lokaler och i så pass många träd. En inventering av områdena där läderbaggen förekommer med syfte att kartlägga hot och åtgärdsbehov vid de olika lokalerna genomfördes.

Länsstyrelsen övervakade mnemosynefjäril på samtliga lokaler under året och såg till att röjning och bete utfördes vid kärnlokalerna. Länsstyrelsen genomförde även uppfödning- och utsättningsförsök av mnemosynefjäril och anordnade föredrag och ”mnemosynesafari”. En lokal restaurerades och två lokaler sköttes genom bete. Stängsling genomfördes vid en av lokalerna för att dels förbättra det befintliga stängslet, dels för att skapa en ny fålla. Planering för att bilda naturvårdsavtal i anslutning till en av lokalerna påbörjades under året.

Resultat: Grävningen av dammarna för strandpadda och restaureringen av sandtaget gjorde att artens livsmiljö förbättrades, och i förlängningen kan populationen förhoppningsvis öka i storlek. Bekämpningen av snok på Utklippan är viktig för skydda populationen av grönnäckig padda på ön, som är Sveriges individrikaste lokal.

Åtgärderna för bokblombeck kommer att innebära att mer lämpligt substrat för arten kommer att skapas, i form av solbelysta högstubbar och lågor av bok. Kartläggningen av läderbaggeområdena i Blekinge kommer att leda till att kunskapsläget om åtgärdsbehoven ökar, samt till att prioritering av insatser kommer att kunna göras enklare. Behov av åtgärder kommer även vidarebefordras till andra aktörer, såsom kommuner.

Det totala antalet mnemosynefjärilar i Blekinge 2015 beräknades till bara cirka 30 individer (inklusive de uppfödda). Tack vare uppfödning och utsättning kunde populationen förstärkas, men läget är fortsatt akut för artens förekomst i länet. Genom restaurering och skötsel förhindras igenväxning av lokalerna.

Dock är skötselbehovet fortfarande stort, och det låga antalet fjärilar är på en mycket kritisk nivå. Risken att arten dör ut i Blekinge är fortfarande överhängande.

Fåglar

Länsstyrelsen uppdaterade flaggningsskiktet med länets alla kända boplatser för havsörn under 2015 efter information från havsörnsinventare om årets häckningar. Därefter distribuerades det till Skogsstyrelsen, berörda kommuner samt till Miljöförbundet Blekinge Väst. Detta ska leda till att inga häckningsplatser förbises vid exploatering.

Länsstyrelsen genomförde flera åtgärder under året för att gynna skräntärnan. Under flera år har kolonin ödelagts innan ungarna blivit ”flygga”. Erfarenheter från andra län och från Länsstyrelsen i Blekinges observationer via en webbkamera under 2014 visade att gråtrutar prederade kolonierna. Under flera år har gråtrutarnas ägg plockats bort med hjälp av Jägarförbundet för att det inte skulle kläckas några ungar. Med hjälp av Jägarförbundet bedrivs från den 1 september fram till i mars nästa år även mink- och vildillerjakt på Båtaskär och på Torhamns udde eftersom även minken prederar på tärnornas ägg och ungar.

Resultat: Tyvärr visade det sig att kolonin med skräntärnor hade övergivit Båtaskär vid ett besök tidigt på säsongen, troligtvis eftersom de blivit utsatta för predation under flera års tid. Därför plockades inga ägg av gråtrut bort under 2015. Flera par av skräntärnor observerades på en ö utanför Kuggeboda, men det är osäkert om det är kolonin från Båtaskär som flyttat dit.

RB 54 Skydd och skötsel av värdefulla naturområden – Rovdjur

Övergripande

Länsstyrelsen deltog i två Samverkansråd inom Södra förvaltningsområdet för rovdjur, flera handläggarmöten via webb och informerade vid möte med Viltförvaltningsdelegationen. Länsstyrelsen deltog även vid konferensen för viltförvaltning, vid inventeringsmöten med SLU Grimsö Viltskadecenter samt vid utbildning för användning av boskapshundar.

Länsstyrelsen beslutade, efter prövning i viltförvaltningsdelegationen, om en ny rovdjursförvaltningsplan, som ska gälla från 2015 till 2019.

Inventering och förebyggande åtgärder

Under 2015 rapporterades 77 lodjursobservationer i Rovbase¹⁹. Av dessa kunde 38 stycken bekräftas vara lodjur efter kvalitetssäkring av Länsstyrelsen. Två föryngringar av lodjur konstaterades under hösten med hjälp av en viltkamera i Ringamåla (Karlshamns kommun) och Kättilsmåla (Karlskrona kommun).

Ytterligare en föryngring konstaterades på andra sidan länsgränsen i Skåne, en kilometer från länsgränsen.

I länet finns tre lodjursfällor för fångst och märkning utplacerade. Syftet med dessa är halsbandsmärkning för forskning. De är normalt öppna från 1 oktober till sista april, men har på uppmaning av Viltskadecenter varit stängda under hösten.

Under 2015 rapporterades 27 vargobservationer i Rovbase. En av dessa konstaterades efter angrepp vara en varg. Inventeringens resultat påverkas mycket av snötillgången. Länsstyrelsen har tillstånd att använda 30 viltkameror för övervakning i syfte att inventera främst lo, men även för att förebygga angrepp.

Länsstyrelsen genomförde enligt Rovdjursforum²⁰ totalt 23 besiktningar av skador på tamdjur varav 20 på får, en på get och två besiktningar av angrepp på nötk. Nio av dessa konstaterades vara angrepp av rovdjur, åtta lo och ett angrepp av varg.

Under sommaren lanserades, via Länsstyrelsens externa hemsida, en "rovdjurs-SMS-tjänst"²¹ där tamdjursägare och hjorthägnsinnehavare kan anmäla sig. Syftet är att genom ökad tillsyn förebygga angrepp av rovdjur. Hittills har ett 70-tal personer anmält sig till tjänsten.

En besiktningsman gick fortbildning hos Viltskadecenter under året. Blekinge delfinansierade också, tillsammans med Kalmar län, utbildning av ekipage

med en rovdjursspårande hund och förare på Grimsö Viltskadecenter.

Resultat: Blekinge hade 1,5 lodjursföryngringar efter avslutad inventeringssäsong 2014–2015. Redan under inledningen av innevarande inventering (2015–2016) konstaterades två föryngringar i länet. Nio besiktningar av rovdjursdödade tamdjur visade sig orsakas av lodjur eller varg. Blekinge har nu tillstånd att använda 30 viltkameror i rovdjursinventering eller förebyggande. En ny rovdjursförvaltningsplan beslutades för åren 2015–2019.

Information

Under året genomförde Länsstyrelsen ett antal "rovdjurskvällar" på Naturum tillsammans med "De 5 stora" från Järvsö, samt information om rovdjur i södra Sverige med Nils Carlsson, rovdjurshandläggare från Skåne. Under hösten föreläste Karl Johan Krantz, före detta chef på Smålands museum, om rovdjuren i ett historiskt perspektiv i södra Sverige. Länsstyrelsen hade även en informationskväll om spårning av rovdjur tillsammans med en rovdjursspårare. "Rovdjurslådan" lånades ut vid sex tillfällen till Backaryd- och Hallabroskolan, hos jaktlag i Farabol och till Räntemåla gård för skolklasser.

Länsstyrelsen informerade även om rovdjur vid Blekinge fåravelsförenings grillkväll på Knösö.

Resultat: Ökad kunskap om rovdjur via rovdjurslådan lansering på Naturum och fyra genomförda rovdjurskvällar.

¹⁹ Länk till: Rovbase

²⁰ Länk till: Rovdjursforum

²¹ Länk till: Information om Rovdjurs-sms

Skyddsarbete med Sveriges Natura 2000-områden

Övergripande

Två regeringsuppdrag berör Natura 2000 under 2015. Länsstyrelsen hade i uppdrag att:

1. Föreslå nya Natura 2000-områden och komplettera redan föreslagna områden. Detta redovisades 2015-03-27. Arbetet med att föreslå nya områden för tumlare är framflyttat till 2016-06-15.
2. Uppdatera bevarandeplaner enligt regeringsbeslut och genomföra nödvändiga bevarandeåtgärder. Tidplan för arbetet delredovisades 2015-02-15. Delredovisning av genomförda åtgärder genomfördes 2015-06-30. Slutredovisning av uppdaterade bevarandeplaner och genomförande av nödvändiga åtgärder ska ske 2016-12-30.

Ytterligare ett uppdrag tillkom från Naturvårdsverket under 2014:

1. Komplettera Natura 2000-databasen med nya obligatoriska uppgifter om Natura 2000-områden samt en översyn av övriga uppgifter. Arbetet redovisades 2015-02-15.

Komplettering av Natura 2000-databasen

2011 beslutade EU-kommissionen om ett nytt format för Natura-databasen, EU:s databas för alla data om Natura 2000-nätverket. Länsstyrelserna har i uppdrag haft att till Naturvårdsverket rapportera in nya obligatoriska data som ska ingå i Natura 2000-databasen. Det är framför allt uppgifter om datakvalitet och påverkansfaktorer på arter och naturtyper, som ska kompletteras. Länsstyrelsen genomförde de obligatoriska delarna i uppdraget.

Förslag till nya Natura 2000-områden och komplettering till redan föreslagna områden

Länsstyrelsen föreslog i våras sju nya områden till nätverket och fem utvidgningar av befintliga Natura 2000-områden. Nya arter, samt justering av naturtyper, arter och gränser föreslås även inom 32 befintliga Natura 2000-områden. Det är oklart när regeringen fattar beslut om detta.

Länsstyrelsen samarbetar med konsulter och Havs- och vattenmyndigheten (HaV) för att ta fram lämpliga områden för tumlare. En preliminär rapport om nationellt lämpliga skyddsområden för tumlare kom under hösten. Blekinge berörs indirekt genom att tumlarna rör sig längs kusten på väg till populationscentrum vid Midsjöbankarna. Länsstyrelsen samarbetar med länen i Kalmar och på Gotland tillsammans med HaV för att om möjligt föreslå ett större Natura 2000-område utanför Sveriges territorialgräns, inom ekonomisk zon.

Uppdatering av bevarandeplaner enligt regeringsbeslut och genomförande av nödvändiga bevarandeåtgärder.

En databas för bevarandeplaner togs fram tillsammans med Västra Götalands län. Databasen utvecklades tillsammans med länsstyrelsernas IT-avdelning samt länsstyrelserna i Blekinge och Jönköpings län. Landets alla län gavs möjlighet att använda databasen i arbetet med uppdatering av bevarandeplaner. Utbildning skedde genom flera webinarier. Mer än hälften av länen använder databasen. I Blekinge kommer sammanlagt åtta personer att jobba med uppdatering av bevarandeplaner. Arbetet påbörjades under hösten.

Blekinge ingick tillsammans med Västra Götaland, Västmanland och Norrbottens län under hösten i en referensgrupp för en pilotstudie om en eventuell utveckling av ett handläggarstöd för Natura 2000 i Vic Natur. Arbetet drivs av Metria på uppdrag av Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets IT-strategiska råd fattade beslut om att man vill arbeta vidare med detta under 2016.

Blekinge deltog även i ett möte för prioritering av förbättringsåtgärder i Nationell Naturtyps Kartering och kartverket ”Skyddad natur” och i utarbetandet av vägledning för bevarandemål tillsammans med Artdatabanken.

Framtagande av bevarandeplaner för de Natura 2000-områden som saknar sådana.

Endast ett område i länet saknade fastställd bevarandeplan inför regeringsuppdraget. Bevarandeplan för detta område, SE0410266 Hängdovakärret, fastställdes 2014-06-13. Arbetet slutredovisades till Naturvårdsverket 2015-12-08.

Rutiner för tillsyn av hävdade områden

Genom GIS-analyser av Natura 2000, naturreservat, blocklagd mark med miljöersättning och hävdade naturtyper i naturtypskartan togs en förteckning över hävdade områden med olika tillsynsbehov fram. Därefter gick man igenom alla områden med naturvårdsförvaltningen internt vilket resulterade i en nedtecknad rutin för lämplig tillsyn områdes- och naturtypsvis. Målsättningen är att en tillsynsplan ska kunna upprättas i SkötselDos med hjälp av den tidplan och tillsynstabell som tagits fram under året.

Resultat: Den obligatoriska kompletteringen av Natura 2000-databasen är genomförd. Länsstyrelsen fortsätter arbetet med att föreslå nya områden för tumlare tillsammans med Kalmar län och HaV. Arbetet med uppdatering av bevarandeplaner påbörjades under året och verksamhetsplanerades för alla deltagare under 2016. En process- och tidplan upprättades för effektivt genomförande, trots resursbrist.

Det finns en läns gemensam databas, vars utveckling Blekinge bidragit till.

Attractive hardwoods

”Attractive hardwoods” är ett projekt med syftet att stärka turismen i länet och utveckla idéer om hur man kan använda ädellövskogen som en resurs och då särskilt i Natura 2000-områden. Målet är att locka fler turister till länet under lågsäsong.

Medel till projektet söktes från Södra Östersjöprogrammet och Skogsstyrelsen är projektägare. Projektiden är tre år och Länsstyrelsen i Blekinge län, Region Blekinge samt Skogsstyrelsen är svenska partners men partners från Litauen och Polen ingår också. Inom Länsstyrelsen är det främst Naturum som kommer att arbeta i projektet med nätverksbyggande och att utveckla olika typer av informationsinsatser.

Södra Östersjöprogrammet/South Baltic Programme är ett program för samverkan mellan regioner och över gränser i södra Östersjöområdet. Målgruppen är lokala och regionala aktörer som söker samarbeten som kan stärka tillväxten i området.

Kustfågelinventering SPA (särskilda skyddsområden för fåglar)

I samband med den nya nationella kustfågelinventering (ingår i Nationell miljöövervakning – kustfågel), som påbörjades 2015, inventerades även flera SPA-områden inom Natura 2000 enligt samma metodik. I Blekinge inventerades 11 av länets 21 SPA-områden under perioden 20 maj–5 juni. Upplägg togs fram nationellt men inventeringen sköttes av regionala inventerare enligt metodik fastställd av Naturvårdsverket. Resultatet är ett mycket värdefullt underlag inför revidering av bevarandeplaner under 2016.

RB 57 Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön

Under årets första månader genomfördes samråd inom vattenförvaltning avseende miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan som ska gälla 2016–2021. Länsstyrelsen deltog och bistod Vattenmyndigheten vid samrådsmöten i Södra Östersjöns vattendistrikt. Länsstyrelsen gav också återkoppling på de remissvar som lades in direkt i databasen VISS, medan Vattenmyndigheten arbetade med de synpunkter som kom in i form av yttranden.

Länsstyrelsen lade också mycket tid på att kvalitets-säkra uppgifter i VISS samt på att koppla ihop övervakningsstationer med förekomster och klassningar i VISS.

Inom tillsyn och provning ställs allt högre krav på att vattenförekomsternas status och miljöproblem beaktas. Det gäller både vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet med utsläpp till recipient. Länsstyrelsen påbörjade förberedande arbete för hur tillsyn av vattenkraftverk ska bedrivas med hänsyn till vattenkvalitet och natur- och kulturvärden gentemot energiproduktion.

Länsstyrelsen genomförde en omfattande provtagning av ett stort antal organiska miljögifter och bekämpningsmedel i utvalda dricksvattentäkter och grundvattenförekomster. Urvalet av provtagningslokaler bygger dels på tidigare kända fynd av föroreningar, dels på påverkansanalyser och underlag från inventering av förorenade områden. Syftet är att förbättra kunskapen om hur utbredd problemet med industrikemikalier och bekämpningsmedel i grundvattnet är i Blekinge. Vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status prioriterades. Mer info under avsnittet ”Regional miljöövervakning 2015”

Arbetet med en regional vattenförsörjningsplan intensifierades under året. En workshop tillsammans med kommunerna gav viktig information om hur Länsstyrelsen ska prioritera och vilken information kommunerna behöver i sitt arbete med vattenskydd. Länsstyrelsen gjorde ett urval av yt- och grundvatten som är intressanta ur ett regionalt perspektiv med avseende på vattenförsörjning.

Lokala vattenvårdssatser (LOVA)

För att stimulera kostnadseffektiva lösningar har regeringen infört ett statligt bidrag till lokala vattenvårdssatser som bidrar till minskade mängder fosfor och kväve i Östersjön. Tanken är att bidraget ska stimulera lokala initiativ och bidraget kan sökas av kommuner och ideella sammanslutningar.

Algblomning vid Hasslö.

Länsstyrelsen kunde under året besluta om sju stycken LOVA-projekt:

1. Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund avser att minska mängden näringsämnen till Östersjön samt öka mängden rovfisk vilket bidrar till att minska övergödningseffekterna genom att genomföra 1–2 våtmarker i Blekinge. I projektet ingår detaljerad projektering, anläggning och grundläggande uppföljning. Projektet bidrar även till höga rekreativvärden i anslutning till restaurerade objekt och ökad biologisk mångfald.
2. Olofströms kommun kommer att upprätta en VA-plan. Syftet med att ta fram en VA-plan är att finna och prioritera de åtgärder som är mest kostnadseffektiva och verksamma för att minska miljöbelastningen från kommunens VA-system.
3. Senoren Möcklö VA ekonomisk förening avser att genomföra utbyggnad och anslutning av kommunalt vatten och avlopp på Senoren och Möcklö. I dagsläget är det 167 fastigheter på Senoren och Möcklö som valt att gå med i projektet.
4. Kungastenen-Hålevik VA ekonomisk förening avser att bygga ett avloppsnät som kopplas till kommunalt reningsverk för att ersätta, befintligt gamla och bristfälliga, kustnära enskilda avlopp i området Kungastenen Hålevik, vilket består av cirka 90 fastigheter.
5. Sölvesborgs Segelsällskap kommer att anlägga en spolplatta för tvätt av fritidsbåtar i Hermans Heja, Valjeviken, för att minska andelen giftiga ämnen från båtbottnfärger till Östersjön. Projektet har för avsikt att påverka båtägare att övergå till bästa möjliga båtbottnfärgsalternativ och eliminera användningen av biocidfärger för båtbottnar.
6. Norge båtklubb avser att köpa in så kallade Scrubbisborstar som ska användas vid borstning av båten i vattnet och en filtermatta att använda vid tvätt och slipning av skrovet på land, där mattan samlar upp färgrester. Projektet bidrar till att skapa en attitydförändring hos båtägare om att frångå biocidfärger och i stället regelbundet tvätta bort beväxning för att skona miljön.
7. Karlskronas kommun kommer att fortsätta arbetet med att ersätta uttjänta latrintoiletter till miljövänliga mulltoiletter för att minska utsläppen utav fosfor och kväve till Östersjön.

Under året avslutades ett LOVA-projekt, från Ekonomiska Föreningen Håanabben VA och Fiber som har ersatt befintliga gamla och bristfälliga, kustnära avlopp med ett avloppsnät i Västra Bökevik, utanför Ronneby som nu kopplas till kommunalt reningsverk.

Årets beslut kommer att leda till att vi kommer närmare uppsatta miljökvalitetsmål främst Ingen övergödning och Hav i balans samt en levande kust och skärgård. Projekten kommer såväl att minska mängden kväve och fosfor till havet som att minska spridningen av miljöfarliga ämnen från båtbottnfärger, vilket kommer att leda till en bättre marin miljö i Blekinge skärgård och i Östersjön.

Regional kalkningsverksamhet

Blekinge är ett av de län som är hårdast drabbat av markförsurning. Trots att nedfallet av försurande ämnen minskat sker återhämtningen i markerna mycket långsamt. För att behålla en god status i våra sjöar och vattendrag krävs ett relativt omfattande kalkningsprogram. Det är Länsstyrelsen som organiserar kalkningsverksamheten men kommunerna ansvarar för själva kalkningen på uppdrag av Länsstyrelsen. Kalkningen sker med helikopter, båt eller med hjälp av kalkdosare. Kommunerna avslutade årets sjö- och våtmarkskalkning under våren och under resterande delen av året kördes kalkdosarna vid behov. Totalt spreds 2033 ton kalk i länet under året vilket är cirka 300 ton mindre än 2014. Detta är ett resultat av översyn av kalkningen, minskat behov och minskade resurser.

Resultat: Kalkeffektuppföljningen omfattar vattenkemisk och biologisk effektuppföljning. Vattenkemisk provtagning görs i sjöar och på utvalda platser i vattendrag för att följa upp kalkningens effekt på vattenkvaliteten. Årligen analyseras cirka 600 vattenprover. I biologisk effektuppföljning ingår bottenfauna- och kiselalgsprovtagning samt elfiske och nätprovfiske. Detta görs för att bedöma försurningsstatusen samt att utvärdera kalkningsinsatserna. Under 2015 utförde Länsstyrelsen bottenfaunaprovtagning på tretton lokaler, kiselalgsprovtagning på tio lokaler och elfisken på 28 lokaler. Dessutom nätprovfiskades fyra sjöar i länet. Analysresultaten från årets vattenprovtagningar visar att de allra flesta av våra målsjöar och målvattendrag klarade de vattenkemiska målen. Genom det pågående arbetet tas steg för att uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag och för att nå miljömålen Bara naturlig försurning samt Levande sjöar och vattendrag.

”Målvattendragsomdrevet” är ett nationellt projekt som startade 2010. Syftet med projektet är att få en bättre bild av försurningssituationen i våra målvattendrag. Detta görs genom vattenprovtagningar i utvalda referens- och målvattendrag. Länets vattendrag är indelade i sex grupper. Varje vattendrag provtas av Länsstyrelsen vid sex tillfällen per år i sexårsintervall. Provtagningen sker under perioden juni–maj. Omdrevsår fyra avslutades i maj 2015 och omdrevsår fem påbörjades i juni. Årets provtagningar är avslutade.

Biologisk återställning av kalkade vattendrag

Flera projekt pågår i Blekinge där syftet är att gynna den biologiska mångfalden genom biologisk återställning av kalkade vatten. För flera vattendrag finns kartläggningar med förslag till åtgärder framtagna. Exempel på sådana åtgärder kan vara att riva vandringshinder eller bygga fiskvägar samt att förbättra för fisk, musslor och andra vattenlevande organismer. Förbättringar kan göras exempelvis genom att återskapa strömsträckor där sådana försvunnit eller genom utläggning av grus och sten eller död ved där sådant material tidigare förekommit naturligt men nu saknas. Arbetet med att åtgärda vandringshinder är avgörande för att få tillbaka de organismer som försvunnit eller reducerats på grund av försurning och andra miljöproblem.

Resultat: Under 2015 fortskred arbetet med att åtgärda vandringshinder i Silletorpsån. Förutsättningarna vid Kassabron har visat sig var mer komplicerad än tidigare bedömningar. Karlskrona kommun kommer därför att anlita en konsult 2016 för att ta fram ett eller flera nya förslag till lösningar som tar hänsyn till de intressen som finns. Silletorpsån hyser länets bästa bestånd av flodpärlmussla, men föryngring sker enbart nedströms det nedersta vandringshindret. Karlskrona kommun är huvudman för åtgärder vid tre av de aktuella vandringshindren och Länsstyrelsen beviljade bidrag till kommunen för biologisk återställning av kalkade vatten för att kunna genomföra åtgärderna.

Tillsammans med Karlskrona kommun pågår även ett projekt i Lyckebyån för att återskapa biotoper och förbättra möjligheten till fiskvandring i ån. En teknisk fiskväg planeras vid dammen i Lyckeby. Under året

söktes tillstånd till dammen och till byggnation av fiskvägen. Tillstånd meddelades även till rivningen av Augerums kvarn som Karlskrona kommun köpte med medel från Naturskyddsföreningen och staten via Länsstyrelsen, i syfte att riva den.

I Mörrumsån genomfördes restaureringsåtgärder i kvillarna vid pool åtta och elva i syfte att gynna öring, musslor och den biologiska mångfalden. Sveaskog var huvudman för åtgärden, och beviljades bidrag för biologisk återställning.

I Bräkneån genomförs ett projekt som syftar till att stärka beståndet av flodpärlmussla genom att infestera öring i en fiskodling med glochidielarver från åns musslor. Tanken är att öringen sedan ska sättas ut på lämpliga lokaler i ån.

Ansökan om tillstånd för utrivning av dammen vid Marielunds kvarn i Nätrabyån, lämnades in av ägaren till dammen under året. Ägaren har sedan tidigare beviljats bidrag för biologisk återställning av kalkade vatten för att kunna genomföra åtgärden.

LIFE-projekt Målarmusslans återkomst ger friskare åar är ett samarbete mellan flera länsstyrelser och Karlstads universitet och startade under 2012. Syftet med projektet är att rädda arten tjockskalig målarmussla och förbättra vattenkvaliteten i tolv åar i södra Sverige. I Blekinge är det inom Natura 2000-områdena Mörrumsån och Bräkneån som förbättringar för musslan genomförs.

Arbetet med att åtgärda vandringshinder i Bräkneån fortsatte under 2015 genom att bygget av två faunapassager färdigställdes.

Länsstyrelsen utförde även elprovfisken i båda vattendragen som en uppföljning av åtgärderna som genomförts samt för att kunna jämföra resultaten före och efter bygget av faunapassager i Bräkneån.

Under hösten genomförde Länsstyrelsen biotopvårdande insatser i Bräkneåns södra delar med hjälp av Blekinge läns folkhögskola, en fortsättning på 2014 års åtgärder.

Utöver konkreta åtgärder genomfördes det evenemang för Bräkneskolan, då elever fick lära sig om livet i vattnet, håvade efter bottenlevande småkryp och fick se vad som finns under ytan.

Den tjockskaliga målarmusslan kan ses som en viktig paraplyart, då de åtgärder som görs för musslan också gynnar fisk och andra organismer samt förbättrar livsmiljöer i vattendragen. Projektet kommer att bidra till en ökad kunskap om tjockskalig målarmussla och dess värdfisks ekologi och krav på livsmiljöer. Life-projektet kommer att pågå till 2016. Förhoppningen är att projektet ska bidra till att höja Bräkneåns ekologiska status.

Genom det pågående arbetet tas steg för att uppnå Miljökvalitetsnormen God ekologisk status i vattendragen och för att nå miljömålen "Levande sjöar och vattendrag" samt "Ett rikt växt och djurliv".

Restaurering och nyskapande av kustnära våtmarker

Grunda havsvikar har en viktig ekologisk funktion i den marina miljön. De har ofta ett rikt och varierat växt- och djurliv och tjänar som lek- och uppväxtplats för fisk. De har ofta även en funktion som sedimentationsfälla för tillrinnande sötvatten, och bidrar därmed till bättre vattenkvalitet.

Flera grunda havsvikar i länet vallades in under 1900-talet och tömdes på vatten för att tjäna som jordbruksmark. Projektet syftar till att identifiera de torrlagda havsvikarna i länet och undersöka möjligheten att återställa några av dem, för att på så sätt återställa deras naturvärde och funktion som vattenrenande områden.

Under 2015 undersökte konsulter på uppdrag av Länsstyrelsen möjligheterna att skapa våtmarker vid Åbyåns nedre lopp i Karlskrona kommun och vid Vesans utlopp. Vidare påbörjades en utredning för att studera för- och nackdelar med en eventuell restaurering av de sänkta havsvikarna vid Elleholm och Säby-Möcklö. Slutligen genomförs en projektering

av åtgärder vid den sänkta havsviken Remmarna vid Eriksberg i Karlshamns kommun. Inga resultat är slutrapporterade i projektet. Inventeringar av utvandrande fiskyngel genomfördes under våren i Åbyån och Grönadalsbäcken som underlag för uppföljning av effekterna av de planerade åtgärderna. Arbetet baseras till stor del på en inventering av alla länets sänkta havsvikar som genomfördes under 2014. I det arbetet ingick sammanställning av kartmaterial med höjddata och markanvändning, detalj- och översiktsplaner, dikningsföretag, samt granskning av vattendomar. Möjliga intressekonflikter beroende på nuvarande markanvändning beaktades.

Regional miljöövervakning 2015

Den regionala miljöövervakningen har som målsättning att dokumentera tillståndet i miljön om relevanta miljöproblem för länet. Det innebär en långsiktig övervakning av tillståndet i miljön, genom att beskriva tillstånd, trender, effekter och processer i miljön. Syftet är också att visa hur miljö kvalitetsmålen uppfylls, att generera underlag för riskbedömning, statusklassning och fastställande av miljö kvalitetsnormer inom vattenförvaltningsarbetet, generera data för internationell rapportering samt att varna för störningar i miljön. Länsstyrelserna samordnar regional miljöövervakning så att den blir effektiv. Förutom samordning, innefattar det miljöövervakningsrelaterade arbetet inventeringar, publicering av rapporter, kvalitetssäkring, uppföljning och utvärdering samt datahantering.

Blekinges regionala miljöövervakning bedrivs inom nio olika programområden:

- Luft
- Kust och Hav
- Sötvatten
- Skog
- Jordbruksmark
- Landskap
- Hälsa
- Miljögifter

Den regionala miljöövervakningen i Blekinge drivs av såväl Länsstyrelsen som kommunerna, Skogsstyrelsen och ideella föreningar. Länsstyrelsen skickar under våren ut information till representanter från organisationerna om vad som är aktuellt för året inom den regionala miljöövervakningen i länet samt sammankallar representanterna på hösten för att diskutera och utbyta information om den regionala miljöövervakningen. Förutom detta så deltar Länsstyrelsen i det arbete som länets luft- och vattenvårdsförbund med flera bedriver.

För att den regionala miljöövervakningen ska bli långsiktig tas det var sjätte år fram ett program som visar på vilka insatser som planeras de kommande sex åren. Den senaste revideringen skedde 2014 och 2015 var första året på det nya programmet som gäller under perioden 2015–2020. Målsättningen med det nya programmet är att fortsätta med den övervakning som pågått sedan tidigare, för att bevara långa tids-serier, samt att i större utsträckning än tidigare kunna använda den i vattenförvaltningsarbetet, för internationell rapportering samt miljömålsuppföljning. Den regionala miljöövervakningen kommer dessutom i allt högre grad genomföras i samverkan med nationell miljöövervakning, genom deltagande i fler gemensamma delprogram samt genom ökad samverkan med annan verksamhet, till exempel samordnad recipientkontroll (SRK), kalkeffektuppföljning, uppföljning av Natura 2000 och skyddade områden samt Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP). Trots detta är det ändå inte möjligt att leva upp till de krav på övervakning av vattenförekomster som finns i föreskrifterna för vattenförvaltningsarbetet med nuvarande resurser. Det nya Miljöövervakningsprogrammet fastställdes av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten 2014-11-14.

Under 2015 genomförde Länsstyrelsen aktiviteter inom 27 regionala delprogram. Stort fokus låg på övervakning av fågel. Nedan beskrivs några av aktiviteterna mer ingående.

Gemensamt delprogram för övervakning av kiselalger

Som en del av den regionala miljöövervakningen provtas kiselalger årligen i åtta till tio vattendrag. Övervakningen av kiselalger är ett viktigt arbete för uppföljning av vattendragens ekologiska status, näringsbelastningen och för att följa upp flera av miljömålen bland annat "Ingen försurning", "Levande sjöar och vattendrag" och "Ingen övergödning". Länsstyrelsen genomförde övervakning som planerat på åtta lokaler i länet.

Resultat: En rapport publicerades under året med resultat från kiselalgsundersökningar i Blekinge²².

Gemensamt delprogram för övervakning av stormusslor

Övervakning av stormusslor används bland annat för att följa upp miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag samt för statusklassning av vattendrag genom vattendirektivet. Under 2015 genomfördes en dykinventering av Mörrumsån, från länsgräns till mynning. Inventeringen genomfördes dels för den regionala miljöövervakningen men även som en uppföljning av genomförda åtgärder inom LIFE+-

projektet Målarmusslans återkomst samt för att samla in ytterligare underlag inför naturreservatsbildande.

Resultat: Insamlad data kommer att utgöra ett underlag för åtgärder samt vid upprättande av bevarandeplan för Natura 2000-området Mörrumsån samt skötselplaner för de naturreservat som finns i Mörrumsån. Konsulten rapporterade in fynden till Musselportalen. I Mörrumsån förekommer minst fem av Sveriges sju inhemska stormusselarter och samtliga dessa föröng-rar sig. Inga återfynd gjordes av äkta målarmussla eller flodpärlmussla, vilka tidigare rapporterats från ån.

Små och mellanstora vattendrag

Biotopkartering av vattendrag och naturvärdesbedömning av vattendrag är aktiviteter som genomförs inom detta delprogram. Insamlad data används till exempel som underlag:

- Till bedömningsgrunder och statusbedömningar.
- För att kunna utföra uppföljning av skyddade områden och Natura 2000-områden.
- För att dokumentera biologiska förändringar.
- Vid uppföljning av miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv samt Myllrande våtmarker.
- Till åtgärds- och restaureringsplaner.
- Vid bedömning av vilka vatten som är av särskilt skyddsvärde.

Biotopkarteringsmetodiken håller på att revideras för att bättre kunna generera underlag till en bedömning av hydromorfologisk status. Som en del av utvecklingen av metodiken hölls en tvådagars träff i Blekinge där metoden presenterades och diskuterades. Dessutom testades metodiken på en del av Lyckebyån under sommaren.

Övervakning grundvatten

Övervakningsprogrammet för grundvatten reviderades under året. Det innebär bland annat att källor provtas vart tredje år istället för varje år. Dessutom läggs mer resurser på att övervaka vattenförekomster med risk att inte uppnå miljökvalitetsnormer. Upphandling genomfördes av ett treårigt avtal med avseende på vattenanalyser. Under 2015 skedde provtagning i källor i Ronneby kommun samt i vattentäkter i hela länet inom vattenförekomster med risk att inte uppnå god kemisk grundvattenstatus. Det finns endast möjlighet att provta cirka en tredjedel av de förekomster som är i risk, då provtagningsplatser, till exempel källor eller vattentäkter, saknas för övriga. Ett stort antal olika organiska ämnesgrupper, till exempel PFAS, ftalater och klorerade lösningsmedel men även bekämpningsmedel och metaller analyserades i de

vattenförekomster där risken för påverkan bedömdes vara stor, samt där föroreningar har påvisats tidigare.

För källorna söder och väster om Kallinge flygplats analyserades PFAS för att jämföra med fynden som gjordes 2013. I samtliga tre källor påvisades PFAS. Halterna ligger i samma storleksordning som 2013.

Nivåövervakning planeras till två lokaler, men arbetet är försenat på grund av mjukvaruproblem och försenad leverans av fältdator.

Vattenkvalitet i sjöar – tidsserie

Delfprogrammet syftar till att långsiktigt undersöka tillstånd och trender i relativt opåverkade sjöar av regionalt intresse. I Blekinge ingår länets sex refe-

renssjöar. Det som övervakas är vattenkemi och fisk. Under 2015 provfiskades fyra av de sex referenssjöarna under augusti nämligen:

- Fersjön
- Skäravattnet
- Hultasjön
- Vitavatten (Backaryd)

Resultat: I Hultasjön fångades väldigt lite fisk och ingen föryngring konstaterades. Orsaken till detta vet vi inte men ett alternativ kan vara förurning. Inga störningar av fiskfaunan kunde ses i Fersjön, Skäravattnet eller i Vitavatten (Backaryd).

Strandängsfågel

Mölleskär/Långeskär

Strandängsfåglar är goda indikatorer för strandängars bevarandestatus och dessutom är flertalet strandängsfåglar hotade. Mycket medel läggs för att bevara strandängar och strandängsfåglar. Det finns därmed ett stort behov för att följa utvecklingen över tid när det gäller strandängsfåglars populationsförändringar. I Blekinge ingår totalt 11 områden, sex oskyddade och fem skyddade i delfprogrammet. Det genomförs bo/parräkning, individräkning samt bedöms hävdstatus. Totalt besöktes tio öar tre gånger under perioden april-juni. De öar som besöktes i år är:

- Utö
- Björnön/Dragsö
- Långaskär/Mölleskär
- Torhamns udde
- Hästholmen
- Stora Hammar
- Utlängan
- Saltäng

Bo med ägg på Utö.

Inventeringen ingår i det gemensamma delfprogrammet Strandängsfågel som drivs av Länsstyrelsen i Skåne. Ingen sammanställning kommer att ske av resultatet för 2015 men inventeringsresultatet skickades till Lunds universitet och data kommer att sammanställas under 2018.

Ejder.

Artövervakning – kustfågel

Inom delprogrammet övervakas bland annat ejder. Karlskrona Ornitologiska Klubb inledde årliga inventeringar av ejder på Utklippan 1984. Sedan 1996 är inventeringen en del av den regionala miljöövervakningen. Syftet med övervakningen är att inom Utklippans naturreservat räkna samtliga ruvande ådor under vecka 19 eller 20 samt fastställa häckningsframgång (antal ägg och eventuellt antal ungar per häckning).

Resultat: Inventeringen 2015 visar på att ejderstammen nu är nästan lika stor som rekordåret 1994. Hela 220 häckande ådor påträffades på Utklippan.

Under 2015 publicerade Länsstyrelsen en rapport som sammanfattar övervakningen av arten på Utklippan mellan åren 2011–2015 men innehåller även infor-

mation om hur ejderpopulationen ändrats under hela perioden arten inventerats på Utklippan²³. I rapporten görs även jämförelse med populationsförändringar i hela ejderns utbredningsområde samt diskussion kring möjliga orsaker till ejderns tillbakagång. Den positiva trend vi ser i Blekinge är inte något man ser i övriga delar av dess utbredningsområde där fortsatt minskning av ejderpopulationer sker. Vad som är orsaken till att det går bättre för ejdern i Blekinge än i övriga delar av dess utbredningsområde har Länsstyrelsen inte kännedom om idag utan mer undersökningar krävs. Framförallt behövs mer forskning kring näringstillgång i havet, planktonsamhällets sammansättning, blåmusslornas kvalitet som näring för ejdern, ejderns kondition och häckningsframgång.

Nationell kustfågelinventering

En ny nationell kustfågelinventering påbörjades 2015. Naturvårdsverket ansvarar för programmet och Lunds universitet har tagit fram övervakningsprogrammet. Syftet med övervakningsprogrammet är att bidra till ökad kunskap om havets tillstånd generellt genom att följa populationsutvecklingen hos häckande kust- och skärgårdsfåglar som är organismer högt upp i näringskedjan. Programmet blir därmed även en viktig del i uppföljningen av miljö kvalitetsmålet Hav i balans och Levande kust och skärgård.

Utmed Sveriges kuster slumpades totalt 200 rutor á 2x2 km ut. Rutorna ska inventeras årligen. I Blekinge slumpades sju rutor ut och inventering av dessa ska ske under perioden 20 maj-5 juni. Upplägg togs fram nationellt men inventeringen sköts av regionala inventerare. Varje län har i uppgift att sköta kontakter med båtförare, inventerare och ansöka om dispens från fågelskyddsområden.

Det som inventeras är antal individer av häckande kust- och skärgårdsfågel, dock inte fågelungar. Dessutom noteras samtliga andfåglar, lommar, doppingar, skarvar, måsfåglar, tärnor, alkor, skärpiplärka samt predatorer och eventuell fågeldöd.

Under 2015 inventerades alla sju rutorna i Blekinge och resultatet redovisades till Lunds universitet. Resultat sammanställs årligen av Lunds universitet och ska redovisas senast till Naturvårdsverket och ingående länsstyrelser.

Marin övervakning

Länsstyrelsen medverkade i utformandet av den marina miljöövervakningen inom ramen för den samordnade recipientkontrollen, vilken bedrivs i regi av Blekinges vatten- och luftvårdsförbund (BVLf). Länsstyrelsen representeras av två personer som är adjungerade i styrelsen för BVLf.

Länsstyrelsen medverkade även i kontaktnätet kring miljöproblemen i Hanöbukten, i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Skåne och andra intressenter.

Vegetation och fiskrekrytering i grunda vikar och laguner

Blekingekustens grunda områden har en viktig roll i det marina ekosystemet. De utgör fortplantnings- uppväxt- och födosöksområden för en lång rad organismer, inte minst fisk. Samtidigt är de ofta känsliga och utsatta för mänsklig påverkan i form av exempelvis båttrafik, fiske, övergödning, föroreningar, muddring och annan exploatering. Syftet med delprogrammet är att övervaka dels vegetationen, som utgör habitat och har en viktig strukturerande roll,

dels fiskrekryteringen som är en nyckelfunktion med stor ekologisk och socioekonomisk betydelse. Endast ett fåtal lokaler i länet kan övervakas av Länsstyrelsen med de medel som står till buds, men tanken är att den geografiska spridningen av lokaler ska bidra till att ge en representativ bild av länets grunda kustområden. Samtidigt läggs tonvikt på att följa utvecklingen i området med störd fiskrekrytering längs länets ostkust och i det angränsande området i Torhamns skärgård. En av lokalerna undersöks i syfte att följa upp en planerad restaurering av en invallad och sänkt havsvik vid Grönadal i Karlskrona kommun.

Länsstyrelsen följer den metod som tillämpas av andra länsstyrelser och SLU, med detonation av 10 gram sprängmedel samt insamling av fisk och vegetationskartering av en snorklare. Data skickas bland annat till SLU enligt deras gängse rapporteringsformat, i förhoppningen att frågan om datavärdskap snart ska lösas.

Under 2015 inventerade Länsstyrelsen 10 lokaler (160 punkter) längs Blekingekusten enligt den strategi som ska gälla i miljöövervakningsprogrammet från och med 2015.

Resultat: Våren och sommaren 2015 var ganska svala, vilket troligen har påverkat rekryteringen av abborre och gädda negativt. Torhamnsfjärden har tidigare haft tämligen god rekrytering av gädda, men i år noterades en markant minskning. Det är för tidigt att säga om detta är en långsiktig ändring. Bristen på abborre- och gäddyngel vid provtagningsområdena vid Sibbaboda och Kristianopel på ostkusten tolkas som ett tydligt tecken på störd rekrytering.

Regional miljöhälso rapport

Vart fjärde år ges det ut en nationell rapport om miljöhälsan i Sverige. Miljöhälso rapporten ger en aktuell bild av exponeringen av olika miljöfaktorer och beskriver vilka hälsoeffekter eller risker denna exponering för med sig för befolkningen. Genom att förtäta antalet miljöhälsoenkäter som skickas ut visar resultaten på vilka miljöhälso problem som är viktigast att jobba med i Blekinge och var resurser behöver sättas in. Den nationella miljöhälsoenkäten 2015 riktade sig till vuxna.

Resultat: Länsstyrelsen, Landstinget och Region Blekinge finansierade gemensamt en förtätning av utskick av Miljöhälsoenkät 2015 i Blekinge. Totalt skickades 1 800 enkäter ut i länet.

Svarsfrekvensen i Sverige som helhet blev lägre än förväntat, endast cirka 42 %. Blekinge fick in 784 svar, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 43,6%. Förhoppningsvis är dessa svar tillräckliga för att få

fram regionala resultat. Resultaten kommer att presenteras i nationell Miljöhälsorapport 2017 samt i en regional rapport tillsammans med Skåne, Kronoberg och eventuellt Halland.

Extern samverkan inom hälsorelaterad miljöövervakning

Länsstyrelsen i Blekinge ingick under året i styrgruppen för den nationella hälsorelaterade miljöövervakningen, som representant för samtliga län. Länsstyrelsen i Blekinge är även samordnare för det nya gemensamma delprogrammet om miljöhälsorapporter.

Samordnade tätortsmätningar

Få luftkvalitetsmätningar genomfördes i Blekinge och därför är det svårt att bedöma föroreningssituationen. Miljökvalitetsmålet Frisk luft bedöms inte kunna nås till 2020. För att öka kunskapen om luftföroreningssituationen och vilka åtgärder som är viktigast att vidta behövs ytterligare mätningar.

Kommunerna har ansvar för att se till att utomhusluftens innehåll av olika föroreningar klarar fastställda miljökvalitetsnormer. Mindre kommuner har svårt att själva bevaka dessa frågor. Förordningen om miljökvalitetsnormer för utomhusluft ger möjligheten att bedriva kontrollen av miljökvalitetsnormerna genom samverkan mellan flera kommuner och därmed minska den enskilda kommunens kostnader för kontrollen. Länsstyrelsen arbetar med att få till samordnade tätortsmätningar av luftkvaliteten tillsammans med en regional arbetsgrupp. I gruppen ingår representanter från kommunerna, Länsstyrelsen samt Blekinge Kustvatten och Luftvårdsförbund. Samverkan sker genom Blekinge Kustvatten och Luftvårdsförbund.

Under 2015 togs ett mätprogram fram för år 2016-2017 inom den regionala arbetsgruppen. För att kunna utvärdera data på ett bra sätt behöver mätningar genomföras under hela kalenderår. Upphandling pågår, men det är det osäkert om mätningarna kommer igång till 1 januari 2016 som planerat.

Miljögiftsövervakning

Övervakning av PFAS genomfördes på drygt 10 lokaler i anslutning till brandövningsplatser i Sölvesborg, Olofström och Karlshamn. Övervakningen genomfördes som en del av en nationell screening på uppdrag av Naturvårdsverket. I flertalet av proverna påvisades olika PFAS, bland annat PFOS och PFHxS, som kan vara en indikation på påverkan av brandskum. Halterna är generellt låga, men förhöjda jämfört med de halter som ofta uppmätts i miljön idag.

Pesticider har provtagits i fyra vattendrag i typiska jordbruksområden, Vesankanalen, Listerbyån, Åbyån

och St Petriån. Provtagning och analys ingår i nationell/regional screening. Även om halterna generellt är låga påvisas 27 olika substanser, varav sju är förbjudna sedan många år, i de fyra vattendragen. Övervakning av miljögifter genomförs även i grundvatten, se även avsnittet "Övervakning grundvatten."

Gemensamt delprogram Kryptogamer i ädellövskog

Länsstyrelsen Blekinge deltar sedan 2010, tillsammans med Skåne, Halland och Kronobergs län, i ett gemensamt övervakningsprogram. Syftet är att övervaka förändringar i förekomst av naturvårdsintressanta arter av mossor och lavar i ädellövskog, framförallt bokskog. En gemensam, och av Naturvårdsverket godkänd, undersökningstyp togs fram. Under 2012-2014 inventerade Länsstyrelsen 30 bokskogsområden. Hälften av dessa är skyddade som naturreservat eller Natura 2000 områden. Totalt inventerades närmare 15 000 träd. Sjutton av de 26, i undersökningstypen listade arterna, återfinns i ett eller flera områden i länet.

Resultat: Länets alla 30 områden är inventerade. Analys av alla ingående läns data genomfördes av en konsult. Rapporten kommer att utvärderas under vintern. Närmare 6 000 fynd av rödlistade- och signalarter i länets bokskogar rapporterades till Artportalen.

Blekinge Arkipelag

Länsstyrelsen ingår i styrelsen samt i huvudman-nagruppen för Blekinge Arkipelag ett biosfärområde som fungerar som modellområde för hållbar utveckling med syfte att skapa balans mellan människa och miljö. Biosfärområdet utsågs 2011 av FN-organet Unesco. Blekinge Arkipelag omfattar kusten och skärgården i Karlskrona, Ronneby och Karlshamns kommuner. Det är också namnet på den organisation som driver och förvaltar biosfärområdet. Blekinge Arkipelag ska stödja, bevara och utveckla områdets natur, kultur och entreprenörskap. Den långsiktiga planen för hållbar utveckling är inte bara anpassad för nuvarande generationer, utan också nästa och nästa och nästa och nästa...

Länsstyrelsen utgör tillsammans med kommunerna Karlshamn, Ronneby och Karlskrona huvudmän för den ideella föreningen Blekinge Arkipelag. För att konkretisera vad biosfärområdet ska fokusera på, har en så kallad samverkansplan tagits fram av kommunerna och Länsstyrelsen gemensamt som fastställdes 2011 och reviderades under 2014. Det är en förvaltningsplan med strategier och riktlinjer för hur vi ska arbeta för en progressiv och hållbar näringslivsutveckling av en levande kust och skärgård som samtidigt säkerställer bevarandet av höga natur- och kulturvärden.

Arbetet med revideringen av samverkansplanen gjorde även att Länsstyrelsen kunde initiera en interkommunal havsplaneringsprocess. Målet är att de tre kommunerna som ingår i Blekinge Arkipelag gemensamt ska ta fram en kommunal översiktsplanering över sina havsområden. Arbetet har påbörjats men tyvärr fick vi inga projektmedel under året, men har nu beviljats medel från Havs- och vattenmyndigheten för att fortsätta arbetet under 2016 och ha en fördjupad översiktsplan för de tre kommunerna färdig under 2017.

Under 2015 genomförde Blekinge Arkipelag en förstudie som undersökte förutsättningarna att utveckla en arkipelagruttn. Arkipelagrutten är tänkt som ett nätverk av hållbara leder och resmöjligheter genom kusten och skärgården inom Biosfärområde Blekinge Arkipelag. Området omfattar de kustnära delarna av Karlshamn, Ronneby och Karlskrona kommuner. Ett sådant nätverk av leder skulle tillgängliggöra området och dess unika natur- och kulturmiljöer för såväl Blekingebor som besökare.

För att optimera möjligheterna till rika upplevelser för olika typer av friluftsmänniskor och naturturister ger förstudien förslag på:

1. En vandringsled genom halva området och ett flertal kortare vandringsrundor
2. En cykelled genom hela området
3. En kompletterande skärgårdstrafiklinje som binder samman alla tre kommunerna
4. En sammanhängande kajakled utmed hela områdets kust samt
5. En segelled som inkluderar både en huvudrutt till de mest utvecklade gästhamnarna men även utflykter till omhuldade naturhamnar.

Blekinge naturvårdsforum

Inom flera verksamheter var dialog, samverkan och delaktighet viktiga prioriteringar och förutsättningar för att nå målen med Länsstyrelsens arbete. Blekinge naturvårdsforum är ett viktigt dialogforum och samverkansorgan kring frågor rörande naturvård i länet. Under 2015 hölls i vanlig ordning två heldagsmöten, där förmiddagspassen hölls i fält och eftermiddagspassen inomhus. Deltagarna kan välja att delta hela dagen eller endast under eftermiddagsmötet. Årets första möte hölls Ronneby i maj 2015, med Skogsstyrelsen som värd. Mötets tema var "Ekosystemtjänster" och det var 13 organisationer som deltog. Höstens möte hölls på Eriksberg i Karlshamns kommun i oktober 2015. Eriksbergs Vilt & Natur samt Biosfärområde Blekinge Arkipelag delade på värdskapet.

Temat var "Naturvård, friluftsliv och turism" det var 18 organisationer som deltog.

Resultat: Mötesformen, med såväl ute- som inomhusaktiviteter, är till viss del tidskrävande, men uppskattas av deltagarna eftersom det ger möjlighet till såväl "besök i verkligheten" som att lyssna till inbjudna föreläsare, samt att det ges tid till såväl informella samtal i mindre grupper som presentationer och aktiva diskussioner i den samlade samrådsgruppen. Merparten av deltagarna medverkar hela dagen. Genom att låta värdskapet för mötena alternera mellan gruppens deltagande aktörer och låta mötesvärderna ansvara för upplägget av förmiddagens utepass har de också fått möjlighet att visa upp sitt eget naturvårdsarbete. Genom Blekinge Naturvårdsforum kan Länsstyrelsen på ett relativt enkelt sätt ta upp aktuella naturvårdsfrågor och informera om pågående naturvårdsobjekt, samtidigt som ett bredare kontaktnät gällande naturvårdsfrågor byggs upp i länet.

RB 53 Miljötillsyn

I Länsstyrelsens uppdrag som tillsynsvägleddande myndighet ingår att ge stöd till kommunerna för att utveckla tillsynen. Länsstyrelsen har också en skyldighet att följa upp och utvärdera den tillsyn som överläts till en kommunal nämnd. Med anledning av detta besökte Länsstyrelsen under 2015 länets kommuner och kommunalförbund. Besöken begränsades till miljöfarlig verksamhet och förorenade områden utifrån följande frågeställningar:

- Jäv och beroendeställning
- Tillsynsplanering
- Resurser och kompetens
- Rättstillämpning

Besöken resulterade i förbättringsförslag samt en rapport som kommer att ligga till grund för Länsstyrelsens fortsatta tillsynsvägledning och tillsyn av den delegerade operativa tillsynen.

Omfattande arbete med att ta hand om gamla ärenden gjordes under året. Detta resulterade i att den så kallade JK-listan minskade kraftigt, särskilt inom miljöskydd, jämfört med föregående år.

Tillsyn enligt miljöbalken

Länsstyrelsen fortsatte under året sitt arbete med processer inom tillsynen av miljöskydd, vattenverksamhet, natur och förorenade områden. Likaså riktades särskild uppmärksamhet på äldre ärenden och att besöka objekt som inte haft tillsyn lika ofta som andra objekt.

Länsstyrelsen är övertygad om att all den tillsyn som Länsstyrelsen bedriver inom miljöområdet kan ut-

vecklas under förutsättning att tillräckliga resurser ges verksamheten och att centrala verk ger tydliga mål. Under året fick särskilt IED (EU:s Industry Emission Directive i Sverige integrerat i en förordning) stå i fokus. Detta är ett område som kommunerna efterfrågar.

Betydelse av tillsynen för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Egeninitierad tillsyn kan inte vara ett självändamål. För att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen skall kunna uppfyllas måste allt det som definieras i miljöbalken inom tillsynsbegreppet optimeras och resurser ges till alla de olika myndigheter och aktörer som agerar på miljöarenan. Alla objekt som Länsstyrelsen har inom miljöskydd besöktes under året. Inom vattenverksamheten prioriterade Länsstyrelsen uppföljning av beslut för att se att de beslut som tagits också följs. Uppföljningen gjordes i liten skala i samband med handlägningsbesök. Under året stod kommunernas operativa tillsyn i fokus och alla miljökontorens verksamhet kontrollerades under hösten.

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen bedriver regional tillsynsvägledning och miljösamverkan genom ett samverkansprojekt, ”Miljösamverkan Kronoberg-Blekinge”. Miljösamverkan sker inom miljö- och hälsoskyddsområdet, mellan samtliga kommuner i länen Blekinge och Kronoberg, Länsstyrelserna i Blekinge och Kronoberg, Region Blekinge och Regionförbundet södra Småland. Projektet omfattar även samverkan med andra län i Sydsverige och andra regionala aktörer.

Genom samverkan kan tillsynsvägledningen göras effektivare och dessutom nå ett betydligt större antal kommuner än den vägledning som utförs i det egna länet. Detta medför också att kvaliteten på handläggningen ökar och att resultatet är oberoende av vilken kommun som handlägger ärendet. Likriktningen inom myndighetsutövningen är viktig i konkurrenshänseende.

Egen tillsynsvägledning

Förutom Länsstyrelsens regionala tillsynsvägledning som gjordes via miljösamverkan, gav Länsstyrelsen tillsynsvägledning genom yttranden i anmälningsärenden liksom genom information vid telefonkontakter och genom svar på skriftliga frågor som inkom. Behovet att kunna ”fråga Länsstyrelsen” är mycket stort. För att kunna ge denna service och en bra tillsynsvägledning är det ytterst viktigt att bibehålla kompetensen inom Länsstyrelsen och att handläggarna kommer ut på tillsynsbesök regelbundet. Det är därför viktigt att Länsstyrelsen bibehåller egna tillsynsobjekt inom olika branscher. I samband med omklassificeringen av alla tillståndsobjekt och i samband

med kommunbesöken gick Länsstyrelsen igenom alla objekt för att utreda om tillsynen kan effektiviseras eller bli mer likriktad, om delegerad tillsyn ska tas tillbaka eller om objekt som idag är Länsstyrelsens skulle kunna hanteras av kommunerna. Utredningen visar att det vore lämpligt för Länsstyrelsen att ta tillbaka tillsynen från kommunerna för sex till tio objekt.

Miljösamverkan Kronoberg-Blekinge

Miljösamverkan Kronoberg-Blekinge syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet i länen. Under året prioriterade Länsstyrelsen miljösamverkan då det är Länsstyrelsens övertygelse att ingen av alla de aktörer som agerar på miljöarenan ensam kan göra att miljön förbättras. Genom samverkan når man större säkerhet i handläggning och en samsyn gentemot till exempel entreprenörer. Det är också viktigt att kunna utbyta erfarenheter, stödja varandra inför svåra beslut och gemensamt finna nya former för utveckling samt att sprida information, skapa dialog och en kunskapsbank med goda exempel och förebilder. Genom samverkan kan kommunerna och länsstyrelserna även ta del av andras erfarenheter och kunskaper, som till exempel genom att:

- Driva gemensamma projekt.
- Ta fram informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor.
- Utarbeta handledning för tillsyn.
- Ha gemensamma informations- och tillsynskampanjer.
- Fånga upp och lyfta fram olika initiativ som tas runt om i länet.
- Anordna kurser och seminarier.

Länsstyrelsen var aktiv direkt eller indirekt i de flesta projekt som utfördes 2015 genom förslag till aktiviteter, planering eller genom att lämna synpunkter på material som togs fram eller upplägg av en aktivitet.

Under 2015 genomförde Miljösamverkan Kronoberg-Blekinge följande aktiviteter i samverkan mellan länsstyrelserna i Kronoberg och Blekinge.

Utbildningsdagar:

- Bullerutbildning (28 maj)
- Förvaltningsrättsutbildning (16 juni)
- Buller i plan- och byggprocessen

Nätverksträffar:

- Lantbrukstillsyn (13 januari)
- Enskilda avlopp (25 februari)
- Hälsoskyddsträff (25 mars)
- Avfallsträff (31 mars)

- Lantbruksträff (22 april)
- Miljöskydd/Industri (21 maj)
- Enskilda avlopp (4 november)
- Avfallstillsyn (12 november)
- Industri/miljöfarlig verksamhet (26 november)

Handläggartäffar:

- Miljöbrottsprocessen (5 maj)
- Dagvatten (12 maj)
- Täckhandläggarna (17 september)
- Lantbruksträff (11 november)

Seminarier:

- Dagvattenseminarium (24 februari)
- Dricksvattenseminarium (4 mars)
- Hälso- och miljöskydds dagar (5 - 6 november)

Ur ett lednings- och politiskt perspektiv är det viktigt att chefer och politiker träffas och diskuterar det som tagits upp på handläggartäffar i nätverken. Därför ordnar miljösamverkan chefsträffar och presidieträffar för miljöchefer respektive nämndspolitikerna. På en del av utbildningarna och seminarierna deltog även politiker.

- Miljö- och byggchefsträff (9 april)
- Miljöchefsträff (21 maj)
- Presidieträff (23 oktober)
- Miljöchefsträff (11 december)

Miljösamverkan Sverige

En av Länsstyrelsen Blekinges handläggare inom miljöskydd medverkade i arbetsgruppen som utvecklade LEKS-projektet "Handläggartöd vid energitillsyn", publicerad i Miljösamverkan Sveriges rapport 2015:1²⁴. Genom att en av Länsstyrelsens medarbetare deltog i arbetet med handläggartödet så har vi fått en mycket väl insatt och engagerad resurs, vilket underlättar och stimulerar kollegornas arbete med energitillsyn. Handläggartödet fungerar som ett bra stöd och energitillsyn genomförs kontinuerligt vid Länsstyrelsens planerade tillsyn. Den nya vägledningen "Energi i miljöprövning" (LSt Östergötland, rapp 2015:3²⁵) används som stöd för Länsstyrelsens yttranden i olika prövningsärenden.

Länsstyrelsen deltog under året även i projektet "Behovsutredningar del 2". Under året togs också en behovsutredning fram som utgjorde grund till tillsynsplanen för 2015–2017.

Indikatorer

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20¹)

Biologisk mångfald ²⁾	2015	2014	2013	2012	2011
Andel av Länsstyrelsen skyddad produktiv skogsmark av den totala arealen produktiv skogsmark (%)	2,76	2,74	2,63	2,61	2,56
Förorenade områden	2015	2014	2013	2012	2011
Antal objekt i riskklass 1	23	23	20	16	16
Antal sanerade objekt i riskklass 1 (ack)	1	1	2	4	4
varav sanerade med statliga medel (ack)	0	0	0	0	0

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

²⁾ Indikatorn beräknas genom att Länsstyrelsens beslut om skyddad produktiv skogsmark tas i förhållande till den totala arealen produktiv skogsmark i länet. Den totala arealen produktiv skogsmark som använts i indikatorredovisningen för 2011–2015 är de senaste uppgifterna som SLU publicerat (2010–2014). Detta förklarar avvikelser från indikatorredovisningen i årsredovisningen för 2014 när SLU:s uppgifter avsåg perioden 2009–2013.

Källa: Metria, Naturvårdsverket och länsstyrelsernas EBH-databas (EBH = efterbehandling).

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Biologisk mångfald

På grund av ändrade urvalskriterier kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma. Skyddade arealer vid utgången av respektive år med givna urval kan inte tas ur databasen VIC-natur i efterhand. För åren 2010–2013 gjordes uttaget 2014-10-01. Ett områdes areal ligger då på det år som det ursprungliga beslutet fattades

Tabellen anger arealen av skog som skyddats av Länsstyrelsen genom naturreservatsbeslut. Ökningen utgörs av 266 ha skog som skyddats under 2015 inom naturreservaten Siesjö östra, Sillnäs, Albertas myr, Pieboda och Storemosse.

Förorenad mark

Under året genomfördes bidragsfinansierade utredningar på ett av objekten i riskklass 1. Utvärdering av resultatet pågår vilket kan komma att leda till att risk-

²⁴ Länk till: Handläggartöd vid energitillsyn

²⁵ Länk till: Energi i miljöprövning

klassen mildras. Bidrag för en huvudstudie av ett av objekten i riskklass 1 vidareförmedlades till kommun. Huvudstudien planeras sättas igång under 2016. Under året avslutades bidragsfinansierade åtgärder vid ett av objekten i riskklass 1. Denna åtgärd har ännu inte registrerats i EBH-stödet. Justering av indikatorn kommer att ske under 2016.

Återrapportering regleringsbrev

51. Länsstyrelserna ska i årsredovisningarna för 2015 och 2016 redovisa hur de

- a) integrerar arbetet med att nå generationsmålet och miljö-kvalitetsmålen i den övergripande verksamhetsplaneringen,
- b) stödjer och stimulerar åtgärder i kommuner och närings-liv i länet, samt använder de regionala åtgärdsprogrammen för att åstadkomma a) respektive b).

Återrapporteringskravet är en fördjupning inom ramen för den bredare redovisningen av länsstyrelsens uppdrag inom miljömålsystemet enligt instruktionen.

RB 51 Verka för att miljö-kvalitetsmålen uppnås

Integrering av miljö-målen inom Länsstyrelsens verksamheter

Förutom i genomförandet av det övergripande arbetet med miljö-målsuppföljning och åtgärdsprogram, beaktade Länsstyrelsen miljö-kvalitetsmålen i den löpande ärendehantering. Inom Länsstyrelsens olika verksamhetsområden genomförs möten med länets aktörer för att stödja deras arbete och stimulera till åtgärder för en bättre miljö. Länsstyrelsen kommer att arbeta vidare med att lyfta och bevaka miljö-målen i det dagliga arbetet under kommande år.

Länsstyrelsen har en intern styrgrupp för informationsutbyte och samordning av det regionala arbetet inom miljö-mål, klimat- och energiomställning och klimatanpassning. Styrgruppen består av länsråd och avdelningschefer för Länsstyrelsens verksamhetsområden, samt de handläggare som samordnar arbetet inom miljö-mål, klimat- och energiomställning och klimatanpassning.

Länsstyrelsen tydliggör i verksamhetsplanen att miljö-målen är ett prioriterat övergripande arbete som berör Länsstyrelsens alla avdelningar. Länsstyrelsen arbetade under 2015 med att integrera miljöledning, miljö-målsarbetet, klimat- och energistrategin samt klimatanpassningsplanen i Länsstyrelsens verksamhetsplanering och tertiärsuppföljning. De regionala åtgärderna från "Ett hållbart Blekinge - regionalt åtgärdsprogram för miljö-kvalitetsmålen 2013-2016"²⁶ finns med i verksamhetsplanen och det finns en utsedd ansvarig på Länsstyrelsen för varje åtgärd.

Möjlighet finns att koppla aktiviteter i verksamhetsplanen till enskilda miljö-kvalitetsmål. Inför nästa års verksamhetsplan kommer detta arbete att intensifieras. Länsstyrelsen använder verksamhetsstödet Stratsys som hjälp i detta arbete. Det är första året som åtgärder från åtgärdsprogrammen integrerats i verksamhetsplaneringen så det finns förbättringsmöjligheter.

Genom miljöledningen integreras det interna och externa miljöarbetet. I miljöledningsgruppen som träffas regelbundet ingår samordnarna för miljöledning, miljö-mål och klimat- och energifrågor samt chefen för avdelningen Service och stöd. Syftet med gruppen och träffarna är att vara ett bollplank till varandra samt skapa en bred förankring av miljöarbetet inklusive arbetet med åtgärdsplanerna för miljö-mål respektive klimat- och energistrategi, framför allt inom Länsstyrelsen men även i kontakter med externa aktörer. Gruppen säkerställer en god samordning mellan arbetet med miljö-mål, miljöledning samt klimat- och energifrågor.

Internt har Länsstyrelsen utsett miljö-målsansvariga med övergripande ansvar för respektive miljö-kvalitetsmål och uppföljningen av detta. Detta innefattar att vara sakkunnig vid remissvar, samla in relevanta kunskapsunderlag, utvärdering och analys av data, miljö-tillstånd, bedöma måluppfyllelse, årligen förbättra och planera uppföljningen, föreslå åtgärder samt medverka i informations- och påverkansaktiviteter. Till sin hjälp har den miljö-målsansvariga en målsansvarsgrupp som består av interna experter inom området, vilket säkrar ett tvärsektoriellt arbete. Gruppen sammankallas vid behov, till exempel vid miljö-målsuppföljning och revidering av åtgärdsprogram. Förutom för respektive miljö-kvalitetsmål finns en målsansvarsgrupp som behandlar Biologisk mångfald. Dessutom finns utpekade personer med ansvar för att uppdatera indikatorer på www.miljomal.se. Indikatoransvaret är fördelat på handläggare från olika avdelningar.

För att förbättra integreringen av miljö-målen i arbetet med fysisk planering planeras en uppdatering av en checklista för God bebyggd miljö att genomföras under kommande år. Checklistan kommer att underlätta för dem som arbetar med fysisk planering både på kommunal och på regional nivå.

Det finns en tydlig koppling mellan den regionala miljöövervakningen och miljö-kvalitetsmålen bland annat genom att delprogrammen är kopplade till miljö-kvalitetsmålen och indikatorer.

Det tvärsektoriella arbetet mellan grupperna som arbetar med vattenförvaltning och förorenade områ-

den samt avdelningen Tillsyn och prövning blev mer etablerad under året. Inför övervakning av grundvattnen sker utvärdering av påverkansanalys och val av provtagningspunkter och parametrar gemensamt. I de ärenden där utsläpp riskerar nå recipient är vattenförvaltningsgruppen alltid inkopplad i ett så tidigt skede som möjligt. Ärenden som rör vattenverksamhet hanteras på ett integrerat sätt av avdelningen Tillsyn och prövning och vattenförvaltningsgruppen för att miljömålen ska uppnås.

I de olika befintliga åtgärdsprogrammen och handlingsplanerna som Länsstyrelsen ansvarar för lyfts miljö kvalitetsmålen fram. Ett exempel är att åtgärder i förslaget på åtgärdsprogram för Södra Östersjöns vattendistrikt 2015–2021 är kopplade till berörda miljö kvalitetsmål. Ett annat exempel är den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet där följande miljö kvalitetsmål lyfts fram:

- Ett rikt odlingslandskap.
- Ingen övergödning.
- Giftfri miljö.
- Begränsad klimatpåverkan.

Länsstyrelsen lade ner ett stort arbete på att bestämma kriterier för stödet till det nya landsbygdsprogrammet, där miljö kvalitetsmålen var en viktig del i arbetet. Vid handläggning av ansökningarna inom landsbygdsprogrammet prioriteras ansökningarna utefter miljö målen. Ju fler miljö mål som åtgärden bidrar till att uppfylla, desto högre poäng

Stöd till kommuner och näringsliv

I länet finns en regional arbetsgrupp för miljö målsarbete där samtliga kommuner, Skogsstyrelsen, Miljöförbundet Blekinge Väst, Region Blekinge samt i viss mån Landstinget Blekinge är representerade. Länsstyrelsen är sammankallande.

Information om aktuellt miljöarbete sprids också på de regionala miljöövervakningsträffar som Länsstyrelsen anordnar en gång per år där representanter från bland annat kommuner och ideella föreningar deltar.

För redovisning av hur klimat- och energiarbetet stöttar och stimulerar kommunerna i sitt arbete, se redovisning under avsnittet ”RB 42 Arbete och kunskapsuppbyggnad inom klimatanpassning”.

För att det ska vara möjligt att nå miljö målen inom en generation behöver takten i åtgärdsarbetet öka. Länsstyrelsen uppmanade därför regionala och lokala beslutsfattare att delta på den regionala konferens som anordnas i Malmö den 3 februari 2016, där resultat från den fördjupade utvärderingen 2015 kommer att lyftas. Detta kan ses som en uppstart på arbetet med revidering av Blekinges åtgärdsprogram.

Projektet ”Giftfri vardag” som genomfördes under 2015, var ett sätt för Länsstyrelsen att stödja kommunerna i deras arbete för en Giftfri förskola och skola. Föreläsningar om Giftfri vardag genomfördes på gymnasieskolorna vilket också det stödjer kommunerna i deras arbete. Läs mer om projektet under avsnittet ”Länsstyrelseinstruktion 5a § ”. För att lyfta frågan kring Giftfri miljö internt så föreläste Ethel Forsberg även för personalen på Länsstyrelsen om kemikaliefrågorna inom miljö mässigt hållbar konsumtion.

Miljö målsmedlen föregående år användes för att genomföra en temadag med fokus på hållbar konsumtion. Samtliga kommunala grund- och gymnasieskolor serverade en ekologisk måltid som kopplades samman med undervisning om miljö, konsumtion och livsstil. Projektet var ett sätt att skapa en diskussion kring möjligheten att öka andelen ekologiska och/eller närproducerade råvaror i länets kommunala förvaltningar. Seminarier/utbildningar hölls för beslutsfattare, förvaltningschefer, politiker och kostpersonal.

För att stötta kommunerna i deras arbete presenterade Länsstyrelsens miljö målsamordnare länets miljö mål och åtgärdsprogram för politiker i två kommuner.

Föregående år deltog Länsstyrelsen i ett projekt där en handbok²⁷ togs fram för att stödja kommunerna i arbetet med miljö målen på lokal nivå.

Länsstyrelsen har under några år stöttat kommuner, båtförbund med flera genom att genomföra en informationsinsats till fritidsbåtagare om båtlivets miljö påverkan. Till årets arrangemang överlämnades ansvaret till övriga samverkande aktörer men tyvärr genomfördes inte arrangemanget.

En workshop tillsammans med kommunerna i länet bidrog med viktigt underlag inför framtagandet av den regionala vattenförsörjningsplanen, både om vilken information kommunerna behöver i sitt arbete med vattenskydd och hur Länsstyrelsen ska prioritera.

Länsstyrelsens miljö målsamordnare arbetade under året med att sammanställa var det finns möjlighet att söka olika medel för att finansiera miljöarbete. Det är viktigt att det är ett levande dokument så att det kan vara till hjälp för kommuner, näringsliv och föreningar i deras arbete. Arbetet finansierades av RUS²⁸.

Länsstyrelsen sitter i styrelsen samt ingår i huvudmannagruppen för biosfärområde Blekinge Arkipelag, som är ett modellområde för hållbar utveckling. Blekinge Arkipelag ska stödja, bevara och utveckla områdets natur, kultur och entreprenörskap. Det är ett viktigt forum för att informera om miljö målen, men även genomföra åtgärder som leder till att miljö målen nås. Se även avsnittet ”Blekinge Arkipelag”.

²⁷ Länk till: Guide till lokalt miljöarbete med miljö mål

²⁸ RUS - Regional utveckling i samverkan i miljö målssystemet

I länet finns en samrådsgrupp för naturvård - Blekinge naturvårdsforum. Länsstyrelsen hade under året två möten där aktuella frågor som kopplar till miljömålsarbete togs upp. Deltagare vid mötena var representanter från bland annat ideella föreningar, organisationer, näringsliv och kommuner. Se även avsnittet "Blekinge naturvårdsforum".

Vid handläggning av ansökningarna inom landsbygdsprogrammet prioriteras ansökningarna utefter miljömålen. Ju fler miljömål som åtgärden bidrar till att uppfylla, desto högre poäng. För att underlätta för länets aktörer har Länsstyrelsen informerat om möjligheten att söka stöd från Landsbygdsprogrammet 2014-2020 för följande målgrupper; företagare, föreningar, kommuner, konsulter och banker. Vidare har Länsstyrelsen deltagit i Sölvesborgs näringslivsdag, Ronneby företagsdag och Karlskronas näringslivsdag.

Representanter från näringslivet medverkar i forumet Klimatsamverkan Blekinge, där landshövdingen är ordförande. Klimatsamverkan Blekinge har fungerat som plattform för utarbetandet av den regionala klimat- och energistrategin, och inom forumet diskuteras årligen vilka åtgärdsinsatser som ska genomföras för att stärka arbetet med klimat och energi. I styrgruppen ingår personer i chefsposition för ett antal utvalda företag inom branscher med stor betydelse för växthusgasutsläppen i Blekinge. I tjänstemannagruppen medverkar organisationen Energikluster, som samlar ett stort antal företag i länet som har minskad klimatpåverkan som affärsidé. Blekinges klimat- och energistrategi innehåller flera åtgärder som riktar sig till företag. Under 2015 medverkade Klimatsamverkan Blekinge vid frukostmöten i kommunernas näringslivsnätverk för att lyfta fram och visa på möjligheter att genomföra åtgärder som stimulerar personalen till hållbart resande till och från arbetsstället. Ett exempel på insats inom Klimatsamverkan Blekinge där företag var involverade under 2015 är ett projekt för att skapa förutsättningar för en etablering av biogas-mack i östra Blekinge, ett område där tankmöjligheter för biogasfordon tidigare har saknats.

Under 2015 slutfördes också det treåriga projektet "Intelligent fjärrvärme – Karlshamnsmodellen", genomfört som ett samarbete mellan företag, energibolag och högskola. Syftet var att utveckla utvärderingsprocess för modellens energi- och effektbesparing samt att sprida information om modellens fördelar. Länsstyrelsen medverkade i projektets styrgrupp och möjliggjorde projektet genom medfinansiering i form av bidragsstöd från "Klimatmiljonen Blekinge". Projektresultaten fick stor spridning och presenterades bland annat vid ett välbesökt heldagsseminarium, där bostadsbolag och energibolag från länets samtliga

kommuner deltog. Länsstyrelsen medfinansierade slutseminariet och medverkade i diskussionspanelen.

Länsstyrelsen gjorde aktiva insatser för att sprida information och ge stöd kring möjligheter att söka medel för åtgärder inom minskad klimatpåverkan genom det nya investeringsstödet "Klimatklivet", samt statsstödet för solcellsinstallationer, dels genom information i nyhetsblad och dels medverkan vid näringslivsmässan i Karlskrona samt vid Energiting Sydost 2015.

Spridning av miljöinformation

Månadens miljötips publicerades regelbundet på Länsstyrelsens externa och interna hemsida. Syftet är att öka intresset och medvetenheten om en hållbar livsstil.

Nyhetsbrevet Miljöekstra informerar om miljöarbetet i Blekinge. Alla aktörer i Blekinge är välkomna att sprida information om sitt miljöarbete. Miljöekstra spreds via e-post till dem som valt att bli prenumeranter samt publicerades digitalt på Länsstyrelsens hemsida. Länsstyrelsen gav ut åtta nummer av Miljöekstra ²⁹ under året (i mars, april, juni, sommar, två stycken i september, oktober, december).

Länsstyrelsens webbplats uppdateras kontinuerligt med aktuell information om miljöarbetet i Blekinge.

Miljömålsindikatorer

En miljömålsindikator förmedlar information om miljöutvecklingen i länet och ger hjälp i uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen Blekinge uppdaterade 35 miljömålsindikatorer under året. Flera av dessa indikatorer har upplösning på kommunal nivå och kan vara utgöra bra underlag för kommunerna i deras arbete.

För att bättre kunna följa upp miljömålet God byggd miljö tog Länsstyrelsen fram underlagmaterial så att miljömålsindikatorn q-märkt kan användas även i Blekinge. Därigenom har vi fått bättre kunskap om hur många objekt i länet som är skyddade för sina kultur- och naturvärden. Detta kunskapsunderlag kan med fördel användas av kommunerna i deras arbete. Projektet finansierades genom medel från RUS.

Åtgärdsprogram

Syftet med Blekinges regionala åtgärdsprogram för miljömålen³⁰ är att lyfta fram och genomföra de åtgärder som krävs i vårt län för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen ska uppnås. En del åtgärder i handlingsplanen för klimatanpassning och åtgärdsprogrammet för miljömålen har beröringspunkter och syftar i stort till att nå samma mål. Under året identifierades vilka åtgärder som har beröringspunkter. Som

²⁹ Länk till: Samlingssida på Länsstyrelsens hemsida med alla nummer av Miljöekstra

³⁰ Länk till: Ett hållbart Blekinge

ett led i att samordna åtgärdsarbetet identifierades och kopplades berörda åtgärder till varandra i planerings- och uppföljningsverktyget Stratsys.

Åtgärdsprogrammet för miljömålen är dynamiskt och nödvändiga åtgärder prioriteras av aktörerna från år till år. Det är av stor vikt att kommunledningar, länsledningen och motsvarande är medvetna om den årliga prioriteringen och att åtgärderna ses som en naturlig del i arbetet med verksamhetsplanering och budget. Arbetet följs upp årligen genom en enkel förfrågan om hur arbetet har gått och ifall de har kommit igång med allt som varit planerat. Enkäten går till samtliga aktörer som åtagit sig att genomföra en eller flera åtgärder. Det är av stort vikt att få igång ett fungerande uppföljningsverktyg och eftersom flera län står inför samma eller liknande utmaningar försökte länsstyrelserna under året att samordna arbetet och resurserna på bästa sätt. Ett delprojekt inom RUS-projektet "Projekt metodutveckling åtgärdsprogram och åtgärder" pågår och Länsstyrelsen Blekinge deltar i arbetet gällande åtgärdsuppföljningsverktyget. En gemensam lösning/verktyg skulle underlätta erfarenhetsutbyte och jämförelser mellan olika län och det är därför lämpligt att avvakta projektets resultat.

Åtgärdsprogrammet för miljömålen sträcker sig fram till och med år 2016 och Länsstyrelsen planerar för både revidering av åtgärdsprogrammet för miljömål och Klimat- och energistrategin under kommande år. Länsstyrelsen arbetar idag med ett flertal åtgärdsprogram till exempel "Åtgärdsprogram för Södra Östersjöns vattendistrikt". Befintliga åtgärdsprogram kommer att utgöra grunden för det nya regionala åtgärdsprogrammet. Målet är att tydliggöra hur allt åtgärdsarbete har en viktig roll för att nå miljömålen, skapa en helhet och därmed underlätta för länets aktörer. Det är viktigt att inte skapa parallella åtgärder med liknande innehåll i olika åtgärdsprogram.

Läs mer om Länsstyrelsens arbete för att nå miljömålen under Länsstyrelseinstruktion 5a §.

52. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlings- och förörenade områden samt redovisa arbetet med att åtgärda förörenade områden med statliga bidrag. Länsstyrelserna ska även samordna och i samverkan med Naturvårdsverket ta fram och redovisa åtgärder för att minimera omfattningen av oförbrukade bidrag för efterbehandling av förörenade områden.

RB 52 Efterbehandling av förörenade områden

Under 2015 vidtogs ett flertal åtgärder för att primärt eller sekundärt öka antalet privatfinansierade efterbehandlings- och förörenade områden. Tre EBH-träffar ägde rum med personal

från Länsstyrelsen och med personal från miljökontor i länet vars tjänst innefattar arbete med förörenade områden i sina respektive kommuner/miljöförbund.

Träffarna ägde rum 2015-02-11 på miljökontoret i Ronneby, 2015-05-28 på Länsstyrelsen i Karlskrona och 2015-10-20 på miljökontoret i Karlskrona. Vid träffen 2015-05-28 deltog även Naturvårdsverket. Träffarna hade som syfte att utbyta information och erfarenheter i arbetet med förörenade områden. Ett återkommande inslag vid dessa träffar är förekomst av förörenade områden i samband med exploateringar i kommunerna vilkas hantering till 100 % hittills har varit privatfinansierad.

Representanter från Länsstyrelsens grupper inom miljöskydd och förörenade områden besökte under 2015 länets samtliga miljökontor i syfte att undersöka hur den operativa tillsynen enligt miljöbalken fungerar. Resultaten från besöken sammanställdes i en rapport där det bland annat framgår att det i kommunerna finns mer arbetsuppgifter än vad tiden och resurserna räcker till.

Länsstyrelsen lämnade i sin planhandläggning under året mer distinkt detaljerade instruktioner vad avser kvalitetskrav i samband med att bestämmelser enligt 4 kap. 14 § punkt 4 Plan- och bygglagen (2010:900) ska införas på plankartan. Det har varit och är Länsstyrelsens inställning att en bygglovssökande, ur plankarta och planbeskrivning, med större klarhet ska kunna skapa sig en uppfattning om vad som förväntas för att bygglov eller startbesked ska kunna lämnas. Länsstyrelsen har i de planärenden som handlagts i granskningsskedet kunnat märka en successiv förbättring i det avseendet men anser samtidigt att det fortfarande finns stor förbättringspotential.

Vidare arbetade Länsstyrelsen under året aktivt med att öka möjligheten med att införa information om förörenade områden i fastighetsregistret. Länsstyrelsen var representerad i den nationella grupp som skapats i syfte att nå framgång med detta. I denna grupp var Länsstyrelsen i Östergötland gruppleadare. Arbetet har hittills mynnat ut i en framställan 2015-06-24 från ordföranden i Länsrådsgrupp 6 till Lantmäteriet om införande av anmärkning i fastighetsregistrets allmänna del om förörenade områden.

Länsstyrelsen arbetade också, med stöd av bidragsmedel från Naturvårdsverket, dels med att få igång kommunernas inventering av pågående verksamheter som de har tillsyn över och dels med kommunikering av Länsstyrelsens identifiering av nedlagda pälsdjursfarmer i länet. Båda dessa delvis bidragsfinansierade aktiviteter syftade till att uppnå en mer korrekt bild av tillsynsbehovet i kommunerna och därmed en

förbättrad möjlighet att genom tillsyn öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar.

I samband med att det nya EBH-stödet togs i drift i 2015-12-11 migrerades cirka 270 stycken nya objekt in i databasen som ett resultat av arbetet med identifieringen av de nedlagda pälsdjursfarmarna. Länsstyrelsen vidareförmedlade bidrag till Karlshamns kommun för att göra en huvudstudie av en sågverksfastighet som även har haft en plantskola. Nämda fastighet har abandonerats av konkursförvaltaren. Under året har huvudmannen, Sveriges geologiska undersökning (SGU), för efterbehandlingsåtgärderna vid Möljeryd före detta sågindustri och vid Bräkne-Hoby byggservice slutredovisat genomförda åtgärder på dessa objekt. Under året har Länsstyrelsen även varit huvudman för en bidragsfinansierad förstudie i Olofströms kommun.

Under 2014 och 2015 kom Länsstyrelsen även överens med de kommunala tillsynsmyndigheterna om fördelningen av det operativa tillsynsansvaret när det gäller ett flertal objekt där både kommun/miljöförbund och Länsstyrelsen har det operativa tillsynsansvaret³¹.

Åtgärder för att minimera oförbrukade bidrag

Länsstyrelserna har under året fortsatt arbeta för att minska mängden oförbrukade bidrag. Arbetet har i likhet med tidigare år skett i samarbete med Naturvårdsverket.

Länsstyrelsernas nationella arbetsgrupp för bidragsamordning (NSB) genomförde i augusti ett seminarium för kommunala huvudmän i statligt bidragsfinansierade saneringsprojekt. Kommunerna är en mycket viktig aktör i arbetet med att minska mängden oförbrukade bidragsmedel. Syftet med seminariet var att skapa ett forum för frågeställningar som är av betydelse för ett lyckat resultat av efterbehandlingsprojekt. Frågor som diskuterades var bland annat:

- Vad innebär det att vara huvudman?
- Projektrisker
- Upphandling

Naturvårdsverket och NSB har också tagit fram en ny kvartalredovisningsmall som börjat tillämpas under 2015. Detta har medfört möjligheter till en uppdaterad och effektiv övergripande ekonomihantering. Om bidrag inte förbrukas i ett projekt kan initiativ tidigt tas till omfördelning till andra projekt.

Gruppen har också efterfrågat en arbetsplan för åtgärdsobjekten och denna finns nu på Naturvårdsverkets hemsida.

NSB har även ihop med Naturvårdsverket deltagit i workshop om projektrisker och säkrare ekonomiska analyser i bidragsansökningar.

Som ett resultat av det arbete som länsstyrelserna genomfört har mängden oförbrukade bidrag minskat väsentligt de senaste åren. Länsstyrelsen föreslår därför att redovisningskravet av vilka åtgärder som vidtas för att minska mängden oförbrukade bidrag framöver tas bort ut regleringsbrevet. De bidragsmedel som nu finns på länsstyrelserna över årsskiftena är uppboundna till specifika projekt. I det fall förändringar i projektet orsakat överblivna projektmedel som inte behövs under året informeras Naturvårdsverket så snart detta blir känt. Därefter kan Naturvårdsverket besluta om åtgärder för att omfördela bidraget.

64. Länsstyrelserna ska ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur. Syftet med handlingsplanerna är att identifiera landskapets biotoper, strukturer, element och naturområden i land- och vattenmiljön inklusive i tätortsnära områden som tillsammans skapar ett ekologiskt sammanhang och som utgör förutsättningen för att bevara landskapets biologiska mångfald och främja ekosystemtjänster, som exempelvis värden för friluftslivet. I handlingsplanerna ska även förslag till lämpliga bevarandeinsatser redovisas.

Handlingsplanerna bör ligga till grund för insatser från olika aktörer som leder till att säkra ekosystemtjänster, förbättra målpuppfyllelse avseende berörda miljökvalitetsmål och möjliggöra anpassningar till ett förändrat klimat. Handlingsplanerna ska även redovisa behov av skydd, skötsel och restaureringsinsatser, och de ska kunna utgöra grund för prövningsverksamhet och fysisk planering.

Varefter Naturvårdsverket presenterar riktlinjer för handlingsplanerna ska dessa tjäna som vägledning för arbetet. Samarbete mellan berörda landskapsaktörer som markägare, brukare, myndigheter, ideella organisationer och andra relevanta aktörer på lokal och regional nivå bör ingå i arbetet. Tillämpliga arbetsformer, samrådsprocesser och underlag som utvecklats i t.ex. regionala landskapsstrategier och samrådsgrupper för naturvård bör lyftas in i arbetet och utvecklas för att i ökad utsträckning involvera det civila samhället. Målsättningen är att handlingsplanerna till stora delar ska vara etablerade 2017.

Länsstyrelserna ska delredovisa utvecklingen av arbetet i sina årsredovisningar. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) samlat den 1 oktober 2017 av Länsstyrelsen i Västerbottens län.

RB 64 Ta fram regional handlingsplan för grön infrastruktur

Regional handlingsplan för grön infrastruktur

Naturvårdsverket tog under året fram riktlinjer för regionala handlingsplaner för grön infrastruktur och en genomförandeplan för arbetet. Ett uppstartsmöte hölls på Naturvårdsverket i december och arbetet kommer för Blekinges del att genomföras under 2016-2017.

Arbete med grön infrastruktur innebär att vid planering av alla typer av mark- och vattenanvändning ha ett helhetsperspektiv på landskapets ekologiska funktioner. Den gröna infrastrukturen upprätthålls i en långsiktig process genom ett arbetssätt där alla berörda sektorer och aktörer involveras. Arbetet med grön infrastruktur behöver pågå under lång tid och vara under ständig utveckling i en konstruktiv lärandeprocess.

Syftet med de regionala handlingsplanerna är att de ska ligga till grund för insatser från olika aktörer som leder till att säkra ekosystemtjänster, förbättra måluppfyllelse för berörda miljö kvalitetsmål och möjliggöra anpassningar till ett förändrat klimat. De regionala handlingsplanerna ska både fungera som ett underlag för planering av konkreta åtgärder och för anpassning av brukande och hänsyn.

Landskapsstrategiarbete i Blekinge

Under 2015 avslutades Länsstyrelsens arbete inom delprojektet "Lyckebyåns omnejd" som varit inriktat på de båda byarna Åbyholm och Långemåla.

Ett informationsmöte hölls i november i Åbyholm, gemensamt för invånarna i Åbyholm och Långemåla. På mötet informerades om Företagsstöd inom Landsbygdsprogrammet. Det gjordes en återkoppling till Landskapsstrategiarbetet och projektet "Lyckebyåns omnejd". Dessutom delgavs information om Grön infrastruktur – Regeringsuppdrag och regionala handlingsplaner. Eftersom intresset är stort för rapporten "Markhistorisk beskrivning för Åbyholm och Långemåla – två byar vid Lyckebyån i Karlskrona kommun" delades den ut till deltagare på mötet.

Syftet med arbetet var att öka kunskapen om byarna, att göra bybor och andra berörda medvetna om markhistoriken och kopplingen till de värden som finns kvar idag, med målet att främja en levande landsbygd. Det förväntade resultatet att byborna skulle inspireras att bevara och utveckla de värden som finns uppnåddes. I Åbyholm startades bland annat en studiecirkel om byns historia där gårdarnas historia dokumenteras och visas på en websida.

Länsstyrelseinstruktion 5a §

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt bidra till att de beaktas i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs. Förordning (2013:815).

Länsstyrelsen fokuserade under 2015 på att genomföra miljömålsprojektet Giftfri vardag med fokus på barn. Vidare var arbetet inriktat på att genomföra åtgärder, uppföljning av miljömålsarbetet, information om miljöarbetet samt deltagande i det länsstyrelse-gemensamma arbetet med att utveckla ett bra uppföljningsverktyg för åtgärdsprogrammet. Länsstyrelsen yttrade sig över remissen "Fördjupad utvärdering av miljömålen 2015 - Hållbara städer, hållbar konsumtion samt Näringslivets miljöarbete" samt betänkan-det "Vägar till ett effektivare miljöarbete".

Miljö mål i Blekinge

De nationella miljö kvalitetsmålen med tillhörande preciseringar samt de av regeringen beslutade etapp-målen gäller i Blekinge:

- Det övergripande generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att miljö kvalitetsmålen ska nås. Generationsmålet är därför vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.
- De 16 nationella miljö kvalitetsmålen med dess preciseringar anger det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.
- Etappmålen anger steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljö kvalitetsmål.

En sammanställning av miljö kvalitetsmålen med preciseringar och beslutade etappmål finns tillgänglig på Länsstyrelsens webbplats.

Ytterligare information om miljö kvalitetsmålen och arbetet för att nå dem finns på www.miljomal.se. Miljö mål i Blekinge, Länsstyrelsens rapport 2014:4³².

Bedömning av miljö kvalitetsmålen 2015

Inte något miljö kvalitetsmål bedöms vara möjligt att nå till år 2020 i Blekinge. Målen för klimatpåverkan, ozonskikt och strålmiljö bedöms enbart på nationell nivå. För att kunna lämna över ett hållbart samhälle till nästa generation krävs fler effektiva styrmedel och att takten i åtgärdsarbetet ökar.

Det pågår åtgärder som förbättrar tillståndet i miljön, men takten är för långsam. Det behövs mer resurser och modiga politiska beslut för att möjliggöra en hållbar framtid, den framtid som vi är skyldiga våra barn!

Generellt ses ingen positiv utveckling för de mål och preciseringar som rör biologisk mångfald och bevarande av kulturmiljö. Färre lantbrukare och brist på betesdjur leder till igenväxande av hagmarker och likåldrig skog, vilket påverkar den biologiska mångfalden negativt. Obalansen mellan den tätbefolkade kusten och den glesbebyggda landsbygden är en utmaning på flera sätt i länet. Markanvändningskonflikter vid kusten medför behov av bra planeringsunderlag, där miljö målen är integrerade.

Övergödning är ett stort miljö problem i Blekinges kustvatten. Därför är kontroll av enskilda avlopp och ökad anslutning till kommunala reningsverk mycket viktigt. Miljö stöden i det nya Landsbygdsprogrammet påverkar hur stora de antropogena utsläppen från jordbruket blir framöver. De senaste årens fynd av PFAS i dricksvatten visar på vikten av att skydda vattentäkter, genomföra riskbedömningar och undersöka förekomst av föroreningar. Internationella överenskommer om kemikalier och minskade utsläpp till luft och vatten är nödvändigt för att uppnå flera miljö kvalitetsmål.

Minskad biologisk mångfald påverkar tillsammans med klimatförändringar, övergödning och miljö gifter de ekosystemtjänster som vi är beroende av för mänsklig välfärd och en hållbar samhällsutveckling. Lokala och regionala åtgärder såsom beslut om inköp av ekologisk mat och arbete för en Giftfri förskola är steg i rätt riktning. För att skapa en hållbar framtid måste vi förändra vår livsstil och vår attityd till konsumtion.

För bedömning av enskilda miljö kvalitetsmål se rapporten "Miljö kvalitetsmålen 2015 – Uppföljning av miljö tillståndet i Blekinge"³³ eller www.miljomal.se.

Fördjupad utvärdering 2015

Den slutliga rapporten Fördjupad utvärdering av miljö kvalitetsmålen 2015 publicerades den 22 oktober.

Länsstyrelsen har varit delaktig i framtagande av underlag samt skrivit ett yttrande om remissen "Fördjupad utvärdering av miljö målen 2015 – Hållbara städer, hållbar konsumtion samt Näringslivets miljö arbete". Rapporterna från den fördjupade utvärderingen finns tillgängliga på www.miljomal.se³⁴.

Indikatoruppdatering

En miljö målsindikator förmedlar information om miljö utvecklingen i länet och ger hjälp i uppföljning och utvärdering. Indikatorpresentationerna på www.miljomal.se är ett gemensamt uppföljningssystem som innefattar både nationell och regional miljö mål-suppföljning. Blekinge uppdaterade 12 miljö målsindikatorer i februari och ytterligare 23 indikatorer under oktober. Se även redovisningen under "RB 51 Verka för att miljö kvalitetsmålen uppnås".

Miljö målsenkät - God bebyggd miljö

Enkäten för uppföljning av miljö målet God bebyggd miljö, miljö målsenkäten, är en årlig enkät till landets kommuner. Kommunerna är viktiga aktörer för att kunna nå miljö målet. Enkäten tas fram i samarbete mellan Boverket och RUS. Länsstyrelsen ansvarar för kontakten med kommunerna. Fyra av fem kommuner i Blekinge besvarade enkäten år 2015 och resultaten finns tillgängliga på Boverkets hemsida³⁵.

Länsöverskridande samverkan

RUS³⁶ är länsstyrelsernas samverkansorgan i miljö målsarbetet, där även Skogsstyrelsen är delaktig. I RUS styrgrupp ingår representanter från närmast berörda verksamheter inom länsstyrelserna, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket (NV), Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Arbetet förankras också hos länsstyrelsernas miljö chefer (Miljönätverket) och i Länsrådsgrupp 6. I arbetsgruppen ingår personer från olika länsstyrelser med en del av sin arbetstid. I olika projekt deltar ytterligare länsstyrelsepersonal. RUS finansieras av anslag via Naturvårdsverket och administreras av Länsstyrelsen Dalarna.

Länsstyrelsen medverkade i samtliga möten (via Lync) för sydlänsgruppen, där erfarenhetsutbyte sker på en mer konkret nivå. Sydlänsgruppen består av representanter från länsstyrelserna i Skåne, Blekinge, Kronoberg, Kalmar, Halland, Jönköping, Västra Götaland, Gotland och Östergötland. Miljö målsdagarna i Örebro och det årliga Nobelmötet var andra viktiga möten där Länsstyrelsen deltog. Inför miljö målsbedömningarna deltog Länsstyrelsens miljö kvalitetsmålsansvariga i de Lync-möten som arrangerades av RUS tillsammans med nationella målsansvariga myndigheter. Länsstyrelsen deltog även i den processledningskurs som anordnades i samarbete mellan

³² Länk till: Miljö mål i Blekinge, Länsstyrelsens rapport 2014:4

³³ Länk till: Miljö kvalitetsmålen 2015 - Uppföljning av miljö tillståndet i Blekinge

³⁴ Länk till: Fördjupad utvärdering

³⁵ Länk till: Resultat från miljö målsenkäten på Boverkets hemsida

³⁶ RUS – Regional utveckling i samverkan i miljö målsystemet

RUS och LEKS (Länsstyrelsernas energi och klimat-samordning) under hösten. Miljömålssamordnare, ansvarig chef för miljömålsarbetet samt controller/miljöledningssamordnare deltog även i det tvärsektor-riella miljömålsmötet den 21 oktober om Länsstyrel-sens uppdrag att verka för att generationsmålet nås.

Miljömålsprojekt 2015 – Giftfri vardag

För att stötta kommunerna i deras arbete för en giftfri vardag genomfördes ett strategiskt samtal om giftfri miljö med fokus på barn³⁷. Totalt 68 deltagare från kommuner, miljöförbund och Länsstyrelsen deltog i samtalet. Föreläsare var Ethel Forsberg, Martina Lindgren och Kristina Brovall. Det strategiska samtalet var mycket uppskattat både av politiker och av tjänstemän. Arbete med Giftfri förskola pågår i flera kommuner och under diskussionen efterfrågades ett uppföljande seminarium.

Som ett led i arbetet för Giftfri vardag så föreläste Ethel Forsberg även för Länsstyrelsens personal.

Den disputerade miljökemisten Gudrun Bremle föreläste den 6–7 oktober på Blekinges gymnasieskolor med fokus på giftfri vardag. Minst 830 gymnasie-elever i länet lyssnade på föredraget som var mycket uppskattat. Förslag på arbetsmaterial om giftfri miljö att använda i undervisning har skickats ut till gymna-sieskolorna i Blekinge.

Läs mer om Länsstyrelsens arbete för att nå genera-tionsmålet och miljö kvalitetsmålen under avsnittet ”RB 51 Verka för att miljö kvalitetsmålen uppnås”.

³⁷ Länk till: Information om Miljöarbete i Blekinge på Länsstyrelsens webbplats

Lantbruk och landsbygd

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 60*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,97	0,99	0,97
Årsarbetskrafter kvinnor	2,87	2,14	2,81
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	3,93	3,33	3,89
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	4 506	4 069	4 587
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	4,10	4,01	4,82
Antal ärenden, inkomna och upprättade ¹⁾	142	219	374
Antal beslutade ärenden ¹⁾	206	252	351
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ¹⁾	3	19	14
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 158	3 517	1 074
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 602, Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder, företagsstöd (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

¹⁾ Under 2015 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets nya IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, varför statistik över inkomna och handlagda ärenden inte är möjlig att hämta ut. Siffrorna som redovisas för 2015 är därför ofullständiga och skiljer sig från tidigare års statistik. En del av det arbete som skett avseende landsbygdsstöden har skett i de gamla IT-systemen. Arbetet har handlat om handläggning av utbetalningsärenden från den förra programperioden. Här kan statistik hämtas ut och denna redovisas tillsammans med den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen.

Kommentarer till tabellen

Kostnaderna och antalet årsarbetskrafter ökade under året trots att antalet ärenden minskade. Det beror på att initieringen av det nya landsbygdsprogrammet varit resurskrävande samt att de utbetalningsansökningar som hanterades från förra landsbygdsprogrammet varit komplexa. Antalet ärenden kommer att öka under 2016 i samband med att det nya programmet kommer igång med alla åtgärder och att det blir möjligt att ansöka om utbetalning.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Jordbruket i Blekinge är mångfacetterat, i skogsbygden dominerar jordbruk inriktat på nöt- och lammköttproduktion. I mellanbygden odlas spannmål. I slättbygderna på Listerlandet i väster och i Ramdala är växtodlingen inriktad på bland annat sockerbeter, fabrikspotatis och grönsaker. I slättbygderna finns även djurproduktion med huvudsakligen slaktsvin, slaktkyckling och pälsdjur.

Basfakta om jordbruket i Blekinge län visar att ungefär två procent av landets företag finns i länet. Företagarna brukar en procent av landets åkermark och två procent av landets betesmark. Företagen är

alltså något mindre än genomsnitt i hela riket. Det är ungefär lika vanligt med ekologisk mjölkproduktion i Blekinge län än i riket som helhet.

Blekinge med dess varierade landskap har väldigt olika förutsättningar för jordbruk i olika delar av länet. På Listerlandet finns en intensiv slaktkycklingproduktion, mycket till följd av att kycklingslakteriet Lagerbergs kyckling är etablerat där. En stor mängd kycklingar levereras även till förädlingsföretag i andra delar av landet. Slaktsvinsproduktionen har också stor betydelse på Listerlandet. Svårigheten att få tillräcklig spridningsareal för gödseln gör att företagen har svårt att expandera i den omfattning som skulle krävas för en långsiktig lönsamhet. Många slaktsvinstallar är mycket nedslitna och den bristande lönsamheten i sektorn gör att investeringar fått stå tillbaka under flera år. På Listerlandet liksom i övriga delar av Blekinges slättjordbruk är specialgrödor som till exempel potatis och jordgubbar viktiga grödor.

En icke försumbar näring på Listerlandet är uppfödningen av mink. Koncentrationen av farmer är tätast i landet och ungefär hälften av alla landets minkfarmare finns där. Försäljningen av minkskinn slår rekord. I stort sett allt skinn från svenska minkfarmar säljs på export, främst till Kina. En del av minkgödseln fraktras till biogasanläggningen i Kristianstad och fungerar där som en katalysator till anläggningen.

I mellan- och skogsbygden är nöt, lamm och framförallt mjölkproduktion viktig. Ett flertal lantbrukare har satsat på en utökning av antalet koplatser. I samband med detta har de flesta även installerat mjölkkningsrobotar, vilket borgar för en långsiktighet i företagandet. Under de senaste åren har intresset för småskalig förädling ökat i länet och vi har ett flertal producenter som producerar kvalitetsprodukter. Projektet Smakupplevelser Blekinge, ett samverkansprojekt mellan förädlingsföretag och besöksnäring, som tidigare år delvis finansierats med hjälp av stöd från

Länsstyrelsen har fortsatt under året och har sannolikt haft en positiv betydelse för utvecklingen.

Länsstyrelsen deltog i en strategisk diskussion om den Nationella Livsmedelsstrategin i Kristianstad den 10 juni. Mötet leddes av Landsbygdsministern.

Under 2015 påbörjades arbetet med att ta fram en nationell livsmedelsstrategi. Därför inleddes under året också samtal om att ta fram en regional livsmedelsstrategi för Blekinge. Det faktiska arbetet kommer att påbörjas under andra delen av 2016 med Länsstyrelsen som samordnande part.

Indikatorer

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23¹⁾

Sysselsättning	2015	2014	2013	2012	2011
Andel kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (%)		2	2	2	3
Andel män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (%)		7	7	7	7
Andel sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (%)		9	9	10	9
Nyföretagande	2015	2014	2013	2012	2011
Andel nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) (%)		11,2	12,1	11,2	12,6
Andel nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) (%)		24,8	23,5	24,5	28,1
Andel nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) (%)		36	35,6	35,7	40,7

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Sysselsättning

Sysselsättningen på landsbygden är i stort sett konstant. Blekinge ligger på ungefär samma nivå som övriga län i landet där män har en högre sysselsättningsgrad på landsbygden än kvinnor. Länet är litet vilket gör att det är pendlingsavstånd till tätort från alla platser i länet. Fler män än kvinnor finner alltså sin sysselsättning på landsbygden. Blekinge är inte något utpräglat jordbrukslän, även om den sysselsättning som ändå finns inom de areella näringarna huvudsakligen utförs av män, vilket avspeglas i siffrorna.

Nyföretagande

Blekinge ligger något över riksgenomsnittet avseende nystartade företag på landsbygden. Vid jämförelse med liknande län, det vill säga län med förhållandevis mycket landsbygd, ligger Blekinge ungefär i nivå med dessa. Trots intensiva satsningar på projekt som syftar till att främja kvinnors företagande startar kvinnor fortfarande företag i lägre utsträckning än männen. Under 2014 skedde en marginell minskning i nyföretagnade bland kvinnor och en mindre ökning för män men förändringarna är små.

Återrapportering regleringsbrev

10. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra de uppgifter som åligger dem vid genomförandet av förordningarna (1307/2013) om EU:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (1305/2013) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. En strävan ska vara att genomföra de kontroller som tillkommit med den nya lagstiftningen på ett sådant sätt att kostnaderna och merarbetet för företag och myndigheter minimeras.

Länsstyrelserna ska tillsammans med Jordbruksverket upprätta avtal enligt Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 907/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron.

Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter.

RB 10 Handläggning av stöd och ersättningar

Genom att följa de instruktioner som finns i handlägs- garstöd och andra styrdokument säkerställer Länsstyrelsen att handläggningen av jordbrukarstöd sker på ett kostnadseffektivt sätt, med minimerad risk för sanktioner.

Arealbaserade stöd handläggs inte av Länsstyrelsen i Blekinge utan av Länsstyrelsen i Skåne. Länsstyrelsen i Blekinge slutförde samtliga utbetalningar av de stöd som inte är arealbaserade inom givna tidsramar. Länsstyrelserna betalade sammantaget ut 95 % av 2015 års stöd innan årsskiftet vilket är ett mycket bra resultat.

12. Länsstyrelserna får för uppdragets genomförande disponera anvisade medel från utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, anslagen 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur och 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, vilka regleras i Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2015.

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende Landsbygdsprogram för Sverige åren 2007–2013:

- handläggningstiderna för ansökningar om utbetalningar av landsbygdsstöd samt hur länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna.

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende landsbygdsprogram för perioden 2014–2020:

- Vilka åtgärder som har vidtagits för att informera om det nya programmet.
- Vilka åtgärder som har kommit igång under året samt om och hur regionala urvalskriterier och andra regionala anpassningar tillämpats inom respektive åtgärd.
- Hur det säkerställs att landsbygdsprogrammets genomförande är samordnat med och drar nytta av andra pågående processer i länet såsom arbetet med genomförande av de regionala utvecklingsprogrammen/ utvecklingsstrategierna och program finansierade av övriga ESI-fonder.

Länsstyrelserna tilldelas särskilda medel för upprättandet av åtagandeplaner för betesmarker och slätterängar under 2015–2016. Länsstyrelsen ska redovisa följande:

- Hur många åtagandeplaner som upprättats på skärm respektive i fält under året.
- Den genomsnittliga tidsåtgången för upprättande av åtagandeplaner på skärm respektive i fält.
- En uppskattning av det eventuella återstående arbetet med åtagandeplaner som behöver upprättas under 2016.

Handläggningstider utbetalning					
dagar medel					Totalt antal
	axel 1	axel 2	axel 3	axel 4	
2008	71	31	54	24	70
2009	36	37	18	46	79
2010	69	61	56	84	103
2011	54	191	79	80	112
2012	46	24	55	53	170
2013	82	27	52	83	150
2014	181	51	114	117	146
2015	266	28	146	272	102

RB 12 Genomförandet av landsbygdsprogrammet 2007–2013 och 2014–2020

Uppföljning av landsbygdsprogrammet 2007–2013

Samtliga handläggare i landsbygdsgruppen arbetade under året med utbetalningar av landsbygdsstöd för programperioden 2007–2013. Detta var nödvändigt för att klara samtliga utbetalningar inom givna tidsramar. Länsstyrelsen slutförde samtliga utbetalningar i tid.

Handläggningstider för ansökningar om utbetalningar av landsbygdsstöd, se tabell ovan.

Tabellen visar medelantal i dagar från ankomstdatum fram till första beslutsdatumet. Handläggningstiden har ökat något varje år då ett mindre antal ansökning-

ar om utbetalning, framför allt i åtgärder med projektstöd och Leader, har haft långa handläggningstider. Ärendena har varit komplexa med många delutbetalningar och har delfinansierats från kommun och region, vilket har medfört en längre handläggningstid.

Förklaring till axlarna:

1. Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft
2. Förbättra miljön och landskapet
3. Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdens ekonomi.
4. Leader.

Kolumnen ”Totalt antal” visar totalt antal handlagda utbetalningsärenden.

Tittar man på ett genomsnitt per ärenden och för hela perioden ligger Blekinge på ett medel med 100 dagar per ansökan om utbetalning. Måltiden för handläggningen har varit 90 dagar.

Åtgärder som har vidtagits för att informera om det nya programmet

Länsstyrelsen genomförde två möten med partnerskapet för Landsbygdsprogrammet. Vid mötena informerades om programmet i samband med att länets prioriteringar inom olika områden togs fram. Partnerskapet har en viktig roll i att föra informationen om programmet vidare i sina nätverk. Under hösten informerades Länsstyrelsen om Landsbygdsprogrammet 2014–2020 för allmänheten, föreningar, kommunerna och konsulter. Tre öppna informationsträffar för allmänheten och en för inbjudna konsulter genomfördes i Länsstyrelsens regi. Träffarna genomfördes i Norje i Sölvesborgs kommun, Bräkne-Hoby i Ronneby kommun och i Karlskrona, Karlskrona kommun. Vidare medverkade Länsstyrelsen i informationsträffar som arrangerades av Länsbygderådet och SISU idrottsutbildarna. Intresset för de olika informationsträffarna var stort, antalet deltagare varierade mellan 35 och 100 och frågorna var många, både i samband med träffarna och via telefon efteråt.

Därutöver genomförde Länsstyrelsen separata träffar med bland annat banker och kommuner. Särskilda informationsinsatser gjordes till de föreningar som avser att söka stöd för bredbandsutbyggnad på landsbygden, då regelverket är så komplext att enskilda genomgångar av regelverket kan vara nödvändiga. Denna information lämnades även till de stadsnät som avser att söka stöd för bredbandsutbyggnad på landsbygden. Vidare deltog Länsstyrelsen i Sölvesborgs näringslivsday, Ronneby företagsdag och Karlskronas näringslivsday.

Länsstyrelsens hemsida uppdaterades fortlöpande med information om programmet, framförallt med information om beslutsomgångar och tillgänglig budget. För att ge uppdaterad information om stöden länkade Länsstyrelsen sin hemsida till Jordbruksverkets hemsida för att minimera risken för inaktuell information på hemsidan.

Länsstyrelsen medverkade i ett flertal inslag både i dagspress och i länets lokalradiosändningar och informerades om det nya programmet. Framförallt var intresset för bredbandsstödet stort från pressens sida.

Enskilda möten med sökande inom bredbandsstöd genomfördes också. De flesta föreningar som står i begrepp att söka stöd inser behovet av en tidig kontakt med Länsstyrelsen för att få en så korrekt ansökan som möjligt redan i inledningsskedet. Detta är mycket positivt för bredbandsutbyggnaden på landsbygden,

eftersom Länsstyrelsen i detta skede har möjlighet att påverka hur avgränsningen av projektområdet blir. Föreningarna visade överlag god vilja att ta till sig Länsstyrelsens synpunkter, vilket borgar för att Blekinge på sikt får ett heltäckande och redundant nät.

Följande åtgärder öppnades under året:

Företagsstöd

- Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennärning.
- Investeringstöd för energieffektivisering.
- Förädlingsstöd för kortare livsmedelskedja och lokala marknader.
- Förädlingsstöd för att skapa nya jobb.
- Investeringstöd till gödselbaserad biogas.
- Investeringstöd för att skapa nya jobb.
- Investeringstöd för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak.
- Startstöd.
- Investeringstöd för förnybar energi.

Miljöinvestering

- Stöd till stängsel mot rovdjur.
- Engångsröjning av betesmark, mindre ytor.
- Förbättrad vattenkvalitet.
- Anlägga och restaurera våtmark för biologisk mångfald.
- Anlägga och restaurera våtmark för förbättrad vattenkvalitet.

Projektstöd

- Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur.
- Stöd till bredband.
- Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden.
- Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation.
- Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer.

Följande åtgärder inom företagsstöd anpassades med regionala urvalskriterier och andra regionala anpassningar:

- Investering inom jordbruk, trädgård och rennärning: genom att prioritera investeringar som bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål, förbättra företagets konkurrenskraft och förbättra sysselsättningen.
- Förädlingsstöd för kortare livsmedelskedja och lokala marknader och förädlingsstöd för att skapa nya jobb: genom att prioritera investeringar där det finns ett regionalt behov av investeringen.

- Investeringsstöd för att skapa nya jobb: genom att prioritera investeringar som bidrar till att skapa eller bevara arbetstillfällen, utvecklar bygden som besöksmål, använder lokala naturresurser eller är mikroföretag.
- Startstöd: genom att inte ge startstöd till deltidsföretagare. Målet är att sökande ska vara heltidslantbrukare inom tre år efter ansökan.

Följande åtgärder inom miljöinvestering anpassades med regionala urvalskriterier och andra regionala anpassningar:

- Stöd till stängsel mot rovdjur: genom att prioritera ansökningar där rovdjursangrepp är påtagliga, geografiskt utpekat område och investeringen görs för att skydda får och getter.
- Engångsröjning av betesmark: mindre ytor, genom att prioritera om röjningen bidrar till att bevara och förstärka biologisk mångfald, synliggöra kulturmiljöer och öar.
- Miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet: genom att prioritera investeringar som förbättrar vattenkvaliteten, som bidrar till bättre vattenkvalitet och som bidrar till rekreativsmöjligheter för allmänheten.
- Anlägga och restaurera våtmarker och dammar och Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet: genom

att prioritera placering, utformning och skötsel som gynnar eller bevarar biologisk mångfald, ökar retentionen av växtnäring, bidrar till rekreation för allmänheten och bidrar till positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat.

Följande åtgärder inom projektstöd anpassades med regionala urvalskriterier och andra regionala anpassningar:

- Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur: Inom denna åtgärd valde Länsstyrelsen att tillämpa beslutsomgångar. De regionala prioriteringarna är relativt generellt skrivna i länet då det råder viss osäkerhet om hur åtgärden kommer att kunna tillämpas. Länsstyrelsen anser att finansieringsmodellen med privat, offentlig och EU finansiering kan skapa problem, framförallt då en kommun avser att söka stödet. På detta sätt hoppas Länsstyrelsen kunna bevilja några bra projekt och på så sätt få upp intresset för åtgärden. Det är sannolikt att de regionala kriterierna kommer att utvecklas senare i programperioden.
- Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden: I länets regionala serviceprogram prioriteras samtliga dagligvarubutiker på landsbygden som är ensamma på orten. Förutsättningen är att den årliga omsättningen

understiger 20 miljoner kronor. Länsstyrelsen avser att vid handläggningen av ansökningar inom åtgärden för kommersiell service bilda en grupp med medarbetare från regional tillväxt och landsbygd som gemensamt utvärderar och poängsätter de olika ansökningarna för att nå bästa regionala effekt.

För investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler prioriteras anläggningar som många boende på orten utnyttjar. Även lokaler där ungdomsverksamhet bedrivs kommer att prioriteras.

- Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation I denna åtgärd prioriteras insatser som på olika sätt gynnar flera aktörer.

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljöer

Länsstyrelsen prioriterar landsbygdens ekonomibyggnader eftersom de är värdefulla för odlingslandskapets kulturhistoria. Byggnader som ligger i områden som är utpekade i länets regionala kulturmiljöprogram prioriteras. Länsstyrelsen avser att vid handläggningen av ansökningar inom åtgärden natur och kulturmiljöer bilda en grupp med medarbetare från kulturmiljöfunktionen och landsbygdsfunktionen som gemensamt utvärderar och poängsätter de olika ansökningarna för att nå bästa regionala effekt.

Stöd till kompetensutveckling

Inom området kompetensutveckling upphandlades rådgivningstjänster av Länsstyrelsen för att utföras i "Greppa Näringen". Rådgivningen omfattar områdena växtnäring, växtskydd, mark och bördighet, våtmarker och vattenhushållning, energi, klimat samt stallmiljö och utfodring.

Länsstyrelsen har tillsammans med Länsstyrelsen i Skåne, Region Blekinge, ESF, Region Skåne med flera, bildat en fondsamordningsgrupp. Gruppen har sammanträtt vid åtta tillfällen via Lync för att lägga upp och diskutera formerna för fondsamordning. Syftet med fondsamordningsprojektet var att främja bredbandsutbyggnaden i regionen. Detta projekt ska samverka med bredbandsstödet inom landsbygdsprogrammet för bästa möjliga utnyttjande.

Länsstyrelsen i Blekinge tillsammans med Länsstyrelsen i Skåne arrangerar återkommande träffar tillsammans med respektive regionförbund. Vid dessa träffar sker erfarenhetsutbyten mellan handläggande myndigheter inom de olika programmen för att på detta sätt finna samverkans effekter och undvika dubbelfinansieringar.

Länsstyrelsen hade under året regelbundna kontakter med det nya området för lokalt ledd utveckling i regionen, Leader Sydost. I samband med att arbetet inom Leader Sydost påbörjas kommer vi att utveckla samarbetsformer för att säkerställa samordningen mellan de olika stödformerna.

Länsstyrelseinstruktion 4 § – fastighetsinnehav

3. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdebalken. Förordning (2008:1346)

Länsstyrelsen utredde under året samtliga dödsbon med jordbruksinnehav som är äldre än fyra år. I princip samtliga dödsbon har avvecklat sitt fastighetsinnehav. Något eller några enstaka dödsbo från 2011 kvarstår. Dessa får information om sin skyldighet att avveckla jordbruksfastigheten i början av 2016. Fyra ärenden, äldre än från 2011, kvarstår där avveckling ännu inte skett främst på grund av komplex ägarstruktur. Dessa kommer under 2016 att föreläggas att avveckla sina jordbruksfastigheter.

Fiske

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 62*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	1,61	1,69	1,80
Årsarbetskrafter kvinnor	0,00	0,00	0,00
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,64	1,80	1,85
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 844	1 990	2 027
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	1,68	1,96	2,13
Antal ärenden, inkomna och upprättade	183	209	264
Antal beslutade ärenden	170	226	226
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	2	5
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 987	2 350	1 997
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 623, Fiskevård och fritidsfiske (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

Kommentarer till tabellen

Antal ärenden har minskat under 2015 vilket huvudsakligen beror på att ansökningar om förlängda fiskelicenser inte längre hanteras av länsstyrelserna.

Bidragsutbetalningarna har ökat kraftigt under 2015. Detta beror till övervägande delen på att Länsstyrelsen begärt och fått extra medel av Havs- och vattenmyndigheten för att ersätta yrkesfiskare för de ökande salskadorna i fisket.

Länsstyrelsen kostnader har minskat något under de senaste två åren vilket beror på att medarbetarna inom fiske ökat sitt deltagande i det tvärssektoriella arbetet.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Läget i länet

Länsstyrelsen följer fiskenäringsens, fritidsfiskets och fiskbeståndens utveckling inom ramen för uppdraget att verka för en långsiktigt hållbar utveckling och med stöd av miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård". Länsstyrelsen menar att en högre grad av lokalt, småskaligt fiske medverkar till en långsiktigt hållbar utveckling för fiskbestånd, yrkesfiske och fiskberedning. Länsstyrelsen har under 2015 lämnat förslag till strategiska mål inom ramen för Jordbruksverkets arbete med en strategi för yrkesfisket. Länsstyrelsens förslag fokuserar bland annat på att svenskt fiske ska bidra till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion och att svenskt fiske på ett tydligt sätt ska bidra till att bevara och utveckla en levande kust och skärgård.

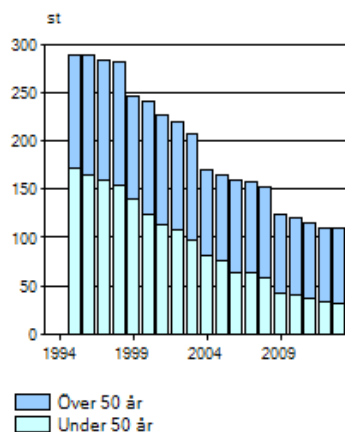
Varför förvaltar vi fiske?

Bristen på tydliga mål för svensk fiskeförvaltning medverkade under 2015 till fortsatt utslagning av lokalt yrkesfiske i Blekinge. Förvaltningen fokuserar idag helt på en förvaltning av fiskbestånden medan

frågor om vilket fiske som är långsiktigt hållbart eller hur förvaltningen av fisket bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet om levande kust och skärgård helt tappas bort.

Det brådskar med en ändring av fiskeförvaltningens inriktning eftersom avvecklingen av lokalt bedrivet fiske i Blekinge, men även på många andra kuststräckor, med nuvarande inriktning av förvaltning går väldigt fort. Länsstyrelsens verktyg för att direkt påverka förvaltningen av fisket är mycket begränsade.

Antal yrkesfiskarlicenser

Kommentar till diagrammet: Antal fiskare med yrkesfiskelicens i Blekinge län 1995 – 2013. Fisket i Blekinge är av tradition småskaligt och kustnära. När möjligheterna till fiske begränsas och lönsamheten i fisket blir sämre så lämnar många fisket. Det är framför all de yngre yrkesfiskarna som söker sig till andra verksamheter. Antalet fiskare är en indikator som följer upp miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård".

Källa: Miljömålsportalen, www.miljomal.se

Skador som orsakas av säl på yrkesfiske fortsatte att öka i Blekinge under 2015. Det är framför allt garn- och krokfisket efter torsk som drabbas. Länsstyrelsen hanterar frågor om ersättningar för skador som säl har orsakat yrkesfisket. Under 2015 delade 56 fiskare på totalt 2,88 miljoner kronor för skador som inträffade under 2014. Ersättningarna täcker endast en del av de beräknade skadorna. I ett i övrigt pressat ekonomiskt läge så har sälskadorna i hög grad medverkat till att många fiskare i Blekinge har valt att lämna yrket.

Skydds jakt efter gråsäl har varit tillåtet i Blekinge under några år. Under flera år så rapporterades endast några få skjutna säl men under 2015 kom skyddsjakten igång i större omfattning och totalt fälldes 19 gråsäl i Blekinge under 2015. Europaparlamentets beslut (Förordning (EU) 2015/1775) att inte tillåta handel med sälprodukter kommer förmodligen att påverka jaktens omfattning negativt. För jägare är det naturligt att det fällda viltet ska tas om hand och också användas på bästa sätt.

Länsstyrelsens insatser

Länsstyrelsen arbetade under året med frågor om lokalt hållbart fiske i dialog med organisationer, myndigheter och fiskare i länet. Länsstyrelsen samverkade också med organisationerna inom fiskeområdet i Länsstyrelsens rådgivande grupp för fiske och vattenbruk. I gruppen ingår representanter för Sveriges Fiskares Riksförbund, Sportfiskarna, Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska Förening, Blekinge Kust- och Skärgårdsförening och Blekingekustens vattenvårds-

förbund/Vattenrådet för Blekingekusten. Den rådgivande gruppen hade två möten under 2015.

Länsstyrelsen deltog under året i fiskeprojekt och aktiviteter som drivs av Fiskeområdet Blekinge Leader och Länsbygderådet i Blekinge. Totalt handlade det om ett 10-tal sådana möten under 2015. Länsstyrelsen främjade också utvecklingsarbetet inom Fiskeområde Leader Blekinge genom att vara adjungerad i Fiskeområdets beslutsgrupp.

Inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag om statlig samverkan sammankallade Länsstyrelsen möten med de myndigheter som arbetar med tillsyn och kontroll av fiske. Berörda myndigheter är Kustbevakningen, Polisen, Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen. Ett sådant möte hölls under 2015.

Eon Vattenkraft AB tog i maj 2015 beslut om att riva ut Mariebergs kraftverk i Mörrumsån. Projektet leds av Sveaskog och Eon tillsammans med bland andra Länsstyrelsen i Blekinge och Karlshamns kommun. Mörrumsån är ett vattendrag med stora naturvärden och det är väldigt populärt bland sportfiskare. Kraftverket i Mariberg är det nedersta kraftverket i ån. Utrivningen kommer att få väldigt stor effekt, inte bara för lax och öring utan för all fisk som vandrar upp i ån och för hela livsmiljön. Utrivningen av dammen ligger helt i linje med den nationella strategin för miljöåtgärder i vattenkraften som togs fram av Havs- och vattenmyndigheten och Energimyndigheten under 2014.

Mariebergs kraftverk i Mörrumsån. Foto: Sveaskog

Länsstyrelsen hanterade ansökningar om stöd från Europeiska Fiskerifonden till fiske och vattenbruk 2007–2013. Inga nya ansökningar beviljades eftersom programmet har varit stängt. För att få ett effektivt utnyttjande och avslut av programmet arbetade Länsstyrelsen med omprövningar och förlängningar av beslutade stöd. Handläggning av ansökningar om utbetalning prioriterades högt dels för att åstadkomma utbetalningar till stödmottagarna så snabbt som möjligt men också för att alla ansökningar skulle hinna betalas ut av Jordbruksverket under 2015.

Länsstyrelsen medverkade till förberedelserna med hanteringen av EU-stöd till fiske 2014–2020 genom att delta i arbetsgruppen för urvalskriterier inom Jordbruksverkets projekt PROCAP.

Andra uppgifter inom området är till exempel tillstånd till utsättning av fisk och kräftor, fiskevårdsbidrag, förordnande av fisketillsynsmän och yttranden över ansökningar om fiskelicenser. Länsstyrelsen deltog också under året i möten om att bilda nya fiskevårdsområden i länet. Många av dessa uppgifter bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen, särskilt Hav i balans samt levande kust och skärgård och Levande sjöar och vattendrag.

Länsstyrelsens resultat under 2015

- 369 tkr betalades ut som bidrag till fiskevård och fisketillsyn.
- 2 880 tkr betalades ut till yrkesfiskare som ersättning för sälskador.
- 700 tkr betalades ut som bidrag till åtgärder för att förebygga skador av säl på fiske.
- Inga nya utbrott av kräftpest konstaterades inom Blekinge län under 2015.

Att restaurera vandringsmöjligheterna för fisk är en viktig insats för att nå upp till målsättningarna inom miljö kvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård. Länsstyrelsen bedrev flera restaureringsarbeten i länets vattendrag under 2015. Målet för flera av de pågående restaureringsprojekten är framför allt att förbättra beståndsstatusen för lax, öring och ål, men även för mer svagsimmande arter som har behov av att kunna vandra från kusten och upp i vattendragen eller inom vattendragen. Restaureringsåtgärder genomfördes eller pågår i bland andra Lyckebyån, Bräkneån och Mieån. Genom insatserna medverkade Länsstyrelsen till att på sikt uppfylla ovan nämnda miljö kvalitetsmål.

Åtterrapportering regleringsbrev

15. Länsstyrelserna ska redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007–2013.

Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av Havs- och fiskeriprogrammet för Sverige 2014–2020 i syfte att uppnå de i programmet angivna målen i enlighet med kommande förordning om stöd inom ramen för Havs- och fiskeriprogrammet.

RB 15 Operativa programmet för fiskerinäringen

Det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige 2007–2013 var stängt under 2015 och uppdraget var därför inte relevant.

Länsstyrelsens insatser för ett effektivt regionalt och nationellt genomförande av Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020.

Länsstyrelsen deltog i Jordbruksverkets arbetsgrupp för framtagning av urvalskriterier samt ingick i testgrupp i samband med utvecklingen av e-tjänsten för ansökan om stöd från Havs- och fiskeriprogrammet. Länsstyrelsen lämnade svar på remisser om programmet och deltog också i Jordbruksverkets arbetsgrupp för framtagning av rutiner för handläggning av stöd.

Länsstyrelsen arbetade tillsammans med det regionala partnerskapet fram en kommunikationsplan för Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet. Kommunikationsplanen ingår som en del av den Regionala handlingsplanen för Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet.

Informationsmöten om EU-stöd för yrkesfiskare genomfördes vid två tillfällen i samband med att stöden öppnade för ansökningar under hösten. Planering av informationsmöten för beredningsföretag, kommuner och vattenbruksföretag påbörjades.

För att följa arbetet med havs- och fiskeriprogrammet finns en nationell övervakningskommitté. Kommitténs uppgift är att granska genomförandet av programmet och följa hur målen med programmet nås. Kommittén består av representanter för myndigheter och organisationer som är berörda av havs- och fiskeriprogrammet. Bland dessa ingår även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för social delaktighet, jämställdhet och icke-diskriminering. Länsstyrelserna har två platser och två ersättare i kommittén och Länsstyrelsen i Blekinge har valts ut att delta med två personer.

16. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

RB 16 Vattendomar

I Blekinge finns det totalt cirka 120 registrerade dammar, varav knappt 40 bedriver kraftproduktion. Ungefär hälften av alla dammar saknar tillstånd men många är uppförda på 1800-talet eller tidigare. Av de dammar som används för kraftproduktion saknar ungefär en tredjedel tillstånd. Länsstyrelsen prioriterar tillsyn av dammar utan tillstånd som finns i vattendrag med höga naturvärden.

Under året lämnade Mark- och miljödomstolen tillstånd till utrivning av en damm i Lyckebyån. Tillståndsprövning av ytterligare två ärenden som rör utrivning av dammar pågår. Efter föreläggande från

Länsstyrelsen pågår tillståndsprövning av en damm med tillhörande kraftverk. För en damm med kraftverk pågår samråd inför tillståndsprövning.

Vid två dammar i Bräkneån anlades omlöp som ska möjliggöra fri passage för alla fiskarter som under naturliga förhållanden har kunnat vandra förbi dammarna. Ett projekt påbörjades med syftet att riva dammen vid Marieberg i Mörrumsån, men formellt samråd har ännu inte påbörjats.

Som framgår ovan är behovet av tillsyn av dammar och kraftverk mycket stort. Med nuvarande resurser och lagstiftning går arbetet långsamt och det är uppenbart att det saknas förutsättningar att uppnå fastställda miljö kvalitetsmål och miljö kvalitetsnormer.

Tabell 1.2: Fiske ¹⁾

Länsfakta	2015	2014	2013
Antal fiskevårdsområden	30	30	30
Antal fiskelicenser	107	118	
Antal personliga fiskelicenser	0	0	
Antal yrkesfiskelicenser			110
Antal fartygstillstånd			116
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	2	1	11

1) Från och med 1 oktober 2014 infördes nya regler om licens för yrkesfiske. Ändringen innebär att det inte behövs yrkesfiskelicens för fiske i havet, utan bara fartygstillstånd. Fartygstillstånd bytte också namn till fiskelicens. Ändringen innebär också att benämningen yrkesfiskelicens bytte namn till personlig fiskelicens vid fiske i sötvatten. I årsredovisningen för 2014 togs inte hänsyn till denna förändring.

Källa: Antal FVO: Länsstyrelsens register över fiskevårdsområden i Blekinge, licenser och fartygstillstånd från Havs och vattenmyndigheten samt antal strukturfondsansökningar från Jordbruksverket.

Kommentarer Tabell 1.2

Antalet yrkesfiskare går numera inte att läsa ut av tabellen eftersom licenssystemet ändrades 2014. Antalet fiskelicenser motsvarar det tidigare begreppet fartygstillstånd och är ett mått på hur många fartyg som finns registrerade för yrkesfiske.

Antalet fiskelicenser minskade från 118 till 107 under 2015 och detta indikerar att antalet aktiva yrkesfiskare också har minskat.

Europeiska fiskeriprogrammet var stängt för nya ansökningar under 2014. Undantag medgavs för en ansökan om utvärdering av Fiskeområde. Europeiska Havs- och fiskeriprogrammet öppnade för nya ansökningar under november 2015.

Folkhälsa

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 70*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,09	0,09	0,07
Årsarbetskrafter kvinnor	1,85	1,68	1,06
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,98	1,89	1,17
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 564	2 141	1 461
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	2,33	2,11	1,54
Antal ärenden, inkomna och upprättade	22	36	33
Antal beslutade ärenden	25	34	35
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	3
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	95	1 688	2 325

Kommentarer till tabellen

Ökning årsarbetskrafter kvinnor samt verksamhetskostnader beror på att en tjänst inte tillsattes under 2014 utan detta gjordes under 2015. Personerna som arbetar inom området arbetar inte heltid med detta utan har även andra uppdrag.

Minskningen av bidragsutbetalningar beror på att Länsstyrelsen inte hade några utvecklingsmedel att betala ut till kommunerna för ANDT. Bidragsutbetalning på 1 210 tkr till verksamheten med Personliga ombud fördes till detta område under 2013 och 2014. Från och med 2015 redovisas det mer korrekt under

Nationella minoriteter och mänskliga rättigheter (81*+82*).

Andra väsentliga prestationer och resultat

På Länsstyrelsen i Blekinge arbetar ANDT-preventionen och alkohol- och tobakstillsynen tillsammans eftersom det finns ett mervärde i detta. Därmed sker återslagrapportering av dessa uppdrag tillsammans. Se återslagrapportering under punkt Länsstyrelseinstruktion 5§.

Återslagrapportering regleringsbrev

Tabell 6.1: Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

Kostnader och årsarbetskrafter för folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)¹⁾	1 793,0	1,93
varav Allmänt och övergripande inom folkhälsa (700)	231,7	0,32
varav Fördelning av statsbidrag (704)	0,0	0,00
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	283,8	0,41
varav alkoholärenden (7051 - 7053)	249,0	0,35
varav tobaksärenden (7054 - 7056)	34,7	0,06
Totala kostnader (inkl. OH)¹⁾	2 564,2	

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11).

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Uppgifter i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2015).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso.

Kommentarer Tabell 6.1

Engagemanget i dessa frågor har ökat under 2015 jämfört med 2014 och beräknas fortsätta öka även under nästkommande år.

Länsstyrelseinstruktion 5 §, p.6 – Folkhälsa

6. Länsstyrelsen ska verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak.

Länsdokument och regional struktur

Uppbyggnaden av regional struktur för ANDT-arbetet påbörjades genom att organisationen för det som än så länge kallas "länsamverkan ANDT" upprättades under året. I länsamverkan ingår förutom Länsstyrelsen i Blekinge även Landstinget i Blekinge, Polismyndigheten och länets samtliga kommuner. Styrgruppen för länsamverkan består av representanter på högsta ledningsnivå från respektive organisation. Därtill finns ytterligare en chefsgrupp samt en strategisk arbetsgrupp. Ett uppstartsmöte för grupperna i länsamverkan med fokus på framtagandet av en regional strategi- och handlingsplan hölls tillsammans med länsrådet under november månad. Vid mötet diskuterades syfte och värde med en regional strategi och handlingsplan samtidigt som processen för arbetet presenterades. Uppstartsmötet ledde till ett stort engagemang och en tydlig mobilisering i arbetet.

Länsstyrelsen i Blekinge var under året en fortsatt drivande aktör i arbetet med den regionala folkhälsopolicy. Bland annat drev Länsstyrelsen tillsammans med Landstinget i Blekinge processen med att upprätta en länsgemensam struktur för uppföljning av barn och ungas hälsa i Blekinge, där ANDT är en viktig del. Processen med att utveckla ett uppföljningssystem är ett viktigt led för att kvalitetssäkra det regionala ANDT-förebyggande arbetet.

Stöd till det lokala ANDT-arbetet

Länsstyrelsen erbjöd under året konsultativt stöd direkt till dem som arbetar med ANDT-frågor men även mer processinriktat stöd för kommunernas långsiktiga strategiska arbete. Länsstyrelsens samordning av det regionala nätverket med kommunala preventionssamordnare utgjorde ett viktigt nav i Blekinges ANDT-arbete och under 2015 hade nätverksarbetet hög prioritet. Sex nätverksträffar genomfördes och ett stort fokus låg på kvalitetssäkring av det lokala arbetet. Under året anordnades bland annat en utbildningsdag med fokus på kvalitetsstandard för drogförebyggande arbete (EDPQS - European Drug Prevention Quality Standards). Resultatet av 2015-års processinriktade stöd till kommunerna resulterade i att kvaliteten på länets ANDT-arbete höjdes under året och fortsatt arbete med att kvalitetssäkra det regionala och lokala förebyggande arbetet kommer att fortlöpa under kommande år.

Länsstyrelsen har även anordnat regionala nätverksträffar för alkoholhandläggarna i länet. Sammanlagt anordnades fem träffar under året och motsvarande nätverksträffar anordnades för dem som arbetar med tillsyn enligt tobakslagen. Syftet med de regionala nätverksträffarna var att kommunerna skulle få möjlighet att utveckla sitt arbete inom alkohol- respektive tobaksområdet. Nätverksträffarna var betydelsefulla för handläggarna då de diskuterade frågor som uppkommer vid bland annat tillståndsgivning, vilket bör leda till framförallt mer likvärdig men också till bättre rättsaker tillståndsgivning och tillsyn inom länet.

Därtill genomfördes en gemensam träff för prevention- och tobakshandläggare. Fokus för mötet var att få till stånd en väl fungerande samverkan mellan prevention och tillsyn, inom ramen för det pågående länsgemensamma tobaksprojektet, Tobaksfria Barn och Unga i Blekinge (TBU). Mötet resulterade i en gemensam strategi kring hur rökfria skolgårdar i länet skulle kartläggas under hösten 2015 och kontinuerligt framöver.

Som en del av det organisatoriska processtödet erbjöd Länsstyrelsen, för andra året i rad, Community Readiness Model (CRM) till länets kommuner och Landstinget Blekinge. Fokus för mätningarna var det tobaksförebyggande arbetet riktat till barn och unga som var ett viktigt led i det regionala utvecklingsprojektet Tobaksfria Barn och Unga i Blekinge (TBU). Resultaten från 2015 års mätningar låg sedan till grund för en kompetensutvecklingsdag för länets preventionssamordnare där fokus var att stödja de kommunala preventionssamordnarna i uppbyggnaden av ett strukturerat lokalt tobaksförebyggande arbete.

Länsstyrelsen genomförde även, tillsammans med en kommunal alkoholhandläggare, en utbildning av nya polisaspiranter i länet. Utbildningens fokus var alkohollagen och tillsyn. Dagen efter föreläsningen genomfördes praktisk tillsyn i syfte att utbilda och lära av varandra. Genom att utbilda de nya polisaspiranterna i länet och genomföra tillsyn tillsammans kommer den tillsyn som görs i länet att få bättre förutsättningar att bli mer enhetlig och av bättre kvalitet.

Länsstyrelsen i Blekinge anordnade utbildning i metoden kontrollköp av folköl och tobak tillsammans med länsstyrelserna Kronoberg, Kalmar, Jönköping och Halland. Både alkohol- och tobakshandläggare samt ANDT-samordnare deltog på utbildningen. Syftet med utbildningen var att öka kommunernas kunskaper i metoden för att på så sätt kvalitetssäkra genomförandet av kontrollköp.

Övriga utbildningsdagar inom ANDT-området som Länsstyrelsen arrangerade i egen regi eller i samverkan med andra aktörer:

- Ansvarsfull alkoholservering, tvådagars utbildning där 25 personer deltog.
- Workshop – ”Med fokus på framtidens tobaksförebyggande arbete” – riktad till chefer och nyckelpersoner inom kommun och landsting, 40 personer deltog
- Dopningsseminarium riktad till sjukvårdspersonal, psykiatri, kommunledning, socialförvaltning, polis, tull, vaktbolag, skolsköterskor, kriminalvården och åklagaremyndigheten, 50 personer deltog.
- Workshop – ”Framtidens ANDT-arbete i Karlshamns kommun”, 70 personer deltog.
- Tobaksfria ungdomar – utbildning riktad till personal på ungdomsmottagningar och elevhållsa, 120 personer deltog.

Opinionsarbete

Länsstyrelsen ansvarade för länets delaktighet i den nationella informationssatsningen ”Tänk OM” där budskap om föräldrars viktiga roll för att minska tonåringars drickande fördes fram. I en gemensam satsning mellan samtliga kommuner och Blekinge Idrottsförbund spreds budskapet via upprättade samverkansöverenskommelser med idrottsföreningar i länet. Totalt upprättades sex samverkansöverenskommelser med strategiskt utvalda föreningar i länet och arbetet bidrog till ett stort medialt utrymme och inte minst ett ökat intresse från föreningslivet att delta i det ANDT-förebyggande arbetet.

Utvecklingsarbete/projekt

Under året beviljades utvecklingsprojektet Tobaksfria Barn och Unga i Blekinge (TBU) utvecklingsmedel från Folkhälsomyndigheten. TBU är ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen i Blekinge, Landstinget i Blekinge och länets fem kommuner där Länsstyrelsen Blekinge är projektägare. Projektet syftar till att utveckla metoder och arbetssätt för ett långsiktigt och hållbart tobaksförebyggande arbete riktad till barn och unga och sträcker sig till och med 2017. Projektet har ett tydligt barnrättsperspektiv och är även en viktig del i Länsstyrelsens arbete med barnkonventionen. Fokus under 2015 låg på rekrytering av projektledare, förankring av projektet och kartläggning av nuläget i projektorganisationerna, både vad gäller organisationerna som helhet, skolverksamheten specifikt samt en totalundersökning av tobaksbruk bland elever i årskurs 7, 9 och år 2 på gymnasiet. Det första projektåret ledde till att projektet förankrades väl i projektorganisationerna, såväl politiskt som i verksamheterna samtidigt som en tydlig nulägesbild av tobakskonsumtion och tobaksförebyggande arbete i länet har framkommit. Dessutom fick projektet stort

medialt utrymme vilket aktualiserade tobaksfrågan i länet ytterligare. En ny projektansökan skickades in till Folkhälsomyndigheten under september månad och förhoppningen är att projektet nästa år ska kunna gå in i implementeringsfasen.

Tillsyn

Länsstyrelsen genomförde löpande granskning utifrån modellen SLATT ”Sveriges länsstyrelser Alkoholor Tobakstillsyn” under året. Länsstyrelsen har även bidragit med råd och stöd till de kommunala handläggarna vid de tillfällen behov har funnits. Länsstyrelsen gav råd och stöd via mail och telefon, men även till viss del via de nätverksträffar som anordnades. Länsstyrelsens råd- och stödfunktion är betydelsefull för likvärdigheten vid tillståndsgivning och tillsyn i länet.

Under 2015 deltog Länsstyrelsen Blekinge i länsstyrelsernas gemensamma observation av festivaler under Sweden Rock Festival. Festivalerna i Sverige har olika tillstånd. Sweden Rock har hela festivalområdet som en serveringsyta. Trots flertalet förbättringsåtgärder från tidigare år, såsom olikfärgade armband för minderåriga och begränsat antal sålda enheter per person per tillfälle anser Länsstyrelsen att tillståndet inte är i enlighet med alkohollagen eftersom serveringsytans storlek omöjliggör för serveringspersonalen att ha överblick över sin servering. Detta medför en risk för att minderåriga eller personer märkbart påverkade av alkohol eller andra berusningsmedel får tillgång till alkohol. Länsstyrelsens observation samt kommunens utredning och tillsynsrapport låg till grund för det beslut om åtgärder som Länsstyrelsen lämnade. I beslutet framgår att Länsstyrelsen i första hand vill se att kommunen i fortsättningen beslutar om avgränsade serveringsytor på festivalområdet. Sweden Rock genomförde, efter dialog med kommunen och Länsstyrelsen, de åtgärder som Länsstyrelsen lämnade förslag på och gjorde på eget initiativ förändringar av planläggningen av de olika konserterna. Länsstyrelsen upplevde vid årets tillsynsbesök att berusningsnivån var lägre vid 2015 års festival. Det finns numera även en ökad medvetenhet kring alkohollagen och dess bestämmelser hos arrangörerna.

Som ett viktigt led i uppföljningen av arbetet med ansvarsfull alkoholservering genomförde Länsstyrelsen i Blekinge under året en ungdomsstudie på länets nattklubbar. Studien genomfördes i samverkan med eleverna på en av länets restaurangskolor. Resultatet visade att åldersgränserna kontrolleras i låg utsträckning på nattklubbarna och att resultatet blir ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet inom ansvarsfull alkoholservering.

Nationell samverkan

Länsstyrelsen i Blekinge deltog under året i länsstyrelsegemensamma nätverksträffar både inom ANDT-samordning och inom tillsyn. Inom tillsynsnätverket ansvarade Länsstyrelsen i Blekinge tillsammans med övriga länsstyrelser i södra Sverige för en av fyra nätverksträffar. Länsstyrelsernas nätverksträffar är betydelsefulla för länsstyrelsernas handläggare för att möjliggöra erfarenhetsutbyte, men framförallt diskutera gemensamma frågor som uppkommer och som har betydelse på lokal nivå.

Under februari månad anordnade Länsstyrelsen i Blekinge tillsammans med Länsstyrelserna i Kronoberg, Kalmar, Jönköping, Gotland och Halland två kunskapsdagar riktade till kommunernas preventionssamordnare och tillsynshandläggare.

Syftet med att dagarna var erfarenhetsutbyte, kunskapshöjning och ökad samverkan mellan prevention och tillsyn. Kunskapsdagarna hade fokus på samverkan, kvalitetssäkring av förebyggande arbete samt dialog mellan den lokala och nationella nivån inom området. Totalt deltog preventionssamordnare och tillsynshandläggare från 33 kommuner och under hösten 2016 kommer fördjupade kunskapsdagar att anordnas.

Jämställdhet

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 80*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,08	0,09	0,09
Årsarbetskrafter kvinnor	0,97	0,88	1,02
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,08	1,04	1,14
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 331	1 153	1 258
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	1,21	1,14	1,32
Antal ärenden, inkomna och upprättade	15	9	18
Antal beslutade ärenden	17	8	14
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	66	159	197
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 8017, Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)			

Kommentarer till tabellen

Bidragsutbetalningarna var lägre under 2015 på grund av att bredare utbildningsinsatser har prioriterats. Utbildningar genomfördes för socialtjänster, skolor i hela länet, polisen, kvinnojourerna och elevhälsan.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Länsstyrelsen arbetade under 2015 aktivt med jämställdhetsfrågor inom flera områden. Nedan följer en sammanställning av några av de viktigaste projekten.

Utbildning kommuner och myndigheter - jämställdhetsintegrering

Inom jämställdhet pågår ett arbete tillsammans med att utbilda kommuner, myndigheter och företag i jämställdhetsintegrering. Under året utbildade Ronneby kommun alla sina chefer i jämställdhetsintegrering. Främst utbildades förvaltningschefer för att i sin tur kunna stödja andra chefer inom organisationen för att kunna tillgodose villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar i kommunens arbete. Arbetet ledde till att kommunen utvecklade sin jämställdhets- och mångfaldsplan genom att inkludera jämställdhetsintegrering.

Triple helix-företaget NetPort Science Park i Karlshamn utbildades också inom jämställdhet, värdegrunds- och likabehandlingsarbete. Resultatet blev att NetPort omarbetade sin likabehandlingsplan och sin likabehandlingspolicy.

Samarbete med omgivande region

Länsstyrelsen har ett samarbete med länets olika aktörer; kommuner, landsting, högskola och andra omgivande myndigheter. Samarbetet består i att starta upp ett regionalt jämställdhetsnätverk. I arbetsgruppen ingår förutom Länsstyrelsen även Region Blekinge, Försvarmakten, genom F17, samt Volvo i Olofström.

Under året arbetade Länsstyrelsen med att färdigställa den interna handlingsplanen för att alla medarbetare i sitt arbete ska kunna arbeta med jämställdhetsintegrering externt gentemot våra olika intressenter. Resultatet hittills är att det finns handlingsplaner inom tre av fem avdelningar samt ett internt jämställdhetsnätverk som hålls ihop av den särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor, med representanter från samtliga avdelningar, länsråd och en avdelningschef. Nätverket ska föra arbetet med jämställdhetsintegrering i Länsstyrelsens externa arbete framåt och inspirera medarbetarna.

Länsstyrelsen deltar i ett flertal projekt kopplade till Region Blekinge och kommunerna. Tillsammans med Karlshamns kommun driver Länsstyrelsen ett projekt för validering av kunskap inom två av kommunens förvaltningar. Arbetet är i sin linda och projektet syftar till att minska könssegregeringen på arbetsmarknaden i Karlshamns kommun. Projektet är ett pilotprojekt i Karlshamns kommun men med målsättningen att det ska finnas i alla kommuner.

Tillsammans med Region Blekinge var Länsstyrelsen under året också delaktig i ett projekt som berörde jämställdhetsintegrering i företag. Resultatet blev att två företag inom tillverkningsindustri i Blekinge, med manlig dominans, anställde kvinnor inom konstruktion och teknik. Länsstyrelsen var representerad i referensgruppen. Projektet avslutades under hösten 2015.

Länsstyrelsen medverkar även i projektet Blekinge Unga Lyfter. Projektet avser att få fler av Blekinges unga kvinnor och män anställningsbara och ge dem bättre möjlighet att stanna inom regionen. Inom projektet ansvarar Länsstyrelsen för utbildning inom jämställdhet och ger vid behov stöd till projektledarna inom området.

Länsstrategin ”Jämställt Blekinge 2016–2018”³⁸ färdigställdes under året. Den beskriver hur jämställdhetsfrågorna ser ut i länet idag utifrån de fyra jämställdhetspolitiska målen samt hur arbetet bör fokuseras för att förbättra länets jämställdhetsarbete. Strategin fokuserar på tre teman:

- Makt och inflytande
- Makt och hälsa
- Makt och våld

Den innehåller vidare indikatorer för att mäta hur arbetet utvecklas. Strategin kommer att implementeras i länet under 2016.

Samarbete med övriga länsstyrelser

Under 2015 samarbetade Länsstyrelsen med övriga länsstyrelser i det länsstyrelsegemensamma nätverket för ”Särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor” som genomförde fyra träffar under året. Dessa träffar hade fokus på att driva jämställdhetsarbetet på länsstyrelserna framåt och utveckla uppdraget på ett likartat sätt inom länsstyrelserna.

I december var Länsstyrelsen i Blekinge med och genomförde en konferens tillsammans med länsstyrelserna i Jönköpings, Hallands, Kalmar, Kronobergs och Skåne län. Konferensens fokus var de utredningar som kommit under året:

- JA-delegationen
- Hela lönen hela tiden
- Nationell strategi
- Mål och myndighet

Till utredningarna ovan kopplades aktuell forskning samt praktikersamtal om jämställdhetsarbete i två kommuner, Kalmar och Malmö. I december deltog Länsstyrelsen även i en nationell konferens om kvinnors arbetsmiljö tillsammans med Arbetsmiljöverket.

Länsstyrelsen samverkade med Jordbruksverket och Tillväxtverket i jämställdhetsfrågor, Jordbruksverket inom ramen för jämställdhetsintegrering i landsbygdsprogrammet och Tillväxtverket inom ramen för de projekt som bedrivs och fortfarande bedrivs tillsammans med Region Blekinge.

Länsstyrelsen deltog i de träffar som LUJ 2.0³⁹ arrangerade under året.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

I april 2015 höll Länsstyrelsen tillsammans med Socialstyrelsen en utbildningsdag för länets Socialförvaltningar. Inbjudna var chefer och handläggare. Fokus för dagen var meddelandebladet, Socialstyrelsens föreskrifter om våld i nära relationer samt diskussioner kring utveckling av socialtjänstens arbete. Deltagande

var två kommuner av länets fem, Karlskrona och Sölvesborg. Resultatet är att Länsstyrelsen kommer att fortsätta att arbeta med kommunerna för att öka deras kunskaper om föreskrifterna som handlar om ledningssystem för kommunernas arbete med våld i nära relationer. Inom de olika uppdrag som Länsstyrelsen har sker samverkan med myndigheter, kommuner, landsting och idéburen sektor genom nätverk samt med skolan och tillhörande elevhälsa.

Länsstyrelsen har ett regionalt nätverk mot våld i nära relation. Där ingår:

- Kommunernas socialtjänster
- Polis
- Landstinget
- Migrationsverket
- BOJ (Brottsofferjouren)
- Elevhälsa inom kommunal skola
- Kvinnojourer
- Svenska kyrkan
- Studenthälsan på Blekinge tekniska högskola

Under 2015 genomförde Länsstyrelsen en kartläggning om ”Barn i risk”. Kartläggningen ska mynna ut i en skrift om vart en utsatt ung person kan vända sig för att söka stöd. Alla kommuner, Landstinget samt den idéburna sektorn fanns representerade i undersökningen.

Inom ramen för Länsstyrelsens metod- och kompetensstöd genomförde Länsstyrelsen under året kompetensutveckling av kommuner, landsting, privat näring med flera inom följande områden:

- FREDA bedömningsmetoder: Två dagars utbildning för länets socialtjänster om riskbedömning för vuxna utsatta för våld. Där deltog socialtjänsten från två kommuner, Karlskrona, Sölvesborg samt representanter från Skåne och Kronoberg.
- Föreläsning om Våld mot djur och hur länsstyrelsens djurskyddare jobbar: hölls för det regionala nätverket mot Våld i Nära Relation.
- Hedersrelaterat våld och förtryck i regi av Länsstyrelsen i Östergötlands län: Inbjudna var kommunernas skolor, elevhälsa och socialtjänst samt polis, landsting och kvinnojourer. Föreläsningen genomfördes tillsammans med sydlänen.
- Prostitution och människohandel: Länsstyrelsens spetsgrupp, för arbetet mot prostitution och människohandel, deltog med representanter från åklagare och polis.

³⁸ Länk till: Jämställt Blekinge 2016–2018
³⁹ Länsstyrelserna Utvecklar Jämställdhet år 2

- Arbete med utövare av våld: Föreläsning för aktörer i länet som möter personer som utövar våld. Vid dagen deltog bland annat Polisen, socialtjänster, Landstinget och kvinnojourer.
- En kommun fri från våld i samverkan med MUCF (Myndigheten för Ungdoms- och civilsamhällesfrågor), Män för jämställdhet och referenskommunen Ronneby. Deltagare var politiker, socialtjänst, landsting och kvinnojourer.

Under året kunde länets socialtjänster inte delta i nätverket i samma utsträckning som året innan på grund av flyktingsituationen. Flyktingfrågan ledde också

till att viss arbetstid inom Länsstyrelsen flyttats från våldsområdet till integrationsområdet som avlastning.

Under hösten 2014 startade Länsstyrelsen ett arbete med att ta fram ett regionalt samverkansavtal med kommunerna om våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor och barn som utsatts för eller bevittnat våld. Detta eftersom våldet mot kvinnor, enligt statistiken, har ökat sedan 2010. Arbetet med samverkansavtalet fortsatte under 2015 och målet är att ha ett samverkansavtal på plats under 2016.

Återrapportering regleringsbrev

Tabell 7.1

Kostnader/intäkter för område Jämställdhet	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	1 331,4	1 153,1	1 258,2
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	154,9	146,2	296,5
varav övrig finansiering (tkr)	1 176,5	1 006,9	961,7
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,21	1,13	1,32
Verksamhetsintäkter	789,7	641,7	669,7

1) Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso.

Kommentarer Tabell 7.1

Länsstyrelsens jämställdhetsexpert arbetade både som samordnare av våldsfrågor och med jämställdhetsintegrering då områdena berör varandra.

Länsstyrelseinstruktion 5 §

1. Länsstyrelsen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor.

På Länsstyrelsen finns en heltidstjänst inom jämställdhetsområdet. Länsstyrelsen arbetar med alla fyra jämställdhetspolitiska mål:

- Makt och inflytande
- Ekonomisk jämställdhet
- Obetalt hem- och omsorgsarbete
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Myndigheter, kommuner, organisationer samt kvinnor och män som möter Länsstyrelsen i olika sammanhang ska bemötas av en jämställd myndighet.

Jämställdhetsarbete internt

Länsstyrelsen arbetade under året med att varje verksamhetsområde skulle ta fram en handlingsplanen för jämställdhetsintegrering i syfte att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbetssätt. Särskilt sakkunnig handledde medarbetare i arbetet. Handlingsplanerna finns kopplade till Länsstyrelsens VP-arbete i planerings- och uppföljningsverktyget Stratsys för att de lättare ska kunna följas upp vid tertiäluuppföljningarna och i årsredovisningen. Vid årets slut har tre av fem avdelningar någon form av handlingsplan. Arbetet fortsätter under 2016.

Under 2015 genomförde Länsstyrelsen en kartläggning om "Barn i risk". Se avsnittet Övriga prestationer och resultat.

2. Länsstyrelsen ska genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Länsstyrelseinstruktion 5 § p2

Varje verksamhetsområde inom Länsstyrelsen håller på att ta fram handlingsplaner som skall belysa hur respektive verksamhetsområde ska beakta jämställdhetsintegration i sitt beslutsfattande. En del i handlingsplanerna är att öka underlaget av den individbaserade statistiken med kön inom olika verksamhetsområden.

I Länsstyrelsens länsstrategi ingår att samla in könsuppdelad statistik i länet, det innebär att alla sakområden på Länsstyrelsen arbetar med könsuppdelad statistik i den mån det är möjligt.

Bland de kvinnor som är företagare i länet har 20 procent ett eget aktiebolag. I riket ligger den nivån på 24 procent. För män är motsvarande andelar 33 respektive 38 procent. Procentuell fördelning av antalet nystartade företag i Blekinge är: kvinnor 33 procent, män 66 procent. Av statistiken kan utläsas att den procentuella fördelningen av antalet nystartade företag av kvinnor och män har legat på samma nivå under de senaste tre åren. Det är tydligt att en stor del av företagsstöden går till män som också ansöker om högre stöd än kvinnor.

Under året deltog Länsstyrelsen i två projekt tillsammans med Region Blekinge.

Projekten hade som mål att stötta kvinnors företagande och jämställdhetsintegrering av det företagsfrämjande klimatet i Blekinge. Arbetet var delvis finansierat av Tillväxtverket med konsultfirman Kontigo som utvärderare och kursledare. Syftet med projektet var att ta fram en ansökningsblankett med ett jämställdhetsperspektiv för projektstöd till både Regionen och Länsstyrelsen. För utvärdering av ansökningarna tillkommer det en checklista. Både ansökningsblankett och checklista används nu av Regionen och Länsstyrelsen.

I slutet av oktober deltog Länsstyrelsen i den avslutningskonferens som Region Blekinge anordnade angående projektet Resurscentra för tillväxt i Blekinge som innehöll arbete inom jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsen har deltagit i referensgruppen.

Nationella minoriteter och mänskliga rättigheter

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 81* och 82*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor	0,47	0,31	0,05
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,48	0,33	0,05
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	502	346	51
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	0,46	0,34	0,05
Antal ärenden, inkomna och upprättade	11	2	1
Antal beslutade ärenden	10	3	0
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 210	0	0

Kommentarer till tabellen

Under året betalades bidrag ut för verksamheten med Personliga ombud på 1 210 tkr. Det betalas ut varje år men tidigare år har detta belopp förts på verksamhetsområde 70* Folkhälsa.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Under 2015 bistod Länsstyrelsen Biblioteksutveckling i Blekinge och Kronoberg med en utbildnings- och inspirationsdag om de nationella minoriteterna. Länsstyrelsen i Stockholms län deltog också under dagen. Arrangör var Region Blekinge och Biblioteksutveckling.

Gruppen för social hållbar utveckling informerade hela Länsstyrelsens personal om de rättigheter som de nationella minoriteterna har i sin kontakt med svenska myndigheter.

Personligt Ombud

Blekinges kommuner har ett gemensamt kommunalförbund, Cura Individutveckling, som bland annat svarar för verksamheten med Personligt Ombud i Blekinge. Länet har fyra personliga ombud som arbetar över länets fem kommuner. Under 2015 betalade Länsstyrelsen ut statsbidrag till Cura Individutveckling.

Länsstyrelsen deltog under året i samtliga samverkansträffar som Socialstyrelsen anordnade samt i de flesta sammankomster som ledningsgruppen för personliga ombud hade i länet under 2015.

Tillsammans med de personliga ombuden tog Länsstyrelsen fram en handlingsplan som ska vara ett stöd för de personliga ombuden. I enlighet med handlingsplanen och förordning (2013:522) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar, ska Länsstyrelsen stödja och utveckla verksamheten med personliga ombud. Tillsammans med de personliga ombuden anordnade därför Länsstyrelsen en utbildningsdag om

etik. Utbildningsdagen genomfördes tillsammans med länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Jönköpings län.

En särskild redovisning av Länsstyrelsens uppdrag med personliga ombud kommer att redovisas till Socialstyrelsen senast den 1 mars 2016, enligt uppdrag 77 i Regleringsbrev för budgetår 2015 avseende länsstyrelserna.

Föräldrastödssamordning

I början av 2015 bjöds föräldrastödjande aktörer i kommunerna in till en gemensam dag på Länsstyrelsen. Syftet med dagen var att presentera den nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd – En vinst för alla, samt att få deltagarna att lära känna varandras verksamheter. Under dagen framgick att det fanns behov av att Länsstyrelsen skulle genomföra besök i varje kommun genom kommundialoger.

Länsstyrelsen planerade och genomförde därför tillsammans med Landstinget i Blekinge kommundialoger med fyra av fem kommuner under hösten. Syftet med kommundialogerna var att synliggöra kommunernas föräldrastödsarbete genom att informera varandra om vilka insatser som redan görs och vilka som planeras men även diskutera utvecklingsbehov och framtida samverkan. Den nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd med en universell inriktning av föräldrastöd tillsammans med barnkonventionen var utgångspunkterna på kommundialogerna. Genom kommundialogerna har Länsstyrelsen och Landstinget nu en klar bild över vilket föräldrastödjande arbete som görs i länet. Tillsammans med kommunala samordnare kommer Länsstyrelsen och Landstinget att planera för en fortsättning, utifrån de behov och önskemål som framkom vid dialogerna.

Vid kommundialogerna deltog, förutom Länsstyrelsen och Landstinget, även representanter från Polisen, samt förvaltningschefer från de flesta förvaltningar som möter barn, unga och föräldrar i varje kommun. Det framkom på kommundialogerna att det finns många föräldrastödjande aktiviteter för föräldrar med barn i alla åldrar, men att en stor del av föräldrastödet

är av riktad karaktär. Det framkom också att det finns behov i kommunerna av att någon på kommunal nivå samordnar det universella föräldrastödet och föräldrastödjande aktiviteter.

Länsstyrelsen i Blekinge var under året med i arbetsutskottet för det nationella arbetet med föräldrastöd. Tillsammans med Länsstyrelsen i Örebro planerade och genomförde arbetsutskottet de nationella träffarna för föräldrastödssamordnare på länsstyrelserna. Arbetsutskottet påbörjade också arbetet med att ta fram en kortversion av den kunskaps-sammanställning som Länsstyrelsen i Västra Götalands län tagit fram tillsammans med Psykologiska institutet på Göteborgs universitet.

Kompetensutveckling

För att öka kunskapen på Länsstyrelsen inom föräldrastöd deltog Länsstyrelsens föräldrastödssamordnare i utbildningen "Förebyggandets konst – Föräldrastöd", som anordnades på Örebro universitet. Länsstyrelsen Blekinge har även varit representerade på de nationella träffar som länsstyrelserna haft gemensamt. Vid de nationella nätverksträffarna sker ett erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna vilket påverkar möjligheten att förbättra och utveckla föräldrastödet i Blekinge.

Kommunerna fick erbjudande att delta på den konferens om Föräldrastöd och tonåringar som anordnades av länsstyrelserna, Göteborgs universitet, Västra Götalandsregionen och Göteborgsregionens kommunalförbund den 2 juni 2015. Representeranter från samtliga kommuner i länet deltog och uppskattade konferensen.

Länsstyrelsens föräldrastödsuppdrag genomfördes i samverkan med Länsstyrelsens ANDT-samordning. Det är samma funktioner på kommunerna som samordnar det ANDT-förebyggande arbetet som kommer att samordna arbetet inom föräldrastöd och som nu är de kontaktpersoner vid kommunerna som Länsstyrelsen vänder sig till. Föräldrastöd är dessutom en viktig del av det ANDT-förebyggande arbetet framförallt bland barn och unga.

En särskild redovisning av Länsstyrelsens uppdrag med föräldrastödssamordning kommer att redovisas till Länsstyrelsen i Örebro, som i samverkan med övriga länsstyrelser ska inkomma med en samlad redovisning av uppdraget till Regeringskansliet senast den 15 februari 2016.

Återrapportering regleringsbrev

90. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten

i enlighet med 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna har samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor.

Åtgärder som har vidtagits för att genomföra uppdraget att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för mänskliga rättigheter ska redovisas särskilt.

RB 90 Mänskliga rättigheter och diskriminering

Åtgärder och stöd till kommuner och andra externa aktörer

Länsstyrelsen arbete med att stötta kommuner och andra aktörer i arbetet exemplifieras nedan:

- Inom områdena jämställdhet, föräldrastöd, nyanländas etablering och ANDT genomförde Länsstyrelsen ett 20-tal konferenser, seminarier och dialogmöten under året som redovisas under respektive avsnitt.
- Länsstyrelsen säkerställde att kunskap om mänskliga rättigheter och om jämställdhet är en del av utbildningen både inom samhällsorientering och i svenska för invandrare. Vidare finns mänskliga rättigheter med i myndighetens handläggning av utvecklingsmedel inom integration (§37 samt § 37a)
- Inom Integrationsområdet har Länsstyrelsen ett Folkhögskolespår, som är ett utslussningsalternativ för ensamkommande barn. Detta finns i Blekinge via två folkhögskolor. Svårigheten är att få eleverna att själva välja alternativet.
- Tillsammans med de personliga ombuden anordnade Länsstyrelsen en utbildningsdag om etik. Utbildningsdagen genomfördes tillsammans med Blekinge, Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län.

Samarbete med andra berörda myndigheter

Länsstyrelsen samarbetar med ett antal myndigheter inom området mänskliga rättigheter. Exempel på samarbeten är följande:

Inom jämställdhetsarbetet har Länsstyrelsen ett uppdrag samarbete inom våldsuppdraget med Polisen, kommunerna och Landstinget. Vidare finns samarbete med idéburen sektor som till exempel kvinnojourerna i länet och Brottsofferjouren.

Inom integrationsarbetet har länet en regional överenskommelse om mottagande av nyanlända och ensamkommande barn. Inom det arbetet samarbetar

Länsstyrelsen med samtliga kommuner, Landstinget Blekinge, Region Blekinge, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Försäkringskassan.

Inom länssamverkan ANDT och vid framtagandet av den regionala ANDT-strategin samverkar Länsstyrelsen i Blekinge med Polismyndigheten.

Hur mänskliga rättigheter har integrerats i Länsstyrelsens verksamhet beskrivs under avsnittet "Länsstyrelseinstruktion 5 § 5p".

Länsstyrelseinstruktion 5 § p 3 - barnperspektivet

3. Länsstyrelsen ska vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa.

Under året arbetade Länsstyrelsen Blekinge fram ett förslag på en checklista som ska ligga till grund för hur Länsstyrelsen på ett mer strukturerat sätt ska kunna ta hänsyn till barnets bästa, såväl vid olika beslut som vid planering av verksamhet.

Därtill genomfördes ett flertal aktiviteter under året med fokus på att lyfta barnrättsperspektivet i länet, såsom:

- Länsstyrelsen kallade till ett möte för att diskutera barns livsvillkor på asylboendena med barnhälsovården och Migrationsverket. Samarbetet fortsatte därefter utan Länsstyrelsens medverkan.
- Länsstyrelsen i Blekinge anordnade två utbildningar kring traumatiserade och krigsdrabbade barn för 380 individer inom skola/barnomsorg och socialtjänst.
- I samband med djurskyddskontroller har Länsstyrelsen gjort enstaka orosanmälningar om barn som far illa. Vid de tillfällen polisen deltar vid djurskyddskontroller är det polisen som har stått för orosanmälningar.
- Ett strategiskt samtal på residenset om giftfri miljö med fokus på barn och ungdomar genomfördes under hösten. Totalt 68 deltagare från kommuner, miljöförbund och Länsstyrelsen deltog i samtalet.
- Genomförda kommundialoger kring föräldrastöd. Den nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd var tillsammans med barnkonventionen utgångspunkterna på kommundialogerna.
- Kartläggning av rökning på skolgårdar genomfördes tillsammans med kommunernas tillsynshandläggare för att uppmärksamma barns utsatthet för tobak i skolmiljön.

- Inom projektet Tobaksfria Barn och Unga i Blekinge (TBU), som är ett samverkansprojekt med länets kommuner och Landstinget Blekinge föreligger ett tydligt barnrättsperspektiv. Projektet arbetade under 2015 med att stödja kommunerna i det tobaksförebyggande arbetet med fokus på barnets bästa. Projektet har bland annat skapat en referensgrupp med barn och unga för att på ett strukturerat sätt ta med deras perspektiv i tobaksfrågan och därmed skapa delaktighet för målgruppen.
- Länsstyrelsen genomförde en kartläggning av länets stöd till riskutsatta barn, med fokus på psykisk hälsa, missbruk och våld i hemmet. Kartläggningen sammanställdes och kommer under 2016 att ligga till grund för upprättandet av ett mer strukturerat länsgemensamt nätverk inom detta område.
- Länsstyrelsen i Blekinge genomförde en kartläggning hos kommunerna på vilket sätt man arbetar för att vräkning av barnfamiljer ska undvikas. Resultatet har återrapporterats i uppdrag 50.
- Projektet "Uteklassrum Friluftsbas Kofsa" beviljades LONA medel från Länsstyrelsen. Projektets mål är att erbjuda en bra utomhuspedagogik för kommunens barn- och ungdomar. Även allmänheten kommer att få ökad tillgång till friluftsområdet.
- Naturum Blekinge har en omfattande barnverksamhet och barn och skolklasser är en utpekad och prioriterad målgrupp. Under året har 192 bokade skolgrupper, huvudsakligen årskurs 0-7, guidats inne i utställningarna och ibland utomhus. Naturums utställningar är väl anpassade för och uppskattad av barn.
- Naturum Blekinge i Ronneby är ett växande besökscenter för både turister och boende som vill lära sig mer om länets natur och kultur. En starkt växande besöksgrupp är invandrargrupper, såväl genom bokade besök via SFI som spontanbesökare.
- På Gödagen, ett evenemang i Gö naturreservat med cirka 400 besökare, som anordnades tillsammans med Skogsstyrelsen, Skogssällskapet och Äggaboden i Gärestad gavs information om skyddsvärda träd, hotade arter och Åtgärdsprogrammen. En stor andel av besökarna var barnfamiljer.

4. Länsstyrelsen ska vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelseinstruktion 5 § p4 – tillgänglighet

Inom projektet "Information kulturmiljö" arbetar Länsstyrelsen aktivt med att tillförsäkra att vår skyltning och vårt informationsarbete tillgängliggörs för olika målgrupper, med syfte att tillgängligheten till våra kulturmiljöer ska öka och förbättras i länet.

Klarspråksutbildning för länsstyrelsens personal har genomförts i två steg under 2014 och 2015. Under utbildningen granskades bland annat mallar och beslut utifrån klarspråksperspektivet. Utbildningen är ett viktigt led i vårt arbete med att vara lätta att förstå.

Naturums lokaler och verksamhet är i hög grad tillgängliga för personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Alla delar av utställningen går att nå med rullstol. I utställningarna finns många interaktiva delar där besökarna bjuds in för att undersöka, lyssna, titta och känna. I vår biodel visas textade filmer på flera språk.

I länets naturreservat finns anläggningar för det rörliga friluftslivet i form av vandringsleder, grillplatser, torrdass, bryggor, fågeltorn samt parkeringsplatser med informationstavlor med mera. Flera vandringsleder och anläggningar är anpassade för besökare med begränsad rörelseförmåga. Länsstyrelsen fortsatte arbetet under året med att förbättra tillgängligheten i flera skyddade områden. Bland annat tillgänglighetsanpassades grillplatser vid Uttorp och Lindö udde. Länsstyrelsen bytte även ut trappövergångar, stättor och andra stängselgenomgångar mot tillgänglighetsanpassade grindar i flera reservat. På Lindö udde förbättrades vägen och stigen fram till stugan grusades. Nästa år fortsätter arbetet med att bygga till en glasad fågelskådningsplats med ramp för rullstol. I två naturreservat anlades ny parkering.

Sex stora informationstavlor färdigställdes och ytterligare två är under produktion. Dessa samt ett antal mindre skyltar innehåller texter, illustrationer och kartor som ska vara tydliga och lättbegripliga för en bred publik. På flertalet finns även text på tyska och engelska. "Blekinges utflyktsguide" översattes dessutom till engelska och polska under året och kommer att finnas tillgänglig efter jul.

Eftersom Länsstyrelsens kontor finns i en nybyggd kontorslokal så är den väl tillgänglighetsanpassad från början men en del ytterligare justeringar har gjorts för att förbättra ytterligare för personer med funktionsnedsättning.

5. Länsstyrelsen ska integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering.

Länsstyrelseinstruktion 5 § p5 – mänskliga rättigheter i verksamheten

Arbetet med att integrera ett rättighetsbaserat arbetssätt i verksamheten hade under året fokus på framtagande av interna handlingsplaner för jämställdhetsintegrering, vilket konkretiserar arbetet med mänskliga rättigheter. Handlingsplanerna finns kopplade till Länsstyrelsens VP i planerings- och uppföljningsverktyget Stratsys för att de enklare ska kunna följas upp vid tertiärluppföljningar och årsredovisningen.

I december fick hela personalen lyssna på en föreläsning om mänskliga rättigheter som hölls av två personer som har uppdraget att ta fram en handledning för alla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter. Samma dag hade Länsstyrelsens ledningsgrupp ett möte med dessa samordnare tillsammans med Blekinges samordnare av mänskliga rättigheter. Mötet med den länsstyrelsegemensamma projektgruppen var ett viktigt processtöd i uppbyggnaden av ett mer långsiktigt och strukturerat arbete på Länsstyrelsen i Blekinge.

Personal inom kulturmiljöområdet utbildade sig i tillgänglighet. Detta har sedan tillämpats i tillståndsgivningar främst för tillgänglighetsanpassning av kyrkor men även till ett av Blekinges riksintressen. Länsstyrelsen planerar att under 2016 fortsätta utbildning och satsningar i tillgänglighet.

I rekryteringsarbetet beaktas mänskliga rättigheter genom metodiken kompetensbaserad rekrytering. Läs mer i avsnittet "Personaluppgifter".

En partsammansatt arbetsgrupp tog fram en ny intern likabehandlingsplan tillsammans med en konsult. Planen baserade sig på resultatet från en enkät som alla medarbetare fick besvara.

Integration

VOLYMER OCH KOSTNADER Avser verksamhet 85*	2015	2014	2013
Årsarbetskrafter män	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor	1,29	0,68	1,06
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,32	0,73	1,09
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 234	774	1 041
Andel av totala verksamhetskostnader (%)	1,12	0,76	1,09
Antal ärenden, inkomna och upprättade	32	23	23
Antal beslutade ärenden	28	26	18
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	6
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	29	0

Kommentarer till tabellen

På grund av flyktingssituationen har antalet årsarbetskrafter som arbetar med området ökat.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Regional samverkan

I Blekinge län har vi en regional överenskommelse inom integrationsområdet (RÖK). Samtliga kommuner deltar och likaså Landstinget, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Länsstyrelsen i Blekinge. Länet har haft denna överenskommelse i två år och den revideras nu med beräknad nystart i mars 2016.

Resultat och analys

Organisationen inom RÖK är i tre nivåer, Integrationsråd som är beslutande, beredningsgruppen som driver handlingsplanen framåt och arbets- och fokusgrupper som är till för erfarenhetsutbyte och framtagande av nya idéer för samverkan. Arbetet fungerar väl inom nivå ett och tre men har inte fungerat inom nivå två som är besatt med en förvaltningschef eller motsvarande. Bristen i beredningsgruppen beror på att flera funktioner saknas, så som kommunal arbetsmarknadsförvaltning och förvaltning för utbildning/barnomsorg. Det saknas interna strukturer hos aktörerna för att ta hand om det arbete som sker på regional nivå. Flera aktörer har eller håller på att skapa strukturer inom sin organisation för att bättre kunna ta tillvara den samverkan som sker på regional nivå.

Till RÖK finns en handlingsplan med fokuserade utvecklingsområden. Områden som informationsdialoger, arbete med lokala överenskommelser, samverkan inom samhällsorientering och hälsoinformation samt utslussningsalternativ för ensamkommande barn fungerar bra. Inom övriga områden pågår arbete hos varje aktör men en kontinuerlig samverkan har inte kommit till stånd. Anledningarna är flera men generellt sett är uppdraget inte tillräckligt preciserat eller, i vissa fall, ligger möjligheten att lösa problemet på nationell nivå.

I revideringen av RÖK kommer skrivningarna att bli mer precisa och handlingsplanen utformas som ett verktyg.

Ur den samverkan som skedde på nivå tre genomförde Länsstyrelsen i Blekinge flera insatser som till exempel en utbildning om traumatiserade och krigsdrabbade barn för 380 deltagare från skola/barnomsorg och socialtjänst. Länsstyrelsen kommer under 2016 att fortsätta att erbjuda denna utbildning då det finns ett tydligt behov. Detta kommer också att skrivas in i RÖK vid revideringen.

Inom Länsstyrelsens samordningsuppdrag begärde barnhälsovården att få träffa Migrationsverket för diskussion kring barnens situation på asylboendena. Länsstyrelsen satte aktörerna i kontakt med varandra och de träffas nu kontinuerligt och Länsstyrelsen behöver inte längre delta.

”Folkhögskolespåret” är ett utslussningsalternativ för ensamkommande barn. Vid 2015 års ingång hade Blekinge en folkhögskola som följde folkhögskolespåret. Under 2015 tillkom ytterligare en intresserad folkhögskola, det vill säga totalt två stycken. Svårigheten var att få eleverna själva att välja folkhögskolespåret.

Handläggarnätverket träffades och hade erfarenhetsutbyte. Efter önskemål från nätverkets deltagare skapade Länsstyrelsen i Blekinge ett månadsbrev som började skickas ut i december 2015.

Länsstyrelsen i Blekinge samlade kontinuerligt under året Migrationsverket och Arbetsförmedlingen för att driva den statliga regionala samverkan framåt. Inga konkreta resultat kom ur dessa träffar eftersom båda myndigheterna ändrade sina organisationer och nya enhetschefer rekryterades. Informationsutbytet och samverkan var trots detta fungerande, särskilt under ”flyktingkrisen”. Länsstyrelsen i Blekinge har en förhoppning om en bättre kontinuitet i samverkan inför nästkommande år.

Länsstyrelsen i Blekinge påbörjade under året ett arbete med att skapa arbetsplatsförlagd SFI. I länet finns en samverkan inom vuxenutbildningen, ”Gräns-

löst lärande”. Inom detta nätverk spred Länsstyrelsen kunskap om den så kallade Gävleborgsmodellen som innebär att:

- Nyanlända erbjuds att delta i en arbetsmarknadsutbildning där SFI integreras i utbildningen - allt på en gång.
- En snabbare väg till egen försörjning.
- Att förbättra språkkunskaperna.
- Erhålla branschcertifikat och yrkesbevis.
- Att bli matchningsbar mot yrke och jobb.
- Arbetet har lämnats över till Region Blekinge för att drivas vidare.

Länsstyrelsen har inte funnit något bra sätt att få in den idéburen sektor med i den regionala strukturen för integration. Länsstyrelsen får därför i stället samverka med den idéburna sektorn genom storsamlingar som fungerar som ”think tanks”. Inbjudna är föreningslivet men också politiker från samtliga nämnder. Intresset är stort från föreningslivet och föreningar. Många har redan specifika projekt som riktar sig till invandrare. Detta har en spridningseffekt då det engagerar och entusiasmerar andra. Ett närmare samarbete med Blekinge Idrottsförbund har skapades under året. Länsstyrelsen i Blekinge inledde årets konferens med den idéburna sektorn med att gå igenom den aktuella flyktingsituationen, Sveriges asylregler

utifrån mänskliga rättigheter och barnperspektiv samt hur myndigheterna är samordnade på regional nivå för etablering och integration av nyanlända. Årets samling avslutades med att alla närvarande föreningar fick i uppgift att genomföra en insats under 2016. Resultatet ska återrapporteras som en presentation vid nästa års sammankomst.

Övrigt

Länsstyrelsen i Blekinge finns alltid tillgänglig för information kring det rådande läget inom flyktingsituationen samt de regelverk som styr olika aktörer inom integrationsområdet. Integrationsamördnaren blev inbjuden till att föreläsa för alla lärare inom ett rektorsområde i länet. Rektorsområdet upplevde en brist i kunskapen om hur asyl- och etableringsprocesserna ser ut.

Resultat och analys

Under den rådande flyktingsituation under 2015 visade det sig att skolan sällan fanns med som en aktör i den regionala eller lokala samverkan. Länsstyrelsen i Blekinge anser att det är viktigt att sprida kunskap om grunden till våra asylregler, mänskliga rättigheter och barnperspektiv, samt den samverkan som pågår på regional nivå. Detta kommer att tas om hand i den reviderade RÖK:en för 2016.

Indikatorer

Integration utgiftsområde 13¹⁾

Nyanlända	2015	2014
Andel framförhandlade anvisningsbara platser i förhållande till länstalet %	28	26
Asylsökande ensamkommande barn	2015	2014
Andel framförhandlade asylplatser i förhållande till länets fördelningstal %	53	64

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer.

Källa: Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen i Jönköpings län och PACTA (länsstyrelsernas redovisningssystem för överenskommelser av nyanlända samt ensamkommande barn).

Kommentarer kring ovanstående indikatorer

Nyanlända

Blekinge län tog emot flest nyanlända per capita i Sverige under 2015. De allra flesta var egenbosatta och har själva valt att bosätta sig här. Det är svårt för kommunerna i Blekinge att leva upp till samtliga anvisningsbara platser eftersom länet har en besvärlig

bostadssituation och de flesta nyanlända själva hittar bostad eller en adress att skriva sig på. Länsstyrelsen genomförde under året flera länsdialoger och inspirationsträffar med kommunalråd, Integrationsrådet samt handläggare kring bosättning. En kommun har en projektverksamhet som syftar till att försöka bosätta nyanlända utanför statskärnan men ingen delrapport har inkommit ännu. Vidare har en kommun en provverksamhet med studiehandledning on-line som möjliggör bosättning av barnfamiljer på mindre orter och möjliggör ett bättre studieresultat på sikt.

Asylsökande ensamkommande barn

Sedan ”Utökade möjligheter att anvisa ensamkommande barn” trädde i kraft har Blekinges kommuner

kämpat med att bosätta de ensamkommande barn som anvisats till länet. Länsstyrelsen i Blekinge informerade kommunerna kontinuerligt via e-post om de ändringar som skedde under året. Det är beredningsgruppen och fokusgruppen för nyanlända barn som främst är mottagare av informationen. Omförhandlingar av överenskommelserna med Migrationsverket erbjuds kontinuerligt. En kommun valde att öka antalet platser enligt Migrationsverkets önskemål inför 2016.

Överenskommelse mellan stat och kommun om mottagande

I Blekinge län har samtliga kommuner en överenskommelse med staten om mottagande av nyanlända och andra skyddsbehövande. Samtliga kommuner har anvisningsbara platser. Inför de nya läns- och kommunaltalen 2016 gjordes inga förändringar.

I Blekinge län har samtliga kommuner en överenskommelse med staten om mottagande av ensamkommande barn. Samtliga kommuner har avtal enligt sitt fördelningstal för 2015. En kommun anpassade fördelningstalen inför 2016 enligt den trappstegsmodell som Migrationsverket har föreslagit.

Återrapportering regleringsbrev

79. Ersättning enligt 37 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande under utgiftsområde 13. Insatser enligt 37 § som syftar till att underlätta bosättning och väsentligt öka kommunernas beredskap och mottagningskapacitet ska ges särskilt hög prioritet. Länsstyrelsen i Jönköpings län ska efter att övriga länsstyrelser har fått tillfälle att yttra sig besluta om hur stor del av anvisade medel som ska fördelas för disposition av respektive länsstyrelse.

Ersättning enligt 37 a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från anslag 1:1 Integrationsåtgärder under utgiftsområde 13.

Länsstyrelserna ska redovisa för vilka olika insatser som ersättning enligt ovan nämnda förordning lämnas samt en bedömning av resultaten. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Utvecklingsmedel § 37 och § 37a

Länsstyrelsen i Blekinge följde under året de rutiner som Länsstyrelsen i Jönköping kommit med angående fördelningen av §37 och § 37a och deltog även i de samverkanskonferenser som genomfördes i sydlänen. Samtliga medel som fördelades till länet kunde också användas upp till olika projekt.

Inom § 37a (idéburen sektor) kom sju ansökningar in varav tre fick avslag på grund av medelsbrist.

Övriga fyra ärenden beviljades stöd av Länsstyrelsen i Jönköping efter handläggning av Länsstyrelsen Blekinge.

Inom § 37 kom en ansökan in till den nationella potten men fick avslag då den inte främst riktade sig mot ett snabbt ökat mottagande av nyanlända. Det är värt att nämna att trots avslaget håller verksamheten, som den sökande bedriver, en hög kvalitet och skapar bättre förutsättningar för en god integration för skolelever. Till den regionala potten för § 37 kom det in fem ansökningar varav fyra fick bifall. Den femte ansökan fick avslag på grund av medelsbrist då den låg längst ifrån villkoren för pengarna.

Resultat och analys

Kommunerna i Blekinge tog emot flest nyanlända per capita i hela landet under 2015. Utvecklingsmedel som riktar sig mot ett snabbt ökat mottagande är inte vad våra kommuner behöver. Länet behöver statsbidrag som riktar sig mot att öka kvaliteten i mottagandet. Vi behöver verksamheter som ger bättre förutsättningar för bättre studieresultat, snabbspår ut i arbetslivet, föräldrastöd till nyanlända med mera.

Organisationsstyrning

Värdegrund och Vägen framåt

Arbetet med att integrera värdegrunden i den dagliga verksamheten fortsatte under 2015. Den arbetsgrupp, som tillsattes 2014 med uppgift att stimulera, inspirera och vara ett stöd i arbetet med att implementera Länsstyrelsens värdegrund fortsatte med sin samordnande roll även under 2015. Under året var fokus på åtgärderna som hänger ihop med "Förenkla helt enkelt" samt på att integrera värdegrunden i det dagliga arbetet genom olika fördjupade och inspirerande diskussioner i mindre eller större grupp.

Förenklingsarbetet redovisas under avsnittet om "Förenkla för företag".

Några olika inspirationsföreläsningar anordnades under året med olika teman:

- Service och bemötande, Telefonistsamordnaren vid Länsstyrelsen i Kronobergs län berättade om hur de arbetar med värdegrund, vision och värdskap inom telefonistorganisationen och hur viktigt det är att vi arbetar tillsammans för att ge bästa möjliga service till våra olika målgrupper.
- Stress och ohälsa med en legitimerad psykolog, som föreläste om stress och om hur det egna förhållningssättet kan skapa balans i livet. Medarbetarnas hälsa och stressnivå påverkar även bemötandet gentemot våra olika intressenter och är ur den aspekten mycket viktigt för medborgarnas bild av Länsstyrelsen som myndighet.
- En medarbetare från Skatteverket föreläste för hela personalgruppen om Skatteverkets resa "från fruktad skattefogde till omtyckt servicemyndighet". Det handlade om hur de har arbetat med att gå från en mer inåtvänd och kontrollerande myndighet till en myndighet med fokus på att underlätta för sina intressenter ("Det ska vara lätt att göra rätt"). Syftet var att få inspiration och kunskap om hur en annan stor myndighet har arbetat med sin värdegrund och hur de har fått den att genomsyra hela organisationen. Skatteverkets arbete är ett mycket bra exempel på hur en värdegrund kan vara vägledande i ett förbättringsarbete. Det fanns många konkreta tips och lärdomar från Skatteverkets arbete som är värdefulla att ta tillvara för Länsstyrelsen.

I samband med avdelningsmöten fördes också diskussioner om värdegrunden i olika former. Värdegrunden är en grundstomme i vårt gemensamma arbete, arbetsmiljö och för hur myndigheten uppfattas av våra intressenter.

Den länsstyrelsegemensamma brukarundersökningen användes också som ett underlag i förbättringsarbetet och delvis som en bekräftelse på att rätt förenklingsåtgärder genomförs.

Miljöledning

Miljöledningsarbetet utvecklades vidare under 2015 genom fortsatt arbete i den arbetsgrupp som skapades under 2014. Arbetsgruppen leds av miljöledningssamordnaren och i gruppen ingår även miljömålssamordnarna och samordnaren för klimat och energi samt avdelningschefen för avdelningen Service och stöd och en vaktmästare. Gruppen följer löpande upp att åtgärderna i handlingsplanen genomförs och att medarbetarna utbildas och informeras om miljöledning och miljörelaterade ämnen.

Under året anordnades till exempel en föreläsning för alla medarbetare om Giftfri miljö av Ethel Forsberg. Föreläsningen ingick i projektet "Giftfri vardag" som samordnades av miljömålssamordnarna men där Länsstyrelsen även kunde dra nytta av arrangemanget internt. Under hösten fick personalen även möjlighet att lyssna på några webbföreläsningar som ingick i den så kallade Massive Open Online Course som anordnades av Stockholm Resilience centre på temat "Planetary boundaries and human opportunities".

Under hösten genomförde Länsstyrelsen dessutom en resvaneundersökning för att kartlägga medarbetarnas arbetsresor och för att väcka medvetenheten om alternativa resesätt. Länsstyrelsen deltog också i Blekingetrafikens projekt "testresenär" för att bidra med förbättringsförslag till kollektivtrafiken i länet.

Vid tertialuppföljningarna fanns handlingsplanen för miljöledningssystemet med på agendan, vilket är ett viktigt steg i att integrera miljöledning i verksamhetsplaneringsprocessen. Att integrera miljömålsarbetet och arbetet med energi och klimat med miljöledningsarbetet var också en fortsatt viktig målsättning. Det kunde göras till exempel genom att se till att integrera dessa vid tertialuppföljningarna och genom att dra nytta av åtgärder som gjorts externt inom ramen för miljömåls- och energi och klimatarbetet så att det även kommer alla medarbetare tillgodo internt, till exempel "Månadens miljötips" och "Giftfri vardag" (som nämnts ovan).

Inom ramen för samarbetet mellan sydlänen när det gäller interna miljörevisioner fick Blekinge ett revisionsbesök av en miljörevisor från Länsstyrelsen i Kronobergs län medan Blekinge gjorde miljörevision hos Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Informationssäkerhet

Länsstyrelsen i Blekinge genomförde under året flera åtgärder som bidrog till en högre medvetandenivå hos samtliga medarbetare när det gäller informationssäkerhet. Befintlig informationssäkerhetspolicy, informationssäkerhetsrutin och policy för sociala medier uppdaterades och aktualiserades. Informationen på intranätet om informationssäkerhet förbättrades också. Länsstyrelsen genomförde även en utbildning för alla medarbetare om informationssäkerhet med utgångspunkt i MSB:s utbildningsmaterial

Processkartläggningar

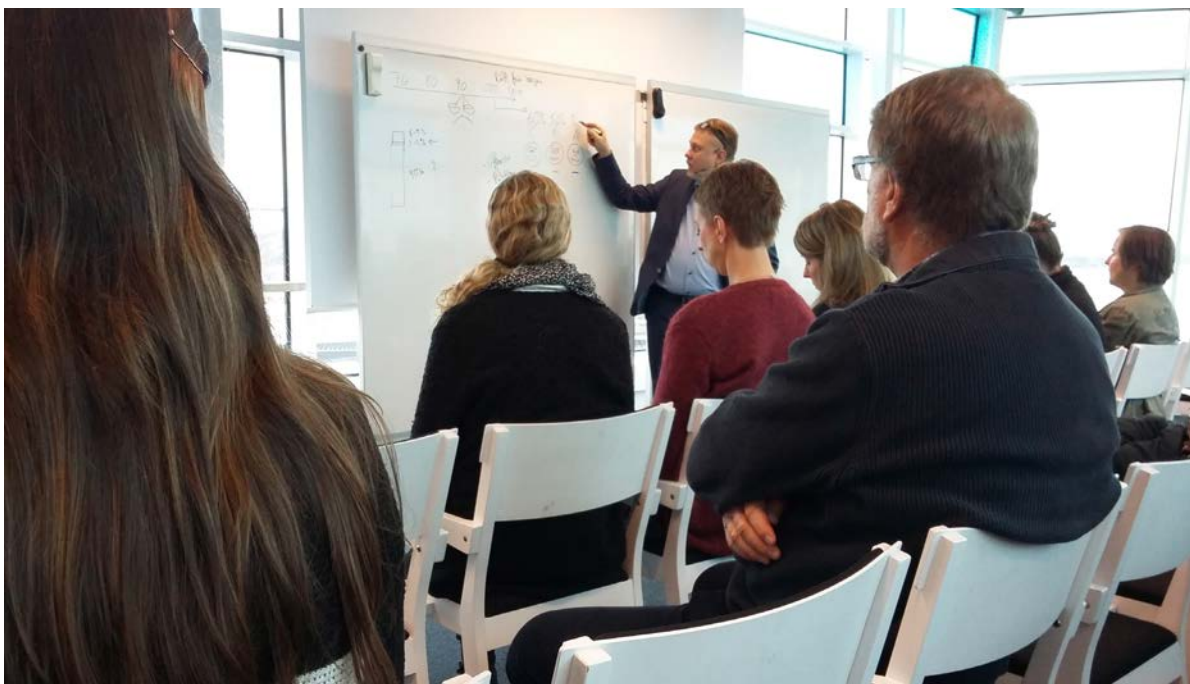
Arbetet med processkartläggningar fortsatte under 2015. Syftet är att kvalitetssäkra och effektivisera ärendeprocesserna samt underlätta för nyanställda att snabbt kunna sätta sig in i dessa. Under 2015 slutfördes kartläggning av ärendeprocesser inom Samhällsplaneringsområdet samt inom Djurskydd. Samtliga medarbetare inom respektive grupp var delaktiga i arbetet. Processbeskrivningarna utgör en bra grund för dokumentation av rutiner samt för förbättrings- och förenklingsarbete.

Systemstöd för Länsstyrelsens interna styrning

Under året skedde fortsatt utveckling av stödsystemet Stratsys för att anpassa det ytterligare som ett stöd i arbetet med verksamhetsplanering och uppföljning. Under 2015 kunde verktyget även användas som stöd för arbetet med årsredovisningen utöver tidigare implementerade funktioner med stöd för verksamhetsplanering, tertiäruppföljning samt arbeta med andra övergripande handlingsplaner för myndigheten.

Länsstyrelsen i Blekinge deltog också aktivt i det länsstyrelsegemensamma arbetet med att implementera det nya systemstödet Hypergene som används för ekonomisk uppföljning, ärendeuppföljning samt uppföljning av exempelvis intern sjukfrånvaro och annan frånvaro.

Båda systemen har inneburit att Länsstyrelsen fått en bättre struktur (en röd tråd) i verksamhetsplanerings- och uppföljningsarbetet och en möjlighet att lägga mer tid på analys snarare än uppgiftsinhämtning.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Rekrytering och generationsväxling

Under 2015 annonserade Länsstyrelsen efter 19 nya medarbetare för tillsvidare- eller visstidsanställningar. Anställningarna som jurist och naturvårdshandläggare krävde två annonseringar för att hitta rätt kompetens. Rekryteringen till anställningen som avdelningschef inom Rätts- och djurskydd avbröts två gånger eftersom de sökande inte uppfyllde kompetensprofilen. I slutet av året anlidade Länsstyrelsen en rekryteringskonsult för att hjälpa till med rekryteringen till tjänsten. Den beräknas bli färdig under 2016.

Ytterligare två rekryteringar avbröts under året. Det var anställningarna som länsveterinär och en projektledare inom ANDT-området. Behovet av en ny länsveterinär kvarstår och en ny rekrytering kommer att genomföras under 2016. Det är en anställning som är svår att hitta rätt kompetens till. Uppgifterna kräver fördjupade kunskaper inom ett brett område samt lång och bred erfarenhet. Utbudet av sådan kompetens är begränsat. En liten länsstyrelse kan dessutom ha endast en länsveterinär vilket gör rollen än mer krävande.

Projektledaruppgifterna inom ANDT omfördelades till viss del och kort därefter rekryterades en annan projektledare inom samma verksamhetsområde.

Generellt sett är det svårt att rekrytera mer erfarna medarbetare, särskilt inom miljöområdet, djurskydd och juridik. Så har det varit i några år. De vakanta anställningarna under 2015 kunde dock tillsättas och de nya medarbetarna har god kompetens. För kompetensförsörjningen är det dock önskvärt med en blandning av erfarna och oerfarna medarbetare.

Orsaken till svårigheterna att rekrytera mer erfaren kompetens beror i en del fall på lönenivån som Länsstyrelsen kan erbjuda. Lönenivån kan också vara en orsak till att det är svårt att behålla vissa medarbetare. En annan orsak kan vara arbetsmarknadsläget i stort i Blekinge där det kan vara svårt för medflyttande att hitta ett arbete. Det faktum att Blekinge är ett litet län kan också skapa tveksamhet på grund av diskussionerna om en ny länsindelning och eventuella sammanlagningar.

Under året rekryterade Länsstyrelsen medarbetare till nio visstidsanställningar och tio tillsvidareanställningar. Länsstyrelsens strävan är att tillsvidareanställa i så hög grad som möjligt. Det är en del i att vara en attraktiv arbetsgivare. Några visstidsanställningar var vikariat för föräldralediga medarbetare och för någon enstaka var för tjänstledig personal. Övriga visstidsanställningar var till väl avgränsade uppgifter.

Flertalet av tillsvidareanställningarna var för att ersätta medarbetare som gick i pension. Under 2015 gick åtta av länsstyrelsens cirka 110 medarbetare i pension. Flertalet av dessa medarbetare behövde ersättas. Ytterligare några medarbetare går i pension under 2016. Länsstyrelsen hade de ekonomiska möjligheterna att redan under 2015 kunna rekrytera ersättare till några av dessa medarbetare med nyckelkompetenser inom sina respektive områden. På så vis kunde värdefull kompetens föras över till de nya medarbetarna.

Av de tretton medarbetare som anställdes tillsvidare eller visstid under året var nio kvinnor och fyra män. Totalt sett var 40 % av alla sökande till utannonserade tjänster män. Att det är färre män än kvinnor som söker anställningar på Länsstyrelsen är ett återkommande mönster.

Att fler kvinnor söker och får anställning avspeglas också i Länsstyrelsens könsfördelning där kvinnorna har varit i majoritet under många år. 2015 års genomsnittliga könsfördelning är 37,5 procent män och 62,5 procent kvinnor. Det är första gången som fördelningen inte ryms inom ramen för vad som räknas som jämställt, det vill säga 40/60 procent. På chefnivå är dock könsfördelningen 50/50.

Länsstyrelsens rekryteringsarbete utgår från metodiken kompetensbaserad rekrytering, vilken syftar till att motverka all typ av diskriminering och enbart rekrytera utifrån syftet att få rätt kompetens på rätt plats. Hos dem som arbetar med rekrytering på myndigheten finns en stor medvetenhet om vikten av jämn könsfördelning och att ha så stor mångfald som möjligt bland medarbetarna. Länsstyrelsen eftersträvar det på alla befattningar men lyckas tyvärr inte alltid. Svårigheten att skapa mångfald beror på vilka personer som söker de lediga anställningarna. Om namnet får vara utgångspunkt för att definiera sökande med annan etnisk bakgrund så är den gruppen mycket liten vid varje enskild rekrytering. De personer som har annan etnisk bakgrund och som söker anställningar uppfyller alltför sällan den efterfrågade kompetensprofilen. Länsstyrelsen behöver hitta sätt att nå ut på ett bättre sätt till personer med en annan etnisk bakgrund.

Kompetensförsörjning

Inför varje ny rekrytering är det viktigt att analysera vilka arbetsuppgifterna är i nuläget och hur de kommer att se ut framöver och vilken kompetens de kräver. Berörd chef gör den analysen tillsammans med sin arbetsgrupp och i diskussion med ledningen. Ganska ofta medför analysen en mindre eller större omfördelning av arbetsuppgifter inom arbetsgruppen. På så vis tas befintliga medarbetares kompetens till vara och det ger också möjlighet till utveckling för dem. Efter eventuella omfördelningar i gruppen och utifrån genomförd kompetensanalys rekryteras en ny medarbetare.

Att rekrytera en ny medarbetare som under en period kan arbeta parallellt tillsammans med den person som ska ersättas är mycket positivt för att kunna överföra kunskap och behålla en kontinuitet i verksamheten. Utifrån både ekonomiska och tidsmässiga aspekter kan det vara svårt att genomföra, men vid pensioneringar kan sådana åtgärder planeras.

I slutet av hösten 2015 påbörjades arbetet med en samlad kompetensförsörjningsplan för Länsstyrelsen. Arbetet kommer att färdigställas under 2016.

Kompetensutveckling

Länsstyrelsen är en kunskapsorganisation och som arbetsgivare är det viktigt att ta vara på och utveckla den höga kompetensnivå som finns inom myndigheten för att Länsstyrelsens verksamhet ska utföras på ett så effektivt, kvalitativt och rättsäkert sätt som möjligt. Länsstyrelsen satsade extra mycket på kompetensutveckling som riktade sig till hela personalgruppen under 2015.

En förvaltningsutbildning genomfördes under 1,5 dagar per grupp. Syftet var att säkerställa att alla medarbetare har kunskap om vad förvaltningslagen innebär och hur den tillämpas. Det är en grundläggande och mycket viktig kompetens för dem som arbetar på en statlig myndighet. En annan stor satsning var en Excel-utbildning, vilken många medarbetare hade önskat. Utbildningen var enligt utvärderingarna mycket uppskattad och uppfyllde syftet att höja kunskapsnivån.

Klarspråksutbildningen var en verksamhetsinriktad fördjupningsutbildning. Den sträckte sig över både 2014 och 2015. Syftet var att medarbetarna skulle vässa sin förmåga att skriva beslut och andra dokument med ett enkelt och tydligt språk utifrån ett mottagarperspektiv. Utbildningen medförde inte en omedelbar förändring av sättet att skriva men respektive avdelning arbetar vidare efter den vägledning de fick varför en successiv förbättring förväntas. De po-

licys och riktlinjer som tagits fram efter utbildningen har granskats med klarspråksglasögon och har blivit mer lättförståeliga. Alla medarbetare på Länsstyrelsen ska också följa de länsstyrelsegemensamma riktlinjerna för hur beslut och dokument ska skrivas och disponeras.

Länsstyrelsens särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor avslutade den utbildning för alla medarbetare som påbörjades hösten 2014. Utbildningens upplägg sträckte sig över flera tillfällen och innehöll både teori och övningar av olika slag. Slutprodukten var en handlingsplan för myndighetens jämställdhetsarbete. Utbildningens syfte var att öka kunskapsnivån inom jämställdhetsområdet och ge medarbetarna kunskap att sätta på sig jämställdhetsglasögonen i det egna arbetet. Det märktes både på arbetsmöten och vid fikapauser att utbildningen gav avtryck och nya perspektiv i de diskussioner som fördes efteråt.

Ytterligare några mindre utbildningar som omfattade alla medarbetare genomfördes under året, såsom en föreläsning om vad mänskliga rättigheter är och hur länsstyrelserna ska arbeta med det. En annan utbildning var en föreläsning om hur var och en kan hantera stress genom sitt eget förhållningssätt och få mer balans i livet. En legitimerad psykolog höll en mycket uppskattad föreläsning. Varje avdelning följde sedan upp föreläsningen med hjälp av material och discussionsfrågor som föreläsaren tillhandahöll.

Utöver utbildningar med hela personalgruppen som målgrupp erbjöds olika grupper av medarbetare även verksamhetsspecifik kompetensutveckling utifrån behov och ekonomiska resurser.

I linje med viljan att vara en attraktiv arbetsgivare och att trygga kompetensförsörjningen försöker Länsstyrelsen skapa och ta vara på tillfällen som uppstår för att medarbetare ska kunna bredda, utveckla och fördjupa sin kompetens och erfarenhet.

Ett tillfälle att kunna omfördela arbetsuppgifter är vid längre föräldraledigheter. Att då kunna erbjuda medarbetare att pröva andra uppgifter är ett effektivt sätt att bredda och sprida kompetensen inom myndigheten. Det säkerställer att viktig kompetens inte försvinner helt när en medarbetare slutar sin anställning. Ett annat tillfälle att ge möjlighet till utveckling och fördjupa kompetensen är vid nya rekryteringar då chefen och arbetsgruppen ser över arbetsfördelning och analyserar vilken kompetens som behövs. De medarbetare som gavs möjligheten att pröva nya arbetsuppgifter tyckte att det var roligt att bredda kompetensen. Det var också värdefullt för deras personliga utveckling och gav dem ny gnista i arbetet.

Arbetsmiljöarbete för att öka trivsel och arbetsglädje och minska sjukskrivningstalet

I april 2015 genomförde Länsstyrelsen, liksom 2014, en medarbetarenkät. Svarsfrekvensen var 93 procent vilket var högt och gav ett tillförlitligt resultat att arbeta utifrån. Det övergripande resultatet, den så kallade prestationsnivån, var tillfredsställande. Det fanns dock ett antal områden som Länsstyrelsen som helhet behövde arbeta mer med. Det var huvudsakligen målstyrning och att sätta tydligare mål samt att motverka stress och hög arbetsbelastning. Arbetet med mål och målstyrning gjordes på avdelningarna främst vid verksamhetsplaneringen och tertiärluppföljningarna då planeringsverktyget Stratsys var till stor hjälp för att skapa struktur och tydlighet. Hög arbetsbelastning och stress var och är något som finns på dagordningen hela tiden i Länsstyrelsens verksamhet. Vi arbetade genom punktinsatser som föreläsningar om hur stress kan hanteras genom det egna förhållningssättet till mer systematiska diskussioner och uppföljningar mellan chef och medarbetare, samt kontinuerligt arbete för att arbeta smartare. Delaktighet, socialt klimat, lärande i arbete och återkoppling fick gröna staplar vilket var mycket glädjande.

Vid månatliga möten mellan ledningen och hela personalgruppen gav någon eller några medarbetare fördjupad information om sitt verksamhetsområde och aktuella ärenden eller projekt. Det var en mycket uppskattad punkt på mötena. Då Länsstyrelsen arbetar inom en så stor bredd av områden är detta ett sätt att fördjupa medarbetarnas kunskap om myndighetens hela verksamhet samt skapa en känsla av delaktighet och vi-känsla för Länsstyrelsen som helhet.

Fördelen med att Länsstyrelsen i Blekinge är en liten myndighet är att alla medarbetare känner, eller åtminstone känner till, varandra och vilka verksamhetsområden var och en arbetar med. Det underlättar samarbete och samverkan. Sedan snart fyra år tillbaka sitter Länsstyrelsen i kontorslandskap vilket medför att personalen också rent fysiskt sitter nära varandra. Kontorslandskapet möjliggör överhörning mellan medarbetare när olika frågor diskuteras vilket skapar

delaktighet och effektiviserar arbetet. Enbart en chefsnivå med nära samverkan mellan avdelningscheferna och länsledningen gör också att beslutsvägarna är korta vilket medför bättre delaktighet, effektivitet och ett gott arbetsklimat.

För att stärka både arbetsgivarens och de fackliga representanternas, såväl som befintliga skyddsombuds, kunskap om skyddsombudens roll och uppdrag så genomfördes en utbildningsdag. En jurist från SACO höll i utbildningen.

Länsstyrelsen fortsatte att erbjuda sina medarbetare friskvård i form av bland annat en friskvårdstimme i veckan på arbetstid och friskvårdsbidrag för olika motionsformer i enlighet med Skatteverkets regler. Länsstyrelsen har också en friskvårdsgrupp som ordnar en halv friskvårdsdag per år för alla medarbetare. Det är ett uppskattat tillfälle där alla träffas och göra något roligt och friskvårdsaktigt tillsammans. Friskvårdsaktiviteten kombineras med information från någon verksamhet, till exempel kultur eller natur. Medarbetarna får också genom friskvårdsgruppen möjlighet att pröva olika aktiviteter, som till exempel massage, yoga, paddla kanot eller lyssna på friskvårdsföreläsningar utanför ordinarie arbetstid.

Inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsatte arbetet med att uppdatera vissa handlingsplaner och rutiner och göra dem tillgängliga i Arbetsmiljöguiden, vilken utgör Länsstyrelsens stödstruktur för arbetet. I september arbetade en partsgemensam arbetsgrupp tillsammans med en konsult för att ta fram en ny likabehandlingsplan. Planen utgick från resultatet av en enkät som alla medarbetare besvarat. Under året har det systematiska arbetsmiljöarbetet skett i enlighet med de rutiner som Länsstyrelsen har. Medarbetarsamtal, en länsstyrelsegemensam medarbetarenkät, fysisk skyddsronad samt riskinventeringar inom de olika verksamhetsområdena genomfördes. Dessutom togs handlingsplaner för arbetsmiljön fram på respektive avdelning tillsammans med uppföljningar av förra årets systematiska arbetsmiljöarbete.

Sjukskrivningstalet under 2015 var 4,7 procent jämfört med 2014 då det var 4,5 procent. Sjukskrivningstalet ökade med andra ord något. Se vidare analys i den särskilda redovisningen av sjuktalen.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

		2015			2014		
Kön	Ålder	Medelantal anställda ²⁾	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Medelantal anställda ²⁾	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	- 29	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	0,0
	30 - 49	19,3	1,7		17,5	4,8	85,3
	50 -	23,8	7,4	75,9%	26,6	5,0	90,2
	Alla	45,5	4,6	61,6%	46,5	4,6	88,2
Kvinnor	- 29	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾
	30 - 49	46,7	3,3	47,4%	38,4	5,3	81,9
	50 -	23,3	7,5	92,3%	19,9	3,2	66,7
	Alla	75,8	4,7	65,1%	67,3	4,3	76,1
Samtliga	- 29	¹⁾	¹⁾	¹⁾	11,4	2,2	41,7
	30 - 49	65,9	2,8	39,8%	55,9	5,1	83,1
	50 -	47,2	7,4	83,8%	46,5	4,2	83,8
	Alla	121,3	4,7	63,8%	113,8	4,4	82,0

¹⁾ Enligt 7 kap. 3§ FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

²⁾ Medelantal anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer under året. Hänsyn är tagen till anställningsomfattning, längd på anställningen och tjänstledigheter. Uppgiften hämtas från Hypergene.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso.

Kommentar

Länsstyrelsens mål för 2015 var att minska sjukfrånvaron så att den åtminstone skulle ligga under 2012 års nivå på 3,7 procent, och allrahelst nå ner till 2,0 procent. Sjukfrånvaron 2015 ökade tyvärr istället från 4,4 procent till 4,7 procent. Underlaget till tabellen tas nu fram i en rapport i det nya analysverktyget Hypergene. Eftersom det fanns en del brister i den tidigare rapporten, är siffrorna för 2014 uppdaterade och justerade. Det var framförallt den sista kolumnen med andelen längre sjukfrånvaro som tidigare var felaktig men som nu har korrigerats.

Vid en analys av orsakerna bakom 2015 års siffror ser vi, liksom både 2013 och 2014, att huvudorsaken

till de relativt höga sjukskrivningstalen är långvarig fysisk sjukdom hos ett mindre antal medarbetare. Totalt sett var ett tiotal personer sjukskrivna under en längre period. Flertalet var sjukskrivna med anledning av fysisk sjukdom som arbetsgivaren inte kunde påverka. För dessa personer fanns en given plan för medicinsk behandling, rehabilitering och återgång i arbete. Några kom tillbaka helt i arbete under året och några kunde minska sin sjukskrivning och gå upp i arbetstid vilket var positivt.

Några personer var helt eller delvis sjukskrivna av psykosociala skäl under en kortare eller längre period av året. Deras sjukskrivningar var i varierande grad relaterade till arbetet och arbetsuppgifterna. I något fall var orsakerna till sjukskrivningen helt relaterade till den privata situationen. Respektive avdelningschefer hade regelbunden kontakt med de sjukskrivna medarbetarna och hade även kontakt med läkare och försäkringskassan.

Länsstyrelsens mål för 2016 är att sjukskrivningarna ska ligga under 2012 års nivå och framför allt att den psykosociala ohälsan ska vara fortsatt låg eller helst minska.

Året i siffror

Tabell A - Verksamhetskostnader 2013 – 2015 Tkr

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2015	2014	2013
20-21	Övrig förvaltning	1 676	3 137	1 832
25	Trafikföreskrifter m.m.	552	414	367
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	4 199	3 718	3 282
30	Regional tillväxt	1 716	2 296	2 435
34	Infrastrukturplanering	294	472	201
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 450	3 866	3 419
41	Stöd till boende	128	252	321
42	Energi och klimat	1 300	1 992	1 258
43	Kulturmiljö	9 248	5 045	2 946
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	3 498	4 866	3 238
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	5 982	7 617	7 788
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27 230	20 661	18 319
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 445	1 251	996
53	Vattenverksamhet	2 906	3 134	2 741
54	Mineral- och torvfyndigheter	0	0	0
55	Miljöfarlig verksamhet	1 912	1 542	1 763
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	179	157	329
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 825	1 478	5 431
58	Restaurering	1 235	1 150	974
60	Lantbruk och landsbygd	2 927	2 739	3 158
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0
62	Fiske	1 137	1 240	1 266
70	Folkhälsa	1 793	1 428	1 018
80	Jämställdhet	886	732	853
81	Nationella minoriteter	0	0	6
82	Mänskliga rättigheter	319	223	29
85	Integration	791	478	646
	SUMMA PRODUKTION	77 628	69 888	64 619
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10 107	10 090	9 152
11	Administration och intern service	22 410	21 618	21 443
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	110 145	101 595	95 214
99	Resurssamverkan ¹⁾	156	130	65
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESUL-TATRÄKNINGEN ²⁾	110 301	101 725	95 278

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod
2. Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Kommentarer Tabell A

20-21 Övrig förvaltning: Att antalet årsarbetskrafter minskade kraftigt jämfört med 2014 berodde på att Länsstyrelsen till stor del använde egen personal vid genomförandet av valarbetet 2014. När valet var avslutat återgick dessa till sina ordinarie arbetsuppgifter, inom andra verksamhetsområden.

43 Kulturmiljö: Kulturmiljö förstärktes genom särskilda satsningar och projekt och därför ökade årsarbetskraften och även verksamhetskostnaderna under 2015.

45: Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar: Minskningen av antalet årsarbetskrafter beror på att en person slutade under 2015 och att rekryteringen tog en viss tid.

51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden: Ökningen av antalet tjänster och därmed kostnaderna kan förklaras med naturvårdssatsningen i vårbudgeten och extra anställningar inom Grace (ett LIFE-projekt). Naturvårdssatsningen och Grace förklarar även den kraftiga ökningen av verksamhetskostnaderna.

Tabell B – Verksamhetskostnader 2015

VÅS-KOD	Sakområden och myndighets- övergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH-kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	1 676	1,52%	960	2,96%	2 636	2,40%
25	Trafikföreskrifter m.m.	552	0,50%	359	1,11%	910	0,83%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	4 199	3,81%	2 603	8,04%	6 802	6,18%
30	Regional tillväxt	1 716	1,56%	944	2,91%	2 659	2,42%
34	Infrastrukturplanering	294	0,27%	148	0,46%	442	0,40%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 450	4,04%	2 848	8,79%	7 297	6,63%
41	Stöd till boende	128	0,12%	84	0,26%	212	0,19%
42	Energi och klimat	1 300	1,18%	805	2,48%	2 105	1,91%
43	Kulturmiljö	9 248	8,40%	2 307	7,12%	11 555	10,50%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	3 498	3,18%	1 748	5,40%	5 247	4,77%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	5 982	5,43%	3 524	10,88%	9 506	8,64%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27 230	24,72%	6 336	19,56%	33 566	30,51%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 445	1,31%	895	2,76%	2 340	2,13%
53	Vattenverksamhet	2 906	2,64%	1 777	5,49%	4 683	4,26%
54	Mineral- och torvfyndigheter	0	0,00%	0	0,00%	1	0,00%
55	Miljöfarlig verksamhet	1 912	1,74%	1 222	3,77%	3 134	2,85%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	179	0,16%	111	0,34%	290	0,26%
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 825	1,66%	1 043	3,22%	2 868	2,61%
58	Restaurering	1 235	1,12%	542	1,68%	1 777	1,62%
60	Lantbruk och landsbygd	2 927	2,66%	1 579	4,88%	4 506	4,10%
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62	Fiske	1 137	1,03%	707	2,18%	1 844	1,68%
70	Folkhälsa	1 793	1,63%	771	2,38%	2 564	2,33%
80	Jämställdhet	886	0,80%	445	1,38%	1 331	1,21%
81	Nationella minoriteter	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
82	Mänskliga rättigheter	319	0,29%	183	0,57%	502	0,46%
85	Integration	791	0,72%	444	1,37%	1 234	1,12%
	SUMMA PRODUKTION	77 628	70,48%	32 384	100,00%	110 012	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10 107	9,18%				
11	Administration och intern service	22 410	20,35%				
	SUMMA VERKSAMHETS-KOSTNADER EXKL RESURS-SAMVERKAN	110 145	100,00%			110 012	100,00%
99	Resurssamverkan ¹⁾	156		133		289	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	110 301				110 301	
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ³⁾						
	Nivå 1 (113-115)	13 628	27,67%				
	Nivå 2 (110-112, 116-119)	8 782	17,83%				
	Nivå 3 (100-109)	10 107	20,52%				
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	49 245					

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

³⁾ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell C – Årsarbetskrafter 2013 – 2015 ¹⁾

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2015			2014	2013
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	Totalt
20-21	Övrig förvaltning	1,99	1,04	0,94	4,56	2,57
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,84	0,84	0,00	0,62	0,58
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	5,83	4,03	1,80	5,17	3,96
30	Regional tillväxt	2,17	0,93	1,24	2,38	2,14
34	Infrastrukturplanering	0,34	0,22	0,12	0,36	0,28
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6,56	5,09	1,48	5,73	5,05
41	Stöd till boende	0,20	0,15	0,05	0,40	0,55
42	Energi och klimat	2,08	0,73	1,35	2,38	1,46
43	Kulturmiljö	6,28	3,23	3,05	4,42	3,28
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	3,70	1,67	2,03	3,92	2,82
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7,70	4,10	3,60	8,74	9,02
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	16,95	9,74	7,21	13,74	17,09
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2,20	1,27	0,93	2,00	1,56
53	Vattenverksamhet	4,36	1,88	2,48	4,39	4,22
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
55	Miljöfarlig verksamhet	3,15	2,95	0,20	2,73	3,05
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,30	0,30	0,00	0,29	0,61
57	Förorenade områden, efterbehandling	2,65	1,03	1,62	2,46	10,28
58	Restaurering	1,45	0,15	1,30	1,32	1,22
60	Lantbruk och landsbygd	3,84	2,87	0,97	3,13	3,79
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarna, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
62	Fiske	1,61	0,00	1,61	1,69	1,80
70	Folkhälsa	1,93	1,85	0,09	1,78	1,14
80	Jämställdhet	1,05	0,97	0,08	0,97	1,11
81	Nationella minoriteter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
82	Mänskliga rättigheter	0,47	0,47	0,00	0,31	0,04
85	Integration	1,29	1,29	0,00	0,68	1,06
	SUMMA PRODUKTION	78,94	46,80	32,14	74,17	78,70
10	Myndighetsövergripande verksamhet	7,43	5,49	1,94	8,23	6,95
11	Administration och intern service	11,08	6,52	4,56	11,25	11,61
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	97,46	58,81	38,64	93,65	97,25
99	Resurssamverkan ²⁾	0,31	0,25	0,06	0,19	0,09
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	97,77	59,06	38,70	93,85	97,34

¹⁾ I årsredovisningarna för 2013 och 2014 har 1 760 timmar använts som årsarbetstid för tabell C. Därför har jämförelsetalen för åren 2013-2014 i denna årsredovisning räknats om till den nya årsarbetstiden 1 710 timmar.

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell C

Se kommentarer till tabell A.

Tabell D - Representation

Kostnader för representation	2015		2014		2013	
	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	113	1 157	107	1 140	45	463
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	271	2 774	144	1 539	116	1 195

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell D

Kostnaderna för intern representation ligger i nivå med år 2014. Kostnaderna för extern representation har ökat sedan föregående år på grund av fler besök till länet under året.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2015	2014	2013
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103 ¹⁾	1 494	1 493	1 404
Lokalyta (m ²)	1 240	1 240	1 240
Lokalkostnad per m ² (kr) ¹⁾	1 205	1 204	1 132
Lokaler ²⁾			
Lokalkostnader (tkr) 113 ¹⁾	6 429	7 035	7 558
Lokalyta (m ²)	3 127	3 343	3 366
Lokalkostnad per m ² (kr) ¹⁾	2 056	2 104	2 246
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	66	75	78
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	32	36	35
Kontorslokaler ³⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	2 300	2 300	2 300
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	24	25	24
SUMMA LOKALKOSTNADER	7 923	8 528	8 962

¹⁾ Konto 6912 Avskrivningar ingår sedan 2014 i summan för lokalkostnader. 2013 års värde är därför inte jämförbart.

²⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

³⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc..

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell E

Lokalkostnaderna har minskar från 7 035 tkr år 2014 till 6 429 tkr år 2015. Detta beror i huvudsak på att Länsstyrelsen Blekinge län har fått en hyreskompensation med anledning av fortsatta problem med värmesystemet på Skeppsbron (kontorslokaler) men också på att myndigheten år 2014 hade kostnader för extra arkivutrymme under 3 månader.

Planerade större lokalförändringar

Inga större lokalförändringar är planerade under år 2016.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2015 (samtliga ärenden oavsett databas)

A Sakområde och del av sakområde	B Ingående balans	C Antal inkomna ärenden (exkl upp-rättade ärenden)	D Antal upp-rättade ärenden	E Antal beslutade ärenden	F Utgående balans (F=B+C+D-E)	G Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och intern service (10-11)	11	69	92	158	14	0
Övrig förvaltning (20-21)	45	314	29	357	31	1
varav Stiftelser (206)	0	0	2	2	0	0
varav Allmän kameraövervakning (211)	10	43	7	53	7	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	0	7	1	7	1	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	26	77	6	100	9	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	114	622	219	780	175	10
varav Livsmedelskontroll (281)	4	85	7	91	5	1
varav Djurskydd (282)	100	464	207	612	159	9
varav Smittskydd (283)	0	19	3	14	8	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	4	48	2	53	1	0
Regional tillväxt (30)	30	159	4	157	36	1
Infrastrukturplanering (34)	7	12	2	18	3	1
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	42	467	9	466	52	0
Stöd till boende (41)	72	40	0	26	86	1
Energi och klimat (42)	5	17	3	9	16	0
Kulturmiljö (43)	74	299	37	351	59	3
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	32	86	12	100	30	4
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	9	10	1	13	7	1
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	73	224	21	224	94	10
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	95	136	149	291	89	21
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	1	0	1	1	1	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	40	507	21	509	59	4
Vattenverksamhet (53)	71	154	10	161	74	14
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	52	114	9	118	57	11
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	120	234	29	338	45	4
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	107	143	26	239	37	3
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	17	80	0	92	5	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	21	8	11	24	16	9
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	6	2	2	7	3	1
Restaurering (58)	13	13	10	13	23	6
Lantbruk och landsbygd (60)¹	74	132	10	206	10	3
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s	0	0	0	0	0	0

A Sakområde och del av sakområde	B Ingående balans	C Antal inkomna ärenden (exkl upprättade ärenden)	D Antal upprättade ärenden	E Antal beslutade ärenden	F Utgående balans (F=B+C+D-E)	G Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
förordningar (601)						
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)²⁾	34	172	11	170	47	2
Folkhälsa (70)	10	14	8	25	7	0
Jämställdhet (80)	5	1	14	17	3	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	1	1	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	1	0	10	9	2	0
Integration (85)	13	23	9	28	17	1
Summa	1045	3860	727	4630	1002	95
varav Vattenmyndighetens ärenden						
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden						

¹⁾ Under 2015 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets nya IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, varför statistik över inkomna och handlagda ärenden inte är möjlig att hämta ut. Siffrorna som redovisas för 2015 är därför ofullständiga och skiljer sig från tidigare års statistik. En del av det arbete som skett avseende landsbygdsstöden har skett i de gamla IT-systemen. Arbetet har handlat om handläggning av utbetalningsärenden från den förra programperioden. Här kan statistik hämtas ut och denna redovisas tillsammans med den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen.

²⁾ Inkl. strukturfondsärenden registrerade hos Jordbruksverket

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentarer Tabell F

60 Lantbruk och landsbygd: Under 2015 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets nya IT-system. Dessa system är ännu inte färdigbyggda, varför statistik över inkomna och handlagda ärenden inte är möjlig att hämta ut. Siffrorna som redovisas för 2015 är därför ofullständiga och skiljer sig från tidigare års statistik. En del av det arbete som skett avseende landsbygdsstöden har skett i de gamla IT-systemen. Arbetet har handlat om handläggning av utbetalningsärenden från den förra programperioden. Här kan statistik hämtas ut och denna redovisas tillsammans med den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen.

52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen och 53 Vattenverksamhet: Ärendeflödet var mycket stort under året. De flesta ärenden kunde ändå hanteras och den utgående balansen är bara något högre än den ingående.

55 Miljöfarlig verksamhet: fokuserades på att hantera framförallt äldre ärenden samt JK ärenden vilket tydligt framgår med 120 ingående ärenden och bara 45 utgående. Det utgående ärendena är till övervägande del "årets ärenden". Äldre ärenden är betydligt färre jämfört med föregående år.

20-21 Övrig förvaltning samt 25 Trafikföreskrifter m m: Utgående balans var lägre än för 2014. Den höga siffran 2014 orsakades av att samma personer som arbetar med övrig förvaltning och trafikföreskrifter också arbetade med de allmänna valen. Detta resulterade i att ovan nämnda ärendens handläggning blev något fördröjd. Under 2015 arbetades de kvarliggande ärendena av och handläggningstakten är återigen hög

28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor: Under 2015 ökade antalet ärende med cirka 100 stycken jämfört med 2014. Detta var en något högre ökning än motsvarande ökning 2013-2014. Ökningen skedde främst inom livsmedelskontroll med många anmälningar om primärproduktion men också inom övriga områden. Inom djurskyddet var ett flertal ärenden mycket komplexa och krävde arbetsinsatser långt utöver det vanliga. Resultatet blev att utgående balans ökade ganska kraftigt. Förutsättningar finns dock för att minska denna under 2016 under förutsättning att antalet inkomna eller upprättade ärenden inte fortsätter att öka i samma takt.

62 Fiske: Ansökningar om förordnande om fisketillsynsman handläggs samlat och därför kan ärendebalansen tillfälligtvis ligga på en högre nivå. Ansökningar om ersättning för sålskador ökade i slutet av året. Dessa båda faktorer påverkade så att den utgående balansen ökade jämfört med den ingående balansen.

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2015 (samtliga ärenden oavsett databas)

A Sakområde och del av sakområde	B Antal överklagade ärenden ¹⁾	C Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²⁾	D Varav antal ändrade ärenden ³⁾
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	2	1	0
Övrig förvaltning (20-21)	9	9	1
varav Stiftelser (206)	0	0	0
varav Allmän kameraövervakning (211)	2	3	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	9	6	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	26	15	0
varav Livsmedelskontroll (281)	0	0	0
varav Djurskydd (282)	26	15	0
varav Smittskydd (283)	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	43	41	8
Stöd till boende (41)	0	1	1
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	2	12	10
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	0	0	0
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	24	23	7
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	25	27	27
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	23	20	7
Vattenverksamhet (53)	6	5	0
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	6	5	0
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	3	2	0
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	2	2	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	1	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	0	0
varav Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	0	0	0
Restaurering (58)	0	0	0
Lantbruk och landsbygd (60)	2	2	1
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	0	0	0
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västertbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0
Fiske (62)	1	0	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	175	165	62
varav Vattenmyndighetens ärenden			
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden			

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och som överklagats till högre instans under 2015.

²⁾ Avser ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2015, oavsett vilket år överklagandet skickades in.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till Länsstyrelsens beslut.

Kommentarer Tabell G

52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen: Av de 23 överklagade ärendena så utgjorde 12 beslut om upphävande eller överprövning av kommunal strandskyddsdispens, 3 stycken rörde beslut om odling av energigröda medan resterande rörde olika frågor. Av de 20 ärenden som beslutats av högre instans har 7 ändrats. Framför allt handlar det om att högre instans gjorde en annan bedömning än Länsstyrelsen av hur lagen ska tolkas och i två fall att de ansåg att miljökonsekvensbeskrivningar behövdes varför ärendena återförvisades.

20-54 Övrig förvaltning, 25 Trafikföreskrifter: 9 ärenden (2,5 %) gällande övrig förvaltning överklagades och av de 9 som prövades i högre instans ändrades endast ett beslut. Nio stycken (9 %) av de beslutade trafikföreskrifter överklagades och av de 6 som prövats i högre instans ändrades inte något beslut. Länsstyrelsen ser detta som ett bevis på att vi handlägger dess ärende på ett korrekt och rättssäkert sätt.

282 Djurskydd: 26 av 612 ärenden, det vill säga cirka 4 %, blev överklagade under 2015. Flera av de överklagade ärendena var komplexa och juridiskt komplicerade. Trots detta ändrades inte något av de 15 ärendena som prövades i högre instans. Länsstyrelsen ser detta som ett bevis på att djurskyddslagen tillämpas på ett korrekt och rättssäkert sätt.

51 skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden: Av de 27 ärenden som avgjordes i högre instans var alla utom tre av ärendena överklagningar som var kopplade till samma grundärende om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust och skärgård.

43 Kulturmiljö: Ett ärende om tillstånd att använda metallsökare överklagades till Förvaltningsdomstolen men det gällde tillstånd för 12 olika områden och det hanterades därför som 12 överklaganden, ett för varje område. Tio av dessa ändrades. För ärenden om tillstånd för metallsökare har det funnits en del otydligheter i riktlinjerna som öppnat för olika tolkningar. Nya riktlinjer kommer att finnas för dessa ärenden vilket bör underlätta.

Tabell H – Handläggningstider

Länsstyrelserna målsätter och följer upp handläggningstiden för ett gemensamt urval av ärendeslag. Målen är satta utifrån det antal dagar det är rimligt att merparten av alla ärenden ska beslutas inom. Målet är att 90 % av beslutade ärenden ska ske inom den uppsatta måltiden. Utfallet redovisas som hur stor andel som faktiskt beslutades inom uppsatt tid.

H – Ärendeslag med gemensamma mål		Mål dagar	Utfall %		
VÄS	Beskrivning	2013-2015	2015	2014	2013
282	Ansökan om tillstånd enligt 16§ Djurskyddslagen ¹⁾	90	100	100	
282	Ansökan om förprovning djurstall ¹⁾	56	97	100	
282	Anmälningens ärenden djurskydd ²⁾	90	88		
403	Överklagande av detaljplan ⁵⁾	150			100
403	Överklagande av lov, förhandsbesked	180	98	100	92
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken ³⁾	42	85		
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	100		
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc ⁴⁾ ¹⁾	180			
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet ³⁾	75	55		
562	Prövning av avfall och producentansvar ³⁾	40	72		
566	Tillsyn av avfall och producentansvar ³⁾	30	90		
602	Utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	90	47	48	76
	varav företagsstöd	90	53	38	68
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	90	46	54	83
	varav PROLAG	90	16	50	71
	varav miljöinvesteringar	90	91	75	92
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman ³⁾	40	46		
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk ³⁾	30	74		

¹⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

²⁾ Nytt mål från och med 2015.

³⁾ Nytt ärendeslag med gemensamma mål från och med 2015.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Endast sju beslutade ärenden för 2015. Utfallet var för 71 % för 2015. Under 2014 var antalet ärenden också färre än 10 och utfallet var då 44 %.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentarer Tabell H

555 Ändringsanmälan miljöfarlig verksamhet: Utfallet ligger på 55 %. Ärenden inom detta verksamhetsområde är väldigt olika och det kan vara från en anmälan med liten omfattning till sådana som är mycket omfattande och tar längre tid. Tidigare fanns det två ändringsanmälningar, en mindre ändringsanmälan respektive en ändringsanmälan. Detta är nu ändrat och det finns bara en typ av ändring som omfattar både små och stora ändringar. Handläggningstiden beror på vilka ändringar som kommer in vilket inte kan förutsägas. En del är mycket komplexa och det kan krävas omfattande korrespondens med verksamheten och andra under handläggningen, detta tar tid.

562 Prövning av avfall och producentansvar: Utfallet ligger på 72 %. Ärenden inom detta verksamhetsområde är relativt enkla att handlägga om allt finns på plats. Ibland är ansökan inkomplett och behöver kompletteras och alla ansökningar ska remitteras till bland annat polisen. Det är inte alltid som remissvaren kommer i tid det vill säga det finns orsaker utanför vår rådighet att det blir längre handläggning än det var tänkt. Sett i backspegeln har detta område legat bra till med korta handläggningstider och därför bör detta bara vara ett uttryck för den variation på ansökningarna som finns

282 Ansökan om tillstånd enligt 16§ Djurskyddslagen: Länsstyrelsen har lyckats mycket väl med att uppfylla den föreslagna handläggningstiden för 16 §-ärenden samt för förprovningar av djurstall. För anmälningens ärenden är målet väl uppfyllt.

602 Landsbygdsstöd: Under 2015 har länsstyrelserna arbetat med att avsluta landsbygdsprogrammet 2007-2013. Handläggning av utbetalningsärenden har pågått från januari in i mitten av september. För samtliga typer av utbetalningar är jordbruksverkets handläggningstid om ca en månad inkluderad. Målen är satta ur kundperspektiv och oberoende av hur kompletta ärendena är när de kommer in.

623 Ansökan om förordnande som tillsynsman: Det rör sig om 28 beslutade ärenden och medianen på handläggningstiden ligger på 46 dagar. Ansökningarna kommer in flera månader innan förordnandet ska träda i kraft och för att handläggningen ska bli effektiv samlas ett större antal ärenden och handläggs vid samma tidpunkt. Det medför längre handläggningstid för vissa ärenden och kortare för andra. Detta kan förklara den låga måluppfyllelsen.

Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2015 intäkter	2015 kostnader	2015 netto utfall	2015 netto budget	2015 ackumule- rat utfall	2014 intäkter	2014 kostnader	2014 netto utfall	2013 ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	87	87	0	0	0	98	137	-39	39
Registreringsavgift för jaktområden	41	17	24	0	46	30	9	21	0
Delgivning	25	25	-0	0	0	28	28	-0	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning	221	177	44	42	2	119	141	-22	-19
Övrig uppdragsverksamhet	47	52	-5	0	7	31	35	-4	15
Summa totalt	422	359	63	42	55	306	349	-44	35
- fördelat på									
Summa offentligrättsligt	153	129	24	0	46	156	173	-18	39
Summa uppdragsverksamhet	269	229	39	42	9	150	176	-26	-4

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr	2015	2014	2013	2012	2011
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Utnyttjad	1 704	2 889	3 624	4 056	341
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	6	83	243	356	497
Räntekostnader	22	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	2 350	2 150	2 250	2 350	700
Utfall	1 802	4 067	2 103	3 034	9 128
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	2 829	2 458	2 541	2 470	2 728
Utfall	2 821	3 334	2 584	2 670	2 690
Anslagskredit					
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
Beviljad	2 390	2 375	2 326	2 275	2 245
Utnyttjad	508	0	0	874	1 614
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
Beviljad	1 149	1 149	1 149	1 149	1 149
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
Summa anslagssparande	0	415	1 486	0	0
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
Summa anslagssparande	1 294	1 735	2 220	4 857	588

Bemyndiganden					
Tilldelat	18 000	18 000	18 000	22 000	22 000
Åtaganden	14 316	12 067	10 781	12 563	11 496
Personal					
Antal årsarbetskrafter ¹	98	94	97	97	105
Medeltal anställda ¹	121	112	111	106	125
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 115	1 071	968	928	879
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	107	36	-78	2 333	-6 417
Balanserad kapitalförändring	-563	-599	-521	6 031	12 448

¹ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Tidigare årsredovisningar är årsarbetskraften baserad på 1 760 timmar. Jämförelsetalen för 2011 - 2014 är därför omräknade utifrån det nya talet för en årsarbetskraft. Medeltalet anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer baserat på mätningar vid två tidpunkter under året. Mätmetoder finns dokumenterade.

Kommentar:

Riksgäldskontoret har under år 2015 haft negativ ränta. Detta har lett till att ränteintäkter har uppstått på avistalånet och räntekostnader på räntekontot. Detta syns under rubriken Räntekonto i tabellen ovan.

FINANSIELL REDOVISNING

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2015	2014	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	59 245	59 196	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 802	4 067	2
Intäkter av bidrag	49 353	38 382	3
Finansiella intäkter	9	116	4
Summa	110 408	101 761	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-65 066	-61 046	5
Kostnader för lokaler	-8 062	-8 699	6
Övriga driftskostnader	-35 841	-30 740	7
Finansiella kostnader	-23	-21	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 309	-1 219	9
Summa	-110 301	-101 725	
Verksamhetsutfall	107	36	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras	2 821	3 334	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-2 821	-3 334	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	11 372	10 670	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	23 752	24 732	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	97	297	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-25	-57	15
Lämnade bidrag	-35 197	-35 643	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	107	36	17

Balansräkning

BALANSRÄKNING (TKR)

TILLGÅNGAR (TKR)	2015-12-31	2014-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	238	383	
Summa	238	383	18
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	60	107	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 597	2 663	
Summa	1 656	2 770	19
Utlåning			
Utlåning	233	291	
Summa	233	291	20
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	174	244	21
Fordringar hos andra myndigheter	2 784	2 841	22
Övriga kortfristiga fordringar	635	456	23
Summa	3 593	3 541	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	1 901	2 252	
Upplupna bidragsintäkter	8 578	11 151	
Övriga upplupna intäkter	146	0	
Summa	10 625	13 402	24
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	7 156	22 935	
Summa	7 156	22 935	25
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	14 396	8 582	26
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	11 866	12 161	27
Summa	26 262	20 743	
Summa tillgångar	49 763	64 065	

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2015-12-31	2014-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	531	589	
Balanserad kapitalförändring	-563	-599	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	107	36	
Summa	75	26	28
Fonder			
Fonder	92	67	
Summa	92	67	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	594	29
Övriga avsättningar	1 018	889	30
Summa	1 018	1 484	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 704	2 889	31
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	32
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	4 476	4 089	33
Leverantörsskulder	8 181	4 349	34
Övriga kortfristiga skulder	1 360	1 348	35
Depositioner	11 866	12 161	36
Summa	27 588	24 835	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	6 143	6 681	
Oförbrukade bidrag	14 847	30 972	
Summa	20 990	37 652	37
Summa kapital och skulder	49 763	64 065	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01 Rikets styrelse							
01 05 001 Länsstyrelserna m.m.	415	59 745	0	0	60 160	-60 667	-508
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt							
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	1 735	11 490	0	-1 735	11 490	-10 196	1 294
Summa	2 150	71 235	0	-1 735	71 650	-70 863	787

Kommentar: Anslag 01 01 05 001 Länsstyrelserna m.m: Anslagskredit är 2 390 tkr för år 2015.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2322 Räntor på övriga näringslån, Kammarkollegiet	6	6
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	400	371
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	2 300	2 389
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	65	56
4136 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	58	58
Summa	2 829	2 879

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden 2015	Utestående åtaganden 2015	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2016	2017	2018	2019
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	18 000	12 067	14 316	8 000	5 500	816	0

Finansiella villkor

Belopp i tkr

Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001 009 Länsstyrelserna m.m., Blekinge län	Anslagskredit	2 390	508
	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	1 792	0
	Kredit på räntekonto	3 900	0
	Låneram för anläggningstillgångar	4 500	1 704
	Finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Blekinge län	1 961	1 961
	Finansiering av utvecklingsprojekt som bedrivs gemensamt av länsstyrelserna	30 000	523
	Finansiering av samordning och koordinering av länsstyrelsernas arbete med beredskap och kapacitet, regional samordning, överenskommelser om mottagande av nyanlända respektive ensamkommande barn och nyanländas etablering samt av det arbete som bedrivs gemensamt av länsstyrelserna, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket	3 000	0
	Finansiering av ett tillsynsprojekt (Miljösamverkan Sverige) som bedrivs gemensamt av länsstyrelserna	668	0
	Finansiering av det länsstyrelsegemensamma arbetet med IT-system, datainsamling och bearbetning för havsplanering	747	0
	Delfinansiering av Laponiatjuottjuddus för förvaltningen av världsarvet Laponia enligt Laponiaförordningen (SFS 2011:840)	1 520	0
	För Landshövdingen i Gävleborgs län deltagande i den europeiska sambandsgruppen (European Association of State Territorial Representatives) får användas högst	85	0
19 01 001 009 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Blekinge Län	Anslagskredit	1 149	0
	Uppföljning och utvärdering	600	0
	Beställningsbemyndigande	18 000	14 316

Kommentar

Beloppen avser gemensamt tilldelade medel till samtliga länsstyrelser.

Länsstyrelsen Blekinge län har endast varit direkt berörd i vissa fall, vilket i sådana fall framgår av utfallskolumnen.

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyreningens verkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen. Länsstyrelsen redovisning följer god redovisningssed en 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att återrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet "Mål och Återrapporteringskrav", "Organisationsstyrning" och "Avgifter och bidrag" samt bilaga 1 (mall för redovisning av statistik) i regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2016.

De flesta belopp i de finansiella delarna är framtagna med hjälp av exelator. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr. Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader och upplupna kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras halvårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m. Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. För immateriella anläggningstillgångar gäller ett anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet ett anskaffningsvärde på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt, dels på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån och dels för att bärbara datorer utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas.

	Avskrivningstid
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Materiella anläggningstillgångar	
- Förbättringsutgift på annans fastighet	högst 7 år
- Maskiner, inventarier m.m.	
IT-utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år
Maskiner	4 år
Konst	ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggning	ingen avskrivning

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Fordringar som efter tre år bedöms som osannolika att driva in, avskrivs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Andnor Bylund, Berit	1 247 505	
Länsråd/Länsöverdirektör		
Lovén, Ingrid	958 581	
Insynsråd		
Svensson, Sven-Åke	6 000	
Efraimsson, Inger	6 000	
Johansson, Sven-Eric	4 500	Styrelseledamot i Mixi Print AB och i Sejo Fastigheter AB
Hederstierna, Anders	4 500	
Runesson, Mikael	4 500	Styrelseledamot i Process & Indusriteknik AB och i Hållbar Processteknik i Carlshamn AB
Andersson, Eva-Marie	4 500	
Jeppsson, Peter	3 330	Rådsledamot i Kustbevakningens insynsråd och i Strålsäkerhetsmyndighetens insynsråd
Brunsberg, Camilla	4 500	Vice ordförande i Utveckling i Karlskrona AB, ledamot i Karlskrona Baltic Port AB och vice ordförande i Moderbolaget AB Karlskrona

Noter till resultaträkningen

Not	1	Intäkter av anslag	2015	2014
		01 05 001 Förvaltningsanslag	58 666	58 513
		Årets minskning av semesterlöneskulden före 2009	-246	-345
		01 05 001 Förvaltningsanslag	58 420	58 168
		19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	825	1 027
		Summa intäkter av anslag	59 245	59 196
		Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.		
Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2015	2014
		Offentligrättsliga avgifter	334	336
		Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	748	1 520
		Intäkter av andra ersättningar	720	2 211
		Summa	1 802	4 067
		Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
		Intäkter uthyrning	121	175
		Intäkter utbildning/konferenser	48	148
		Intäkter konsultuppdrag	578	1 197
		Intäkter övriga 4 § avgifter	0	0
			748	1 520
		Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not.		
Not	3	Intäkter av bidrag	2015	2014
		Bidrag från statliga myndigheter	49 318	38 370
		<i>varav</i>		
		<i>Kammarkollegiet</i>	2 280	1 632
		<i>Riksantikvarieämbetet</i>	3 351	2 884
		<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	65	129
		<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	0	43
		<i>Länsstyrelsen i Kalmar län</i>	1 075	64
		<i>Länsstyrelsen i Kronobergs län</i>	-310	370
		<i>Länsstyrelsen i Uppsala län</i>	918	1 078
		<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	130	93
		<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	703	0
		<i>Länsstyrelsen i Hallands län</i>	25	76
		<i>Socialstyrelsen</i>	880	867
		<i>Lunds universitet</i>	23	11
		<i>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</i>	5 079	4 009
		<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	1 359	326
		<i>Arbetsförmedlingen</i>	340	460
		<i>Naturvårdsverket</i>	17 974	15 340
		<i>Boverket</i>	184	404

	Statens jordbruksverk	1 982	2 628
	Affärsverket svenska kraftnät	47	50
	Regeringskansliet	246	39
	Statens energimyndighet	56	1 181
	Valmyndigheten	0	584
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 095	2 122
	Trafikverket	3 454	100
	Havs- och vattenmyndigheten	7 774	3 991
	Folkhälsomyndigheten	522	-112
	Övriga motparter	66	0
	Bidrag från övriga	35	12
	varav bidrag från EU:s fonder		
	Summa	49 353	38 382
	Bidragsintäkterna har ökat med ca 11 mnkr mellan år 2014-2015. Detta orsakas främst av: Intäkter av bidrag från Länsstyrelsen i Kalmar län har ökat ca 1 mnkr mellan år 2014-2015 vilket beror på ett nytt projekt inom kulturmiljö och vattenförvaltning. Intäkter av bidrag från Länsstyrelsen i Västra Götaland har ökat med ca 1 mnkr år 2015. Detta beror på att EU projektet Grace är inne i sin slutfas och därför har haft stora utbetalningar avseende bland annat röjningsarbeten. Intäkter av bidrag från Länsstyrelsen i Skåne län har även de ökat med ca 1 mnkr mellan åren då EU Lifeprojektet målarmusslan har haft stora utbetalningar under år 2015. År 2015 fick Länsstyrelsen Blekinge län 3,5 mnkr extra medel av Naturvårdsverket till skötsel av skyddade områden och förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter vilket orsakar skillnaden mellan åren. Bidragsintäkterna från Trafikverket har ökat med 3,4 mnkr beroende på att de under år 2015 betalade ut resterande medel för arkeologi E22 till Länsstyrelsen Blekinge län. Dessa medel betalas sedan månadsvis ut till Blekinge museum. Bidragsintäkterna från Havs- och vattenmyndigheten har under år 2015 varit 3,8 mnkr högre än föregående år. Detta beror ökade utbetalningar inom ett flertal olika projekt. Bidragsintäkterna från Statens energimyndighet har minskat med ca 1,1 mnkr under år 2015 då inga nya bidrag har betalats ut. Bidragsintäkterna från MSB har även dem minskat med ca 1 mnkr under år 2015. Detta beror på att flera projekt avslutats under året samt på att Länsstyrelsen Blekinge län inte har hunnit arbeta lika mycket med krisberedskap som tidigare år på grund den uppkomna flyktingsituationen samt en vakant tjänst inom området.		
Not 4	Finansiella intäkter	2015	2014
	Räntekonto i Riksgälden	6	83
	Övriga finansiella intäkter	2	33
	Summa	9	116
	Riksgäldskontoret har under år 2015 haft negativ ränta. Detta har lett till att ränteintäkter har uppstått på avistalånet och räntekostnader på räntekontot.		

Not	5	Kostnader för personal	2015	2014
		Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-42 925	-41 521
		varav		
		Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-281	-222
		Övriga kostnader för personal	-22 142	-19 525
		Summa	-65 066	-61 046
Not	6	Kostnader för lokaler	2015	2014
		Kostnader för lokaler	-8 062	-8 699
		Lokalkostnaderna har minskat år 2015. Detta beror i huvudsak på en hyreskompensation för Skeppsbron som gavs med anledning av problem med värmesystemet i kontorslokalerna.		
Not	7	Övriga driftskostnader	2015	2014
		Övriga driftskostnader	-35 841	-30 740
		Ökade driftskostnader år 2015 beror på ökade kostnader i ett flertal externfinansierade projekt.		
Not	8	Finansiella kostnader	2015	2014
		Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-22	-17
		Övriga finansiella kostnader	-1	-5
		Summa	-23	-21
		Riksgäldskontoret har under år 2015 haft negativ ränta. Detta har lett till att ränteintäkter har uppstått på avistalånet och räntekostnader på räntekontot.		
Not	9	Avskrivningar och nedskrivningar	2015	2014
		Avskrivningar och nedskrivningar	-1 309	-1 219

Not	10	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2015	2014
		Expeditions- och ansökningsavgifter	371	407
		Miljöskydd- och täktavgifter	2 389	2 247
		Bidrag från EU	0	0
		Övriga intäkter som inte disponeras	61	680
		Summa	2 821	3 334
		Minskningen av "Övriga intäkter som inte disponeras" år 2015 beror på avskrivningar av deponerade medel där ärendena är preskriberade år 2014.		
Not	11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2015	2014
		Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-2 821	-3 334
Not	12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2015	2014
		01 05 001 Förvaltningsanslag	2 001	1 943
		19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	9 371	8 727
		Summa	11 372	10 670
Not	13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2015	2014
		Från myndighet		
		Kammarkollegiet	85	154
		Riksantikvarieämbetet	793	-226
		Länsstyrelsen i Kalmar län	0	192
		Länsstyrelsen i Örebro län	866	612
		Socialstyrelsen	1 210	1 686
		Naturvårdsverket	-95	4 957
		Post- och telestyrelsen	1 158	4 489
		Regeringskansliet	0	36
		Statens energimyndighet	453	746
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	120	240
		Tillväxtverket	48	915
		Havs- och vattenmyndigheten	19 039	10 931
		Folkhälsomyndigheten	76	0
		Summa	23 752	24 732
		Ökningen mellan år 2014-2015 avseende Riksantikvarieämbetet beror på ökade bidragsutbetalningar till främst Blekinge museum. Bidragsutbetalningarna finansierade av Naturvårdsverket har sjunkit mellan åren. Detta beror dels på återbetalningar till Naturvårdsverket avseende förorenade områden på 1,7 mnkr och dels på stora bidragsutbetalningar till SGU under år 2014. Bidragsutbetalningar till bredbandsutbyggnad finansierade av Post- och telestyrelsen var stora år 2014 och har minskat under år 2015 vilket beror på att detta projekt håller på att avslutas. Inom medel från Havs- och vattenmyndigheten har bidragsutbetalningar avseende restaurering av Lyckebyån har ökat med ca 5 mnkr, bidrag till biologisk återställning har ökat med 1,5 mnkr och bidragsutbetalningar avseende sälskador har ökat med 1,7 mnkr.		

Not	14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2015	2014
		Region Skåne	38	241
		Älgvårdsfonden	60	57
		Summa	97	297
		Bidragutbetalningar till projektet "Främja kvinnors företagande" finansierat av Region Skåne har minskat under år 2015.		
Not	15	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2015	2014
		Ingående balans	67	11
		Årets förändring	25	57
		Utgående balans	92	67
		Uppdelat på		
		Älgvårdsfonden		
		Ingående balans	67	11
		Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	60	57
		Lämnade bidrag	-35	0
		Utgående balans	92	67
Not	16	Lämnade bidrag	2015	2014
		Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-19 832	-18 720
		Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-15 364	-16 923
		Summa Lämnade bidrag	-35 197	-35 643
		inom verksamhetsområden		
		Allmänt och övergripande inom myndighetsövergripande verksamhet	-1 961	-1 943
		Jakt och viltvård	-92	0
		Företagsstöd inom regional tillväxt	-5 194	-5 474
		Regional projektverksamhet	-4 262	-4 410
		Kommunikationsplanering	-866	-1 583
		Allmänt och övergripande inom energi och klimat	-200	0
		Förnybar energi	-90	-205
		Hushållning med energi	-163	-541
		Allmänt och övergripande inom kulturmiljö	-22	0
		Fornminnen	-367	226
		Byggnadsminnen	-219	0
		Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-51	0
		Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-134	-192
		Skydd mot olyckor, räddningstjänst	-120	-240
		Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd	0	-50
		Miljömål	-4 110	-3 532
		Miljöövervakning	-10	0
		Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-2	-127
		Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-10	0

	Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-10	0
	Allmänt och övergripande inom förorenade områden, efterbehandling	-40	0
	Efterbehandling av förorenade områden	1 347	-4 450
	Kalkning av försurade vatten	-3 149	-2 899
	Biologisk återställning i kalkade vatten	-1 806	-305
	Restaurering eutrofa (närringsrika) sjöar	-7 150	-2 176
	Stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder	-1 158	-3 517
	Stöd till fisket	-3 620	-1 870
	Fiskevård och fritidsfiske	-367	-480
	Fördelning av statsbidrag inom folkhälsa	0	-478
	Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-95	-1 210
	Jämställdhetsfrågor	-66	-159
	Frågor inom mänskliga rättigheter	-1 210	0
	Integrationsfrågor	0	-29
		-35 197	-35 643
	varav finansiering genom EU-fonder		
	Ökningen mellan år 2014-2015 avseende kulturmiljö beror på ökade bidragsutbetalningar till främst Blekinge museum. Bidragsutbetalningarna gällande förorenade områden har sjunkit mellan åren. Detta beror dels på återbetalningar till Naturvårdsverket på 1,7 mnkr och dels på stora bidragsutbetalningar till SGU under år 2014. Bidragsutbetalningar till bredbandsutbyggnad (stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder) var stora år 2014 och har minskat under år 2015 vilket beror på att detta projekt håller på att avslutas. Bidragsutbetalningar avseende restaurering av Lyckebyån har ökat med ca 5 mnkr, bidrag till biologisk återställning har ökat med 1,5 mnkr och bidragsutbetalningar avseende sälskador har ökat med 1,7 mnkr. Dessa projekt är alla fleråriga och bidragsutbetalningarna skiftar mellan åren. Frågor inom mänskliga rättigheter har ökat med 1,2 mnkr beroende på att Länsstyrelsen tidigare har redovisat bidragsutbetalning till personligt ombud under Främjande insatser inom folkhälsoområdet.		
Not 17	Årets kapitalförändring	2015	2014
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	63	-44
	Anläggningstillgångar	-48	-48
	Semesterlöne- och löneskuld	337	472
	Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-246	-345
	Summa verksamhetsutfall	107	36
	Summa årets kapitalförändring	107	36

Noter till balansräkningen

Not	18	Immateriella anläggningstillgångar	2015-12-31	2014-12-31
		Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
		Ingående anskaffningsvärde	462	25
		Årets anskaffning	0	437
		Årets försäljning, utrangering	-25	0
		Utgående anskaffningsvärde	437	462
		Ingående avskrivningar	-78	-25
		Årets avskrivningar	-146	-53
		Årets försäljning, utrangering	25	0
		Utgående avskrivningar	-199	-78
		Bokfört värde	238	383
		Förskott till leverantörer avseende immateriella anläggningstillgångar	0	0
		Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	238	383
Not	19	Materiella anläggningstillgångar	2015-12-31	2014-12-31
		Förbättringsutgifter på annans fastighet		
		Ingående anskaffningsvärde	1 000	1 000
		Årets anskaffning	0	0
		Årets försäljning, utrangering	-16	0
		Utgående anskaffningsvärde	984	1 000
		Ingående avskrivningar	-893	-845
		Årets avskrivningar	-48	-48
		Årets försäljning, utrangering	16	0
		Utgående avskrivningar	-925	-893
		Bokfört värde	60	107
		Maskiner, inventarier, installationer mm.		
		Ingående anskaffningsvärde	7 612	7 919
		Årets anskaffning	50	53
		Årets överföring från Pågående nyanläggningar	0	0
		Årets försäljning, utrangering	0	-361
		Utgående anskaffningsvärde	7 662	7 612
		- varav innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
		Ingående avskrivningar	-4 949	-4 192
		Årets avskrivningar	-1 116	-1 118
		Årets försäljning, utrangering	0	361
		Utgående avskrivningar	-6 065	-4 949
		- varav innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
		Bokfört värde	1 597	2 663
		Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	1 656	2 770

Not	20	Utlåning	2015-12-31	2014-12-31
		Investeringsstöd		
		Ingående balans, utlåning	247	105
		Årets utlåning, utlåning	0	200
		Årets amortering, utlåning	-58	-58
		Årets nedskrivning, utlåning	0	0
		Utgående balans Investeringsstöd	189	247
		Fiskerilån		
		Ingående balans, utlåning	44	44
		Årets amortering, utlåning	0	0
		Utgående balans Fiskerilån	44	44
		Räntestöd		
		Ingående balans, utlåning	62	62
		Värdereglering, utlåning	-62	-62
		Utgående balans Räntestöd	0	0
		Summa utlåning	233	291
Not	21	Kundfordringar	2015-12-31	2014-12-31
		Kundfordringar	174	244
Not	22	Fordringar hos andra myndigheter	2015-12-31	2014-12-31
		Diverse fordringar andra myndigheter	676	1 080
		Mervärdesskatt	2 108	1 761
		Summa	2 784	2 841
Not	23	Övriga kortfristiga fordringar	2015-12-31	2014-12-31
		Uppbördsfordringar	319	140
		Övriga kortfristiga fordringar	315	315
		Summa	635	456

Not	24	Periodavgränsningsposter	2015-12-31	2014-12-31
		Förutbetalda kostnader		
		Förutbetalda hyror	1 663	2 029
		Övriga förutbetalda kostnader	237	223
		Summa förutbetalda kostnader	1 901	2 252
		Upplupna bidragsintäkter		
		Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	8 578	11 151
		<i>varav</i>		
		<i>Kammarkollegiet</i>	0	25
		<i>Riksantikvarieämbetet</i>	7	0
		<i>Lunds universitet</i>	12	0
		<i>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</i>	4 825	6 298
		<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	1 213	22
		<i>Naturvårdsverket</i>	2 373	2 077
		<i>Statens jordbruksverk</i>	74	2 564
		<i>Affärsverket svenska kraftnät</i>	47	50
		<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	0	12
		<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	28	82
		<i>Folkhälsomyndigheten</i>	0	20
		Totala upplupna bidragsintäkter	8 578	11 151
		Övriga upplupna intäkter	146	0
		Summa periodavgränsningsposter	10 625	13 402
		Förutbetalda hyror har minskat med 0,3 mnkr mellan åren beroende på att hyran avseende kvart 1 till Statens fastighetsverk bokfördes som en förutbetald hyra år 2014 men inte år 2015. Fordran på Statens jordbruksverk har minskat sedan föregående år eftersom ett flertal projekt har avslutats.		
Not	25	Avräkning med statsverket	2015-12-31	2014-12-31
		Uppbörd		
		Ingående balans	-140	-192
		Redovisat mot inkomsttitel (-)	-2 879	-3 392
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	2 700	3 444
		Fordringar/skulder avseende uppbörd	-319	-140
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	1	1
		Redovisat mot anslag (+)	10 196	9 755
		Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-10 197	-9 755
		Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	1
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	-415	-1 486
		Redovisat mot anslag (+)	60 667	60 456
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-59 745	-59 384
		Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0

	Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	508	-415
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	467	812
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-246	-345
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	221	467
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	23 021	28 524
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	19 817	25 702
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-43 590	-37 514
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	7 497	6 310
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	6 746	23 021
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	7 156	22 935
Not 26	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2015-12-31	2014-12-31
	Räntekonto i Riksgälden	14 396	8 582
Not 27	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2015-12-31	2014-12-31
	Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	11 866	12 161

Not 28 Förändring av myndighetskapalet								
	Stats kapital	Donations kapital	Balanserad kapital-förändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapital-förändring, avgifts-belagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapital förändring enligt resultat räkning	Summa	
Utgående balans 2014	589	0	-83	35	-550	36	26	
<i>varav</i>								
Investeringsstöd	247	0	0	0	0	0	247	
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	35	0	-44	-9	
Anläggningstillgångar	342	0	-83	0	0	-48	211	
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	-550	127	-423	
	589	0	-83	35	-550	36	26	
Föregående års kapitalförändring	0	0	-48	-44	127	-36	0	
Årets förändring								
<i>varav</i>								
Investeringsstöd	-58	0	0	0	0	0	-58	
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	63	63	
Anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	-48	-48	
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	91	91	
Summa årets förändring	-58	0	0	0	0	107	49	
Utgående balans 2015	531	0	-131	-9	-423	107	75	

Not	29	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2015-12-31	2014-12-31
		Ingående avsättningar	594	843
		Årets pensionskostnader	-469	-12
		Årets pensionsutbetalningar	-125	-236
		Utgående avsättning	0	594
Not	30	Övriga avsättningar	2015-12-31	2014-12-31
		Lokalt omställningsarbete		
		Årets förändring	129	124
		Utgående balans	1 018	889
		Summa övriga avsättningar	1 018	889
Not	31	Lån i Riksgäldskontoret	2015-12-31	2014-12-31
		Ingående balans	2 889	3 624
		Under året upptagna lån	77	436
		Årets amorteringar	-1 261	-1 171
		Utgående balans	1 704	2 889
		Beviljad låneram	4 500	4 500
Not	32	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2015-12-31	2014-12-31
		Beviljad kreditram	3 900	3 900
Not	33	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2015-12-31	2014-12-31
		Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 601	2 615
		Lagstadgade arbetsgivaravgifter	1 135	1 121
		Premier avtalsförsäkringar	0	0
		Mervärdesskatt	740	354
		Summa	4 476	4 089
Not	34	Leverantörsskulder	2015-12-31	2014-12-31
		Leverantörsskulder	8 181	4 349
		Ökning mellan åren beror på ett flertal mindre fakturor avseende externa tjänster.		

Not	35	Övriga kortfristiga skulder	2015-12-31	2014-12-31
		Personalens källskatt	1 046	1 035
		Skulder, finansiell leasing	0	0
		Övriga kortfristiga skulder	314	314
		Bestående av		
		Preliminärskatt lönegaranti	0	0
		Transfereringar under utbetalning	0	0
		EU-medel för vidarebefordran	0	0
		Övrigt	314	314
		Summa	1 360	1 348
Not	36	Depositioner	2015-12-31	2014-12-31
		Depositioner	11 866	12 161
Not	37	Periodavgränsningsposter	2015-12-31	2014-12-31
		Upplupna kostnader		
		Upplupna löner, arvoden inkl social avg	334	321
		Upplupna semesterlöner inkl social avg	4 569	5 128
		Övriga upplupna kostnader	1 240	1 231
		Summa upplupna kostnader	6 143	6 681
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet	14 647	30 734
		varav		
		Kammarkollegiet	715	1 837
		Riksantikvarieämbetet	240	356
		Länsstyrelsen i Kalmar län	344	693
		Länsstyrelsen i Kronobergs län	310	0
		Länsstyrelsen i Uppsala län	294	433
		Länsstyrelsen i Örebro län	1 277	2 111
		Länsstyrelsen i Hallands län	34	60
		Socialstyrelsen	898	1 018
		Länsstyrelsen i Västra Götalands län	16	16
		Länsstyrelsen i Skåne län	0	168
		Naturvårdsverket	915	2 100
		Boverket	0	11
		Statens jordbruksverk	1 777	2 440
		Post- och telestyrelsen	190	1 348
		Regeringskansliet	365	611
		Statens energimyndighet	48	207
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2 145	438
		Tillväxtverket	0	126
		Trafikverket	2 728	0
		Havs- och vattenmyndigheten	1 971	16 725
		Folkhälsomyndigheten	378	37

	Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
	- Inom tre månader	453	0
	- mer än tre månader till ett år	4 159	9 620
	- mer än ett år till tre år	10 036	21 115
	- mer än tre år	0	0
	Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	200	237
	varav finansiering genom EU-fonder		
	Summa oförbrukade bidrag	14 847	30 972
	Oförbrukade bidrag har minskat med 16 mnkr mellan åren och det är bidragen från Havs- och vattenmyndigheten som främst är orsaken. Stora bidragsutbetalningar är gjorda avseende restaurering av Lyckebyån, biologisk återställning och sälskador. Effekten av detta syns också i not 13 och not 16.		
	Summa periodavgränsningsposter	20 990	37 652

LÄNSSTYRELSEN BLEKINGE LÄN

Länsstyrelsen Blekinge län

371 86 Karlskrona

Tel: 010-22 40 000

E-post: blekinge@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/blekinge
